

Satrançta enerji hamlesi ve PKK'nın tasfiyesi

Mehmet Yılmaz 2008.01.14

Cumhurbaşkanı Gül'ün ABD ziyaretine damgasını vuran konu terör örgütü PKK'nın tasfiyesi oldu. İki ülkenin "ortak düşman" PKK'yı bitirmeye kararlı olduğu teyit edildi bir kez daha.

Bu olumlu gelişme kimileri tarafından kuşkuyla karşılanıyor; ABD bir "şey" almadan vermez, o halde hükümet hangi tavizi verdi diye... İlk akla gelen de ABD'nin İran'a bu yıl içinde bir askerî operasyon düzenleyeceği ve Türkiye'nin de buna destek vereceği şeklinde. Bu tezi doğrulayan temel argümanları ise düne kadar ABD'nin, Kuzey Irak'ta yuvalanan PKK'ya karşı "vurdumduymaz" davranırken şimdi istihbarat paylaşımı dâhil her türlü desteği Türkiye'ye veriyor olması.

Söz konusu kanaati doğrulayan bir veri yok elimizde. Kaldı ki tarafların bu konuda yaptığı açıklamalardan mezkûr sonucu çıkarmak da mümkün değil. Ancak her iki ülkenin "ortak çıkarlar" konusunda yeni bir strateji geliştirdiği anlaşılıyor. Bu stratejinin temelinde enerji güvenliği ile petrol ve doğalgaz boru hatlarının Türkiye üzerinden dünya pazarlarına ulaştırılması var. Gül'le birlikte ABD'ye giden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, Türkiye'ye döner dönmez verdiği demeçle bunu doğruluyor zaten: "Ortak enerji projelerinde işbirliği yapılması konusunda ABD ile mutabakata vardık. Irak petrollerini ABD ile ortak işleteceğiz. Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattına paralel doğalgaz boru hattı döşenmesini konuşuyoruz. Nabucco projesine 6. ortağın alınması çalışmalarını sürdürüyoruz. Bu ortak Alman RWE olabilir. Eskiden satrancı sadece seyrederdik, şimdi oynayanlardan biri olacağız."

Şüphesiz "enerji-terör" denkleminde sahneye konulan bu "büyük" oyunun bir bedeli var. Gül, ABD'ye gitmeden önce Diyarbakır'da patlayan bombalar, birilerinin bölgede istikrar istemediğini yine gösterdi bize. Hatırlarsanız bundan yaklaşık 10 yıl önce de benzer bir süreci yaşamıştık. Bakü-Ceyhan Projesi gündeme geldiğinde Hazar petrollerinin Karadeniz üzerinden Avrupa'ya nakledilmesini isteyen Rusya ve Almanya, Anadolu'dan geçecek güzergâhın PKK terörü yüzünden "güvenli" olmadığını iddia etmişti. Rusya, kendi önerdiği coğrafyanın "alternatif" olabilmesi için "Çeçenistan sorununu" güç kullanarak çözmeye çalışmıştı 1994-96 yılları arasında. Bu sırada Rumlara sattığı S-300 füzelerinin Kıbrıs'a yerleştirilmesi politikasına destek vererek de Doğu Akdeniz'in enerji güvenliği açısından sakıncalı olduğunu göstermek istemişti. Almanya da zayıf olduğu güney hattında stratejik bir zemin elde edebilmek ve Ortadoğu'daki enerji kaynaklarına müdahale edebilmek için Rum Kesimi'ni, Kıbrıs'taki sorun çözülmeden AB üyeliğine teşvik etmişti.

İşte bu süreçte Türkiye, Lüksemburg zirvesinden sonra AB ile ilişkilerini askıya aldı. S-300 füzelerinin Kıbrıs'a yerleştirilmesini "savaş" sebebi saydı ve PKK elebaşı Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkarılması için Şam'a ultimatom verdi. Sonuç olarak füzeler Girit'e konuşlandırıldı, Öcalan da ABD'nin verdiği "istihbarat" desteği ile 1999'da yakalandı. Böylece Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı'nın yapımı hız kazandı. Bu sırada Türkiye, Rusya'nın gönlünü almak için de Mavi Akım Projesi'ni hayata geçirdi.

Bakü-Ceyhan, Şahdeniz ve Nabucco projeleriyle Doğu-Batı, Mavi Akım'la Kuzey-Güney istikametinde enerji dağıtım ağının merkezinde yer alan Türkiye, şimdi de Güney-Kuzey yönünde (Mısır, Körfez, Suudi, Irak petrolü ve doğalgazının Akdeniz'e ve Avrupa'ya ulaştırılması) benzer projelerin hayata geçirilmesinde belirleyici olmak istiyor. Gül'ün Beyaz Saray temasları sırasında enerji konusunun geniş biçimde ele alınması bu yüzden sürpriz değil. Tabii bölgede istikrarsızlık unsuru olan PKK'nın tasfiyesi de...

Gül, Washington'a gitmeden önce Azerbaycan, Gürcistan, Türkmenistan, Kazakistan, Pakistan liderleriyle bir araya geldi. Peki ABD'den döndükten sonra hangi ülkeye gidecek? İsterseniz biz söyleyelim: Mısır. Enerji eksenli gezilere bir de bu gözle bakmakta fayda var.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kısır tartışmalarla heba olan vizyon

Mehmet Yılmaz 2008.01.21

Başbakan Erdoğan'ın İspanya'da yaptığı açıklamalar, başörtüsü tartışmasının yeniden alevlenmesine vesile oldu. Geçmişte bir İslam medeniyetine ev sahipliği yapan Endülüs topraklarında Erdoğan, başka önemli açıklamalar da yaptı; ama onlar kamuoyunda yeteri kadar mâkes bulmadı.

Halbuki sadece şu ifadeler bile, dünyada ve Türkiye'de İslam dini hakkında giderek yaygınlaşan birtakım yanlış anlamaları ortadan kaldırmaya matuf önemli açıklamalardı bence: "Bizde İslamcı olmaz, bizde Müslüman olur. Bir Müslüman da dininin gereklerini iyi bir şekilde yerine getiriyorsa ona bizde 'dindar' denir. Dinini az yaşar çok yaşar, o da bizim sorunumuz değil. Bunun bedelini takdir edecek olan biz değiliz. Bunu Yaratıcı takdir eder. İlerici İslam, gerici İslam; bu da olmaz. Bu tür sıfatlar yakıştırmak yanlış. Son zamanlarda 'İlimli İslam' diye bir ifade kullanılıyor. Bu da çok yanlış. Yani ne adına kullanılıyor, kim adına kullanılıyor? İslam, İslam'dır. Yaşanır veya yaşanmaz. Ve Müslüman Müslüman'dır. Yaşar ya da yaşamaz. Ama bir kişi, 'Ben Müslüman'ım' diyorsa, biz de kendisini tanırız, 'Bu Müslüman'dır' deriz. Dinini ne kadar yaşıyor, yaşamıyor o bizi ilgilendirmez."

Türkiye ile İspanya'nın BM himayesinde 2005'te başlattığı Medeniyetler İttifakı Projesi'nin "eşbaşkanı" olarak Erdoğan'ın bu görüşleri dile getirmesi birkaç açıdan önemli. Her şeyden önce Türkiye'nin temsil ettiği medeniyet anlayışını gösteriyor yukarıdaki ifadeler. Herkesin inancına saygı duyulan, kişinin inandığı değerlerden ötürü toplumdan dışlanmadığı, ibadet özgürlüğüne müdahale edilmeyen, farklı fikirlerin serbestçe tartışıldığı bir medeniyet vizyonu burada söz konusu olan. Erdoğan'ın İspanya'ya gitmeden önce Alevilerin iftarına katılması, "Kürt" meselesini çözme iradesini göstermesi ve başörtüsü mağduriyetini gidereceklerini açıklaması, bu açıdan bakıldığında bir bütünlük arz ediyor. İkinci olarak Osmanlı'dan tevarüs edilen mirasla Türkiye'nin Doğu ile Batı arasında kurulacak diyalog köprüsünün inşasına katkı yapabileceğini de dile getiriyor Sayın Başbakan. Bu niyet, İsrail ile Filistin arasındaki problemin çözümüne katkıda bulunma adına iki ülke liderleri Türkiye'de buluşturularak hayata geçirildi mesela. Aynı şekilde aralarında soğukluk bulunan Afganistan ve Pakistan devlet başkanları da Ankara'da bir araya getirildi. Irak'taki parçalanmayı önlemek amacıyla farklı gruplar arasında mekik diplomasisi uygulandı. AB ve ABD ile ilişkiler üst seviyede tutularak "din ve kültür" eksenli küresel bir çatışma potansiyeline dikkat çekildi. Medeniyetler Çatışması tezini akim bırakacak Medeniyetler İttifakı Projesi hayata geçirildi.

Erdoğan'ın söyleminde dikkat çeken üçüncü husus ise zihinlerdeki kavram kargaşasını izale etme çabası. Başbakan, barış içinde yaşayan bir dünyanın ancak kavramları yerli yerinde kullanmakla mümkün olabileceğini hatırlatıyor bize. Biliyorsunuz Humeyni'nin 1979'da İran'da yaptığı devrimden sonra "siyasal İslam" kavramı dolaşıma sokuldu tüm dünyada. Soğuk Savaş'ın henüz sona erdiği 1990'ların başında "fundamentalizm" kavramıyla birlikte zikredilen İslam, Taliban'ın Afganistan'da yönetimi ele geçirmesiyle bu kez "şiddet" sözcüğüyle anılır hale geldi. 11 Eylül saldırılarından sonra da "terör ve terörizm" kelimeleri eklendi İslam'ın yanına. Şimdi gündemde ilimli İslam var. Başbakan, yaptığı saptamayla İslam'ın ne önüne ne de arkasına bir sıfat eklenemeyeceğini, din ile siyasî ideolojinin ayrı şeyler olduğunu vurguluyor.

Türkiye, tarihin seyrini değiştirecek önemli adımlar atıyor son dönemde. Yıllardır çevreye sıkıştırılmış olan Anadolu insanının merkeze geldiğinde Türkiye'nin küresel ölçekte bir aktör olabileceğini de gösteriyor tüm bu gelişmeler. Ne yazık ki statükocu elitist çevreler dünyayı bir cennete çevirebilecek bu muazzam enerjiyi içerideki kısır tartışmalarla harcama çabasındalar. Asıl üzücü olan da bu değil mi zaten?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Petrosyan'ın dönüşü bir fırsat olabilir mi?

Mehmet Yılmaz 2008.01.28

Ermenistan, 19 Şubat'ta yeni devlet başkanını seçmek için sandık başına gidecek. Dokuz adayın yarışacağı seçimin iki favori ismi var. Onlardan biri mevcut iktidarın adayı Başbakan Serj Sarkisyan, diğeri de Ermenistan'ın ilk Cumhurbaşkanı Levon Ter-Petrosyan. Ermeni Anayasası üst üste üç dönem devlet başkanlığı görevine izin vermediği için Cumhurbaşkanı Robert Koçaryan seçimlere katılamıyor.

Şüphesiz seçimler 10 yıl önceki bir hesaplaşmanın rövanşı niteliğinde. Hatırlanacağı üzere Petrosyan, 1998'de Ermenistan işgali altındaki Dağlık Karabağ için barış planını destekleyince ülkedeki aşırı milliyetçilerin tepkisini çekmişti. Koçaryan'ın başını çektiği siyasiler, kendisini Azerbaycan'a taviz vermekle suçlamış, bunun üzerine Petrosyan da görevinden istifa etmek zorunda kalmıştı. Daha önce uluslararası toplumun tanımadığı Karabağ Cumhuriyeti'nin eski cumhurbaşkanı olan Koçaryan, 20 Mart 1997'de başbakan olmuş, 1998'de de Petrosyan'dan boşalan koltuğa oturmuştu. Koçaryan, aynı göreve 2003'teki seçimden sonra ikinci kez seçilmişti.

"İlimli" kişiliğiyle tanınan, hatta merhum Alparslan Türkeş ile Paris'te (12 Mart 1993) bir araya gelen Petrosyan, Koçaryan döneminde Ermenistan'ın çok kötü yönetildiğini, Yukarı Karabağ sorununu çözmek için hiçbir olumlu adım atılmadığını, Türkiye ile ilişkilerin kesilmesinden dolayı ülke ekonomisinin felaketin eşiğine geldiğini söylüyor. Petrosyan'a göre Ermenistan son 10 yıldır "mafya tarzı bir rejim" tarafından yönetiliyor. Bu sözleriyle Petrosyan, "Karabağ Klanı" olarak bilinen ve Koçaryan tarafından devletin kilit noktalarına atanan Karabağlılar'ı kastediyor. Malumunuz Ermenistan dilinde "Hayastansis" olarak adlandırılan Ermenistan'ın yerlileri ile "Karabakhtsis" denilen Karabağlılar arasında öteden beri bir kültürel rekabet söz konusu. Bugün bu rekabet siyasi arenada da kendini belli ediyor.

Petrosyan'dan görevi devralır almaz Koçaryan'ın attığı adımlar da bu siyasi mücadelenin ne kadar acımasız bir zeminde cereyan ettiğini gösteriyor zaten. Koçaryan'ın Yukarı Karabağ ile ilgili barış görüşmelerini askıya alması bunlardan biri mesela. Petrosyan'ın kapattığı aşırı milliyetçi Taşnak Partisi'ni iktidar ortağı yapması da bir diğeri. Türkiye'yi köşeye sıkıştırmak için Ermeni Diasporası ile yakın ilişki içine girerek "soykırımı" tasarılarının Avrupa ve ABD'deki meclislerden geçmesi için çaba sarf etmesi, Karabağ Ermenilerinin ülke ekonomisine tamamen hâkim olmasını sağlaması da hep bu siyasi rekabetin bir uzantısı aslında. Koçaryan'ın ülkede kurduğu "oligarşik" rejime karşı mücadele edenleri sindiren kanlı baskın ise hâlâ hafızalarda. Ermenistan'da "yolsuzluk" düzeni olduğu iddialarının arttığı bir dönemde aralarında Koçaryan karşıtı Başbakan Vazgen Sarkisyan ile Meclis Başkanı Karen Demirciyan'ın da olduğu 8 kişi, 27 Ekim 1999 tarihinde Ermeni Parlamentosu'nda, hem de kameralar önünde otomatik silahlarla taranarak öldürülmüştü.

Son 10 yıldır suskunluğunu koruyan Petrosyan'ın Ermenistan siyasetine geri dönüşü ülkesinin içinde bulunduğu durum açısından hayati öneme sahip. Tabii Türkiye açısından da... "Yukarı Karabağ'da çözüm olmadan, Türkiye ile sınırlar açılmadan Ermenistan refaha ulaşamaz." sözü bile Petrosyan'ın ülkesi hakkında gerçekçi bir değerlendirme yaptığını gösteriyor. Son 10 yılda Azerbaycan'ın "petrol" geliriyle siyasî, askerî ve

ekonomik dengeleri lehine çevirdiği muhakkak. Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasındaki enerji işbirliğinin ulaşım alanında da stratejik ortaklığa dönüşmesinin Ermenistan'ı bölgede yalnızlığa mahkûm ettiği de ortada. Aleyhine gelişen tüm bu şartlar, Ermenistan'ın vizyon sahibi yeni bir yönetime ihtiyacı olduğunu gözler önüne seriyor.

Bakalım Ermeni halkı da Petrosyan gibi bunun farkında mı? 10 yıl önceki hesaplaşmanın faturasını seçmen 19 Şubat'ta kime kesecek? Koçaryan'a mı, yoksa Petrosyan'a mı? Hep birlikte bekleyip göreceğiz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gözler Genelkurmay'ın web sitesinde olacak

Mehmet Yılmaz 2008.02.04

44. Münih Güvenlik Konferansı, 8-10 Şubat tarihlerinde Almanya'da yapılacak. İlki 1962 yılında gerçekleştirilen konferansın bu yılki açılış konuşmasını Başbakan Recep Tayyip Erdoğan yapacak.

"Dünya Kargaşa İçinde - El Değiştiren Güçler - Strateji Yokluğu" başlığıyla düzenlenecek toplantıya dünyanın çeşitli ülkelerinden devlet başkanları, bakanlar, siyasîler, akademisyenler ve askerî zevat katılacak. Karar alma mercii durumundaki sivil yöneticiler ve askerler açısından konferans, küresel ölçekli bir istişare toplantısı niteliğinde. Bilderberg toplantılarının "askerî" versiyonu şeklinde kabul edilebilecek organizasyon, savaş karşıtlarına göre ise NATO'nun denetiminde görev yapan 'savaş meclisi'nden başka bir şey değil.

Son 10 yıldır konferansın organizatörlüğünü yapan Prof. Dr. Horst Teltschik'in (Eski Almanya Başbakanı Helmut Kohl' ün dış politika ve güvenlik danışmanı) verdiği bilgilere göre bu yıl katılımcılar, NATO'nun eylem sahası ve sorumluluğundan enerji kaynakları ve güvenliklerine kadar bir dizi konuyu ele alacak. Afganistan ve Irak'taki istikrarsızlığın çözümünde Batı'nın yükleneceği sorumlulukların neler olabileceği, Afganistan'da yürütülen mücadele başarısızlığa uğradığı takdirde bunun ne gibi sonuçlar doğurabileceği, tartışılacak konuların başında geliyor. Şüphesiz toplantıda gündeme gelecek bir diğer başlık da İran'ın nükleer silah elde etme çabası içinde olduğu iddiası ile buna karşılık Batı'nın takınacağı tavır olacak. Konferansın önemli gündem maddelerinden bir başkası da Rusya ile ABD arasında yeniden başlayan ve küresel ölçekte devam eden silahlanma yarışı. "Rusya nereye?" başlığı ile yapılacak bu tartışmalarda sadece Washington-Moskova ilişkileri ele alınmayacak. Eski Varşova Paktı'na üye ülkeleri içine alacak şekilde genişleyen Avrupa Birliği ile NATO'nun Rusya ile ilişkileri de masaya yatırılacak bu toplantıda.

Bizim açıımızdan konferansı bu yıl dikkate değer hale getiren husus ise gündem maddelerinden birinin Türkiye ile ilgili olması. Katılımcılar, değişen dünya ve Ortadoğu konjonktüründe Türkiye'nin stratejik önemini ve Avrupa Birliği ile üyelik müzakerelerini analiz edecekler. Konferansın açılışını Başbakan Erdoğan'ın yapacak olması, Türkiye'nin uluslararası camiada gittikçe önem kazanan stratejik rolüyle yakından ilgili. 2003'te ABD'nin Irak'ı işgal etmesinden önce başlayan ve sonrasında artarak devam eden aktif diplomasi atağı, bugün Türkiye'yi hem bölgesel hem de küresel ölçekte "kilit" ülke haline getirmiş durumda. Prof. Horst Teltschik'in, Türkiye'nin Avrupa, Ortadoğu ve Orta Asya'da her geçen gün artan rolü sebebiyle Erdoğan'ı davet ettiklerini söyleme ihtiyacı hissetmesi boşuna değil yani.

Şimdiye kadar diplomatlar, siyaset bilimciler ve askerler tarafından dikkatle takip edilen konferans, geçen yıl Türkiye'nin gündemine bambaşka bir vesileyle gelmişti hatırlarsanız. 43. Münih Güvenlik Konferansı'na katılan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, "ABD'nin güç dengeleri tekeli elinde bulundurmak amacıyla olduğunu" belirterek, Moskova'nın bu tutuma kayıtsız kalmayacağını söylemişti. Hemen herkes, Putin'in bu konuşmasını

"Kremlin, Beyaz Saray'a meydan okudu" şeklinde değerlendirmişti. İlginç olan ise bugüne kadar hiçbir devlet başkanının konuşmasına yer vermeyen Genelkurmay web sitesinin, Putin'in konuşma metnini aynen yayınlamasıydı. Hem de Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın Washington'da temaslara başladığı gün... Putin'in 10 Şubat 2007 tarihli konuşması, 14 Şubat'ta Genelkurmay'ın internet sitesine yerleştirilmişti çünkü...

Şimdi ben, Başbakan Erdoğan'ın cumartesi günü yapacağı konuşmanın da aynı ilgiyi çekip çekmeyeceğini merak ediyorum. Yani, Türkiye'nin stratejik vizyonu ile ilgili olması muhtemel konuşma metni, tıpkı Putin'ininki gibi, Genelkurmay'ın internet sitesinde yer alacak mı acaba?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ahmedinejad'ın Irak, Talabani'nin Türkiye ziyareti

Mehmet Yılmaz 2008.02.18

Biz "türban" ve "etnik siyaset" tartışmalarıyla vaktimizi zayi ederken, komşumuz İran "stratejik" bir ziyareti gerçekleştirmek için hazırlıklar yapıyor şu günlerde. Bu ziyaret bölgedeki dengeler açısından hayli önemli.

Ayetullah Humeyni'nin 1979'da gerçekleştirdiği devrimden bu yana "ilk kez" bir İran devlet başkanı Bağdat'ı ziyaret edecek çünkü. Irak hükümet sözcüsü Ali Debbağ, İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad'ın ülkelerine 2 Mart'ta geleceğini, Irak Devlet Başkanı Celal Talabani ve Başbakan Nuri el Maliki ile görüşmeler yapacağını açıkladı geçen hafta. Ahmedinejad, Bağdat'taki temaslarını tamamladıktan sonra Şiilerce kutsal kabul edilen Necef ve Kerbela şehirlerini de ziyaret edecek. Ziyaret, Talabani'nin davetiyle gerçekleşiyor. Irak Devlet Başkanı en son Haziran 2007'de Tahran'a gitmişti. Başbakan Maliki de Talabani'den iki ay sonra bu ülkenin yolunu tutmuştu. Ahmedinejad'ın bu gezisi, ABD'nin Irak'ı işgal ettiği 2003'ten sonra Tahran ile Bağdat arasındaki ilişkilerin ne kadar geliştiğinin de bir göstergesi aslında. Tabii bir de Bush yönetiminin İran'ın bölgede giderek artan nüfuzunu kabullenmek zorunda kaldığının da... Beyaz Saray Sözcüsü Gordon Johndroe da bu gerçeği, "Biz İran ile Irak'ın iyi ilişkilere sahip olmasını istiyoruz." sözleriyle teyit ediyor zaten.

Amerikan sözcüsünün ifadesi gerçeği ne kadar yansıtıyor bilemeyiz. Ancak bildiğimiz bir şey var ki İran ile Irak arasındaki ilişkileri her an koparabilecek tarihî arka planı olan pek çok ihtilaf noktası var. Mesela bunlardan biri iki ülke arasındaki 1350 kilometrelik sınır. Bu sınır boyunca her iki ülkenin de güvenliğini "tehdit" eder boyutta (en az 500 km.) "stratejik" boşluklar yer alıyor. ABD, İran'ın sınırdaki bu boşlukları kullanarak Irak'taki direnişçilere silah ve askerî eğitim sağladığını iddia ediyor.

Bir diğer tartışmalı alan, ortak petrol sahalarıyla ilgili. Bağdat, İran'ı sınırdaki ortak sahalardan petrol çalmakla suçluyor. İran'ın çok yüksek miktarda petrol çekmesinden dolayı 22 kuyudan dokuzunun işletilemez hale geldiğini de söylüyor. ABD'nin 2003'teki işgalinden sonra İran'ın, Irak'ın tümü üzerinde hak iddia ettiği Ebu Garb bölgesindeki 6 petrol kuyusunu, sınır meselesi çözülene kadar kapatılması gerektiği gerekçesiyle müsadere ettiğini de unutmamak lazım.

İki ülke arasında savaşa yol açan en önemli ihtilaf noktası ise 200 km. uzunluğundaki Şattülrap Su Yolu. 6 Mart 1975'te imzalanan Cezayir Anlaşması ile sorun çözüme kavuşturulmuştu. Fakat, dönemin Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, İran'daki devrimi fırsat bilerek 17 Eylül 1980'de anlaşmanın bir kopyasını televizyon ekranında yırtmıştı. 5 gün sonra da Irak birlikleri İran topraklarına girmiş, iki ülke arasında 8 yıl devam eden bir savaş başlamıştı. Bir milyondan fazla insanın hayatını kaybettiği İran-Irak savaşı 1988'de BM'nin

arabuluculuğunda yapılan bir ateşkesle sona erdi. Ancak iki ülke arasında henüz bir resmî barış anlaşması imzalanmış değil.

Talabani, 25 Aralık 2007'de ilginç bir çıkış yaptı: "Cezayir Anlaşması, Saddam ile Şah arasında yapıldı. Bu, Irak ile İran arasındaki bir anlaşma değil." Sonra yaptığı yazılı açıklamayla söz konusu beyanın, anlaşmayı resmen reddetme anlamına gelmediğini belirtti. Şattülarap meselesini çözen anlaşmaya göre İran, o dönemde Irak hükümetine isyan eden Kürtlere verdiği desteği kesecek, Bağdat da kendisine sığınan Ayetullah Humeyni'yi ülkeden çıkaracaktı. Nitekim öyle de oldu. Kürt ayaklanması, İran'ın desteği kesmesiyle başarısızlığa uğradı. Haziran 1975'te de Talabani'nin liderliğini yaptığı Kürdistan Yurtseverler Birliği kuruldu. "ABD'nin İran'a muhtemel saldırısına bahane hazırlamak amacıyla" yapıldığı söylene de Talabani'nin 32 yıl sonra yaptığı bu çıkışın, bir de "etnik" arka planı var gördüğünüz gibi. Ahmedinejad, 8 yıl savaştıkları bir ülkeye gidiyor. Aralarındaki sorunları çözüp çözemeyeceklerini zaman gösterecek. Ama Türkiye'nin bu ziyaretten alacağı bir "Talabani" dersi de var sanırım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu da Almanya'nın malî 'Ergenekon' operasyonu

Mehmet Yılmaz 2008.02.25

Almanya, ilginç bir vergi skandalıyla sarsılıyor şu günlerde. Alman Posta İdaresi (Deutsche Post) Yönetim Kurulu Başkanı Klaus Zumwinkel'in, Liechtenstein Prenslığı'ndeki bir "vakıf" üzerinden 1,5 milyon Euro vergi kaçırdığının belirlenmesiyle patlak verdi skandal.

Daha sonra boyutu yaklaşık 4 milyar Euro civarında olduğu tahmin edilen skandal nasıl ortaya çıkarıldı peki?

Her şey Liechtenstein'da faaliyet gösteren ve bir bölüm hissesi prenslik ailesine ait Liechtenstein Global Trust bankacılık grubunda çalışan bir memurun işten atılmasıyla başladı. Bankanın Alman müşterileriyle ilgili tuttuğu "gizli" bilgileri bir DVD'ye kopyalayan memur, işten çıkarılınca aralarında pek çok işadamı, politikacı, ünlü sporcunun olduğu iddia edilen isim listesini Alman Gizli Servisi BND'ye 5 milyon Euro karşılığında sattı. Bunun üzerine harekete geçen Maliye Bakanlığı, çoğu üst düzey yönetici toplam bine yakın isim hakkında araştırma yapmaya başladı. Polis de "şüpheli" gördüğü kişi ve kurumların bilgisine başvurdu.

Alman hükümetinin işi sıkı tuttuğu, ikinci bir isim listesinin ortaya çıkmasından da belli oluyor. Gelirini saklamak için prenslikteki bir başka bankada (Liechtensteinische Landesbank) hesabı bulunan Alman vatandaşları olduğu öne sürülüyor. Yine BND vasıtasıyla ele geçirilen yeni listeden yola çıkarak polisin bu hafta içinde 125 farklı kuruma baskın yapacağı dile getiriliyor. Gözler ise Liechtenstein'daki 50 kadar vakfa para aktarıp vergi kaçırılmasına aracılık ettiğine inanılan Alman yatırım bankalarında.

Peki, kimi Almanlar daha az vergi ödemek için neden gelirlerinin bir bölümünü Liechtenstein'a kaçırmayı tercih ediyor? Bu sorunun cevabını, 35 bin nüfusa sahip bu küçük ülkeyi bir "vergi cenneti" haline getiren vakıf yasasında aramak gerekiyor. Liechtenstein'da 10 milyon Euro'nun altında kalan hesaplar hakkında bir "kaynak" soruşturulması yapılmıyor. Mevcut yasalara göre bir yatırımcı, burada yaşayan bir aracı üzerinden bu ülkede vakıf kurabiliyor. Bağış yapan kişi, vakfın parasını harcamak zorunda değil. Dolayısıyla "kumbara" gibi kullanılan vakıflar üzerinden "yükü" miktardaki paralar Liechtenstein'a gönderiliyor. Böylece sermaye sahibi, kendi ülkesinde ödemesi gereken vergiden muaf tutulmuş oluyor. Almanya'da vergi oranları yüksek olduğu için, gelir seviyesi yüksek işadamları, avukatlar ya da danışmanlık şirketleriyle özel bankalar bundan yararlanmaya çalışıyor. Skandalın ortaya çıkmasına vesile olan Klaus Zumwinkel'in yıllık geliri 3,5 milyon Euro'ydu mesela.

Paranın transferi birkaç yöntemle yapılıyor. İlk yöntemle göre, Almanya'da çek ve senet olarak gösterilen paralar, ülke dışına çıkınca nakde çevriliyor. Bu transferi engelleyecek bir hüküm Alman yasalarında bulunmuyor. İkinci yöntem, Liechtenstein'da kurulan vakıflar üzerinden yapılıyor. Küçük meblağlar şeklinde yapılan bu nakiller çok sayıda gerçekleştirildiğinden toplamda büyük bir yekûn tutuyor. Üçüncü yöntem ise posta yoluyla gerçekleştiriliyor. Önemli miktarda para bu metotla dışarıya çıkarılıyor. Liechtenstein Başbakanı Otmar Hasler'e göre ülkesinde bu sistem 80 yıldır var ve vergi kaçırmak amacıyla kurulmuş da değil. Liechtenstein'daki vakıf sayısının ülke nüfusundan fazla olduğu, son on yılda toplam vakıf sermayesinin 400 milyon İsviçre Frankı'ndan 20 milyar İsviçre Frankı'na çıktığı dile getiriliyor.

Tüm bu hikâyeyi okuyunca, "BND, benzer operasyonları Türkiye'de de yapmış mıdır?" sorusu geliverdi birden aklıma. Sonra da zihnim 23 Ocak'ta başlayan Ergenekon operasyonundan 11 gün sonra Almanya'da başlayan kundaklama eylemlerine takıldı. "Acaba" dedim kendi kendime, "ikisi arasında bir ilişki var mı?" Belki de yoktur... Kim bilebilir ki...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yurtta İslamofobi cihanda İslamofobi

Mehmet Yılmaz 2008.03.17

Bilemiyorum, bu tevafuka kaderin bir cilvesi mi demek lazım. Türkiye bir yandan devlet olarak, hem de en üst seviyede, dünyada giderek artan İslamofobi (İslam korkusu) tehlikesinin önü nasıl alınabilir konusunda ciddi gayretler sarf ediyor, diğer yandan da kendi içinde ürettiği İslamofobi vehminin kurbanı oluyor.

Genel Sekreterlik görevini Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu'nun yaptığı İslam Konferansı Örgütü, geçtiğimiz cuma günü önemli bir rapor yayınladı İslamofobi hakkında. Aynı gün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya ise "laikliğe aykırı fiillerin odağı haline geldiği" iddiasıyla AK Parti hakkında kapatma davası açtı.

Ne kadar ilginç değil mi?

11 Eylül saldırılarından sonra özellikle Amerika ve Avrupa'da yeniden hortlayan İslam korkusunu ortadan kaldırmak için BM nezdinde teşebbüslerde bulunan, İspanya ile birlikte Medeniyetler İttifakı Projesi içinde yer alan, İslamofobi ile mücadele konusunda daha aktif olması için İKÖ'yü teşvik eden, Samuel Huntington'ın ortaya attığı meşum Medeniyetler Çatışması tezine en iyi cevabın Türkiye'nin AB'ye üye olmasıdır, diyen bir ülkenin düştüğü duruma bakar mısınız? İnsan böyle mi olmalıydı, diye hayıflanıyor ister istemez...

2002'den bu yana AK Parti, iki dönemdir tek başına iktidar. Son altı yılda, hem içeride hem de dışarıda, Türkiye'ye itibar kazandıran önemli politikaları (eleştirilecek kısımları mahfuz) hayata geçirdi. İçeride bunun karşılığını 22 Temmuz seçimlerinde fazlasıyla aldı. Abdullah Gül'ü Çankaya'ya çıkardı. Dışarıda da Türkiye'yi uluslararası camiada sözü dinlenir bir ülke haline getirdi. AB'den üyelik müzakereleri için tarih almasını bildi. Kıbrıs'ta ezber bozan bir politika izledi. Irak'ı işgal eden ABD ile ilişkileri, temasları koparmadan; ama belli bir düzeyde tutmayı başardı. Komşularıyla işbirliğine dayalı iyi ilişkilerin temelini attı. Rusya, Hindistan, Çin gibi ülkeleri ihmal etmedi. Afrika'ya açılımı derinleştirdi. Arap ülkelerinde ve İslam âleminde insanların şuurlatı müktesebatını harekete geçirecek birtakım çalışmalara imza attı. Kısacası Türkiye'yi uluslararası sistemde "merkez ülke" konumuna getirecek bir strateji izledi.

Bu çalışmaların arasında en önemli olanı, kanaatimce, İslamofobi konusunda İKÖ'yü harekete geçirmesiydi. Bugün İKÖ, bünyesinde bir "İslamofobi Gözlemevi" kurduysa, bu gözlemevi Mayıs 2007-Mart 2008 tarihleri

arasında dünyanın dört bir yanında İslam'a ve Müslümanlara yönelik her türlü fiili-sözlü saldırıyı kayıt altına aldıysa, sonra bunları bir rapor haline getirip Dakar zirvesinde liderlere sunduysa, bunda Türkiye'nin katkısı inkâr edilemez.

Hayıflandığım nokta da bu zaten. 58 sayfalık raporda hastalığın teşhis ve tedavisi birlikte sunuluyor. İslam'ın barış ve hoşgörü dini olduğu, terörü desteklemediği anlatılıyor, İslam âleminin atması gereken adımlar bir bir sıralanıyor. Kısa, orta ve uzun vadeli projeler öneriliyor. Peygamber Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) yaşadığı dönemle Müslümanların dünden bugüne geldiği noktanın, hazırlanacak film ve belgesellerle anlatılması tavsiye ediliyor. Kùltürler ve dinler arası diyalog çalışmalarının daha da güçlendirilmesi teşvik ediliyor.

Dışarıda insanları, kùltürleri, hatta medeniyetleri birbirine düşürecek bu tehlikeye dikkat çeken AK Parti, içeride aynı korkunun ürettiği vehimle karşı karşıya bugün. Başsavcı, yazdığı iddianamede AK Parti hakkında şunları söylüyor: "Türkiye'de siyasal İslam, yalnızca kişi ile Tanrı arasındaki alanla sınırlı kalmayarak, devlet ve toplum kurallarını da düzenleme iddiasındadır. Siyasal İslam'ın temel düsturu şeriattır."

Bu iddiaların üzerine ne denilebilir ki? Şimdiye kadar bu ülkede hiç kimsede ciddi bir "laikofobi" yoktu. İnsanın aklına gelmiyor değil. Ya bundan sonra böyle bir korku başlarsa... O zaman bunun önü nasıl alınabilecek peki?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mehmetçik, Taliban'la Kore'de olduğu gibi savaşırmı?

Mehmet Yılmaz 2008.03.24

Türkiye'de gündem, Ergenekon operasyonu ile AK Parti'ye yönelik kapatma davasına kilitlenmiş durumda. Bundan birkaç hafta önce Kuzey Irak'ta yuvalanan PKK militanlarına yönelik askerî operasyonu konuşuyorduk.

Ondan önce de sivil anayasa değişikliği ile üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağının kaldırılmasını... Biraz daha geriye gittiğimizde 22 Temmuz'da yapılan seçimlerin sonuçlarını ve Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı olmasını hararetle tartıştığımızı hatırlayacaksınız. Aradan geçen sekiz aya baktığımızda ortaya ilginç bir manzara çıkıyor aslında. 2002-2007 yılları arasında ülkemizde siyasi ve ekonomik istikrarı sağlayan, diplomasi alanında karşısına çıkan pek çok handikaba (AB üyeliği, Kıbrıs sorunu, Afganistan ve Irak'ın işgali) rağmen Türkiye'nin uluslararası kamuoyunda itibar kazanmasını sağlayan AK Parti'nin, ikinci iktidar dönemine daha güçlü halk desteğiyle geldiği halde başını kaldırıp milletin önünü açacak icraatları hayata geçirememesi için ne gerekiyorsa yapılıyor.

Ne kadar da enteresan! Bir anda hükümet icraat yapamaz hale getirilmek isteniyor. Çözölmeyi bekleyen onca soruna rağmen hem de... "O halde bu neticeyi ortaya çıkaran sebep 'beceriksizlik' mi yoksa karşı 'operasyon' mu?" diye akla bir soru gelebilir. Birinci iktidar dönemindeki performansına bakarak bu hâli "beceriksizlik" ile izah etmek doğru olmaz. O halde yaşadıklarımız bir karşı "operasyon" olabilir mi peki? Bunun da elimizdeki mevcut veriler yeterli olsa da bir çırpıda söylenmesi doğru değil. Bu durumda geçmişte yaşadığımız bazı tecrübelerden yola çıkarak bir "mukayese" yapmak belki de en iyisi.

Biliyorsunuz, AK Parti'ye sürekli 1950'liler ve Menderes'in hazin akıbeti hatırlatılıyor. Biz de aynı dönemin "dış" faktörlerine dikkat çekerek bir katkıda bulunalım bu tartışmalara. Dönemin Sovyetler Birliği gözünü Kars ve Ardahan'a dikince, Türkiye Batı ittifakı içinde yer almanın, güvenliği açısından doğru tercih olacağını düşündü. ABD ile birlikte "komünist" Kore'ye karşı savaşması için Mehmetçiği Uzakdoğu'ya gönderdi. Ardından NATO'ya kabul edildi. Böylece kurulan yeni dünya düzeninde yerini almış oldu. Ancak Menderes hükümeti, iç politikada

oyun alanı daralınca yönünü hafiften Sovyetlere kırarınca askerî darbeye karşılaştı. İhtilali yapanlar hangi saftandı bilinmez. Ama ABD ile Sovyetler arasında patlak veren Küba Krizi'nde Türkiye pazarlık masasında çoktan "meze" olmuştu bile.

Bugün de ABD ile Rusya arasında bir "füze kalkanı" ihtilafı var. Washington, eski Varşova Paktı üyesi iki ülkeye, Polonya ve Çek Cumhuriyeti'ne füze kalkanı yerleştirmek istiyor. Rusya da buna karşı çıkıyor. Türkiye ise kalkanın içinde değil, dışında. Ona danışan da yok zaten. Yine ABD, Gürcistan ve Ukrayna'yı NATO şemsiyesi altında görmek istediğini söylüyor. Moskova buna da karşı çıkıyor. Türkiye ise tartışmaları şimdilik izliyor. Bir başka sıcak gelişme Afganistan ve İran'la ilgili. ABD, NATO üyesi ülkelerin Taliban'la savaşması için Afganistan'a "muharip" asker göndermesini istiyor. Türkiye ise buna karşı çıkıyor. Terör örgütü PKK ile silahlı mücadele ettiğini gerekçe göstererek. İran konusu ise bugün Ankara'ya gelen Dick Cheney'nin temaslarıyla alakalı. Cheney en son Irak savaşı öncesi (19 Mart 2002) ziyaret etmişti Ankara'yı. Bir yıl sonra da ABD'nin Irak işgali başlamıştı. Kamuoyuna sızan bilgilere göre Cheney, Afganistan'da savaşması için muharip asker isteyecek Türkiye'den. Bir de İran konusunda destek...

Dünyada "yeni" bir kapışmanın olduğu aşikâr. Peki Türkiye'nin muhatapları karşısında eli ne kadar güçlü? Bu kritik dönemde ülkeyi yöneten AK Parti'ye açılan davayla ne hedefleniyor acaba? Kenan Evren'in 12 Eylül darbesinden sonra Yunanistan'ın NATO'ya geri dönmesine izin vermesi ya da 28 Şubat öncesi İsrail ile askerî işbirliği anlaşması yapılması gibi bir "emrivaki" bugünlerde de gerçekleşebilir mi? Yoksa tüm bu tartışmaları 31 Ağustos sonrasına mı bırakacağız? Ne dersiniz?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fitne

Mehmet Yılmaz 2008.03.31

Geert Wilders ismini çoğu insan tanıyor artık. Kendisi Hollandalı bir milletvekili... Aynı zamanda aşırı sağcı Özgürlük Partisi'nin de lideri...

Onu dünya çapında meşhur eden özelliği çarpıcı fikirler serdediyor olması değil, sık sık provokatif açıklamalarda bulunması. Peygamber Efendimiz'i (sallallahü aleyhi ve sellem) Adolf Hitler'e, Kur'an-ı Kerim'i Hitler'in "Kavgam" kitabına benzeten Wilders, yine gündemde. Son mahareti ise "Fitna/Fitne" adını verdiği belgesel film. Aylardır tartışılan "yapım" internette görücüye çıktı. Ancak tepkiler üzerine yayını durduruldu.

16 dakikalık filmin amacı, zihinlerde Müslümanlara karşı önyargılar oluşturmak. Bunun için de filmde medyaya defalarca yansıyan görüntüler, Kur'an-ı Kerim'den alınan bazı ayetlerin mealleri ile birlikte ekrana yansıtılıyor. Mesela Enfal Sûresi'nin 60. ayeti gibi. Yanlış anlamalara meydan vermemek için bu ayetin mealini Prof. Dr. Suat Yıldırım'ın kitabından alıntı yaparak verelim. Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor söz konusu ayette: "Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet hazırlayın. Savaş atları yetiştirin ki bu hazırlıkla Allah'ın düşmanlarını, sizin düşmanlarınızı ve onların ötesinde sizin bilemeyip de, ancak Allah'ın bildiği diğer düşmanları korkutup yıldırasınız. Allah yolunda her ne harcarsanız, onun karşılığı size eksiksiz ödenir, size asla haksızlık yapılmaz."

Geert Wilders, bu ayetle 11 Eylül saldırıları ve ondan sonra meydana gelen çeşitli bombalı eylemler arasında paralellik kuruyor. Hollandalı yönetmen Teo van Gogh'un öldürülmesini de amacı doğrultusunda kullanarak, güya Müslümanların ne kadar acımasız olduklarını göstermeye çalışıyor. Niyetinin, Avrupa'da yaşayan Müslümanlara karşı kitlesel bir "eylem" dalgası meydana getirmek olduğu anlaşılıyor. Bu amaçla idam edilen eşcinselleri, recmedilen kadınları, kanlı çocuk yüzlerini nazara veriyor. Hatta o kadar ileri gidiyor ki... 2005'te

Danimarka'da yayınlanan ve Hz. Muhammed'e (sallallahü aleyhi ve sellem) hakaret eden karikatürü bile yayınlamaktan çekinmiyor. Hatırlarsanız Efendimiz'i (sallallahü aleyhi ve sellem) sarığına bomba ile tasvir eden bu karikatür, Müslümanları büyük bir infiale sevk etmişti.

Filmde dikkat çeken bir başka ayrıntı, medeniyetler arası çatışmaya zemin hazırlayacak söylemlere başvurulması. Avrupa'da sayıları artan Müslümanlara dikkat çekilerek, "İslam, bizi yok ediyor. 1945'te Nazizm'i, 1989'da komünizmi yendik. Şimdi sıra İslam'da." deniliyor. Böylece Müslümanlarla diğer din müntesipleri arasında kurulan "diyalog" köprüleri yıkılmak isteniyor. Filmin sonunda meçhul bir el Kur'an-ı Kerim'in sayfalarını çevirirken birden "yırtılan kâğıt" sesi duyuluyor. O sırada ekranda beliren yazıda, "Duyduğunuz ses bir telefon defterine ait. Kinci ayetlerin bulunduğu Kur'an sayfalarını yırtmak Müslümanlara düşer." ifadesi yer alıyor.

Film, adı üstünde, İslam ile Batı medeniyeti arasında "fitne" çıkarmak istiyor. Bir politikacının oy avcılığı için bu yola başvurduğunu söylemek, meseleyi hafife almak olur herhalde. Zira Salman Rüşdi'nin "Şeytan Ayetleri" adlı romanının bu kez tiyatro eseri olarak Almanya'da karşımıza çıkması bir tesadüf olmasa gerek. Planlı programlı olduğu anlaşılan bu salvoya karşı Müslümanların yapması gereken en son şey, tahriklere kapılıp şiddete başvurmaması olur kanaatimce.

Halbuki bu konuda yol gösterici bir tecrübe var önümüzde. Avrupa'da Yahudilere yönelik soykırımdan sonra hayata geçirilen yasal düzenlemeler. Bunların bir benzeri Müslümanlar için de geçerli olabilir aslında. Geert Wilders, bu filminde Müslümanları değil de Yahudileri suçlasaydı, Kur'an-ı Kerim'i değil de Tevrat'ı hedef alsaydı ne ile suçlanırdı? Tabii ki anti-semitizmle... Wilders, yargılanır ve mahkûm olurdu.

BM, AB, İKÖ gibi kuruluşlar "tehlikenin farkında mı?" acaba. Eğer farkında iseler bu tür eylemleri kınamak yerine onları cezalandıracak bir mekanizmayı devreye sokabilirler. Bunun Avrupa Konseyi'ne bakan hukukî altyapısı da hazır zaten. 17 Mayıs 2005 tarihinde Varşova Deklarasyonu'nu yayınlayan Üçüncü Avrupa Konseyi Zirvesi, İslamofobi'nin tıpkı anti-semitizm gibi bir suç olduğu kararını benimsemişti çünkü...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyaz zenci!

Mehmet Yılmaz 2008.04.07

Yanlış hatırlamıyorsam bir okuru şöyle yazmıştı Ertuğrul Özkök'e: "Bu toplumda kendimi beyaz bir zenci gibi hissediyorum artık."

22 Temmuz seçimlerinde sandıktan çıkan sonuca bakarak dile getirilen bu sözlerin anlamı çok açık. Türkiye'de kendilerine yıllardır "zenci" muamelesi yapıldığını iddia eden "bazı" insanlar, yüzde 46,7'lik oy oranıyla ikinci kez iktidara gelmiş, "Beyaz Türkler" sandıkta kaybetmişti! Ve birileri bundan rahatsız olmuştu.

Şüphesiz bu yaklaşımın altında Türk milletinin şuurlaltı müktesebatını gösteren önemli izler var. Sadece sıradan vatandaşların değil, devletin bilinçaltını da zaman zaman açığa çıkarıyor söz konusu kodlar. Başbakan Erdoğan'ın 11 Mayıs 2003 tarihinde New York Times'tan Deborah Sontag'a verdiği mülakatta söylediği şu sözler bu açıdan çok önemli: "Bu ülkede beyaz Türkler ve zenci Türkler ayrımı var. Kardeşiniz, zenci Türklerle mensuptur."

Anayasa Mahkemesi, AK Parti hakkında açılan kapatma davasını görüşmeyi kabul edince hatırladım bu iki anekdotu. Sonra zihnim bir başka ülkeye, ABD'ye gitti.

Bu yılın kasım ayında Amerikan halkı yeni başkanını seçecek. Cumhuriyetçi Parti'nin adayı John McCain. Demokratlar ise hâlâ adaylarını belirleyemedi. Zira Hillary Clinton ile Barack Obama arasındaki yarış henüz bitmedi. Kimin ipi önde göğüsleyeceği en geç ağustosta belli olacak. Ancak şimdiden bu seçimlere Obama'nın damgasını vurduğunu söylemek mümkün.

Neden?

Çünkü Obama, "İnanıyorsanız değiştirebilirsiniz" söylemiyle Amerikan halkının mevcut düşünce konforunu sarsmış durumda. Irak'tan çekileceklerini söylüyor mesela. Dünyada bir kâbus haline gelen Amerikan rüyasını yeniden ihya etmekten bahsediyor. "Dünyayı yönetebiliriz ve bunu yapmalıyız; ancak ilim ve adaleti uygulamak zorundayız. Dünyayı yönetme kapasitemizin bir kısmı, dünyayı tehdit etme kapasitemizle de yakından ilişkilidir." diyor.

Peki bu mümkün mü?

Bu biraz da Amerikan halkının Afro-Amerikan kökenli Obama'yı hazmetmesine bağlı. Tabii bir de bu ülkeyi uzun yıllardır yöneten, kendilerini WASP (White / beyaz, Anglo-Sakson ve Protestan) olarak adlandıran kesimlerin 46 yaşındaki zenci senatörü kabullenmesine de...

Obama ne beyaz ne de Anglo-Sakson. Protestanlığı da yerleşik anlayıştan hayli uzak. Üstelik muhafazakâr Amerikan toplumunun bir "siyahî" lideri içine sindirip sindiremeyeceği de meçhul. Onun için herkes endişeli, "Obama'nın başkan olmasından sonra acaba ABD bir istikrarsızlığa sürüklenir mi?" diye...

Bu kaygılarını ileri boyutlara götüren entelektüeller bile var. Obama'nın başkan seçilmesi halinde öldürüleceğini söyleyen Nobel ödüllü İngiliz yazar Doris Lessing onlardan biri.

Aslında bu tür kaygılar çok da haksız değil. ABD'de bir zamanlar yaşanan "beyaz-zenci" ayrımı yeniden hortlar korkusundan kaynaklanıyor bunlar.

Geçenlerde vefat eden Rosa Parks'ın 1955'te bindiği otobüste yerini bir beyaza vermeyi reddetmesiyle alevlenmişti ayrımcılık tartışmaları. Sonra Martin Luther King'in öncülüğünde ulaşım boykotu başlamış ve tam 382 gün sürmüştü.

Gandhi'nin "pasif direniş" felsefesini hayata geçirmişti Dr. King, gerçekleştirdiği sivil itaatsizlik eylemleriyle. 1963'te yaptığı "Bir hayalim var" sözleriyle başlayan meşhur konuşması, siyahların özgürlük mücadelesinin simgesi haline gelmişti. Federal hükümeti kamuya açık yerlerde, kamu tesislerinde ve işyerlerinde ırk ayrımcılığını sona erdirmekle yükümlü kılan Medeni Haklar Yasası kabul edilmişti bu konuşmadan bir yıl sonra.

Amerikan toplumu, 4 Nisan 1968'de uğradığı bir suikast sonucu hayatını kaybeden Martin Luther King'in açtığı yolu ne kadar genişletti bilemeyiz. Ancak bugün Amerikan toplumunun yüzleşmek zorunda kaldığı bir gerçekle karşı karşıya olduğu muhakkak. Tabii zencilerin de...

Ne demişti Malcolm X, 1964'te hac dönüşü yaptığı bir konuşmasında: "Mavi gözlü olan, ama kardeşim diyebileceğim insanlar buldum. Tüm beyazların kötü olduğu görüşüm yanlışmış."

Sanırım işin sırrı burada. Beyaz ya da zenci herkesi önce insan kabul edebilmekte...

Amerikan askerinin psikolojisi

Mehmet Yılmaz 2008.04.14

ABD bir kez daha Irak'tan asker çekmeyi tartışıyor. Yeni tartışmanın fitilini ateşleyen isim ise Irak'taki çokuluslu askerî gücün komutanı General David Petraeus.

Petraeus, Irak'taki muharip askerlerin temmuzda başlayacak geri çekilme işleminin 45 günlüğüne askıya alınmasını istedi. Başkan Bush da bu talebi kabul etti. Kafaları karıştıran ise geri çekilme takviminin tekrar yürürlüğe girip girmeyeceği konusunda Bush'un hiç ipucu vermemesi oldu.

Şüphesiz bu önemli bir karar. Hem Irak ve Afganistan'daki askerlerin psikolojisi hem de onlardan acı bir haber alırsanız endişesiyle bekleyen aileleri açısından...

General Petraeus, kararı Irak'taki güvenlik ve asayiş analiz edebilmek için aldıklarını söylüyor. Ona göre 2007'den beri Irak'ta güvenlik alanında önemli gelişmeler kaydedildi; ancak mevcut durum hâlâ çok kırılgan. Her an ülkedeki güvenlik durumu kötüye gidebilir.

Generalin vurgulamak istediği husus, 2007'nin başında Irak'a 35 bin askerin takviye gücü olarak gönderilmesinden sonra saldırıların yarı yarıya azalmasıyla ilgili. Planlamada yapılacak bir hata, asker kayıplarını yeniden artırabilir.

Meselenin siyasi boyutu ise önümüzdeki kasımda yapılacak başkanlık seçimiyle alakalı. Demokrat Partili adaylar Irak'tan askerleri geri çekme vaadinde bulunuyorlar. Cumhuriyetçiler ise askerlerin bir süre daha Irak'ta kalmasından yana.

İşte bu noktada Bush'un aldığı karar, yeni başkanın görevi devralacağı ocak ayında Irak'ta hâlâ 100 binin üzerinde Amerikan askerin bulunacağı anlamına geldiği için büyük önem taşıyor. Bu yüzden Demokratlar, Bush'un aldığı bu karardan rahatsızlar.

Her iki partinin tavrını yadırgamamak lazım; çünkü onlar alacakları oyları hesap ederek Irak politikasını şekillendirmeye çalışıyor.

Bugün ABD'de savaş yorgunu geniş bir kitle var. Özellikle asker aileleri yıllardır devam eden savaşlardan çok mustarip. Başkan Bush da bunun farkında zaten. Asker çekme kararını alırken Irak ve Afganistan'da görev yapan birliklerin bu ülkelerde bulunma süresini 15 aydan 12 aya düşürmesi, asker ailelerinin tepkisini azaltmak için aslında...

Fakat ortada daha acı bir gerçek var. O da Irak ve Afganistan'da görev yapan askerlerin bozulan psikolojileri.

2007'de yapılan bir araştırma, Irak ve Afganistan'da görev yapan Amerikan askerlerinin üst üste rotasyona tabi olmasının akıl sağlıkları üzerinde olumsuz etki yaptığını ortaya koyuyor. Bu etki özellikle üç ya da dört rotasyon yapan askerlerde daha fazla görülüyor. Araştırmaya konu olan her üç askerden birinde, üçüncü veya dördüncü rotasyonlarında akıl sağlığı sorunları çıkıyor. Aynı problemin, ikinci rotasyonlarını yapan askerlerde görünme oranı yüzde 18,5... İlk rotasyonlarını gerçekleştirenlerdeki oranı ise yüzde 11,9...

Hiç kuşku yok ki muvazzaf askerlerin psikolojilerini yansıtan bu rakamlar ürkütücü. Daha vahim olanı ise ülkelere dönen askerlerin bunalıma girmesi.

Bu yılın ocak ayında New York Times gazetesinde yer alan bir haberde Irak ve Afganistan'dan dönen 121 askerin cinayet işlediği zikrediliyordu. Habere göre, askerlik görevlerini tamamlayarak dönen ya da gazi olarak ordudan ayrılan 349 eski asker, silahlı olaylara karıştı. Bunlardan 121'i ateşli silahlarla cinayet işledi.

Geri kalan suçlar ise adam bıçaklamak ya da aşırı alkollü araç kullanarak ölümlü kazalara yol açmaktı. Kazaların büyük bir bölümü bilinçli çarpma sonucu meydana gelmiş ve öldürmek kastıyla insanlar ezilmişti. Habere göre savaş gazilerinin karıştığı suçlardaki artış ise yüzde 89'du.

Görüldüğü gibi 11 Eylül saldırıları ve ardından gelen Afganistan ve Irak işgalleri, Amerikan askerlerinin psikolojisini bozmuş durumda. Şüphesiz bu durum askerî ve sivil yöneticileri etkileme gücüne de sahip. Bakalım onlar bu patolojik sorunlara sağduyulu çözüm reçeteleri bulabilecekler mi? Bekleyip göreceğiz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varşova Gettosu'ndan Gazze Kuşatması'na bir zihniyet analizi

Mehmet Yılmaz 2008.04.21

Türkiye'de ya da dünyada olup bitenleri daha iyi kavrayabilmek, gelişen hadiseler arasında sebep sonuç ilişkisi kurabilmek için zaruri bir ihtiyaçtır zihniyet analizi... İnsanların veya toplumların alışkanlıklarını, tavırlarını, siyasî söylemlerini, vizyonlarını tartabilmek için bir mihenk taşı mesabesinde bu altın kural...

Şüphesiz, bir de çifte standartları gün yüzüne çıkarması bakımından önemlidir.

Dünyadaki varlık sebebini kalben, aklen, mantıken çözebilmiş bir insan için kimlik bunalımı da yoktur, zihniyet problemi de. Zira onun için her insan bir değerdir; ten rengi, düşüncesi, inancı, ırkı farklı olsa da. Böyle olduğu için de herkes ama herkes hak etmiştir bu dünyada insanca yaşamayı...

Gel gör ki dünya kuruldu kurulalı bir cidal cenderesi içinde. Tabii arada bir yaşanan asrı saadet aydınlanmaları sayılmaz ise...

Bugün de dünden çok farklı değil. İnsanlar birbirlerini boğazlıyor dünyanın dört bir yanında. Farklı düşünenlere hayat hakkı tanınmıyor. Diyalog köprüleri yıkılıyor, yakılıyor.

Tecritler, ablukalar, ambargolar, boykotlar, ithamlar, yaftalamalar yetmiyor çoğu zaman. Eller silaha sarılıyor, parmaklar tetiğe basıyor. Ve insanların kanı dökülüyor bir tutam menfaat için...

Bütün bunları bana hatırlatan Jimmy Carter'ın çıktığı son Ortadoğu seferinde söylediği şu cümle oldu:

- Gazze'ye uygulanan abluka suçtur.

Bir süredir unuttuğumuz, unutturulduğumuz bir konuyu hatırlattı ABD eski Başkanı...

Biliyorsunuz İsrail, Gazze'de yaşayan bir buçuk milyon insanı, 2006'da yapılan seçimlerde Hamas'a verdiği destekten dolayı cezalandırıyor uzun zamandır. Filistin halkı 17 Ocak'tan bu yana ise abluka altında. Temel ihtiyaçlarını karşılamakta bile zorlanıyorlar. Gıda, ilaç, elektrik gibi gündelik hayatın vazgeçilmezlerine ancak

İsrail'in izin verdiği ölçüde kavuşabiliyorlar. Carter, Gazze'deki Filistinlilerin açlıktan ölecek durumda olduğunu söylüyor. Gazze'de halkın cezalandırıldığını, bunun acımasızlık olduğunu, İsrail'in suç işlediğini dile getiriyor.

İnsanları belli bir yere hapsedip, onları ölüme mahkûm etmek, tarihi çok eskilere dayanan acımasız bir yöntem. Birçok örnek verilebilir geçmişten de günümüzden de...

Yakın zamandan birkaç misali dikkat nazarlarınıza sunmak yeterli olur sanırım.

Carter'ın ülkesi ABD, "Dual Containment/Çifte Tecrit" olarak bilinen bir stratejiyi hayata geçirmişti 1993 yılında. Projenin mucidi ise Yahudi asıllı Martin Indyk idi. Amaç, İran ve Irak'ı askerî açıdan çevrelemek, siyasi ve ekonomik müeyyidelerle bu iki ülkedeki rejimleri zayıflatmaktı.

Ama olan halka oldu. Sadece Irak'ta, uygulanan ambargo yüzünden yarım milyon çocuk hayatını kaybetti.

Peki, rejimler zayıfladı mı?

Hayır.

Değişti mi?

Hayır.

İnsanlar bu rejimlerden kurtulmak için isyan etti mi?

Hayır.

Ambargoyla, tecritle, boykotla deviremediği Saddam'ı alaşağı etmek için 10 yıl sonra Irak'ı işgal etti ABD. Şimdi de İran'a saldıracağını sinyallerini veriyor.

Bu konuda beni asıl şaşırtan ülke ise İsrail. Diyelim ki ABD'nin yaşadığı bu tecrübeden ders çıkarmıyor. Kendi tarihi ne güne duruyor peki?..

Nasıl oluyor da Avrupa'daki gettolarda aç biilaç yaşadıkları günleri, Nazilerin ölüm kamplarında yok edilmeye çalışıldıklarını unutarak maruz kaldıkları insanlık dışı muamelelerin benzerlerini Filistin halkına reva görebiliyorlar?

Anlamak mümkün değil.

Makabi ayaklanmasını, Varşova Gettosu'nda dört hafta boyunca Nazilere karşı sergilenen direnişi destanlaştıran, hatta filmlere konu yapan bir milletin Gazze'yi, Batı Şeria'yı kocaman bir getto haline dönüştürmesi; hatta kendileri dışındaki bütün bir dünyayı belli bir zihniyete mahkûm etmeye çalışmaları ne kadar da trajik...

Çok şaşırtıcı bir zihniyet problemi değil mi?

Sanırım Carter'ın da ABD'nin de öncelikli olarak bu zihniyeti çözümlemeleri gerekiyor. Aksi takdirde başlattıkları her barış girişiminin akim kalması kuvvetle muhtemel.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Umutlanmak için henüz erken

Mehmet Yılmaz 2008.04.28

'İsrail, kalıcı barış karşılığında Golan Tepeleri'nden çekilmeye hazır.'Başbakan Erdoğan'ın Suriye'ye ulaştırdığı bu mesajı konuşuyoruz birkaç gündür. Konuşuyoruz; çünkü mesajın ortaya çıkmasından sonra Erdoğan cumartesi günü Şam'a gitti ve Suriyeli yetkililerle bir dizi görüşme yaptı.

Şüphesiz bu önemli bir gelişme. Suriye ile İsrail arasında yapılacak bir barış anlaşması bölgedeki pek çok problemin çözümüne katkı yapabilir. Fakat umutlu olmak için çok erken. Zira tarafların stratejik pozisyonlarını gösteren detaylar ortada yok.

Peki İsrail, 1967'de işgal, 1981'de ilhak ettiği Golan'ı Suriye'ye geri verebilir mi?

Bu soruya kolayca "evet" demek mümkün değil. Çünkü İsrail'in, Suriye ile Golan pazarlığı yapmadan önce halletmesi gereken birçok mesele var. Onlardan biri de barışa karşılık toprak vermeye karşı çıkanların muhalefeti.

"Kutsal Topraklar" ve "Diriliş" vaazları ile büyüyen Yahudiler için ele geçirilmiş bir karış toprağı geri vermek, öyle kolay hazmedilecek bir durum değil. Bu, özellikle işgal edilen topraklarda "davaları" uğruna "yerleşim birimleri" inşa eden dindar Yahudiler için çok daha zor. İsrail'in, 1967'de işgal ettiği Sina Yarımadası'ndan geri çekilirken Yamit'te yaşanan direniş buna verilebilecek en güzel örneklerden biri. Yamit küçük bir yerleşim birimiydi. 600 civarındaki evde 2.500 Yahudi yaşıyordu. İsrail'in Mısır'la yaptığı anlaşmadan sonra alınan "çekilme" kararı uygulanmaya başladı. Ancak Yamit'teki Yahudiler 23 Nisan 1982 tarihinde, kendilerini tahliye etmeye gelen İsrail askerlerine sert direnç gösterdi.

Haham Meir Kahane ekolüne mensup yerleşimcilerin bu direnişi, "Gerçek Yahudi kim?" tartışmasını da beraberinde getirdi. Yerleşimciler askerlere şöyle seslendi: "Gerçek Yahudi siz misiniz yoksa biz miyiz? Biz dinimizin gereği buradayız. Peki ya siz?"

Bugün de benzer bir tartışmanın çıkması kuvvetle muhtemel. İlk sinyali de 20 bin yerleşimci Yahudi'nin yaşadığı Golan'daki hahamlar verdi zaten.

Onlara göre yaşadıkları dağlar Allah'ın kendilerine bahsettiği İsrail toprağıdır. Golan da İsrail'in bir parçasıdır. Ve burası asla Yahudi olmayanlara bırakılamaz.

Golan'daki Moşav Hov toplumundan Haham Yigal Ariel, "Golan, İsrail topraklarının bir parçasıdır. Buranın fethedilmesi yönünde Allah'ın verdiği buyruklar vardır." diyor ve öne sürdüğü tezi kuvvetlendirmek için Yahudi Şeriatı Halacha'ya başvuruyor. Katzrin toplumundan Haham Yosef Levi de Golan'dan vazgeçilmesinin dinen yasak olduğunu savunuyor.

Yahudiler için hangi toprakların kutsal olduğu öteden beri hep tartışma konusu olmuştur. Bugün Yahudiler için en kutsal topraklar, Kudüs'ten sonra Batı Şeria olarak bildiğimiz Filistin topraklarıdır. Burası Yahudi tarihinde

Judea ve Samaria olarak zikrediliyor ve Batı Şeria'nın güney yarısına Yehuda, kuzey yarısına da Shomron adı veriliyor.

1973-83 yılları arasında görev yapan eski Aşkenazi hahambaşı Shlomo Goren, 1992'de yaptığı bir açıklamada, Golan Tepeleri'nin Judea ve Samaria'dan daha az kutsal olduğunu belirtmiş, Yahudi Şeriatı'na göre buradan geri çekilmenin Batı Şeria'ya göre daha tercih edilebilir olduğunu dile getirmişti.

Toprağın geri verilmesi konusunda önemli bir fetvayı ise ultra-ortodoks din eksenli Sefarad partisi Shas'ın ruhani lideri Haham Ovadia Yosef vermiş ve bu sayede Oslo Anlaşmaları'nın İsrail meclisi Knesset'te onaylanmasını sağlamıştı. "İnsan canının topraktan daha kutsal olduğu ve can kurtarmak için topraktan (İsrail toprağı da dâhil) taviz verilebileceğı" yönündeki bu fetva çok tartışılmıştı.

"Barışa karşılık toprak vermek" Yahudiler için alınması en zor kararlardan biri. Bu konunun Golan'la birlikte çok tartışılacağı muhakkak.

Benim asıl merakım ise şu: Başbakan Erdoğan, muhataplarıyla görüşürken, 1967'deki işgalden sonra topraklarını terk etmek zorunda kalan Golan Türklerini de gündeme getirdi mi acaba?

Bilmiyoruz.

Bildiğimiz, bütün bu zorluklara rağmen iki ülke arasında barış sağlanırsa bu büyük başarıya Türkiye'nin yaptığı katkıların hiç unutulmayacağıdır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran'ı PJAK ile terbiye etmek

Mehmet Yılmaz 2008.05.05

PJAK (Party Jiyani Azadi Kurdistan/Kürdistan Özgür Yaşam Partisi), son dönemde ismini çok sık duyduğumuz bir terör örgütü. İran'da, PKK'nın uzantısı olarak silahlı eylemler gerçekleştiriyor.

Dün, örgütün ismi bir kez daha gündeme geldi.

Gazetelere yansıyan haberlere göre PJAK'ın liderlerinden Reşit Ehkendi, gerçekleştirilen bir operasyonda sağ olarak ele geçirildi.

Türkiye'nin Kuzey Irak'taki PKK kamplarına hava operasyonu yaptığı sırada gelen bu haber önemli. ABD'nin Irak'ı işgal ettiği 2003'ten bu yana terörle mücadelede ortak hareket etmeye çalışan Türkiye, İran ve Suriye arasındaki işbirliğini gösteriyor çünkü...

Peki, üç ülkenin ortak iradesi PKK ve PJAK problemini çözmek için yeterli mi?

Elbette değil. Zira terörle etkin mücadele için Irak'ın ve ABD'nin de desteğini almak gerekiyor.

Ancak bu konuda rivayetler muhtelif. PKK'ya terör örgütü listesinde yer veren, Türkiye'ye anlık istihbarat desteğı sağlayan ABD, kamuoyuna yansıyan bazı haberlere göre, PJAK'a arka çıkmakla suçlanıyor.

Bu iddiaların en yenisi, geçtiğimiz nisan'da Los Angeles Times'ta ortaya atıldı. Gazeteye konuşan eski teröristler, PJAK ile ABD arasında bir "ilişki" olduğunu savundular.

Onlardan biri de PKK'nın elebaşı Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan idi. Ona göre 2003'ten beri PJAK ile ABD'liler arasında "güzel bir ilişki" var. "Birbirleriyle görüşüyorlar." diyen Osman Öcalan, Amerikan askeri araçlarının her iki üç ayda bir PKK ya da PJAK kamplarına girdiğini öne sürüyor.

Aynı gazeteye konuşan Mamand Roje'nin iddiası ise çok daha ilginç. PJAK'tan dört yıl önce ayrılan Roje'ye göre, ABD ve AB'nin terör listesinde yer alan PKK, kendisine yönelik Batılı ülkelerdeki birtakım kısıtlamaları aşmak için PJAK'ı devreye soktu. Roje, "PKK, ABD ile ilişki kurmak istedi. Bu yüzden PJAK'ı kurup kullandı." iddiasında.

Kimin kimi kullandığı pek belli değil aslında. Eski teröristlerin ortaya attığı bu iddiaların ne kadar doğru olduğunu zaman gösterecek.

Ama İran'daki rejimi değiştirmek isteyen ABD'nin PJAK'ı hâlihazırda terör örgütleri listesine almaması, söz konusu iddialar hakkında "Acaba?" istifhamının zihinlerde oluşmasına zemin hazırlıyor.

Şüphesiz bu kuşku artıran bir diğer gelişme de Ağustos 2007'de PJAK'ın Almanya'da yaşayan liderlerinden Abdurrahman Hacı Ahmedî'nin Washington'a sürpriz bir ziyaret gerçekleştirmesi. Geçmişte PKK ile birlikte çalışan Ahmedî'nin bu temasları sırasında kimlerle hangi konuları konuştuğu ise tabii ki bilinmiyor.

Bilinen, ABD'nin sadece PJAK'la değil, başka muhalif gruplarla da temas içinde olduğu şeklinde.

ABD'nin, mesela, İran Kürdistan Demokrat Parti ile yıllardır ilişki içinde olduğu ortaya atılan diğer iddialar arasında. Aynı gazeteye konuşan İKDP'nin Erbil bürosundan Rüstem Cihangiri, ABD ile aralarında çok sıcak bir ilişki olduğunu, bazen ayda bir, bazen üç ya da dört ayda Amerikalılarla temas kurduklarını söylüyor.

1992'de silahlı eylemlere son verdiğini açıklayan solcu Komala Partisi'nin önde gelen isimlerinden Abdullah Mühtedi de 2005 ve 2006'da kendisinin İran'ı tartışmak için Amerikan Dışişleri ve Beyaz Saray yetkilileriyle görüştüğünü belirtiyor.

ABD, İran'a yönelik niyetini bir süredir gizlemiyor. Hatta bunu örtülü ve açık ifadelerle sık sık gösteriyor zaten.

Burada dikkat çeken husus, Hatemi'nin devlet başkanı seçildiği 1997'de "öğrenci tabanlı insan hareketi" şeklinde ortaya çıktığını savunan bir örgütün PKK'dan etkilendiğini belirterek kısa zamanda bir terör makinesine dönüşmesi. Ve İran'daki yönetimin baskıları sonucu lider kadrosunu 1999'da Irak'a taşıması, yeni bir yapılanma için ilk adımı ABD'nin Irak'ı işgal ettiği 2003'te atması, bir yıl sonra da (4 Nisan 2004) gerçekleştirdiği ilk kongrede bütün stratejisini değiştirmesi...

Bütün bunlar tuhaf; ama bir o kadar da gerçek...

PJAK'ı da en az PKK kadar yakından takip etmek gerekiyor. Hem de ihmallere asla açık kapı bırakmadan...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asimetrik demokrasi

Mehmet Yılmaz 2008.05.12

Kendi olmak zordur. Bir insanın kendisi olabilmesi düşünce ister, irade ister, aksiyon ister. Kendisi olamayanlar, başkaları olmaya namzettir. Onlar, kendilerine biçilen kaftanı giymeye çoktan hazırdırlar. Hazırdırlar, çünkü düşünceleri bulanık, kalpleri müfsit, iradeleri mefluç, duyguları karmakarışıktır.

Bunları zihnimde tedai ettiren husus, bir Amerikalı ile bir Alman'ın değerlendirme yaparken, Türkiye hakkında "ön cephe" kavramlarını kullanmaları.

Cumhuriyet'e konuşan ABD'nin Ankara Büyükelçisi Ross Wilson, Türkiye'nin artık bir "ön cephe" haline geldiğini söylüyor. Ona göre dünyanın en zorlu coğrafyasında yer alan Türkiye, barış, istikrar, refah ve özgürlük hedeflerinin ön cephesinde bulunuyor.

Wilson'ın tezine göre Soğuk Savaş döneminde muhtemel bir çatışma alanı Orta Avrupa idi. Şimdi bu alan Türkiye'nin güneyinde, güneydoğusundaki bölgelere kaymış durumda.

Eskiden sadece "düşman" olarak komünist Sovyetler ve uyduları vardı. Şimdi onların yerinde birçok "devlet dışı gruplaşmalar" ve "terörist örgütler" var. Bunlar Afganistan'da, Pakistan'da, Irak'ta ve dünyanın diğer yerlerinde medenî toplumları tahrip etmeye çalışıyorlar.

Almanya'nın eski Dışişleri Bakanı Joschka Fischer ise The Guardian için kaleme aldığı makalesinde aynı konuya farklı açıdan temas ediyor.

Osmanlı'nın dağılmasından itibaren Ortadoğu'daki süreci analiz eden Fischer, ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra bölgedeki tüm Anglo-Fransız devletler sisteminin dağılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu iddia ediyor. Ona göre bu konuda ilk aday ülke Irak.

Fischer'in üzerinde durduğu diğer çatışma alanı ise siyasal İslam'ın demokrasi ve moderniteyi kabule doğru mu ilerleyeceği yoksa radikalizme mi meyledeceğiyle ilgili.

Ona göre bu konudaki savaşın hâlihazırdaki "ön cephesi" Ortadoğu'da değil.

Peki nerede?

Türkiye'de...

Sahi ön cephe ne demektir?

AK Parti hakkında açılan kapatma davasının bu konuyla bir ilgisi var mıdır?

Soğuk Savaş yıllarında Türkiye bir "kanat ülke" idi. Komünizm tehdidine karşı NATO'nun güneydoğu kanadını savunuyordu.

Bu dönem bitince Türkiye'nin adı bu kez "eksen ülkeler" ile birlikte anıldı. Yeni Dünya Düzeni kurmaya hevesli ABD için Türkiye en az Endonezya, Hindistan, Pakistan, Mısır, Güney Afrika, Brezilya, Cezayir ve Meksika kadar önemliydi.

Ardından Samuel Huntington, Medeniyetler Çatışması tezini ortaya attı. Ona göre Türkiye bir "torn country" idi; yani parçalanmış, arada kalmış bir ülke...

11 Eylül 2001 saldırılarından sonra Batı basını Türkiye'yi, Batı ittifakı ile Arap bölgesindeki terör grupları arasında bir "cephe ülke" olarak nitelendirdi.

Aynı tanım bu kez, 2004'te ortaya atılan Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesinde "kilit ülke" kavramıyla birlikte anılmaya başladı. Tabii "ılımlı İslam" tamlaması da tedavüle sokularak...

Bence Türkiye, kendi olduğu müddetçe bir "merkez ülke" konumunda. Kendi olmadığı zamanda da konjonktüre göre ya kanat ülke ya da ön cephe...

Ancak şunu unutmamak lazım.

Modern dünya için "tehdit" olarak gösterilen coğrafyalar bir zamanlar Batı'nın "sömürge" yönetimleri altındaydı. Oralarda yaşayanlar, kendi devletlerini kurmak için zaman zaman "asimetrik" yöntemlere başvurdular.

İran Devrimi de onlara rol model oldu daha sonra.

Batı dünyası bunlar karşısında ne yaptı peki?

Halkı ve sivil inisiyatifleri değil de otoriter rejimleri tercih etti, çıkarları adına.

Bugün dünyada Batılı değerlere karşı oluşan bu mukavemeti (tabii ki terör eylemlerini kastetmiyoruz) topyekûn modernite karşıtlığı ortak paydasında "asimetrik terör" olarak yaftalamak aynı hataya bir kez daha düşmek demektir.

Bence bu konuda Türkiye'ye büyük sorumluluk düşüyor.

Eğer Türkiye, dünyayı vahim bir kaosa sürükleme potansiyeline sahip bu asimetrik çatışma tehdidini bertaraf edebilecek bir ülke olmaya namzet ise önce kendisine, sonra da çatışmanın taraflarına şu gerçeği inandırması gerekiyor:

-Asimetrik tehditler klasik kaos ve korku teorileriyle, şiddet yöntemleriyle ortadan kaldırılamaz.

Çare, toplumun desteğini almaktan ve demokrasiyi derinleştirmekten geçmektedir. Yani millet iradesini ve sivil toplumu ön plana çıkaran bir yönetim sistemini ikâme etmekten, asimetrik demokrasiden...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tek çocukların ölümü!

Mehmet Yılmaz 2008.05.19

Ağlayan anneler... Feryat eden babalar... Şaşkın gözlerle çevrelerinden şefkat bekleyen çocuklar...Son iki haftada, önce Myanmar yaşadı küçük kıyameti. Ardından da Çin...

Myanmar, Nargis kasırgasında 130 binden fazla insanını kaybetti. Resmî rakamlara göre yaklaşık 78 bin kişi öldü. 56 bin kişi de halen kayıp. Ölü sayısının 200 bini bulabileceği söyleniyor.

Dünya, Myanmar'daki felaketin boyutlarını daha yeni yeni idrak ediyordu ki, bu kez Çin'de meydana gelen deprem haberiyle sarsıldı.

7,9 büyüklüğündeki depremde yaklaşık 30 bin kişi hayatını kaybetti. Ölü sayısı 50 bini bulabilir. Enkaz altında çok sayıda depremzede var çünkü.

Ateş düştüğü yeri yakarmış. Her iki felaket de Türkiye'de pek derinden hissedilmedi. Şüphesiz bunun çeşitli sebepleri olabilir.

Ama...

Ortada da çok ağır bir bilanço var. Her ne kadar biz onu yeteri kadar içimizde yaşamasak da...

Myanmar'da 1 milyon kişinin evini kaybettiği sanılıyor. BM'ye göre ülkede yaklaşık 2,5 milyon kişi acil gıda, su ve tıbbî yardıma muhtaç.

55 milyon kişinin yaşadığı ülkede nüfusun yüzde 40'ı 18 yaşın altı gençlerden oluşuyor. "Save the Children" adlı yardım kuruluşuna göre ölenlerin en az yüzde 40'ı çocuk.

BM Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) dikkat çektiği nokta ise eğitimle ilgili. UNICEF'e göre kasırga sırasında okulların yüzde 85'i yıkıldı veya ağır zarar gördü. Kaç öğretmenin öldüğü ya da kaybolduğu ise belli değil.

Çin'deki felaketin boyutları da Myanmar'dan daha az değil. Deprem sonrası en az 5 milyon insanın evsiz kaldığı belirtiliyor. Ülkedeki acıyı katmerleştiren gelişme ise çok sayıda çocuğun depremde hayatını kaybetmesi.

Cihan Haber Ajansı adına Pekin'de muhabirlik yapan Osman Erol, felaketin meydana geldiği Sichuan eyaletinde okul çağındaki 12 milyon çocuktan 150 bininin depremin merkez üssünde yaşadığını söylüyor.

Çinli yetkililere göre mezkûr eyalette en az 7 bin derslik yıkılmış durumda. Depremin ders saatinde meydana geldiği, okulların da diğer kamu binalarıyla birlikte enkaza dönüştüğü gerçeğinden yola çıkarak binlerce çocuğun felaket sırasında hayatını kaybettiğini söylemek mümkün.

Bu acı tablo televizyon ekranlarına da gazete sayfalarına da zaten yansımış durumda. Kimi ölen yavrusunun cesedi başında ağlıyor, kimi de çocuklarının cansız bedenini son kez seviyor.

Acıyı bu kadar dayanılmaz kılan ise ailelerin tek çocuklarını kaybetmiş olması. Biliyorsunuz Çin, nüfus artışını kontrol altında tutmak için 1970'lerden beri "tek çocuk" politikası uyguluyor.

Sert müeyyidelerle yürütülen bu politikanın doğurduğu bazı handikaplar da yok değil.

Mesela...

Aileler ikinci bir çocuk özlemi çekiyor. Yasalar izin vermediği için sahip olacakları tek çocuğun mutlaka "erkek" olmasını istiyor. Hamileyken kız çocukları olacağını öğrenenler kürtaja başvuruyor.

Bu yüzden Çin'de kadınlar daha çok erkek çocuk dünyaya getiriyor bugün. Bazı uzmanlar, bu durumun nüfusun erkek-kadın dengesini bozmasından ve ileride bazı cinsel problemlerin baş göstermesinden endişe ediyor.

Bir diğer kaygı da ikinci bir çocuğa sahip olmak isteyen erkeklerin gayrimeşru evlilikler yapması... Bu tercihin toplumda ahlâkî yozlaşmayı tetiklediği dile getiriliyor.

Bu politikanın en önemli sonucu ise nüfusun hızla yaşlanmasına sebep olması. Bugün 33,6 olan yaş ortalamasının 2040'ta 44'e çıkacağı, nüfusun dörtte birinin de 65 yaş ve üzerinde olacağı tahmin ediliyor.

Tek çocuk politikasının nesil üzerindeki etkisi de büyük.

Hiç kardeşi olmayanların evliliğinden doğan çocuklar, akraba mefhumunu kaybediyor. Yani, Çin'deki yeni neslin hayatında hala, teyze, amca, dayı gibi yakın akrabalar artık yok.

Hayatlarındaki tek varlıklarını kaybeden ana babaların içler acısı hallerini görünce yüreğim burkuldu.

Gayri ihtiyari Başbakan Erdoğan'ın "üç çocuk" söylemini düşündüm.

"Fitrî olmayan her şey insanların hayatını karartıyor işte." dedim. Birden Türkiye'deki "garip" tartışmaları hatırladım.

Ve sustum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkçe konuşmak!

Mehmet Yılmaz 2008.05.26

Onları, büyük yarışma öncesi kamp yaptıkları Kızılcahamam'da gördüm. Ülkelerinin yöresel kıyafetleriyle hemen herkesin dikkatini çekiyorlardı.

Yanlarından gelip geçerken kendilerine 'merhaba' diyenlerle selamlaşıyor, hatıra fotoğrafı çekirmek isteyenlerin arzusunu kırmayıp hemen objektiflere poz veriyorlardı.

Asya Termal Tesisleri'nin asude ortamında cıvı cıvı konuşurken dikkatimizi çekti bu dört kız öğrenci... Işıldayan gözleri, mütebessim çehreleri ve tatlı dilleriyle neşe saçıyorlardı çevrelerine... Kendi aralarında neler konuşuyorlardı bilemem. Ama birbirleriyle çok iyi anlaştıkları her hallerinden belliydi.

Oturdukları bankta not defterlerine bir şeyler karalarken, keyifli sohbetlerini bölmek pahasına olsa da, tanışmak istedik onlarla...

İçlerinden biri hemen atıldı. İsminin Niyan Said olduğunu, Irak'ın Süleymaniye şehrinden geldiğini söyleyiverdi bir çırpıda... Hem de düzgün Türkçesi ile...

Sonra Zafirah Affendi anlattı kendini bize. Malezyalı olduğunu, şarkı yarışmasına katılacağını söyledi. Ülkesini ziyaret ettiğimizi belirttiğimizde gözlerinin içi gülüyordu:

-Nasıl, beğendiniz mi?

Çocuk masumiyetiyle sorulan bu soruya, "çok beğendiğimizi" belirterek karşılık verdik biz de...

Zafirah ile konuşurken sıranın kendilerine gelmesini sabırla bekledi diğer iki genç hanım. Önce, başındaki hasır şapka ile kendini tanıttı Truc Nhu... Ardından Sri Lankalı Achila Kavunavatni.

Vietnam'dan geldiğini söyledi Truc Nhu. Mahcup bir edası vardı. Ürkek bir güvercin gibi boynunu bükerek paylaştı duygularını... Achila Kavunavatni de diğerleri gibi heyecanlıydı. Kendi aralarında muhabbet ederken hangi lisanı tercih ettiklerini sorduğumuzda hiç tereddüt etmedi: -Bazen Türkçe, bazen İngilizce...

Dört kız arkadaşın yanından ayrılınca düşündüm... Ülkesi işgal altında olan bir Iraklı ile bir Sri Lankalıyı başka hangi platform böyle bir araya getirebilir ki?.. Ya da bir Vietnamlı ile bir Malezyalının ortak hangi yönleri olabilir ki?.. Veya onları sevgi ortak paydasında hangi değerler buluşturabilir ki?..

Ülkelerini, kültürlerini, inançlarını da düşününce... Kalbim inşirahla dolup taştı. Kavgalar, nizalar, savaşlar buhar olup gitti sanki. Dünya bir anda sulh ve sükûna kavuştu. "Gördüklerim yepyeni bir medeniyetin ayak sesleri" diye geçirdim içimden...

Niyan Said, Zafirah Affendi, Truc Nhu ve Achila Kavunavatni, Türkçe Olimpiyatları için Türkiye'ye gelen 550 öğrenciden sadece dördü. Bu yıl altıncısı düzenlenen olimpiyatlara beş kıtadan tam 110 ülke iştirak ediyor. Kendi memleketlerindeki elemeleri başarıyla geçen öğrenciler hem Türkiye'deki finallerde birinci olmak için yarışıyor hem de açtıkları stantlarda kültürlerini tanıtıyor.

Türkçe Olimpiyatları'nı, öğrencilerin sadece Türkçe becerilerini sergiledikleri bir yarışma olarak nitelendirmemek lazım. Tamam, gerçekleştirilen organizasyon özü itibarıyla bir yarışma.

Ama...

İcra ettiği fonksiyon açısından bakıldığında...

Çok farklı ülkelerden gelen öğrencileri aynı çatı altında buluşturmaya başarmanın başka bir adı daha olsa gerek. Her yıl giderek büyüyen bu yarışmayla yeni bir iletişim ve medeniyet dili neşvünema buluyor bence... Geçmiş örneklerinden çok farklı yeni bir üslup, yeni bir bakış açısıyla...

Kimileri söylediklerimi abartılı bulabilir. Hatta ütopya olarak da görebilir. Ancak durum hiç de onların sandığı gibi değil. Afrika'dan gelen siyahî öğrencilerle İskandinav ülkelerinden gelen beyaz öğrenciler aynı havayı teneffüs ediyorlar, kurdukları sıcak diyaloglarla... Aynı güzel ilişki Asya'nın çekik gözlüleriyle, Ortadoğu'nun kavruk yüzlüleri arasında da görülüyor.

İnsanları din, dil, ırk, mezhep ayrımına tabi tutmadan sevmeyi öğrenen yeni bir anlayış bu... Kaşıkla verip kepçeyle alan Batı medeniyetinin aksine, almadan verme kültürünü özümseyen bir anlayış.

Öyle olmasaydı bu kadar kolay olmazdı herhalde, Ugandalı Faysal ile masa tenisi oynamak... Nijeryalı Ahmet ile kırk yıllık arkadaşlar gibi kucaklaşmak... Letonyalı Justina ile hatıra fotoğrafı çektirmek...

Yeni Amerikan büyükelçisi

Mehmet Yılmaz 2008.06.02

Bir süredir kamuoyunda konuşuluyor, Amerikan yönetimi Ankara'ya yeni büyükelçi olarak James F. Jeffrey'i atayacak diye. Hâlihazırda Beyaz Saray'da Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanı olarak görev yapan Jeffrey'in Türkiye'ye gönderilecek olması, ileriye dönük bazı tahminler yapılmasını da beraberinde getiriyor.

Şüphesiz bu tahminler Washington'ın gelecekte izleyeceği politikalarla yakından ilgili. Özellikle de ABD'nin İran'a düzenleyeceği muhtemel bir askerî operasyonla...

1947 Massachusetts doğumlu diplomatın uzmanlık alanının Irak ve İran olması, kimilerince Amerika'nın bu yaz İran'a saldıracağını bir sinyali şeklinde yorumlanıyor. Ankara'da görev yapacak olması da ilginçtir hemen İran meselesiyle ilintileniyor. Daha önce iki kez Türkiye'de bulunmasıyla değil.

Soğuk Savaş yıllarında Adana ve Ankara'daki Amerikan misyonlarında çalışan Jeffrey, Türkiye'ye aşina bir isim. Almanca ve Fransızcanın yanı sıra çok iyi de Türkçe konuşuyor.

Başkan Bush tarafından 1 Ağustos 2007 tarihinde Ulusal Güvenlik Konseyi danışmanlığına getirilen Amerikalı diplomat, Başbakan Erdoğan'ın geçen yıl kasım ayında gerçekleştirdiği meşhur Washington ziyareti sırasında iki ülke heyetleri arasında yapılan görüşmelere katılmıştı.

Jeffrey isminin ön plana çıkmasını, İran ve Irak dışında son zamanlarda Lübnan, Suriye, İsrail üçgeninde meydana gelen yeni gelişmeler açısından da değerlendirmek mümkün.

2 Ocak 2007 tarihli Boston Globe gazetesinde yayımlanan bir haber bu açıdan hayli ufuk açıcı.

Habere göre, seçilmiş bir grup üst düzey Amerikalı yetkili, tıpkı 2004'te kurulan Irak Politikası ve Operasyonları Grubu benzeri yeni bir organizasyon içinde yer alıyor.

İran ve Suriye Politikası ve Operasyonları Grubu (ISOG) olarak bilinen yapılanmanın içinde Dick Cheney'in kızı Elizabeth Cheney ile birlikte James F. Jeffrey de yer alıyor.

ISOG'un kuruluş amacı İran'ın nükleer tehdidi altındaki Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn gibi Körfez ülkeleri arasındaki işbirliğini artırmak ve onlarla ortak askerî faaliyetler gerçekleştirmek.

Böylece, Irak'ta 2003 yılında başlayan Amerikan işgalinden sonra bölgede İran'ın giderek artan nüfuzunu kırmak hedefleniyor.

ISOG'un asıl hedefi ise İran ve Suriye'deki rejimleri değiştirmek aslında. Zira Şam ve Tahran yönetimlerinin Irak'taki direnişi desteklediklerine inanılıyor.

Peki bu nasıl olacak?

ISOG'un yaptığı toplantılara katılanlar, grubun bu hedefe ulaşabilmek için bir dönem Irak ve İran'a karşı uygulanan "çifte tecrit / dual containment" benzeri politikaların uygulanması gerektiği üzerinde sık sık durduklarını söylüyorlar.

Tecrit politikası neticesinde Şam ve Tahran yönetimleri zayıflayacak, verilecek maddi manevi desteklerle Suriye ve İran'da halk bir gün kendilerini yöneten rejimleri alaşağı edecek.

Irak'ta başarılı olamayan bir modeli benimseyen ISOG'un İran ve Suriye konusunda önüne koyduğu hedefe ulaşp ulaşamayacağını bilemiyoruz.

Ancak bildiğimiz bir şey var.

Ankara'ya atanacağı konuşulan yeni büyükelçi Jeffrey, Türkiye'yi yakından tanıyor.

En önemlisi de...

1977'de girdiği Dışişleri Bakanlığı'nda bir dönem "Yakın Doğu Bürosu İran Politikaları" konusunda çalışan bir grubun liderliğini yapmış olması.

Irak'ın işgalinden sonra Haziran 2004-Mart 2005 tarihleri arasında Bağdat'ta yaşayan James F. Jeffrey'nin, 2005'in ağustosundan itibaren tam bir yıl boyunca da Amerikan Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'a üst düzey danışmanlık hizmetinde bulunduğunu da unutmamak lazım.

Şimdi kendisi Beyaz Saray'da Ulusal Güvenlik Konseyi Danışmanı olarak çalışıyor. Ayrıca "gizli" toplantılar yaptığı iddia edilen ISOG'da İran ve Suriye ile ilgili geliştirilen yeni stratejilere tecrübesiyle katkı yapıyor.

Bakalım yeni büyükelçi, ABD'nin genelde bölge, özelde Türkiye politikalarını nasıl etkileyecek?

Bekleyip görelim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin önünü kimler kesmek istiyor?

Mehmet Yılmaz 2008.06.09

AK Parti hakkında kapatma davası açıldığında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Fransa'daydı. Expo 2015'e ev sahipliği yapacak şehrin belirleneceği toplantı için gitmişti Paris'e.

Amacı, finalde İtalya'nın Milano kentiyle yarışan İzmir'e destek vermektir. Expo 2015'i kazanmak sadece İzmir'e değil, Türkiye'ye de hem prestij hem ekonomik getiri (yaklaşık 50 milyar dolar) sağlayacaktı çünkü.

O gün Cumhurbaşkanı Gül'ün boynu büküktü. AK Parti'nin kapatılması için dava açılmış, ismi de iddianamede yer almıştı.

İzahı zor bir durumla karşı karşıya idi. '22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan seçimlerde iki seçmenden birinin oyunu alan bir parti hakkında nasıl olur da kapatma davası açılabilir'i muhataplarına anlatmak o kadar da kolay değildi.

Anayasa Mahkemesi, üniversitelerdeki "türban" yasağını kaldıran anayasa değişikliğini iptal ettiğinde Cumhurbaşkanı Gül, bu kez Uzakdoğu'daydı.

Kalabalık bir heyetle gittiği Japonya'da önemli temaslar yapıyordu Gül. Bu ülkede yaşayan Türklerle görüşüyor, Müslüman Tatar toplumu ile bir araya geliyordu.

Türkiye'de 2010'un "Japonya yılı" ilan edilmesinden sonra gerçekleştirilen bu ziyaretin en anlamlı bölümü Cumhurbaşkanı Gül'ün sarayda İmparator Akihito ve İmparatoriçe Miçiko tarafından ağırlanmasıydı.

Bu görüşme sırasında İmparator Akihito, Türkiye hakkında çok önemli bir değerlendirme yaptı:

- Biz geleneklerimize bağlı olarak modernleştik. Siz de bizim gibi geleneklerinize bağlı kalarak modernleşiyorsunuz.

Bu sözleri işittiğiniz sırada size haber veriliyor ki Türkiye'de yüksek yargı, yıllardır toplumsal vicdanı rahatsız eden başörtüsü meselesinin çözümü için yapılan düzenlemeyi iptal etmiş.

Ne kadar da acı değil mi?

Bir yanda geleneklerine bağlı kalarak modernleşen bir ülke olarak algılanıyorsunuz. Demokratik gelişme kararlılığının seyir defteri takdirle izleniyor dışarıda.

Diğer yanda muasır medeniyet seviyesine ulaşma uğruna gelenekle moderniteyi hazmederek sürdürdüğünüz bu yolculukta sürekli engellerle karşılaşılıyorsunuz.

Niye?

Bugüne kadar "iç" ve "dış" düşman konsepti üzerine bina edilen Soğuk Savaş politikalarını terk ettiğiniz için...

Özgürlükleri genişleten, birey haklarını teminat altına alan, sivil inisiyatifi ön plana çıkaran bir dizi yasal reformla demokratik hukuk devleti olma yolunda hızla ilerleyen Türkiye, kimleri endişeye sevk etmiş olabilir ki?

On yıllar boyunca ülkenin iç enerjisini tüketen toplumsal çatışmaları ortadan kaldırmak niyetiyle hoşgöründen, uzlaşmadan, herkesi kendi konumunda kabul etmenin faziletinden bahseden Türkiye, kimlerin düşünce konforunu bozmuş olabilir ki? Kürt sorununu çözme iradesi gösteren, Alevi meselesine el atan, başörtüsü sorununu halletmek için harekete geçen Türkiye, kimleri rahatsız etmiş olabilir ki?

AB ile üyelik müzakerelerine başlayan, Kıbrıs'ta ezber bozan bir strateji geliştiren, komşularıyla sıfır problem tezini ortaya atan, kendini merkez ülke konumunda gördüğünü ilan eden, hayata geçirdiği çok boyutlu diplomasiyle dinamik bir dış politika izleyen Türkiye, kimlerin çıkarlarıyla ters düşmüş olabilir ki?

Bu sorulara hemen "Türkiye'nin büyük devlet olmasını istemeyenler, yani emperyalistler ve küresel sermaye" gibi "klişe" cümlelerle cevap vermeyin lütfen.

Ön planda olanları değil, perde arkasında kalıp suflörlük yapanları düşünün.

Çatışma kültürünü kutsayanları...

Etnik ve mezhepsel farklılıkları kaşıyanları...

Toplumda fitne çıkarmak için dezenformasyona sarılanları... İnsanların inançlarıyla, kültürleriyle, gelenekleriyle alay edenleri...

İşte o zaman farkına varacaksınız içeride ve dışarıda Türkiye'nin önünü kesmek isteyenlerin kimler olduğunu...

Ve onları çok uzaklarda aramamak gerektiğini...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İki Yüksek Mahkeme, iki önemli karar

Mehmet Yılmaz 2008.06.16

Özgürlükler mi güvenlik mi? 11 Eylül 2001 tarihinde, New York'taki İkiz Kuleler'i yerle bir eden terör saldırılarından sonra dünyanın tartıştığı en önemli konulardan biri bu...

-Dünyayı daha güvenli hale getirmek için özgürlükleri kısıtlamak mı lazım?

-Yoksa insanları radikal eylem ve davranışlardan uzak tutabilmek için onların özgürlük alanlarını genişletmek mi?

Bu konu tartışmalı. Kimine göre doğru olan, birinci düşünce. Kimine göre de ikincisi daha isabetli.

Üçüncü bir görüşte olanlar da yok değil. Onlara göre ise bireysel hak ve özgürlükler kısıtlanmadan da güvenlik tesis edilebilir.

Şüphesiz bu konuda, siyasilerin ortaya attığı farklı görüşleri irdeleyen ve onların hareket alanını büyük ölçüde belirleyen en önemli mekanizmalardan biri yasama. Diğeri de yargı.

Geçtiğimiz hafta Türkiye ve ABD'de, iki Yüksek Mahkeme'nin aldığı kararlar bu açıdan ufuk açıcı nitelikte.

Biliyorsunuz Anayasa Mahkemesi, üniversitelerde "türban" yasağını kaldıran anayasa değişikliğini iptal etti. Karar, 2 üyenin itirazına rağmen 9 oyla kabul edildi.

Günlerdir Türkiye, bu konuyu ve kararı alan hâkimleri tartışıyor. Hangi yargıç ne yönde karar verdi diye...

Emekli Büyükelçi Faruk Loğoğlu'nun evinde bir araya gelen "önemli" zevatın da gündeminde bu konu olduğu gazetelere yansıdı. Hatta Yargıtay eski Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu'nun 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i "tebrik" ettiği bile söylendi.

-Anayasa Mahkemesi üyelerini çok doğru atamışsınız. Ne kadar doğru atamalar yaptığınız ortada. Rejimin geleceğini kurtarıyorlar.

Yani...

Genç kızlar bireysel tercihte bulunmuş. Başlarını örterek eğitim almak istiyor. Fakat bu, mahkeme kararına göre mümkün değil. Zira reşit genç kızların başlarını örterek eğitim almaları ülke güvenliğini tehdit ediyor.

Dolayısıyla onların bu konuda özgürlüklerini kanunla kısıtlamak doğrudur.

Amerikan Yüksek Mahkemesi'nin aldığı karar, Guantanamo Üssü'nde "terörist" oldukları gerekçesiyle yaklaşık 6 yıldır tutulan "zanlılar" ile ilgili.

Bush yönetimi, 11 Eylül saldırılarından sonra dünyanın dört bir yanında tutuklanan yüzlerce kişiyi hiçbir gerekçe göstermeden 2002'de Guantanamo Üssü'nde kurulan hapisaneye getirmişti. Şimdiye kadar 800 civarında zanlı burada sorgulandı. Bunlardan üçte ikisi zaman içinde serbest bırakıldı. Kalan 270 kişi ise mahkemeye çıkarılacağı günü bekliyor.

Mahkemenin 4'e karşı 5 oyla aldığı karar, en çok da bu kişileri ilgilendiriyor.

Peki nedir bu karar?

Mahkeme, Bush yönetiminin 2006'da çıkardığı terör zanlılarının "habeas corpus" (bir kişinin kendisinin ya da bir başkasının yasalara aykırı olarak gözaltına alındığı iddiasıyla mahkemeye başvurma) hakkını elinden alan yasanın anayasaya aykırı olduğuna hükmediyor.

Kısacası...

Zanlıların, Guantanamo'da askerî kontrol altında gözaltında tutulmasını yasadışı ilan ediyor. Ayrıca zanlılara, bundan böyle "Beni haksız yere burada tutuyorlar" diyerek "sivil" mahkemelere başvurma imkânı tanıyor.

Karara "hayır" diyen hâkimlerden ikisini atayan Bush'un konuyla ilgili değerlendirmesi hayli ilginç:

-Mahkemenin kararına uyacağız. Ama bu, kararı benimsediğimiz anlamına gelmez. Ulusal güvenliği esas alan muhalif yargıçlara katılıyorum.

Bush yönetimi bu kararı "by-pass" edecek yeni bir ek yasa çıkarır mı bilinmez. Ama kararın çıkmasında kilit rol oynayan Anthony Kennedy'nin şu sözleri çok manidar:

"Yasalar ve anayasa, olağanüstü durumlarda da geçerli olmak için yapılmıştır. Özgürlük ve güvenlik bir arada olabilir. Sistemimizde, hukuk çerçevesinde bu konuda birlik sağlanmıştır."

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taliban geri mi dönüyor?

Mehmet Yılmaz 2008.06.23

Önce hapisane baskını, ardından 10 civarında köyü ele geçirme operasyonu. Taliban'ın son bir haftada gerçekleştirdiği iki önemli eylem, dikkatleri bir kez daha Afganistan'a çevirdi.

Ve herkes sormaya başladı, "Taliban geri mi dönüyor?" diye.

Elbette sadece bu iki eyleme bakarak "Evet, Taliban geri dönüyor." demek doğru değil. Ancak bu yargı, eylemlerin "planlı" ve "nokta atış" özelliğine sahip olma niteliğini de ortadan kaldırmıyor.

Tam tersine...

Taliban'ın yeniden toparlandığını ve "savunma" stratejisinden vazgeçip kalabalık gruplar halinde "taarruz" aşamasına geçtiğini gösteriyor.

Tabii bir de "güvenlik ve istikrarı" temin etmek amacıyla 2001'de Afganistan'ı işgal eden ABD'nin bugüne kadar uyguladığı politikaların pek işe yaramadığını da...

Herkesi şaşkına çeviren ilk eylem Taliban'ın Kandahar'daki Sarposa Hapishanesi'ne yaptığı "şok" baskındı. Saldırıda 15 Afgan askeri ile 7 gardiyan hayatını kaybetti.

Afganistan Adalet Bakanlığı, 1052 mahkûmun kaldığı hapishaneden 886 kişinin kaçtığını açıkladı. Kaçanlar arasında 380 Taliban mensubu da var.

Taliban'ın bu kadar "sofistike" bir eylemi kusursuz planlama ile nasıl gerçekleştirdiği tam anlaşılamadan, asıl şaşırtıcı gelişme hapishane baskınından 3 gün sonra yaşandı.

Taliban 500 kişilik bir kuvvetle, Kandahar'ın 20 km. kuzeybatısındaki Arghandab Vadisi'nde 10 civarında köyü ele geçirdi. Üç köprüyü havaya uçurdu.

Peki neden Arghandab?

Arghandab, Afganistan'ın ikinci büyük şehri olan 450 bin nüfuslu Kandahar'ın güvenliği açısından kritik öneme sahip bir "geçiş" bölgesi. Ortasından Arghandab nehri geçiyor. Verimli topraklara sahip bölge meyve ağaçlarıyla da meşhur.

Ama bu vadiyi önemli kılan asıl özelliği ise Kandahar kilidini açan "anahtar" niteliğine sahip olması. Burayı ele geçiren Kandahar'ı kolayca kontrol etme imkânına kavuşuyor çünkü.

1979 yılında Afganistan'ı işgal eden Sovyet ordusu, Arghandab Vadisi'ni denetimi altına almak için çok uğraşmış; ama burayı ele geçirememişti. Bu hedefine ulaşmak için yaptığı her hamle sonrası ağır kayıplar vermişti.

Taliban'ın Afganistan'da işgal güçlerine karşı psikolojik üstünlüğü ele geçirebilmesinin yolu Kandahar'dan geçiyor. Zira bu "öğrenci" hareketinin ilk filizlendiği yer olarak Kandahar, Taliban için çok önemli. Bu şehri kontrol edebilmeleri için de Arghandab'daki mevcut dengeleri kendi lehlerine çevirmeleri gerektiğini çok iyi biliyorlar.

Taliban'ı böyle kalabalık bir grupla vadideki köyleri ele geçirme operasyonuna sevk eden temel amil de bölgedeki iki önemli ismin art arda hayatını kaybetmesi zaten.

Taliban'a karşı mücadele eden bölgenin önemli isimlerinden Molla Nakip, geçen yıl ekim ayında kalp krizi sonrası vefat etti. İki hafta sonra da Taliban, kalabalık bir grupla Arghandab Vadisi'ne gelerek varlığını hissettirdi.

Bu yılın şubat ayında da bölgenin güvenliğinden sorumlu polis kumandanı Abdülhâkim Can'ın Kandahar'daki bombalı saldırıda hayatını kaybetmesi, Taliban'ın Arghandab'da "yoklama" çekmesini iyice kolaylaştırdı.

Taliban'ın Kandahar'ı ele geçirmek adına "sondaj" yaptığını fark eden Afganistan Devlet Başkanı Hamid Karzai'nin Pakistan'a "sınır ötesi operasyon" tehdidinde bulunmasını, bu açıdan bakıldığında, bir kenara not etmekte fayda var.

Bir de "Taliban" kitabının yazarı Ahmed Raşid'in Herald Tribune'e verdiği demeçte, Pakistan ordusu ile istihbarat teşkilatı ISI'nın Hindistan'a karşı "stratejik varlık" olarak uzun yıllar Taliban'a destek verdiğini söylemesini de...

Görünen o ki Pakistan ile Afganistan arasındaki "Taliban" çatışmasını daha çok konuşacağız.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

D-8 vs G-8

Mehmet Yılmaz 2008.07.07

Gelişmiş Ülkeler (G-8) Japonya'da buluşuyor. Kalkınan Ülkeler (D-8) ise Malezya'da...

G-8 Zirvesi'ne İngiltere, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, İtalya, Rusya ve ABD liderleri katılıyor. Japonya'daki zirveye bu yıl, aralarında Çin, Hindistan, Brezilya, Avustralya gibi devletlerin de olduğu 15 ülke daha katılıyor.

G-8'in gündeminde küresel konular var. Dünya ekonomisinin hal-i pürmelâli, artan gıda ve petrol fiyatları, kitle imha silahları, Afrika'daki açlık ve yoksulluk, İran'ın nükleer silah edinme çabaları, uluslararası terörizm...

Sanırım bunların dışında toplantıya damgasını vuracak ana konu ise küresel ısınma ve iklim değişikliği.

Zirveye ev sahipliği yapan Japonya Başbakanı Yasuo Fukuda, küresel ısınmanın çok büyük bir tehdit olduğunu, tedbir almak için kaybedecek bir zaman kalmadığını söylüyor.

Şüphesiz bu konuda atılacak en önemli adım, atmosfere bırakılan sera gazlarının azaltılmasıyla ilgili.

BM'nin hazırladığı bir rapor, küresel ısınmanın durdurulabilmesi için sera gazlarının 2020 yılına kadar yüzde 25 ile yüzde 40 arası bir oranda azaltılması gerektiğini belirtiyor.

G-8 zirvesi bu açıdan çok önemli. Çünkü liderler, sera gazlarının 2050'ye kadar 1990'daki seviyelerin yüzde 50 altına düşürülmesi konusunda geçen yıl varılan uzlaşmayı resmileştirebilirler.

ABD, atmosfere bırakılan zararlı gazların azaltılması amacıyla alınacak bağlayıcı kararları, Çin ve Hindistan gibi ülkelerin de dâhil olması şartıyla kabul edeceğini söylüyor.

Geçen yıl aralık ayında 190 ülke, 2012'de süresi dolacak Kyoto Protokolü'nden sonra uygulamaya konulacak yeni bir iklim anlaşması için iki yıl boyunca müzakerelerde bulunulmasını kabul etmişti. Kyoto'nun halefi olacak anlaşmayla zararlı gazların azaltılması yolunda bütün ülkelerde bağlayıcı düzenlemeler yapılması hedefleniyor.

Sera etkisi yapan gazların atmosfere bırakılmasını 2050'ye kadar yüzde 60-80 oranında azaltmayı hedefleyen Japonya, bu gazların emisyonunu düşürmek için kurulan uluslararası fona 1,2 milyar dolar katkıda bulunmayı taahhüt ediyor.

Görüldüğü gibi G-8'in gündemi oldukça yoğun. Peki D-8 liderleri hangi konuları ele alacak?

Kuala Lumpur'daki zirve için belirlenen ana tema "Küresel Sorunlara Yenilikçi İşbirliği Yaklaşımı" olarak belirlense de D-8'in birincil gündem maddesi G-8 kadar küresel ölçekli değil aslında. Daha çok, "üye ülkeler arasında ekonomik ilişkiler nasıl geliştirilebilir" gibi mevzularla sınırlı.

Necmettin Erbakan'ın başbakanlığı döneminde, Türkiye'nin önyayak olmasıyla 22 Ekim 1996 tarihinde kurulan D-8'e Türkiye, Bangladeş, Endonezya, İran, Malezya, Mısır, Nijerya ve Pakistan üye...

Farklı coğrafyalarda yer alan bu ülkeleri ortak bir platformda buluşturan temel faktör ise geniş doğal kaynaklara, çoğunluğu Müslüman kalabalık nüfuslara ve büyük ticarî pazarlara sahip olmaları.

D-8'in kuruluş amacı da öncelikle bu büyük potansiyeli harekete geçirmek zaten... Sonra da uluslararası sistemin karar alma mercilerine güçlü biçimde katılmak...

Şüphesiz bu noktaya gelebilmeleri için üye ülkelerin öncelikle dünya ekonomisi içerisindeki konumlarını iyileştirmesi gerekiyor.

Malezya Zirvesi'nde, üye ülkeler arasındaki ticaret hacminin artırılması amacıyla 10 yıllık bir yol haritası üzerinde çalışılacağının duyurulması bu açıdan çok önemli.

En az bunun kadar önemli olan bir başka gelişme de daimi bir genel sekreterlik müessesesinin kurulması ve merkezinin de İstanbul olması yönünde alınan karar...

Zaman zaman içine kapansa da kader Türkiye'yi "büyük" devlet olmaya zorluyor. Hem de fena halde sarsarak...

Bir gün G-8 zirvesine katılan bir Türkiye çıkarsa karşımıza, kimse şaşırmazın.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beşir tutuklanabilir mi?

Mehmet Yılmaz 2008.07.14

Bugün Türkiye için önemli bir gün. Bir yılı aşkın süredir devam eden "Ergenekon" soruşturmasıyla ilgili olarak hazırlanan iddianame kamuoyuna açıklanacak çünkü.

Binlerce sayfa uzunluğundaki iddianamede neler olduğunu, soruşturmanın süreç içinde nasıl bir seyir izleyeceğini zamanla öğreneceğiz.

Bu pazartesi, Sudan için de önemli bir gün. Zira merkezi Lahey'de bulunan Uluslararası Ceza Mahkemesi, Sudan Cumhurbaşkanı Ömer el Beşir hakkında tutuklama emri çıkarabilir.

İddianamenin konusu, 2003 yılından bu yana Sudan'ın Darfur bölgesinde yaşananlar. Soruşturmayı yapan isim ise Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcısı Luis Moreno Ocampo.

Bildiğiniz gibi Darfur'da bir trajedi yaşanıyor yıllardır. Zengin petrol kaynaklarına sahip bölgede göçebelerle çiftçiler arasındaki "ihtilaf" önce "ulusal" sonra da "uluslararası" bir krize dönüştü.

Meselenin yerel boyutunu tetikleyen gelişme, Sudan hükümetinin 2002 yılında ülkenin önde gelen dinî liderlerinden Hasan el Turabi'yi tutuklayarak hapse atması ve hükümette görev yapan Darfurluları görevden almasıydı.

Devletle ilişkisi kesilen bu isimler Darfur'a döndükten sonra Adalet ve Eşitlik Hareketi'ni (JEM) kurdular. Ardından da Ömer el Beşir liderliğindeki iktidara karşı Sudan Kurtuluş Ordusu ile birlikte silahlı eylemlere giriştiler.

Hükümet de bu "isyancı" gruplara karşı bölgede göçebe hayatı yaşayan ve yanlış biçimde "Araplar" olarak tanımlanan "Cancavid" milislerine -dolaylı yollardan- destek verdi. Böylece Darfur'da sonu gelmez bir çatışma dönemi başladı.

Yeri gelmişken hatırlatalım.

"Cancavid" kelimesinin başındaki ilk üç harf "cin" anlamına geliyor. Devamında kullanılan harfler (cavid) ise "ata binen" demek. Bu tamlamanın manası "ata binen cin" oluyor kısacası. Hâl böyle olunca mezkûr kavramı "cincevid" şeklinde telaffuz etmek gerekiyor.

Birleşmiş Milletler verilerine göre, yaklaşık 300 bin kişi şiddet, açlık ve hastalık sebebiyle hayatını kaybetti Darfur'da. Çatışmalardan dolayı 2,7 milyon insan da evlerini terk etti. Sudan hükümetinin iddiası ise ölenlerin sayısının ancak 10 bin civarında olduğu yönünde.

Sudan Cumhurbaşkanı Ömer el Beşir, 2003 yılından bu yana Darfur'da yüz binlerce kişinin ölümüne yol açan şiddet olaylarını yönlendirmekle suçlanıyor.

Beşir'le birlikte tüm Sudan hükümetinin insanlığa karşı suç işlediğini iddia eden savcı Ocampo'nun elindeki "zanlı" listesinde 51 kişi var. Bu isimlerin başında, Sudan'ın eski İçişleri Bakanı Ahmed Muhammed Harun geliyor. Bir diğeri de "Cincevid" milislerinin liderlerinden Ali Kushayb.

Savcı Ocampo, 27 Şubat 2007 tarihinde bu iki zanlı hakkında tutuklama kararı çıkardı. Ancak Sudan hükümeti, mahkemenin "yetkisiz" olduğunu iddia ederek sanıkları teslim etmeyi reddetti.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni tanımayan Sudan hükümeti, ortada bir hukuk ihlali varsa, bu konuda yerel mahkemelerin üzerine düşen vazifeyi yerine getireceğini savunuyor.

17 Temmuz 1998 tarihinde kurulan ve 1 Temmuz 2002'de faaliyete geçen Uluslararası Ceza Mahkemesi, halen görevi başında bulunan Ömer el Beşir hakkında tutuklama kararı çıkartabilir mi?

ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre mahkemenin bu kararı alacağı hemen hemen kesin...

Kesin olan bir şey daha var tabii ki... Sudan yeniden kaos içinde bulabilir kendini.

Yani...

Bu kararla birlikte bölgedeki çatışmalar tırmanabilir, barış süreci tehlikeye girebilir. Ayrıca, 31 Aralık 2007 tarihinden bu yana Sudan'da görev yapan Afrika Birliği-Birleşmiş Milletler ortak barış gücü askerleri hedef haline gelebilir.

Kısacası zor bir dönem başlıyor Sudan için...

Elbette Ergenekon'dan "son" kez çıkmaya çalışan Türkiye için de...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin diplomatik gücü

Mehmet Yılmaz 2008.07.21

Dışişleri Bakanı Ali Babacan, bir ilk'e imza attı geçen hafta. Dünyanın dört bir yanında görev yapan büyükelçileri "istişare" amacıyla Türkiye'ye çağırdı.

Diplomatlar, dört gün süren Büyükelçiler Konferansı sırasında beyin fırtınası yaptılar, dünyanın hâl ve gidişatı hakkında fikir teatisinde bulunarak...

Toplantının açılışında konuşan Bakan Babacan, Türk diplomasisinin ufku hakkında önemli mesajlar verdi. En dikkat çekici olanı da uluslararası sistemin nasıl bir şekil alacağı konusunda dile getirdiği görüşlerdi.

Babacan'ın bu konuda altını çizdiği hususlar özetle şunlar:

-21. yüzyılda dünyanın gidişatı kimilerine göre "çok kutuplu" kimilerine göre de "kutupsuz" bir sisteme geçiş yönündedir. Her halükârda, şekillenmekte olan sistem içinde, herhangi bir ülkenin sistemin tümü üzerinde tek başına hegemonyaya sahip olamayacağı anlaşılmaktadır.

-Bize göre, sağlıklı bir dünya düzeni, ancak çok taraflılık ve uluslararası meşruiyet temelinde kurulabilir. Şekillenmekte olan uluslararası sistem, insanlığı yeniden hasım kamplara bölmek yerine, ortak paydalar etrafında birleştirebilmelidir.

2002 yılında iktidara gelen AK Parti'nin uyguladığı dış politika açılımlarına dikkatle bakıldığında yukarıdaki sözler çok da şaşırtıcı değil aslında.

11 Eylül 2001'de İkiz Kulelere yapılan terör saldırılarından sonra "farklı" bir kulvara giren uluslararası sistemi en iyi okuyan ülkelerden biri oldu Türkiye. Ve bunu kendi çıkarları doğrultusunda önemli bir kazanıma dönüştürmeyi de başardı.

Hem de Afganistan'dan sonra Irak'ı işgal etmeye hazırlanan ABD'nin, ikinci cepheyi açmak için Türk topraklarını kullanma konusundaki talebi TBMM tarafından reddedildiği halde...

Peki bu nasıl oldu?

Şüphesiz bu konuda AK Parti kurmaylarının, "Türkiye'nin sahip olduğu coğrafya ile tarihî tecrübesini birleştiren politikaları" önemli bir rol oynadı.

Yani...

Türkiye bir yandan uluslararası sistemin ana aktörleriyle ve temel kurumlarıyla yakın teması ihmal etmedi, diğer yandan da komşularıyla sıfır problemlili bir dış politika izledi.

Tezkere krizine rağmen ABD ile ilişkileri belli bir seviyede tutmayı başardı. AB'ye üye olabilmek için gerekli olan siyasi reformları çok hızlı biçimde hayata geçirdi. Kıbrıs konusunda ezber bozucu nitelikte siyasi inisiyatif kullanmayı tercih etti. Rusya, İran, Hindistan, Çin gibi ülkelerle ilişkileri "ekonomi" ortak paydasında geliştirmeye çalıştı.

En önemlisi de kendisini de yakından ilgilendiren muhtemel "kriz" bölgeleri konusunda taraflara, teşhis ve tedaviyi de içeren çözüm paketleri sunmasıydı.

Türkiye'nin bu yaptığına bir tür kolaylaştırıcı "arabuluculuk" görevi de denilebilir aslında.

Irak'taki parçalanmayı önlemek amacıyla Sünni grupların hükümette yer almasını sağlaması bunlardan biriydi.

Filistin'de baş gösteren iç ihtilafı çözenin yolunun Hamas'la diyalog kurulmasından geçtiğini söylemesi de bir diğeri. Sırf bu tezi güçlendirmek için Hamas liderlerinden Halid Mişal'i Ankara'da ağırladı Türkiye.

Sadece onu mu?

İsrail ile Filistin arasındaki anlaşmazlığı çözmek amacıyla iki ülkenin cumhurbaşkanlarını, Şimon Peres ile Mahmut Abbas'ı da Ankara'da buluşturdu.

Afganistan ile Pakistan'ın "dargın" liderlerini barıştırmak için Pervez Müşerref ile Hamit Karzai'yi Türkiye'ye davet etti.

Lübnan'da 18 ay devam eden cumhurbaşkanlığı krizinin çözümüne katkı yaptı.

İsrail ile Suriye arasında yeniden "diyalog" sürecinin başlaması için zemin hazırladı.

Fransa'nın başını çektiği "Akdeniz İçin Birlik" oluşumunun kuruluş zirvesine damgasını vurdu.

Son olarak ABD ile İran arasındaki nükleer krizin yıkıcı bir savaşa dönüşmemesi için devreye girdi.

İlginç olan ise bütün bunların ve burada yerimiz olmadığı için yazamadığımız diğer açılımların, hakkında kapatma davası açılan bir partinin iktidar olduğu bir dönemde yapılması.

Temennimiz, Türkiye'yi "statik" dış politika cenderesinden çıkaran, tüm ülkelerle ve aktörlerle "diyalog" kurulmasını savunan bu politikanın devam etmesi yönünde.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil denetim ve Pakistan istihbaratı

Mehmet Yılmaz 2008.07.28

Yusuf Rıza Gilani Pakistan Başbakanı. Şubatta yapılan genel seçimlerden sonra iktidar koltuğuna oturdu geçtiğimiz mart ayında. Bugün ABD Başkanı Bush ile önemli bir görüşme yapacak.

Washington'a hareketinden önce hükümetin aldığı önemli bir kararın altına imza attı Başbakan Gilani. Buna göre, İstihbarat Örgütü ISI ile İstihbarat Bürosu, İçişleri Bakanlığı'nın denetimi altına alınıyor.

Yani...

Çok tartışılan ISI, bundan böyle İçişleri Bakanlığı'nın idarî, malî ve operasyonel kontrolünde faaliyet gösterecek artık...

ISI askerlerin, istihbarat bürosu ise sivillerin ağırlıkta olduğu kurumlar. Onlar hakkında alınan bu karar, verdiği "iç" ve "dış" mesajlar açısından hayli önemli.

Birincisi ülkedeki iç siyasi dengelerle ilgili... Seçimle işbaşına gelen hükümet, istihbarat üzerinde "otorite" kurabildiğini kamuoyuna göstermek istiyor.

İkinci mesajın muhatabı komşu ülkeler, Hindistan ile Afganistan. Bu iki ülkede meydana gelen her "şaiBELİ" hadise sonrası ağır suçlamalarla karşılaşan Pakistan, ISI'nın hareket alanını sınırlayarak komşularına bir tür "güvence" veriyor.

Üçüncü mesaj ise Afganistan'da zor günler yaşayan koalisyon güçlerine... Taliban'ın ilk ortaya çıkışında rol oynayan ISI'nın faaliyetlerinin kısıtlanacağı vurgulanarak, ABD ile İngiltere'nin sık sık dile getirdiği "Pakistan Taliban'a verdiği desteği kesmeli" şeklindeki suçlamaların önü alınmaya çalışılıyor.

Pakistan hükümeti niye böyle bir kararı almak zorunda kaldı peki?

Hiç şüphesiz bunlardan ilki, ülkedeki siyasi istikrarı bozacak bazı eylemlerin odağında istihbarat kurumlarının olduğuna dair çeşitli çevrelerin gündeme getirdiği iddialar.

Benazir Butto'nun öldürölmesinden Şiilerle Sünniler arasındaki çatışmalara kadar pek çok olayın arkasında bu kurumların olduğu öne sürölüyor.

Asıl ağır suçlamaları yapanlar ise Hindistan ile Afganistan.

Mesela...

Afganistan Devlet Başkanı Hamid Karzai'ye yönelik "suikast" girişimlerinin arkasında ISI'nın bulunduğunu savunuyor Afgan yönetimi...

Aynı şekilde, bu ayın başlarında Kabil'de Hindistan Büyükelçiliği'ne düzenlenen intihar saldırısına benzer pek çok eylemde de ISI'nın parmağı olduğunu iddia ediyor.

Hamid Karzai o kadar kızgın ki Pakistan'a... Ülkesindeki şiddet, cinayet ve tahribattan ISI'yı sorumlu tutmaktan çekinmiyor.

Hatta...

Pakistan'da saklanan Taliban güçleriyle savaşmak için sınırın öte yakasına asker gönderebileceğini söylüyor.

Kısacası Kabil'deki yönetim, bölgede Hindistan'ın artan etkisini dengelemek için Pakistan'ın Taliban'ı desteklediğine ve Afganistan'ın istikrara kavuşmasını istemediğine inanıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Pakistan'la üç kez savaşan, son 5 yılda barış görüşmeleri yaparak aralarındaki gerginliği asgari seviyeye indiren Hindistan'ın da hedefinde ISI var.

Hindistan'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı M.K. Narayan, Kabil'deki Hindistan Büyükelçiliği'ne yönelik intihar eyleminden ISI'nın sorumlu olduğunu savunuyor. Savunmakla kalmıyor, ISI'nın ortadan kaldırılması gerektiğini dile getiriyor.

Bu tür baskıların en ağır olanı ise ABD ve İngiltere'nin Taliban'la mücadele etmek için Pakistan'a asker göndermek istemesi. Şimdiye kadar Afganistan sınırında Taliban'la savaşırken binden fazla askerini kaybeden, bölgede 100 binden fazla silahlı güç bulunduran Pakistan, bu isteğe "evet" dememek için direniyor.

Anlaşıyor ki Pakistan hükümeti, istihbarat birimlerinin kendisinden habersiz "işler" çevirdiğine inanıyor. Onların meydana getirdiği tahribatı ortadan kaldırmak için de radikal bir karar alıyor.

Bu kıssadan alınacak hisse ne peki?

Onu da okurların ferasetine havale ediyoruz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Filistin'de akan kan

Mehmet Yılmaz 2008.08.04

Gazze bir kez daha savaş alanına dönmüş durumda. Ortalığı kan gölüne çevirenler İsrail askerleri değil, Filistinliler. Ölenler de öldürenler de... Şu ana kadar 9 kişi hayatını kaybetti, Hamas ile El Fetih grupları arasında meydana gelen "kardeş" kavgasında. 100'e yakın da yaralı var.

Yaklaşık altı hafta önce Hamas ile İsrail arasında "ateşkes" ilan edilince bölgeye artık huzurun hâkim olacağı sanılıyordu. Ancak beklenen olmadı. Hamas ile El Fetih arasındaki iktidar mücadelesi, önce siyasi tansiyonun yükselmesine, ardından da çatışmaların çıkmasına zemin hazırladı.

Birkaç gündür devam eden ve ağır silahların da kullanıldığı savaşın sebebi ise 25 Temmuz'da Gazze'de meydana gelen patlamalar. Hamas'a göre bu patlamaların sorumlusu El Fetih. Geçtiğimiz yıl haziran ayında Gazze'nin yönetimini tamamen Hamas'a kaptıran ve sadece Batı Şeria'da etkin olan El Fetih ise bu iddiaları kabul etmiyor.

Son çatışmalar da Gazze'de meydana gelen patlamaların faillerini bulmak amacıyla Hamas'ın, El Fetih yanlılarına yönelik operasyonuyla başlıyor zaten. Hedefteki isim, El Fetih yanlısı Ahmed Hillis. Nam-ı diğer Ebu Mahir...

Hamas, Ebu Mahir'i gözaltına almak için Hillis ailesinin yaşadığı Secaiye Mahallesi'ni kuşatıyor. Bölgenin tüm giriş çıkışlarını kontrol altına alıyor, mahallenin elektrik ve suyunu kesiyor. Hillis ailesi ise Hamas'a direniyor. Silahla karşılık veriyor.

Ancak...

Bu direniş çok uzun sürmüyor. Cumartesi gecesi kuşatma ağırlaşınca aile üyelerinden 180 kişi, Batı Şeria'ya gitmek için Gazze'den ayrılıyor. Yaralı olanlar da İsrail'deki hastanelerde tedavi altına alınıyor.

Neresinden bakılırsa bakılsın ortada ciddi bir "dram" var.

Akan kardeş kanı var.

Nifak var.

Provokasyon var.

Vifak ve ittifakı rafa kaldırmak var.

Hamas'a göre operasyon Gazze'deki huzuru bozmak isteyenlere bir daha fırsat vermemek için yapılıyor. El Fetih ise Hamas'ın yaptıklarını "Moğol" saldırılarına benzetiyor.

Birileri de yaşanan bu kanlı kavgayı ellerini ovuşturarak seyrediyor. Mevcut acıklı durum, İsrail gazetesi Ha'aretz'de şöyle resmediliyor:

-Son çatışmalar bir gerçeği ortaya çıkardı. Filistinliler arasındaki kavga o kadar acı ve şiddetli ki... Çoğu Filistinli, birbirlerinden korktuğu nispette İsrail'den korkmuyor artık.

Bu kardeş kavgasının arkasında yatan gerçek ne peki?

Öncelikle şunu vurgulamak lazım. Gazze'deki patlamaların arkasında El Fetih'in olduğuna dair elimizde, Hamas'ın iddiaları dışında, ne bir bilgi var ne de delil. Dolayısıyla taraflardan birini haklı, diğerini haksız görmek durumunda değiliz.

Fakat...

Hamas'ın, uyguladığı çeşitli yöntemlerle İsrail'i kendisiyle "ateşkes" yapmaya mecbur bırakmasının El Fetih'te bir rahatsızlık meydana getirdiğini söyleyebiliriz rahatlıkla.

Kısacası...

Mahmud Abbas'ın ve Filistin Otoritesi'nin İsrail ile anlaşma yapmayı beceremediği bir zaman diliminde Hamas'ın elde ettiği bu "başarı"nın Batı Şeria'da yaşayan Filistinliler üzerinde "farklı" bir etki uyandırdığını El Fetih'in fark etmemesi mümkün mü?

Tabii ki mümkün değil.

O yüzden...

Hamas'ın Gazze'den sonra Batı Şeria'da da taban bulması anlamına gelen bu gelişmenin, El Fetih'i "tedbir" almaya zorlamış olması kuvvetle muhtemel.

Filistin'de olup biteni görünce, Türkiye'deki Ergenekon yapılanmasını düşünmeden edemiyorsunuz.

Suikast krokilerini...

Gizlenen bombaları...

Kürt-Türk çatışması çıkarmak için yapılan kaos planlarını...

Üç yıl önce Büyükanıt Paşa, Türkiye'nin Filistin yapılmaya çalışıldığını söylemişti bir ağustos resepsiyonunda.

Sahi, o meşum planlar hayata geçirilmiş olsaydı bugün Türkiye ne halde olurdu acaba?

Düşünmek bile insanın içini ürpertiyor.

Öyle değil mi?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bağımsızlığını ilân eden iki köy!

Mehmet Yılmaz 2008.09.05

Dün, gazetemiz Zaman'da okumuş olmalısınız. Estonya'da iki köy bağımsızlığını ilân etmiş. Habere göre, ülkenin kuzeydoğusundaki Ayne Saar köyünde yaşayanlar, Rusya sınırındaki "komşu" köyle birleşme kararı almışlar.

Sonra...

Estonya Sovyet Cumhuriyeti'ni kurduklarını ilân etmişler.

Bu kadarla kalsalar iyi...

Kendi hükümetlerini bile kurmuşlar. Tabii St. Petersburg'dan gelen Rus komünistlerin yardımıyla...

Peki dertleri ne bu köylülerin?

Bir kere Estonya ile aynı "devlet" çatısı altında yaşamak istemiyorlar.

Çünkü...

İşsizliğin artmasından şikâyetçiler.

Yolsuzluğun dizboyu olduğunu iddia ediyorlar.

Onlara göre Estonya hükümeti "sıradan" insanlara değer vermiyor.

Köylülerin asıl sıkıntısı ise başka.

Bunu, Estonya Sovyet Cumhuriyeti'nin kurucusu Andres Tamm, bize çok da "yabancı" gelmeyen bir söylemle bakın nasıl ifade ediyor:

-Estonya'da her şey ama her şey NATO ve Amerikalılara bağımlı...

Birkaç "çılğın" köylünün gerçekleştirdiği bu uçuk kaçık girişimin ne önemi var, gülüp geçmekten başka diyenler olabilir.

Haklılar tabii ki...

Fakat...

Madalyonun bir de öteki yüzü var.

Estonya Sovyet Cumhuriyeti'ni kuranlar, Kremlin'in kendilerini tanımasını istiyor.

Yani...

Vakti zamanında dedelerinin Nazilere karşı savaştıklarını hatırlatarak Rusların kendilerine sahip çıkması gerektiğini dile getiriyorlar.

Tam bir "gülür misin ağlar mısın?" vakası var karşımızda.

Bir milyon 345 bin kişinin yaşadığı Estonya'dan ayrılmak isteyen bu köylülerin amacı ne peki?

Güney Osetya'ya giren Gürcü askerlerini sert bir müdahaleyle geri püskürten Rusya'nın gücünü mü kutsuyorlar?

Yoksa...

Moskova'nın içinde bulunduğu çıkmazı işaretlemek için muziplik mi yapıyorlar?

Bence ikincisi...

Gürcistan'ın Güney Osetya ve Abhazya bölgelerinin bağımsızlığını tanıyan Moskova'nın içine düştüğü hali bundan daha trajikomik bir "eylem" resmedemezdi herhalde.

"Muzip" birkaç köylünün "Madem Rusya, Osetlere ve Abhazlara sahip çıkıyor. Bizim onlardan neyimiz eksik?" diyerek gerçekleştirdiği bu "komik" girişimin arkası gelir mi bilinmez.

Ama bilinen bir şey varsa o da şudur bence:

-Bağımsızlığını ilân eden bu köylüler Estonya'dan ziyade Rusya'yı rencide ettiler.

Tabii ki "Bizi tanıyın." diye talepte bulundukları Kremlin'in elini zayıflatarak...

Meselenin insanı gülümseten boyutu bir yana, mikro milliyetçiliğin geldiği noktayı göstermesi bakımından bu olay çok önemli.

Malumunuz, 1789 Fransız İhtilali'nden sonra ortaya çıkan "milliyetçilik" fikri, imparatorluk yapılarını dağıtan bir virüs gibi tüm dünyaya yayılmıştı.

Şimdi aynı misyonu "mikro milliyetçilik" üstlenmiş görünüyor. "Ulus Devlet" yapılarını tehdit ederek...

"Bağımsızlık" konusunu kafalarına takanlarla, "bölünme" hususunda nereye varacak bu işin sonu diye endişe edenlere verilebilecek en güzel cevap, Estonya'dan gelen bu haber belki de...

Köylere, kasabalara kadar bölünme yani...

Konunun sevindirici yanı ise bu haberin, ABD gibi "güç" kullanarak ulus inşa etmek isteyenlere yapılabilecek izahı da içinde barındırıyor olması:

-Ortak değerler etrafında halelenen "millet" gerçeği neşvünema bulduktan sonra bu tür handikapların yaşanması asla mümkün değildir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Deniz Feneri tartışmalarına "farklı" bir bakış

Mehmet Yılmaz 2008.09.12

Birkaç yazar değindi; ama kimse arkasını getirmedi. Aydın Doğan ile Başbakan Erdoğan arasında "savaş" çıkaran Deniz Feneri Derneği meselesinde "asıl" faktör nedir acaba diye?

Hilton arazisi mi? Ceyhan'daki rafineri mi? CNN Türk'ün karasal yayın hakkı elde etme girişimi mi?

Yoksa...

Bunların hepsi veya hiçbiri mi?

Bu sorulara verilebilecek cevaplar, mevcut çatışmanın görünen yüzüne akseden konu başlıklarından sadece birkaçı... Ya arka planda kalan ve kamuoyunun bilmediği başka faktörler?

Henüz bunlar hakkında somut bir bilgi yok.

Ancak... Bazı emareler de görünmüyor değil.

Örneğin...

Uluslararası sistemde kurulmakta olan "yeni" denklemde "başat" ülke olmaya çalışanlar...

Burada kendine "iyi" bir konum elde etme peşindeki "diğer" aktörler...

Bunun için de söz konusu denklemin olmazsa olmaz ülkesini kendi yanlarına çekmek isteyenler...

Ve onların siyasi, ekonomik manevraları...

Sahi, Lübnan'da 18 ay devam eden cumhurbaşkanlığı krizinin çözülmesine sessiz sedasız katkıda bulunan ülke hangisiydi?

Ya Suriye ile İsrail'in kapalı kapılar ardında barış görüşmeleri yapmasına vesile olan kimdi?

Amerikan işgalinden sonra Irak'ın parçalanmasını engellemek için olağanüstü gayret gösteren ülkenin ismini biliyor musunuz?

Peki, İran ile ABD arasındaki nükleer gerginlik zirveye çıktığında taraflar arasında mekik diplomasisi gerçekleştiren ülkeyi hatırlıyor musunuz?

Gürcistan'ın Güney Osetya'ya müdahalesinden sonra patlak veren derin krizin bölgesel bir savaşa dönüşmemesi için anında devreye giren ülkelerin başında kim geliyordu acaba?

Yıllardır "güçlü" ülkeler tarafından himaye edilen ve bölgesinde "ayrık otu" gibi duran bir ülkeyle temasa geçme cesaretini gösteren devlet hangisiydi?

Şüphesiz bu soruların tek bir cevabı var: Türkiye.

Kim ne derse desin... Kriz alanlarına müdahil olan, birbirine "düşman" ülkeleri, milletleri, etnik ve dinî grupları barıştırmaya çalışan, çatışma alanlarını mümkün mertebe barış vahalarına dönüştürme gayreti içinde olan bir ülke Türkiye.

Öyle olduğu için bugün yıldızı parlıyor dünyada.

Peki neden?

Sebebi aslında gayet basit.

7. yılını idrak ettiğimiz 11 Eylül saldırılarından sonra "güvenlik" stratejisini hayata geçiren ve askerî gücünü ön plana çıkaran ABD'nin karşısındaki en önemli aktör "diplomasi" silahını önceleyen AB idi.

Hâlâ da öyle...

Son dönemde Türkiye de en az AB kadar etkili. Hatta bölgesel aktör olarak Brüksel'den daha proaktif ve hızlı...

AB'nin iki güçlü ülkesinden Fransa, dönem başkanı olmanın avantajı ile çeşitli girişimlerde bulunarak neredeyse Türkiye'den "rol kapma" telaşı içinde.

Almanya da öyle... Türkiye'nin önerdiği Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu'na nazire yaparcasına geçtiğimiz gün "Kafkasya Güvenlik Konsepti" adı altında bir öneride bulundu mesela.

Acaba nasıl yorumlamak lazım bunu?

Biliyoruz ki Avrupa'nın kaderiyle Almanya ve Fransa'nın kaderi paraleldir.

Avrupa'da İngiltere-ABD eksenine karşı Fransa-Almanya bloku etkilidir.

Almanya-Rusya-İran birlikteliğini dengeleyecek unsur ise ABD-İngiltere-Türkiye aksıdır.

İki ay önce Ağrı'da kaçırılan ve sonra serbest bırakılan Alman dağcıları, ABD'nin anlık istihbarat desteğine rağmen giderek artan PKK terörünü bir kenara not edince...

Deniz Feneri üzerinden koparılan fırtınanın başka anlamları olabileceği ihtimali geliyor akla...

Başbakanın Doğan Grubu'na yönelik çıkışlarına bir de bu gözle bakmakta fayda var sanırım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Artık Kremlin'de komünistler değil milyarderler oturuyor"

Mehmet Yılmaz 2008.09.15

Sergei Alexandrovich Markov, Rusya Başbakanı Vladimir Putin'in danışmanlarından. Moskova Siyaset Çalışmaları Enstitüsü Başkanı aynı zamanda...

Arı Hareketi'nin İstanbul'da düzenlediği konferansa katılan Markov, birbirinden ilginç açıklamalar yaptı.

Mesela dedi ki...

-ABD yönetimindeki neo-con'ların (yeni muhafazakâr) lideri Dick Cheney ile ekibi, askerî bir çatışma çıkararak Amerikan seçimlerinin seyrini etkiledi.

Yani...

Gürcistan askerlerinin 8 Ağustos'ta Güney Osetya'ya girmesini ABD teşvik etti.

Niçin?

Cumhuriyetçi Parti'nin adayı McCain'in 4 Kasım'da yapılacak Amerikan başkanlık seçimini kazanabilmesi için...

Çok ciddi bir itham.

Peki, Gürcistan'daki krizden sonra ABD ile Rusya arasında yeni bir Soğuk Savaş başladı yorumlarına Sergei Markov katılıyor mu? İşte cevabı:

-Yeni bir Soğuk Savaş'tan bahsediyorlar. Bence bu imkânsız. Artık Kremlin'de komünistler değil, milyarderler oturuyor. Doğu ile batı arasında bir bölünme istemezler. Şu anda soğuk değil, sıcak savaş tehlikesi var.

Türkiye hakkında da "enteresan" değerlendirmeler yapıyor Putin'in danışmanı. Ankara'nın "diplomatik" ataklarını iğnelemekten çekinmiyor.

Ona göre Türkiye'nin dış politikası son zamanlarda "biraz" değişti. Ancak nereye doğru değiştiğini kimse bilmiyor!

Türkiye'nin Batı ile uzun bir geçmişe sahip ilişkileri hakkında Markov'un ortaya attığı teklifler ise hayli radikal.

-Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler uzun süredir var. Bunu bir anda değiştirmek mümkün değil. Fakat Türkiye, adım adım ABD'den uzaklaşabilir.

Ardından da bir "ittifak" önerisinde bulunuyor. Yakında bu konuyu konuşmak için Ankara'ya heyet göndereceklerini hatırlatarak:

-Türkiye, Ukrayna, Rusya gibi ülkelerin Avrupa Birliği'ne tam üyelik şansı bulunmuyor. Dolayısıyla Rusya, Türkiye, Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan, Belarus, Moldova, Azerbaycan ve Ermenistan gibi ülkeler, AB prensipleriyle çalışan bir Doğu Avrupa Birliği kurabilir.

Özetlersek...

Türkiye, ABD'nin dümen suyunda gitmemeli. AB'den de umut yok. O halde çözüm, Avrupa'nın batısında değil doğusunda.

Şüphesiz bu görüşler Rusya'nın stratejik zihniyetini göstermesi bakımından önemli.

Fakat gerçekçi değil. Her ne kadar içimizdeki bazı "ulusalcılar" bu söylemlere inanmış olsalar da...

Neden mi?

Rusya, tarih boyunca "diplomatik" yollarla değil, "güç" kullanarak "nüfuz" alanları oluşturmaya çalıştı da ondan.

Daha bir ay önce Gürcistan'a girdi. Rusya Devlet Başkanı Medvedev tehdit etti geçenlerde, "Gürcistan NATO üyesi olsa bile, saldırmaktan çekinmeyiz." diyerek.

Bütün bunlar Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya (bugünün Çek Cumhuriyeti ile Slovakya'sı) işgallerini hatırlatıyor. Tabii bir de Afganistan'ı...

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra kurulan Şanghay İşbirliği Örgütü ile Bağımsız Devletler Topluluğu'nun hâli de ortada.

Bu açıdan Markov'un tezleri inandırıcılıktan çok uzak.

Gerçekçi olanı ise bence şu:

Türkiye, uluslararası sistemde kurulacak her yeni denklemde asla ihmal edilmemesi gereken bir ülke olarak sürekli karşımıza çıkıyor. Tıpkı Markov'un yaptığı analizde olduğu gibi...

Şimdi ben yarın gazetecilerin karşısına çıkacak olan Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un yapacağı konuşmayı merak ediyorum. Bakalım, herkesin Türkiye'ye bir "rol" biçtiği dönemde Orgeneral Başbuğ nasıl bir "stratejik vizyon" çizecek ülkemizin geleceği adına...

Bekleyelim görelim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kripto ve içimizdeki Almanlar!

Mehmet Yılmaz 2008.09.19

Almanya'nın Ankara Büyükelçisi Eckart Cuntz'un ülkesine geçtiği bir "kripto" manşetlerdeydi geçtiğimiz gün. Kripto, büyükelçinin Başbakan Erdoğan'la 22 Kasım 2007'de yaptığı görüşmeden bahsediyordu.

Gazeteler, ikili görüşmede Marco Weiss davasının gündeme geldiğini, Erdoğan'ın da Alman diplomata Deniz Feneri'ni hatırlattığını yazdı. Fakat haberlerin muhtevasında şu sorunun karşılığı yoktu:

-Wiesbaden'deki Federal Kriminal Dairesi'ne bu kripto "acil" koduyla nasıl ulaştı?

Sorunun cevabını bilmiyoruz. Haberi yazarlar açıklarsa biz de öğrenmiş oluruz.

Manşetlere taşınan bu haber, Prof. İlber Ortaylı'nın "Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu" adlı kitabında geçen bir bahsi hatırlattı bize.

Colmar von der Goltz bir Alman askeridir. Osmanlı devletinin son döneminde ordunun yeniden yapılandırılmasında önemli roller üstlenir. Şüphesiz onun daha "başka" sorumlulukları da vardır.

Osmanlı Devleti ve ordusu hakkında elde ettiği bilgileri ülkesine geçer mesela. Hem de günü gününe.

Ayrıca, Osmanlıların Alman silahlarını tercih etmesini sağlar. Böylece iki ülke arasındaki askerî ve iktisadî işbirliği pekişecektir.

Osmanlı'nın Almanlara bağımlılığını artırmak için "siyasi entrikalar" tertiplemeyi bile düşünür. Bu planını 1889'da bir Alman yetkili olan Waldersee'ye yazdığı mektupta dile getirir.

Rusya ve Fransa'nın Alman İmparatorluğu aleyhine İkinci Abdülhamit'i etkilemeye çalıştığını, bu "nüfuz" mücadelesini lehlerine çevirebilmek için ordu içinde bir ayaklanma çıkarılması gerektiğini belirtir:

-Bir resmî geçit sırasında, ordu içinde herhangi bir isyan hareketini kışkırttığımızda, yatıştırmak için derhal müdahale edeceğim. Dostlarımız tarafından tesir ve telkin altında bırakılacak olan Padişah'a böyle ciddi bir isyan karşısında ancak Alman hükümetinin faydalı olabileceğini, kendilerini korumaya muktedir tek devletin Almanya olduğunu anlatacağım.

Tarihsel arka planı ve sürekliliği olan bir ilişkiler yumağıdır Almanya (Prusya) ile Türkiye (Osmanlı) arasındaki münasebetler. Dün olduğu gibi bugün de "nüfuz" mücadelesi devam ediyor. Birkaç hatırlatmayla bu faslı kapatalım.

2002'nin yaz aylarıdır. Dönemin Genelkurmay Başkanı Hüseyin Kıvrıkoğlu görev süresinin uzatılmasını beklemektedir.

Koalisyon hükümetinin liderleri B. Ecevit, M. Yılmaz ve D. Bahçeli "üçlü" zirve yapar. Toplantıdan sonra Başbakan Ecevit şu açıklamayı yapar: "Erken seçim yok."

Gazetelerin "Ankara'da hasta adam" manşetlerini attığı günlerdir. Birkaç gün sonra Doğan Grubu'nun Almanya'daki baskı tesislerinin açılışı yapılır. Törene Başbakan Yardımcısı M. Yılmaz ile DYP Genel Başkanı T. Çiller de katılır.

Almanya'da yeni hükümet senaryolarının konuşulduğu istihbaratını alan Bahçeli, bu oyunu "erken seçim" çağrısıyla bozar. Ardından Kıvrıkoğlu emekli olur ve yerine Hilmi Özkök geçer. 3 Kasım 2002'de yapılan erken genel seçimler AK Parti'yi iktidara taşır.

Yeni hükümetin manevra alanını daraltacak ilk hareket de hemen gelir. 18 Aralık 2002'de Türkiye'deki Alman vakıfları üzerine "ilginç" tezler öne süren Necip Hablemitoğlu suikasta uğrar.

Birkaç ay (23 Nisan 2003) sonra da Ergenekon davasının tutuklu sanıklarından Muzaffer Tekin'in yönetim kurulu üyesi olduğu Doğu Factoring'in kurucusu Ertuğrul Yılmaz Almanya'da öldürülür.

Kısacası, devletler arası münasebetler önemlidir.

Bu arada Hürriyet'teki adaşım bana "komplocu" sıfatını layık bulmuş. Kendisiyle Hürriyet'teki odasında Aksiyon Dergisi Genel Yayın Yönetmeni sıfatıyla bir görüşme yapmıştım. İçtiğim bir bardak çayın hatırı var. Kendisine herhangi bir "yafta" ile buradan cevap vermeyeceğimi belirtmek isterim. Farklı düşünmemiz birbirimize saygı duymamızı engellememeli.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pakistan ile Türkiye arasındaki Ergenekon farkı

Mehmet Yılmaz 2008.09.22

Sık sık vurguluyoruz Pakistan ile Türkiye'nin aynı fay hattında bulunduğunu... Herhangi bir "siyasi" depremin her ikisini de etkilediğini...

Son birkaç yıldır iki ülkede yaşananlar, Pakistan ile Türkiye arasındaki farkları ortaya çıkardı aslında. Özellikle "demokrasi" ve "derin devlet" konusunda.

Malumunuz Pakistan'ın komşusu Afganistan 2001'de, Türkiye'nin komşusu Irak da 2003'te Amerikan güçlerince işgal edildi.

Her ikisi de işgal altındaki komşularıyla ciddi "sınır problemleri" yaşıyor bu tarihlerden itibaren. Gerçekleştirilen saldırılarda askerlerini, polislerini kaybediyor.

Yaşadıkları sadece güvenlik sorunları değil elbette.

Bir süredir siyasi kriz içinde her iki ülke de... Cumhurbaşkanlığı seçimi, Anayasa Mahkemesi krizi ve acımasız siyasi iktidar mücadelesi bunlardan sadece birkaçı...

Detaylara girmeden şu gerçeği söylemek mümkün:

-2007, Pakistan ve Türkiye için zor geçen bir yıldır. Hakeza 2008 de öyle...

Peki, iki ülke arasındaki paralellikleri ortadan kaldıran en önemli faktör nedir sizce?

Bence demokratik duruş ve Ergenekon soruşturması...

Türkiye, demokrasiyi önceleyerek içine girdiği siyasi türbülansı "kısmen" atlatmayı başardı.

Ancak, Pakistan için aynı şeyi söyleyemeyiz herhalde. Zira kardeş ülke, tarihinin en zor günlerini yaşıyor bugün. Üstelik ülkeleri hizaya sokan "hayalet" terörün hedefi haline de gelmiş durumda.

Şüphesiz bu noktada Türkiye'nin "dış" müdahalelere Pakistan kadar "açık" hale gelmemesinin en temel unsurlarından biri tek parti iktidarına sahip olması ise, bir diğeri de 2007'de başlayan Ergenekon soruşturması.

Türkiye'de bu soruşturma yeni bir safhaya (gözültüne alınan 5 muvazzaf teğmenden 4'ü ile bir askerî öğrenci, "terör örgütüne üye olmak" suçundan tutuklandı) girerken Pakistan'da bombalar patladı, 53 kişi hayatını

kaybetti.

Hatırlarsanız Ergenekon iddianamesinde savcının ortaya koyduğu deliller, devlet içine sızmış yasadışı bir örgütün Türkiye'de "kaos" çıkarmayı hedeflediğini ortaya koyuyordu.

Ya bu örgüt planlarını hayata geçirmiş bulunsaydı Türkiye'nin hali nice olurdu acaba?

Bunu Pakistan örneğinden hareketle tahmin edebiliriz. Tabii ki terör eylemleriyle ilgili istatistiklere şöyle bir göz atarak...

Verilere göre, Pakistan'da bu yılın başından itibaren meydana gelen intihar saldırılarında ölenlerin sayısı, Irak ve Afganistan'daki kayıpları geçmiş durumda.

2008'in ilk sekiz ayında meydana gelen 28 intihar saldırısında 471 kişi öldü, 713 kişi yaralandı.

Kuşkusuz Pakistan'daki eylemleri tetikleyen sebeplerden biri 3-10 Temmuz 2007 tarihleri arasında Lal Mescidi'ne yapılan askerî müdahale. Bir "dönüm noktası" niteliğindeki bu operasyondan sonra (3 Temmuz-31 Aralık 2007 tarihleri arasında) Pakistan'da 44 intihar saldırısı meydana geldi. Sivil-asker 567 kişi hayatını kaybetti.

10 Temmuz 2007 ile 31 Ağustos 2008 tarihleri arasında gerçekleştirilen 65 saldırıda ise 500'den fazla güvenlik görevlisi öldürüldü.

2007'ye damgasını vuran eylemlerden biri ise hiç kuşkusuz eski başbakanlardan Benazir Butto'nun uğradığı suikasttı. 27 Aralık 2007 tarihli eylem, ülke siyasetini derinden etkiledi.

2007'deki intihar saldırıları, bir önceki yıla (2006) göre 10 kat arttı. Bu artış bombalı saldırılarda yüzde 100'ü buldu. 477 eylemde 42'si hukuk adamı olmak üzere 164 sivil hayatını kaybetti. 2006'da ise 10'u hukukçu 110 sivil hayatını kaybetmişti.

Son saldırıdan sonra Pakistan'ın yeni Devlet Başkanı Asif Ali Zardari, ülkeyi terörizm kanserinden kurtarma sözü verdi.

Bakalım Pakistan'da da "Ergenekon" benzeri bir soruşturma başlayacak mı? Yoksa ülkeyi içinde bulunduğu krizden çıkarmak vazifesi bir kez daha orduya mı düşecek?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Enfeksiyon!

Mehmet Yılmaz 2008.09.26

Herkes endişeli. Amerika'da yaşanan malî krizin boyutunu ve dünyayı ne şekilde etkileyeceğini kestirememekten kaynaklanıyor bu kaygılar.

Endişe katsayısını artıran temel faktör, Beyaz Saray'daki Bush yönetiminin krizi bertaraf etmek için ortaya attığı çözüm formülünün işe yarayıp yaramayacağı hakkında.

- 700 milyar dolarlık kurtarma paketi, finans piyasalarında büyük bir yıkımı önleyebilir mi acaba?

Kimse gönül rahatlığıyla "evet" cevabını veremiyor bu soruya... Çünkü malî piyasalarda "güven" öyle bir kâse-i fağfur ki...

Kırıldığı anda onu tekrar eski haline getirmek o kadar da kolay olmuyor artık...

Hal böyle olunca da ABD'nin "çözüm" hamlelerine ihtiyatla yaklaşıyor diğer aktörler.

Şüphesiz bu hususta itimat duygusunu sarsan diğer unsur ise uygulanacak tedavinin yöntemiyle ilgili.

Yani...

Hastalanan ve küresel seviyede "enfeksiyon" kapan sistem, eski sağlığına nasıl kavuşturulacaktır?

Pansuman tedavilerle mi, yoksa cerrahi müdahaleyle mi?

Bu konuda rivayetler muhtelif.

Mesela...

Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, cerrahi müdahaleden yana. Küresel ekonomi ve siyaset için "reform" önerisinde bulunuyor kendisi. Yeni bir düzen kurulması gerektiğini söylüyor:

- Gelin, regüle edilen bir kapitalizmi yeniden inşa edelim.

- Tüm finans etkinliklerinin yalnızca piyasa aktörlerine bırakılmadığı ve bankaların işlerine döndüğü, yani spekülasyon değil, ekonomik kalkınmayı destekledikleri bir sistemi inşa edelim.

Peki, yeni sistemin kurulmasına kim "öncülük" edecek?

ABD mi?

Avrupa Birliği mi?

Rusya veya Çin mi?

Yoksa Japonya mı?

Sarkozy, yaptığı konuşmayla Fransa'yı işaret ediyor sanki.

ABD'nin dünya malî sisteminin süper gücü olma statüsünü kaybedeceğini hatırlatan Almanya Maliye Bakanı Peer Steinbrueck de kendi ülkesini. ABD'nin dünya piyasalarını düzenlemek için güçlü uluslararası kuralları kabul etmesi gerektiğini söylüyor.

Özetle, siyasî ve malî sistemin "çok kutuplu" olmasını isteyerek Washington'a bir nevi "ortaklık" öneriyor.

Peki, ABD'nin tavrı ne olur bu konuda? Pansuman tedavi ile cerrahi müdahale arasında hangisini tercih eder?

2001'de Nobel ödülü alan ünlü iktisatçı Joseph Stiglitz'in Alman Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesine verdiği demeçte dile getirdiği şu argüman bir ipucu niteliğinde.

Mealen diyor ki Stiglitz...

- Bush hükümetinin yaptığı büyük hataların ceremesini vergi yükümlüsü Amerikalılar çekiyor.
- Hasta çocuklar için birkaç milyar dolar bulamayan bir yönetim, batmanın eşiğine gelen sigorta şirketi AIG (American International Group) için 85 milyar doları kolayca ortaya koyabiliyor.

Ardından da şu acı soruyu soruyor:

- Ne biçim bir toplum bu?

Görüldüğü gibi derin bir bunalım içinde dünya. İctimai adalet duygusunun hâk ile yeksan edilmesinin sancılarını çekiyor.

Bu noktada Cumhurbaşkanı Gül'ün BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmayı hatırlamakta fayda var.

Gül'ün altını çizdiği hususlar içtimaî adalet açısından önemli çünkü...

- Uluslararası toplumun önündeki en acil görev, zengin ve fakir ülkeler arasındaki uçurumun süratle kapatılması olmalıdır.

Dinleyen olur mu acaba?

İnanıyorum ki olacaktır ve insanlık bu krizi bir dayanışma fırsatına dönüştürmeyi başaracaktır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gözden kaçan önemli bir araştırma

Mehmet Yılmaz 2008.09.29

Gazetecilik "eleştirel" bakış açısına sahip mesleklerden biri. Günlük hayatta "olumsuz" nitelendirilen her şey onun ilgi alanına giriyor.

Halbuki hayat olumsuz olgular ya da vakalardan ibaret değil. Haber değeri taşıyan nice güzellik, sırf bu bakış açısının kurbanı olduğundan kendine yer bulamıyor gazete sayfalarında veya televizyon ekranlarında.

İşte onlardan biri Alman Bertelsmann Vakfı'nın araştırması...

Bu yılın yaz aylarında Almanya'da yaşayan 18 yaş üstü 2 bin 7 Müslüman'ın katılımıyla yapılan araştırma ezber bozacak cinsten.

"Din Monitörü 2008 - Almanya'daki Müslümanlarda Dindarlık" başlığı altında yapılan araştırmadan bazı satırbaşları şöyle:

-Almanya'da yaşayan Müslümanların yüzde 90'ı kendini dindar, yüzde 41'i de "çok" dindar olarak nitelendiriyor.

-30 yaşın altındaki Müslümanların yüzde 80'i Allah'a ya da öldükten sonraki ahiret hayatına güçlü bir şekilde inanıyor. Bu oran, 60 yaşın üstündekilerde yüzde 66'ya düşüyor.

-Müslüman kadınların yüzde 79'u namaza önem veriyor. Aynı oran erkekler arasında yüzde 59.

-Müslümanların yüzde 34'ü ayda en az bir kez cemaatle namaza ya da cuma namazına gidiyor.

-Ankete katılan Müslümanların yüzde 86'sı domuz eti yemediğini, yüzde 58'i hiç içki içmediğini söylüyor.

-Başörtüsü takmaya karşı olduğunu dile getiren Müslümanların oranı ise yüzde 53.

Anket çalışmasında mezhep (Sünni, Şii, Alevi) ve kültür (Türk, Arap, Boşnak, Farisi) farklılıkları da inceleniyor.

Örneğin...

Sünnilerin yüzde 92'si, Şiiilerin yüzde 90'ı ve Alevilerin yüzde 77'si kendini "dindar" olarak tanımlıyor.

Aynı oran Türkler ve Araplarda yüzde 91, Boşnaklarda yüzde 85, Farisilerde ise yüzde 84 olarak belirlenmiş.

Kendilerini "çok" dindar olarak tanımlayanların başında ise yüzde 44 ile Türkler geliyor.

Araştırmanın asıl çarpıcı sonucu Müslümanların siyaset ve diğer din müntesipleriyle ilişkisine dair.

-Müslümanların sadece yüzde 16'sı siyasetin kendi inançları için önemli olduğunu belirtiyor. Yüzde 65'i de İslamî bir partiye karşı çıkıyor.

-Müslümanların yüzde 94'ü başka inanç sahiplerine hoşgörü ile bakıyor.

-Müslümanların yüzde 67'si diğer dinleri kabul ederken, kendisini çok dindar olarak tanımlayanlar arasında bu oran yüzde 71'e çıkıyor.

Araştırmanın ana hatları üç aşığı beş yukarı böyle.

Sonuç olarak...

Almanya'da yaşayan Müslümanların çoğı, diğer dinlere ve onların müntesiplerine karşı oldukça hoşgörülü.

Ve bu hoşgörü dindar ve eğitimli Müslümanlar arasında daha fazla.

Ülkelerinde yaşayan yabancıları kendi toplumlarına entegre etmek isteyen Almanya için elde edilen bu neticelerin önemi ortada.

Bunu da dile getiriyorlar zaten.

Araştırmayı kamuoyuna açıklayan isimlerden Dr. Martin Rieger'e göre ortaya çıkan bulgular, uyum sürecinde dindarlığın sivil sosyal kaynak olarak dikkate alınması gerektiğini gösteriyor.

Peki, 11 Eylül'den sonra isimleri "terörizm" ile birlikte anılan Müslümanların siyasi talepleri olduğuna dair kanaatlere ne oldu?

Bu konudaki özeleştiri Alman Federal Meclis eski Başkanı Rita Süßmuth'tan:

-Elde edilen veriler çok sayıda klişeyi yıkmaktadır. Şimdiye kadar Müslümanların dindarlığı bizde hep siyasi olarak algılanırdı. Halbuki onların dini siyasete alet ettikleri görüşü doğru değil. Kur'an-ı Kerim hakkında da önyargılarımız var. İslam ve Müslümanları değerlendirirken kafamızdakileri değil, bu ve benzeri araştırmaları dikkate almamız gerekiyor.

Sahi bu tür araştırmaları dikkate alması gereken başkaları yok mu acaba? Sivil toplum örgütlerini kategorize edip cemaatleri sosyal devletin karşısına koymaya çalışanlar mesela...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaş hazırlığı mı?

Mehmet Yılmaz 2008.10.03

Uzunca bir süredir dünya gündemini meşgul ediyor İran. Bu meşguliyetin ana sebebi ise Tahran'daki yönetimin nükleer silah peşinde olması...

İran'ın nükleer silah sistemlerine sahip olmasını istemeyen ülkelerin başında şüphesiz ABD ve İsrail geliyor. Her iki ülke bu düşüncelerini gizlemiyorlar da zaten... Hatta İran'ı cezalandırmak istediklerini açıkça dile getiriyorlar.

Zaman zaman seslerini yükseltiyorlar. Bazen "diplomatik" tavsiyelerde bulunuyorlar, bazen de "tehdit" dozajını artırıyorlar İran'ı bu sevdadan vazgeçirmek için...

Askerî müdahale seçeneklerinin masada olduğunu hatırlatıyorlar böylece.

İran da boş durmuyor tabii ki... Her türlü seçeneğe göre hazırlık yaptığını ilân ediyor sık sık. Kâh askerî tatbikatlar düzenleyerek, kâh müzakere masasında kalmaya çalışarak...

Ancak bütün bunlar bir gerçeği gizlemeye yetmiyor.

Taraflar muhtemel bir savaşa hazırlanıyorlar. Hem de çok "titiz" hamleler yaparak...

Biliyorsunuz, İsrail silah ticareti yapan ilk beş ülkeden biri... Bu konuda yüksek teknolojiye sahip...

Ancak...

Son dönemde ABD'den "önemli" silah alımları yapıyor İsrail. ABD de bu ülkeye destek çıkıyor "güvenlik" kaygılarından dolayı...

Mesela...

En son iki önemli karara imza attı Amerikan hükümeti.

Bunlardan biri, İsrail'e 25 adet F-35 Müşterek Saldırı Uçağı'nın satışına onay vermesi... Diğeri de İsrail'e "erken uyarı radar sistemi" yerleştirmesi...

Gelecek yıl bu uçaklardan 50 adet daha almayı planlıyor İsrail. Amaç ise "havadan havaya" ve "havadan karaya" ülke savunmasını güçlendirmek...

F-35'lerin en önemli özelliği radara yakalanmamaları. Ayrıca manevra kabiliyetleri ve mevcut teknolojik donanımlarıyla diğer taktik savaş uçaklarından çok daha üstünler.

İsrail'in ilk etapta aldığı 25 adet F-35, klasik kalkış ve iniş sistemine sahip. Gelecek yıl almayı planladıkları ise hem kısa mesafede havalanabiliyor hem de dikey iniş yapabiliyor.

Kısacası F-35'ler, ideal "taarruz" uçakları yani...

İsrail'in ABD'den talep ettiği bir diğer saldırı silahı ise yeraltı sığınaklarını delmek için kullanılan bombalar.

GBU-39 adı verilen bu bombalar, lazer güdümlü olduklarından yüksek isabet gücüne sahip. 1,8 metre kalınlığındaki betonu rahatlıkla delebiliyorlar.

İran'ın nükleer tesislerine düzenlenebilecek muhtemel taarruzda kullanılabilecek bombaların bir diğer özelliği ise hafif ve kısa boylu olması. Bu da uçaklara daha fazla bomba yüklenmesi anlamına geliyor.

Basına yansıyan haberlere göre Amerikan Savunma Bakanlığı, İsrail'e bu bombalardan 1.000 adet satmak için Kongre'ye başvurmuş durumda.

Savaş stratejilerinde "saldırı" kadar "savunma" da önemli.

İran, topraklarına yapılacak her saldırıya misliyle mukabelede bulunacağını söylüyor her defasında. Özellikle uzun menzilli Şahap füzelerini "düşman" ülkelere göndermekten çekinmeyeceğini de dile getiriyor.

Şimdiye kadar bu tehdidi en fazla ciddiye alan ülkelerin başında geliyor İsrail. Hava savunma sistemini güçlendirmeye çalışıyor.

İşte onlardan biri yukarıda bahsettiğimiz erken uyarı radar sistemi.

Amerikan ordusunun 120 kişilik bir destek ekibiyle birlikte Necef'te kurduğu yeni sistem, İran'dan gelecek karadan karaya füzelere karşı İsrail'in savunmasını artırmayı hedefliyor.

Peki, bütün bunlar savaşın yakın zamanda patlak vereceğini mi gösteriyor?

Gelecekte neler olacağını ancak Allah bilebilir. Bu konuda bizim "kesin" bir hüküm vermemiz söz konusu bile olamaz.

Ancak ortaya çıkan emarelerden yola çıkarak tahminde bulunabilir, Türkiye'yi yönetenlerin dikkatlerini bu yöne çekmeye çalışabiliriz.

Bizim de yaptığımız bu zaten.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK'nın stratejik beyni kim?

Yüreğimiz bir kez daha yangın yerine döndü. Acımız büyük. Terörün acımasız ve çirkin yüzüyle karşı karşıyayız yine. 15 Mehmetçik, hain saldırıda şehit oldu. İki askerimiz ise kayıp.

Genelkurmay Başkanlığı'nın verdiği bilgilere göre terör örgütü PKK, cuma günü öğleden sonra Irak'ın kuzeyinden "ağır silahlar" ile saldırdı. Çıkan çatışmada 15 Mehmetçik (bir astsubay, altı uzman erbaş, sekiz erbaş ve er) şehit oldu. Ramazan Bayramı'nı Türkiye'nin dört bir yanında "kardeşlik" duygularıyla idrak ettiğimiz günlerin ertesinde gelen bu "hain" saldırı hakkında yorum yapmak aslında çok zor. Ancak saldırının "zamanlaması" ve "mahiyeti" dikkate alındığında ister istemez konuyla ilgili pek çok soru geliyor insanın aklına... Mesela onlardan birkaçı...

Soğuk Savaş dönemine özgü "tipik" bir terör örgütü olan PKK, nasıl oluyor da 1984 yılından bu yana varlığını sürdürebiliyor?

Bölgesel ve küresel değişim dinamiklerini önceden okuma becerisi gösteren örgütün "dağ" ve "ova" kadroları, PKK'yı her defasında yeniden örgütlemeyi hangi yöntemlerle başarabiliyor?

Engin devlet tecrübesine sahip Türkiye, PKK'nın arkasındaki "iç" ve "dış" güçleri bildiği halde niçin terör örgütünü tamamen bitirecek "öldürücü" hamleyi bir türlü yapamıyor?

PKK, Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasî ve ekonomik konjonktürü çok iyi analiz ederek "zamanlama" harikası(!) eylemler gerçekleştirme imkânını nasıl buluyor?

PKK'nın yuvalandığı Kuzey Irak "BBG evi" gibi gözetlendiği, teröristler ısıya duyarlı termal kameralar ve insansız uçaklarla takip edildiği, örgütün lojistik inleri ve iletişim merkezleri ABD'nin verdiği "anlık istihbarat" desteğiyle sürekli bombalandığı halde PKK hangi unsurlarıyla 'sınırötesi harekât' yapma cüreti gösterebiliyor?

Bütün bu sorulara şöyle ya da böyle cevaplar verilebilir. Türkiye'nin terörle mücadele iradesi, ortaya koyduğu/koyamadığı siyasî perspektif, iç ve dış güç merkezleri gibi pek çok "faktör" PKK'nın niçin bitirilemediğine dair bir dizi değerlendirme için iyi bir zemin teşkil edebilir. Fakat bunların hiçbiri şu soruların tekrar be tekrar sorulmasını engelleyemez herhalde:

PKK, Türkiye'nin "siyasî" haritasını derinden etkileyecek "zaman" ayarlı eylemleri gerçekleştirme başarısını nasıl gösterebiliyor?

Terör örgütünü bu kadar ustalıkla yöneten stratejik beyin, kim ya da kimlerden oluşuyor?

PKK bu konuda bir "özne" mi yoksa "nesne" mi?

24 yıldır Türkiye'nin ayağında bir pranga olan PKK terörünü iyi analiz edebilmek için bu sorulara herhangi bir "rahatsızlık" izhar etmeden cevap vermek gerekiyor sanırım. Tabii ki Türkiye'nin içinden geçtiği sürecin köşe taşlarını nazara vererek...

Abdullah Gül, geçen yıl ağustos ayında "cumhurbaşkanı" oldu. İlk ziyaretini Doğu ve Güneydoğu bölgesine yaptı. Eylül ayının başlarında gerçekleşen bu ziyaret sırasında Cumhurbaşkanı Gül, sınırdaki en uç karakola gitti, nöbet tutan askerlerimize moral verdi, Mehmetçikle aynı karavanadan yemek yedi; Van'da, Şırnak'ta, Diyarbakır'da halkla kucaklaştı. Cumhurbaşkanı Gül'ün bölge halkına verdiği mesaj çok açıktı: Devlet burada, sizinle birlikte...

Aradan bir ay geçti. 21 Ekim'de yeni cumhurbaşkanını halkın seçip seçmeyeceğini kararlaştırmak için halk sandık başına gitti. Şüphesiz referandum Türkiye için tarihî öneme sahipti. Oy verme işlemlerinin başladığı saatlerde gelen bir haber yürekleri dağladı. Terör örgütü PKK, Hakkari'nin Dağlica köyünde konuşlanmış piyade taburuna kalabalık bir grupla saldırmıştı. Hain eylemde 12 askerimiz şehit olmuştu. Ayrıca PKK, 8 Mehmetçiği de kaçırmıştı. Sahi terör örgütü bu "cüretkâr" saldırıyla hangi gelişmelerin seyrini etkilemeye çalışmış ve nasıl bir mesaj vermek istemişti acaba? Gelelim son saldırı öncesi yaşananlara...

Yaklaşık bir ay önce (1 Eylül 2008) yeni Genelkurmay başkanı olarak mesaiye başlayan Orgeneral İlker Başbuğ da "ilk" ziyaretini Doğu ve Güneydoğu bölgesine yaptı. Bölge halkının sıcak yaklaşımından duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Terörle mücadelede kararlı olduklarını söyledi. Dağa çıkışları önlemek istediklerini belirtti. Askerî tedbirlerin yanı sıra sivil politikaların önemine vurgu yaptı. Bir hafta sonra basının karşısına geçti. Çeşitli konulardaki görüşlerini açıkladı. Üzerinde en fazla durduğu konu terörle mücadeleydi. Başbuğ'un verdiği bilgilere göre terörle mücadelenin başladığı 1984'ten bu yana 32 bin terörist öldürüldü. Bu sırada 5 bin 660 sivil hayatını kaybetti. 4 bin 937'si asker, 6 bin 481 güvenlik mensubu şehit oldu. Orgeneral Başbuğ'un verdiği mesajların özü özetle şunlardı:

TSK'nın önceliği terörizmle mücadeledir. Terör örgütü kırılma noktasına doğru gitmektedir.

Sınırötesi harekâta izin veren tezkere Meclis'ten sorunsuz geçecektir.

ABD ile ilişkimiz hem hava, hem kara hem de istihbarat paylaşımı noktasında 'mükemmel' durumdadır. İstihbarat akışında sıkıntı yoktur.

Terörle mücadele sırasında kurallara uyulmak zorunluluğu vardır. Bir sivil vatandaş, operasyonlar sırasında öldürülürse terörle mücadele berbat olur.

Son saptama önemli. Bir gazetecinin, "Yasalar mı uygun değil?" sorusuna İlker Başbuğ'un verdiği cevap manidardı: "Hayır, bunun yasayla ilgisi yok, sivillerin zarar görmemesi lazım."

Aynı tarihlerde Başbakan Erdoğan başkanlığında "Terörle Mücadele Yüksek Kurulu" toplandı. PKK ile mücadelenin ele alındığı toplantının ana gündem maddesi terör örgütüne katılımların nasıl engellenebileceğiydi. Devlet terör örgütünü bitirme konusunda önemli bir adım atmaya hazır mıydı yani...

Bu gelişmelerin üzerinden bir ay geçti geçmedi PKK'nın Aktütün saldırısı meydana geldi. Sahi PKK'nın bu kez amacı neydi acaba?

Mart 2009'da yapılacak yerel seçimlerde terör örgütüyle aynı tabana hitap ettiğini açıklayan Demokratik Toplum Partisi'nin (DTP) bölgede oylarını AK Parti'ye kaptırmasını önlemek mi?

DTP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılması halinde bölgede terörün artacağı sinyali vermek mi?

Devletin PKK meselesini "güç kullanmadan" sivil tedbirlerle çözmesini sabote etmek mi?

Başbuğ'un, "Sosyal devletin tam uygulanmadığı yerde insanları cemaatleşmeye itiyorsunuz. Ekonomik çıkar için din bir araç olarak kullanılıyor." sözlerinden vazife çıkararak bölgedeki barış atmosferini berhava etmek mi?

Önümüzdeki hafta Meclis'in gündemine gelecek olan sınırötesine harekât izni veren tezkerenin çıkmasını engellemek mi?

En son Balıkesir'in Altınova beldesinde ortaya çıkan toplumsal kampaşma benzeri çatışma alanlarını tetiklemek mi?

Eski istihbaratçı Bülent Orakoğlu'nun ortaya attığı "PKK, Dev-Sol, Hizbullah ve Hizbuttahrir örgütleri Ergenekon tarafından kurulan 'naylon' örgütlerdir. Abdullah Öcalan da Ergenekon üyesidir." iddialarını kamufle etmek midir?

Bunların hepsi ya da hiçbiri... Ama şu bir gerçek ki dünkü menfur saldırı Türkiye'nin toplumsal dokusunu, siyasî yelpazesini, ekonomik performansını etkileyecek önemli bir gelişmedir. Bundan daha mühim olanı ise bu saldırıdan sonra alınacak tedbirlerin akliselimden uzak hissî yönler taşıması ihtimalidir. Bu endişemizin sebebi geçtiğimiz ağustos ayında Jandarma Genel Komutanlığı'nda yapılan devir teslim töreni sırasında Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Işık Koşaner'in yaptığı konuşmada saklı.

Koşaner, AB doğrultusunda yapılan yasal değişikliklerin kişi hak ve hürriyetlerini genişlettiğini; ancak kolluk kuvvetlerinin terörle mücadelede elini zayıflattığını söylemişti. Terörün insan haklarını tehdit etmesi durumunda, hak ve özgürlüklerle ilgili dengenin yeniden kurulması gerektiğini de...

Umarım bu saldırı, terörle mücadele yasasında alınacak kararlarda masum vatandaşların şiddeti esas alan teröristlerle aynı kefeye konulmasına zemin hazırlamaz. Türkiye'yi yönetenlerin sağduyulu çözüm önerileri geliştireceklerinden eminim. Emin olduğum bir diğer husus ise devlet sistematüğini mefluç etmeye matuf ince hesaplar peşindeki PKK'nın ve onu yönlendiren "stratejik" beynin bu kez başarılı olamayacağıdır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in Rusya korkusu!

Mehmet Yılmaz 2008.10.06

Ehud Olmert, İsrail'in müstafi başbakanı. Hakkındaki yolsuzluk iddialarından sonra başbakanlıktan istifa etti geçtiğimiz 21 Eylül'de. Ancak, İsrail Anayasası'na göre "yeni" hükümet kuruluncaya kadar görevinin başında kalmak zorunda. O da yeni hükümetin bir an evvel işbaşı yapmasını bekliyor zaten.

Fakat "devlet" işleri beklemeye gelmiyor. "Topal ördek" durumunda olsa da başbakanlık koltuğunu terk etmeden önce "önemli" temaslarda bulunuyor Ehud Olmert.

İşte onlardan biri, bugün Rusya'ya yapacağı iki günlük ziyaret...

Moskova'da Devlet Başkanı Dmitri Medvedev, Başbakan Vladimir Putin ve Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov'la görüşecek olan Olmert'in gündeminde tek bir konu var:

- Rusya'nın İran ve Suriye'ye yapmayı planladığı silah satışları...

Her iki ülke de gelişmiş Rus silah sistemleri satın almak istiyor. Peşinde oldukları silah ise S-300 füzeleri...

Karadan havaya fırlatılan S-300'ler, ülke savunması için hayatî öneme sahip. İsrail, böyle bir satış gerçekleştiği takdirde Ortadoğu'daki güç dengesinin değişeceğinden endişe ediyor.

Şüphesiz kendi açılarından haklı bir kaygı bu...

İran ve Suriye'nin bu silahlara sahip olması, İsrail'in "güçlü" hava taarruz gücünü büyük oranda zayıflatacak çünkü...

Halbuki İsrail, Suriye'ye karşı caydırıcılık vasfını kaybetmek istemiyor.

İran'ın nükleer tesislerini havadan vurmak istediğinde karşısına S-300 savunma füzelerinin çıkmasını da...

İsrail, bu konuda Rusya'yı ikna edebilir mi peki?

Sanırım bu konuda kendilerine güvenleri tam. Çünkü ilk adımı Gürcistan'a silah satışlarını durdurma kararı alarak attıklarını düşünüyorlar.

Biliyorsunuz geçen ağustosta Gürcistan'a giren Rus ordusu, İsrail yapımı silah ve askerî teçhizat ele geçirmişti. Bunun üzerine İsrail'i, Gürcistan'a askerî araç, patlayıcı sağlamak ve Gürcü askerlerini eğitmekle suçlamıştı Rusya. Moskova'yı karşısına almak istemeyen İsrail de Gürcistan'a yaptığı silah satışlarını askıya almıştı.

Kısacası, İsrail, benzer bir jesti Rusya'dan bekliyor şimdi.

Moskova'nın bu talebe nasıl karşılık vereceğini zaman içinde göreceğiz.

Fakat burada İsrail'in iki ayaklı bir stratejiyi hayata geçirmek istediği anlaşılıyor.

Bunlardan ilki, Suriye ve İran'ın silahlanmasını engellemek...

Diğeri de Rusya'nın yeniden Ortadoğu'ya "başat" ülke olarak geri dönmesini önlemek...

Malumunuz, Rusya ile Gürcistan arasındaki savaştan sonra ABD'nin Karadeniz'de bayrak göstermesinden rahatsız oldu Moskova. Ardından Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra çekildiği Akdeniz'e geri dönme kararı aldı. Rus donanmasının kullanımı için de Suriye'deki Tartus Üssü'nü yenilemeye başladı.

Rusya'nın askerî gücüyle yeniden Ortadoğu'ya dönmesi İsrail'i oldukça rahatsız etmiş durumda.

İsrail, Moskova'nın siyasî olarak da bölgeye nüfuz etmesinden kaygı duyuyor şimdi. Sovyetler Birliği döneminde olduğu gibi İsrail ve Amerikan karşıtı ülkeleri, grupları yeniden örgütlemesinden çekiniyor yani.

Pek haksız da sayılmaz.

Biliyorsunuz Rusya, Filistin ile İsrail arasındaki barış görüşmelerine taraf olan Uluslararası Ortadoğu Dörtlüsü'nün bir üyesi. ABD, AB, Rusya ve BM'nin oluşturduğu grup, Ortadoğu'da kalıcı barışın tesisi için çaba sarf ediyor.

Rusya, geçen yıl kasım ayında ABD'nin Annapolis kentinde yapılan İsrail-Filistin müzakerelerine doğrudan katkı yapmak istiyor. Bu amaçla da 2009 yılında gerçekleştirilecek müzakerelere ev sahipliği yapmak istiyor.

İsrail ise bu gelişmeye sıcak bakmıyor.

Rusya'nın askerî ve siyasî aktör olarak Ortadoğu'ya geri dönmesini istemiyor çünkü...

Bu dönüşü engellemek için de elinden gelen gayreti esirgemiyor. Müstafi başbakanla müzakere yapmak pahasına olsa da...

Hükümet bu tuzağa düşer mi?

Mehmet Yılmaz 2008.10.08

Her terör eylemi özü itibarıyla siyasîdir. Verdiği mesaj da öyle... Terör örgütleri, gerçekleştirdikleri kanlı eylemlerle yerel ve küresel siyasi dengeleri değiştirmek isterler.

Tabir-i diğerle yeni denklemler kurulurken veya eski ittifaklar bozulurken sahneye çıkarlar ve bu rolü oynarlar.

PKK, sahip olduğu özellikler açısından bu kategoriye giren örgütlerden biri. Kanlı eylemlerini hep "siyasi" mülahazalara göre gerçekleştiriyor. Öyle olduğu için de varlığını 24 yıldır sürdürüyor. Şüphesiz PKK'ya arka çıkan, onu sevk ve idare eden "stratejik beyin" de...

Bu açıdan bakıldığında Şemdinli'deki Aktütün Karakolu'na yapılan baskının siyasî bir amacı olmadığını söylemek safdillik olur herhalde.

Peki, o amaç ne/neler olabilir?

PKK'nın ve arkasındaki güç merkezinin birçok "iç" ve "dış" siyasi hedefi olduğunu söylemek mümkün.

Mart 2009'da yapılacak yerel seçimler...

DTP'nin Anayasa Mahkemesi'nde görülen kapatma davası...

Geçen yıl sınır ötesine askerî harekât izni veren tezkerenin yenilenmesi...

Hükümetin Doğu ve Güneydoğu'ya yönelik yatırım politikaları...

Türkler ile Kürtler arasında şiddete dayalı çatışma çıkarılması...

Genelde Irak yönetimi, özelde Kuzey Irak'taki yerel Kürt grup liderleri ile Türkiye arasında kurulan sıcak diyalog zemininin ortadan kaldırılması...

ABD ile Türkiye'nin bir menfaat savaşı içine düşürülmesi...

Önem sırasına göre bu liste daha da uzatılabilir. Fakat konumuz bu değil. Çünkü Türkiye'de "baskın" haberi kamuoyuna duyurulduğu andan itibaren yukarıda zikrettiğimiz konular tartışılmıyor gazete sayfalarında, televizyon ekranlarında.

Ne konuşuluyor peki?

-Terörle Mücadele Yasası'nda birtakım değişiklikler yapılması...

Askerler de siviller de bu konu üzerinde odaklanmış durumda.

-Avrupa Birliği ile uyum yasaları çerçevesinde yapılan yasal değişikliklerden geri adım nasıl atılabilir?

-Demokratik bir ülke olmak için genişletilen bireysel hak ve özgürlükler yeniden kısıtlanabilir mi?

-Olağanüstü hâl yönetimi ilan edilmeden "olağanüstü hâl yetkileri" yasal zeminde tekrar elde edilebilir mi?

Bunları tartışıyoruz bugün.

Askerler, yaptıkları her konuşmada bir vesileyle sözü buraya getiriyor ve yasal değişikliklerin terörle mücadele konusunda ellerini kollarını bağladığını söylüyor.

Meselenin "kuvveden fiile" geçtiğinin bir delili, kamuoyunun Aktütün'e baskın düzenlendiğini öğrendiği gün Vatan gazetesinde çıkan bir haberdir. Nitekim bu haberin muhtevası daha sonra Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin tarafından da teyit edildi.

Bakan Şahin, terörle mücadelede "yetki artırımı" isteyen askerin beş talebinden ikisi konusunda mutabakat sağlandığını açıkladı, Başbakan Erdoğan'ın "terör" konusunu ilgili bakanlarla görüşmesinden önce.

Olağanüstü hâl (OHAL) dönemini hatırlatan bu isteklerin başında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yakalama, arama ve el koyma konularında polis ile jandarmaya tanınan yasal yetkilerin "düz ordu birliklerine" de verilmesini istemesi geliyor.

Değiştirilmesi talep edilen düzenlemeler arasında Polis Vazife ve Selâhiyetleri Kanunu'na 2007 yılında eklenen bazı maddeler var.

Mesela...

Araçlar aranırken, yasadaki "görünmeyen bölümlerin açılması istenemez" bölümünün değiştirilmesi gibi...

Haneleri arama, şahısları durdurup kimlik sorma ve üstlerini arama yetkisini hâkim ya da savcı iznine bağlayan hükmün kaldırılması gibi...

Operasyonlarda jandarmanın polisin görev alanında arama yapma yetkisinin olmasını istemesi gibi...

Aktütün Karakolu'na yapılan saldırı, sebep-sonuç ilişkisi bakımından analiz edildiğinde karşımıza çıkan manzara şimdilik bu...

Askerî açıdan alınan ya da alın(a)mayan tedbirler, eksik teçhizat, muharip gücün mücadele kapasitesi, istihbarat zaafiyeti, emir-komuta zincirindeki ihmaller gibi başlıklar çok "cılız" gündeme getirilirken, terörle mücadele için yasal değişiklikler yapılması sürekli ön plana çıkarılıyor.

Acaba neden?

Ortada 17 şehit cenazesi dururken bu istifhamın ortaya atılmasını yadırgamamak lazım. İnsanların içini kemiren şüphenin temelinde "acı" hatıraların izleri var çünkü...

Yarın yapılacak Terörle Mücadele Yüksek Kurulu toplantısında nasıl kararlar alınacak bilmiyoruz. Ama şunu biliyoruz.

Geçmişte bu tür önemli kararlar, toplantılar, siyasî hamleler vs. öncesinde muhakkak "kör" terör devreye girdi/giriyor. Çok uzaklara gitmeye gerek yok. Sadece geçen yıl bu vakitlerde yaşananlara bakmak yeterli.

Hatırlarsanız 2007'de Çankaya'ya kim çıkacak krizi yaşandı. 22 Temmuz'da yapılan seçimle bu bunalım atlatıldı. Herkes tam nefes alacağız derken Türkiye birden türbülansa girdi.

Hükümete yönelik ikili kısılcının bir ucunda anayasa değişikliği (üniversitelerde başörtüsü yasağının kaldırılması) havucu, diğer tarafta PKK sopası vardı. Netice itibarıyla birincinin ulaşacağı son nokta AK Parti'nin kapatılması, diğerininki de AB çerçevesinde genişleyen özgürlük alanının daraltılmasıydı.

O dönemde gazeteciler, yazarlar, uzmanlar sınır ötesi harekât için hükümetin askerlere yetki vermesini tavsiye ediyorlardı. Gerekçe olarak da artan terörü gösteriyorlardı. Şimdi olduğu gibi...

Halbuki hadiselerin seyri hayli ilginçti.

29 Eylül 2007 tarihinde Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde PKK'lı teröristler, içinde korucu ve köylülerin bulunduğu minibüsü otomatik silahlarla taradı ve 7'si korucu 12 kişiyi katletti.

Bu olaydan bir hafta (7 Ekim) sonra PKK, bu kez Gabar Dağı'nda operasyon yapan time saldırdı. 13 Mehmetçik şehit oldu. Hükümet için tezkereyi çıkarmak kaçınılmaz hale gelmişti artık.

17 Ekim'de sınır ötesi harekât için orduya yetki veren karar Meclis'ten geçti.

Dört gün sonra sahneye yine PKK çıktı. 21 Ekim'de Dağlıca Karakolu'nu basıp 12 askerimizi şehit etti. Haber, halkın yeni cumhurbaşkanını halkın seçip seçmeyeceğini kararlaştırmak için sandık başına gittiği vakitlerde duyuldu.

Sonrasını biliyorsunuz. TSK, havadan Kuzey Irak'taki PKK inlerini bombaladı. Kış ortasında kara harekâtı düzenledi.

Bu arada Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, 14 Mart 2008 tarihinde AK Parti hakkında kapatma davası açtı.

"Bu kadarı da tesadüftür canım!" dedirtecek mezkûr gelişmeleri hatırlayınca şu iki soru insanın zihnine "kıymık" gibi batıyor işte:

-PKK ve arkasındaki "stratejik beyin" hangi "siyasi" amaçları için Aktütün Karakolu'na saldırdı ve bu kanlı eylemi niçin gerçekleştirdi?

-Bu saldırıyla 20 Ekim'de başlayacak olan Ergenekon duruşması arasında doğrudan bir bağlantı var mı acaba?

Bu soruların cevaplarını hadiseler arasındaki sebep-sonuç ilişkisinden yola çıkarak şöyle cevaplamak mümkün:

-PKK, bireysel hak ve özgürlükleri genişleten Terörle Mücadele Kanunu'nun mevcut halinden memnun değil. Yasada temel bazı değişiklikler yapılmasını istiyor.

-Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nde uzun yıllar uygulanan OHAL yönetiminin kaldırılmasından rahatsız. Bu yönetimin yeniden gelmesini istiyor.

-Terörden bıkan bölge halkının devletin yanında yer almasından kaygılı. Devletle milletin arasını açmak için şiddeti tek çıkar yol görüyor.

Türkiye'nin demokratik hukuk devleti olma yolunda attığı adımlardan, sivil inisiyatifin ülke yönetiminde söz sahibi olmasından PKK'nın rahatsız olması gayet normal. Anormal olanı ise terörle mücadele edeyim derken Türkiye'nin başına musallat olan bu belayı sadece "güvenlik" meselesine indirgemek.

Geçmişte defalarca yaptığımız bu hatayı tekrarlamak PKK'nın varlığını sürdürmesine yardımcı oluyor. Olmakla kalmıyor onun amacına ulaştığını gösteriyor. Hal böyle olunca da örgüte katılımlar sürekli devam ediyor.

Asıl niyetleri ne Kürt halkının dertleri ne de bölgenin geri kalmışlığı olan PKK'nın ve arkasındaki güç merkezlerinin tuzağına bir kez daha düşmemek için hükümetin çok dikkatli olması gerekiyor. Başbakan Erdoğan ve kurmaylarının yarın muvazzafların kendilerine sunacağı dosyaları okumadan önce emekli komutanların geçen yıl dile getirdikleri özeleştirileri dikkate almasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Gazeteci Fikret Bila'ya konuşan komutanlar meselenin sosyolojik boyutuna dikkat çekerek o dönemde yapılan "bariz" hatalardan bahsetmişlerdi, PKK terörünü değerlendirirken... OHAL'e geçişle birlikte Güneydoğu'da bir yetki karmaşası yaşandığını, emir-komuta zincirinin karıştığını, bunun da terörle mücadeleyi olumsuz etkilediğini söylemişlerdi.

Onlara göre PKK sorunu sosyal aşamada çözülmeliydi. Sanırım en acı itirafı da 12 Eylül 1980 tarihli askerî darbeyi yapan Kenan Evren yapmıştı: "Kürtçeye ağır yasak koyduk ama hataydı."

PKK terörü bu ağır hatalardan beslendiği için bugüne kadar varlığını sürdürmeyi başardı. PKK'nın ekmeğine yağ sürecektir "yeni" hatalar yapma lüksüne kimse sahip değil artık. Ne askerler ne de siviller. Umarız hükümet bunun farkındadır. Bu kez hem terör örgütü PKK'yı hem de arkasındaki "stratejik beyni" alacağı kararlarla şaşırtır.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anlayın artık eski hâl muhal...

Mehmet Yılmaz 2008.10.09

Niyetleri apaçık ortada... Hain bir el, Türkiye'nin kimyasını bozmaya çalışıyor. Millet sinir sistemiyle oynuyor adeta. Altı gün önce Aktütün Karakolu'nu basıp 17 Mehmetçigi şehit eden kanlı terör bu kez Diyarbakır'da gösteriyor kendini.

Meclis tezkereyi görüşürken polisleri çapraz ateşe alıyor. "Terörü demokrasiyle aşacağız" diyen Başbakan Erdoğan'ın yanlış yolda olduğunu hatırlatıyor güya... Bugün yapılacak Terörle Mücadele Yüksek Kurulu Toplantısı öncesi son bir "mesaj" vererek...

-Ben olağanüstü hâl yönetiminin geri gelmesini arzuluyorum.

Millet olarak cemaziyel evvelini biliyoruz biz bu "kör" terörün... Hangi kılıklara girdiğini de... Bazen "din" kisvesi altında çıktı karşımıza; kardeşi kardeşe kırdırdı. Bazen "mezhep" kılığına girerek ocaklar söndürdü. İnsanların kalplerine nefret tohumları ekti. Bazen "etnik köken" urbası giyip cinayetler işledi. Nice masum insanın kanına girdi. Yine "bildik" numaralarını sergileyerek Türkiye'deki dengeleri değiştirebileceğinin hesabını yapıyor.

Mesela... Aktütün Karakolu'na yapılan baskından sonra kamuoyunda oluşan psikolojiden faydalanmaya çalışıyor. Asker üzerinde bir "baskı" olduğunu düşünüyor. Polise kurşun sıkarak, bu elim hadisenin arkasında "asker" olduğu imajını uyandırma gayreti içine giriyor.

Yani... Kurumlar arasında "nifak" çıksın istiyor.

Burada terörün tek amacı emniyet güçlerinin arasını açmak değil elbette. Aynı zamanda binlerce yıldır birlikte yaşayan Türklerle Kürtlerin ayrışmalarını hedefliyor. Aynı apartmanı, aynı mahalleyi, aynı şehri paylaşmalarını kabullenemiyor.

Peki ya ne yapmalarını bekliyor?

Bir "hiç" uğruna birbirlerini boğazlamalarını... Şehit düşen çocuklarını Türkçe-Kürtçe ağıtlar yakarak toprağın bağrına veren insanların "düşman" kamplara bölünmelerini... Toplumsal zeminde var olan "kardeşlik" köprülerini yıkmalarını...

Kandan beslenen terörün asıl amacı ise PKK terörünün 24 yıldır tutuşturmayı başaramadığı "fitne" ateşini yakmak...

Bilmiyorlar mı bu milletin, asla ama asla, PKK ile Kürt kökenli vatandaşı aynı kefeye koymadığını? Kürtlerle Türklerin arasını açmayı PKK'nın bile beceremediğini? Bilmesine biliyorlar... Fakat yine de bu oyunu tezgâhlamaktan vazgeçmiyorlar.

Son terör saldırılarının siyasete bakan yönüne gelince...

Türkiye'de politika artık "ideolojik" zeminini kaybetti. Etnik milliyetçilik yapmanın, soyut rejim tartışmalarından medet ummanın bir karşılığı yok halkta. Bunun son örneğini 22 Temmuz seçimlerinde gördük. Meclis'e girmeyerek 367 darbesini zemin hazırlayanları, siyaset dışı aktörlerin desteğiyle iktidara uzanmaya niyetlenenleri sandığa gömdü. Önümüzdeki martta yapılacak yerel seçimler AK Parti'nin kapatılma davasında "demokrasi" sınavından çakanlara halkın nasıl bir "tepki" vereceğini göstermesi bakımından bir mihenk taşı hükmünde.

CHP ve MHP kadar DTP için de önemli bu seçimler. AK Parti'nin doğu ve güneydoğuda önemli şehirlerin belediye başkanlıklarını kazanması, PKK ve onunla aynı tabana hitap ettiğini söyleyen DTP için sonun başlangıcı anlamına gelebilir çünkü...

Ayrıca, "Kürt sorunu" olarak nitelendirilen problemin sivil inisiyatifle çözülmesine kapı aralayabilir. Şüphesiz bu gerçeğin farkında olanlar sadece "Artık problem kangren haline geldi, çözülmeli" diyenler değil. Şiddetten beslenen ve statükonun devamından yana olanlar da hakikatlerin ortaya çıktığını görüyorlar.

Ve "terör" yöntemiyle amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar.

Hazır küresel ekonomik kriz kapıda bekliyorken neden olmasın diyorlar. Eldeki "kaos" planlarını devreye sokmanın tam vaktidir, düşüncesinden hareketle önce askerlere, sonra polislerle saldırıyorlar.

Nasıl bir "ateş" ile oynadıklarının farkındalar mı peki?

Sanmıyorum. Halkı paniğe sevk ederek, kafasını karıştırarak, moralini bozarak, güvenlik sendromuna sokarak Türkiye'deki "güç" dengelerini değiştirebileceklerini zannediyorlar.

Ama yanılıyorlar.

Artık eski hâl muhal. Ya yeni hâl ya izmihlal...

Askerden 'düşmanla diyalog kurulmalı' tavsiyesi

Mehmet Yılmaz 2008.10.10

Şöyle bir manzarayla karşılaştığınızı tahayyül edin. Muvazzaf bir asker, muhafazakârlığı ile maruf bir vakıfta, görev yaptığı yerlerle ilgili bir değerlendirme yapıyor.

Analizleri sırasında sorunların teşhis ve tedavisi hakkında görüşlerini anlatırken bir tavsiyede bulunuyor.

Ve diyor ki, yıllardır savaştığımız düşmanlarla diyalog kurmamız lazım.

Bu düşüncesine de şöyle açılım getiriyor: "İnsanlar uzlaşmak için hazırsa, kurulan her diyalog ileri bir adımdır."

Bunları duyunca ne düşünüyorsunuz?

Türkiye'de yaşıyorsanız çok şey...

Başka bir ülkede yaşıyorsanız hiçbir şey...

General David Petraeus, Amerikalı bir general. Irak'ı işgal eden uluslararası gücün komutanlığını yaptı. Irak'ta geçirdiği 19 aydan sonra ABD Merkez Komutanlığı'na atandı.

Bu ayın sonunda başlayacak yeni görevinin kapsama alanı oldukça geniş. Başta Irak ve Afganistan olmak üzere Ortadoğu'nun tamamı ile Afrika Boynuzu'ndan (Afrika'nın doğusunun Arap Yarımadası'nı çevreleyen bölgesi) sorumlu artık.

Çarşamba günü Heritage Vakfı'nda Afganistan'daki hâl ve gidişatın iyiye gitmediğini anlattı General Petraeus. Çözüm noktasında, 2001'de Afganistan'ı işgal ederek yönetimden uzaklaştırdıkları Taliban'la diyalog kapısının açılması gerektiğini söyledi:

- Düşmanlarla konuşmalısınız. Her şeyi yerine oturtmalı. Kiminle konuştuğunuzu bilmelisiniz. Hedefiniz açık seçik olmalı.

ABD'nin düşmanlarının kim olduğunu belirtmiyor Amerikalı general. Ancak kendisine yöneltilen bir soruda Afganistan Devlet Başkanı Hamid Karzai'nin Suudi yetkililerin himayesinde Taliban'la müzakere masasına oturmasından memnun olduğunu söylüyor.

General Petraeus'un bu açıklamasını önemsemek gerekiyor. Çünkü kendisi Irak'ta Amerikan güçlerine ciddi direniş gösteren Sünnilerle anlaşma yolunu tercih etmişti. Böylece ülkedeki güvenlik ortamında nisbi bir iyileşme sağlanmıştı.

Anlaşılan Petraeus, aynı stratejiyi Afganistan'da da uygulamak istiyor.

Bu konuda kendisi yalnız değil. Bir başka muvazzaf asker de Afganistan'da kesin zafer elde etmelerinin mümkün olmadığını, Taliban'ın uzun vadede çözümün bir parçası olabileceğini söylemişti.

O asker Afganistan'daki İngiliz birliklerinin komutanı Tuğgeneral Mark Carleton-Smith. İngiliz komutana göre Taliban ile bir anlaşma yapılabilir. Siyasî çözüm bulunursa Afganistan'daki direniş de uzun vadede sona erebilir.

Her iki askeri aynı ortak paydada buluşturan gelişme Afganistan'daki durum tabii ki...

Son iki yılda Taliban giderek güç kazanıyor Afganistan'da. İşgal kuvvetleri Taliban'ın gerçekleştirdiği saldırılarda büyük zayıflar veriyor.

Bu yılın ilk on ayında koalisyon güçlerinin kaybettiği asker sayısı, geçen senenin rakamlarını çoktan geçmiş durumda.

Afganistan'da işlerin yolunda gitmediğini fark eden isimlerden biri de Afganistan Cumhurbaşkanı Karzai.

Önce Suudi Arabistan'a, Taliban'la aralarını bulması için arabuluculuk teklifi yaptı. Ardından Taliban lideri Molla Ömer'e barış çağrısında bulundu. Geçen ay da Taliban yöneticileri ve eski Başbakan Gülbeddin Hikmetyar'ın bir temsilcisiyle Suudi Arabistan'da bir araya geldi.

Afgan hükümeti, Taliban'la müzakere yapıldığına dair haberleri yalanlasa da birtakım girişimlerin olduğu ortada.

Afganistan'daki "güvenlik" sorununu çözmek için askerlerin savaştıkları düşmanla "siyasî diyalog" kurulmasını önermesi hayli ilginç geldi bana.

Peki ya size?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalan'la pazarlık!

Mehmet Yılmaz 2008.10.13

Abdullah Öcalan PKK elebaşı. 1999'dan beri İmralı'daki cezaevinde... Terör örgütü PKK'yı buradan yönettiği iddia ediliyor. Yaklaşık 10 gün önce ilginç "çözömler" yaptı Öcalan.

Kendisini Genelkurmay adına Atilla Uğur'un ziyaret ettiğini, "Bu sorunu kendi aramızda çözelim." teklifinde bulunduğunu öne sürdü.

Atilla Uğur, Ergenekon davasının tutuklu sanıklarından emekli bir albay... Aynı davadan aranan Tuğgeneral Levent Ersöz'ün sağ kolu olarak biliniyor.

Öcalan daha önce de Ergenekon operasyonu kapsamında cezaevine konulan generallerin kendisiyle görüştüğünü ileri sürmüştü:

-Benim Ergenekon'la hiçbir ilişkim yok. Atilla Uğur, Emre Taner ayrı ayrı İmralı'da ilk dönemde benimle görüşmüşlerdi. Çok iddialı konuşuyorlardı. Biz bu sorunu KDP, YNK ve Amerika ile değil sizinle, PKK ile çözelim diyorlardı. Bana konuşmaları olumlu geldi. Ben de onlara normal davrandım; ama şimdiki durumları ortada.

Güçlerinin olmadığı ortadadır. Benim sorguma katılan paşa cezaevinde. Ama ne için cezaevinde olduğunu bile bilmiyor.

Bu sözlerine şimdi biraz daha açıklık getiriyor Öcalan:

-Tutuklanan generallerin İmralı ile bir şekilde ilgileri olmuştu. Hurşit Tolon ve birkaçı bir dönem burada komutanlık yaptı. Bunlar İmralı ile ilişkiye geçerek neyi yapmak istemişler, hedefleri neydi buna bakmak lazım.

Şüphesiz o dönemde yapılan görüşmelerin mahiyetini ancak taraflar bir açıklama yaptığında öğrenebileceğiz.

O halde Öcalan bu görüşmeleri niye deşifre ediyor?

Bir hafta sonra başlayacak olan Ergenekon davasıyla bir ilintisi olabilir mi acaba?

Yoksa yerel seçimler öncesi tabana "Devlet bizimle pazarlık yaptı." mesajı mı veriyor?

Şu sözlerinden bu anlam "zımnı" olarak çıkıyor zaten:

-Hatta o dönem tek taraflı adım bile attım. Ateşkes ilân edildi. Bana o zaman 'güdümlü, kademeli demokrasi sistemi'ni önerdiler. Ben kabul etmedim. 'Hayır, neden güdümlü, kademeli demokrasi olsun, demokrasi açık, şeffaf ve özgür olmalıdır' dedim. Ama sonra kendi aralarında askerî taktik mi yaptılar bilemiyorum. Aslında hiçbir şey yapılmadı değil. Bazı şeyler de yapıldı. Ancak 11 Eylül saldırılarından sonra o adımlar da kesildi.

Kısacası terör örgütü PKK'nın tasfiyesi için geçmişte birtakım pazarlıklar yapıldığını savunuyor Öcalan.

O zaman şu soruyu sormak lazım:

-Öcalan'la bazı pazarlıklar yapıldıysa PKK varlığını nasıl sürdürebiliyor?

-Devlet mi Öcalan'ı, Öcalan mı devleti kullandı?

Bu konuda yine Öcalan'ın yaptığı açıklamalara başvurabiliriz.

20 Aralık 2006 tarihinde avukatlarıyla yaptığı görüşmede Öcalan, kendisinin Peru'da halen cezaevinde bulunan terör örgütü Aydınlik Yol'un lideri Abimael Guzman'a benzetilmesine bakın nasıl kızıyor:

-Guzman tarzını uygulayarak, beni kullanmak mümkün değil. Bunu akıllarından çıkarsınlar. Tamam, benden faydalanabilirler. Benim de yapmak istediğim bu; ama bu şekilde basit yaklaşılamaz. Böyle düşünenleri ciddi olmaya davet ediyorum. Barışçıl ve demokratik çözüm için 15 yıldır çaba harcıyorum. Bu konuda hâlâ iddialıyım. İnisiyatifim var, kullanabilirim.

Öcalan'ın bu inisiyatifi kullanıp kullanmadığını, kullandıysa hangi yönde kullandığını bilmiyoruz.

Ancak görüyoruz ki PKK terör eylemleri gerçekleştirmeye devam ediyor. Örgütün elebaşısı da İmralı'dan talimatlar yağdırmaya...

Hasılı, hem PKK'nın hem de Öcalan'ın gölgesi karabulut gibi dolaşıyor Türkiye'nin üzerinde.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Guzman modeli' ile PKK tasfiye edilebilir mi?

Terör örgütü PKK'nın elebaşı Abdullah Öcalan'ın bir sözünü hatırlatmıştık son yazımızda.

Şöyle diyordu Öcalan, avukatlarıyla 20 Aralık 2006 tarihinde yaptığı görüşmede:

-Guzman tarzını uygulayarak, beni kullanmak mümkün değil. Bunu akıllarından çıkarsınlar.

Devletin kendisinden faylanabileceğini, ancak Guzman gibi bir muameleye tabi tutulduğunda "istenilenleri" yerine getirmeyeceğini söylüyordu.

Peki, nedir Öcalan'ın uygulanmasından çekindiği Guzman modeli?

Abimael Guzman, Peru'da kanlı eylemler gerçekleştiren terör örgütü Aydınlik Yol'un (El Sendero Luminoso) lideri. "Başkan Gonzalo" olarak da biliniyor.

1934 doğumlu Guzman bir felsefe profesörü aslında. 19 yaşındayken San Agustin Milli Üniversitesi'ne kaydolar. Burada okurken Marksizm'den etkilenir.

Yerli halkın konuştuğu "Quechua" dili üzerine akademik çalışmalar yaparken politikanın "sol" kanadında yer alır. İki kez tutuklanır söylemlerinden ve eylemlerinden dolayı...

1960'larda Peru Komünist Partisi, Sovyet ve Çin yanlısı gruplar arasında ikiye bölününce tercihini Çin'den yana kullanır. 1965'te de bu ülkeyi ziyaret eder "ilk" kez...

1970'lerin ortalarında üniversitede çalışırken bütün görevlerini bir anda bırakıp "yeraltına" çekilir.

Kısa bir süre sonra da çıkar ortaya... Amacı "Maoist" model üzerinden köylülerin liderliğinde bir devrim gerçekleştirmektir.

Hayranları kendisini Marks, Lenin ve Mao'dan sonra komünizmin dördüncü kılıcı ilan eder. Guzman da aldığı bu destekle 17 Mayıs 1980 tarihinde "silahlı mücadele" için örgütüne "emir" verir.

Kanlı eylemlere imza atar Aydınlik Yol. Sadece güvenlik güçleri nasibini almaz bu saldırılardan. Devlet memurları, grevlere katılmayan işçiler, hükümetle işbirliği yapan köylüler örgütün hedefi olur.

Hatta Tupac Amaru Devrimci Hareketi gibi solcu örgütler bile Aydınlik Yol'un hışmından kurtulamaz. Yaklaşık 25 bin kişi hayatını kaybeder 12 yılda.

Aydınlik Yol'un teorik altyapısını anlatmak için "Gonzalo'nun Düşünceleri" adıyla kitaplar yazan Guzman, 12 Eylül 1992 tarihinde başkent Lima'daki lüks bir dairede yakalanır.

Örgüte ait tüm bilgilerin (silahlar, şahıslar, mekânlar) yer aldığı bilgisayar da ele geçirilir operasyon sırasında.

Siyah-beyaz çubukları olan klasik tutuklu elbisesiyle halka teşhir edilir Guzman. Ardından da askeri mahkemede yargılanır ve ömür boyu hapse mahkûm edilir.

Guzman modeli de işte bu safhada devreye girer.

San Lorenzo adasında bir deniz üssü olan Callao'da hapis cezasını çekmeye başlayan Guzman, bir yıl boyunca hiç kimseyle görüştürülmez.

Dönemin Devlet Başkanı Fujimori'nin Milli İstihbarat Servisi Başkanı Vladimiro Montesinos ile yaptığı pazarlıklar sonucu 1993'te kamuoyunun karşısına çıkar.

Peru hükümetiyle "barış" yaptığını açıklar televizyon ekranlarından. Bu ifşaat "şok" etkisi yapar Aydınlık Yol'da. 6 bin gerilla açıklamayı örgütün yenilgisi olarak görür ve silahlarını bırakır.

Kalanlar da çeşitli fraksiyonlara bölünür. Eylemler yüzde 70 oranında azalır.

Bu sonuca Peru hükümeti nasıl ulaşır peki?

Guzman'ı yakaladığı andan itibaren bir yıl boyunca kimseyle görüştürmeyerek...

Ve ona silah bırakma çağrısı yaptırarak.

Böylece örgütün kafası karışır. Guzman yaşadığı için kimse yerine geçemez. Silahlı militanlar emirlere uymakta tereddüt eder.

Aynı yöntemle PKK tasfiye edilebilir mi?

Belki... Ama bu o kadar da kolay değil. Aradan geçen kocaman 9 yıl var çünkü...

Türkiye PKK belasından kurtulmak için yepyeni yöntemler denemeli artık...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karadeniz Donanması'nın geleceği

Mehmet Yılmaz 2008.10.24

Her şey, geçtiğimiz ağustosta Gürcistan ile Rusya arasında patlak veren savaşla başladı aslında.Ukrayna, Gürcistan'dan yana olunca...

Amerikan savaş gemileri Karadeniz'de bayrak gösterince...

Rus gemileri Ukrayna'nın izni olmadan Karadeniz'e açılınca...

225 yıldır Rus donanmasının ana limanı olan Sivastopol, Rusya ile Ukrayna arasında tartışılır hale geliverdi birden.

Peki, tartışmaların temelinde ne var?

Tabii ki Kırım Yarımadası'ndaki üssün kira sözleşmesinin 2017'de bitiyor olması...

Üs, 1997'de Ukrayna ile Rusya arasında imzalanan ve 20 yıl geçerliliği olan dostluk anlaşması çerçevesinde Kremlin tarafından kiralandı.

Osmanlı Devleti'ne bağılı Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmesi sırasında (1783) kurulan bir şehir Sivastopol. Kırım Yarımadası ise 1954'te, SSCB Devlet Başkanı Nikita Kruşçev tarafından o zamanlar idari açıdan hâlâ Sovyetler Birliği'nin bir parçası olan Ukrayna'ya bağlanmıştı. SSCB'nin dağılmasından sonra Kırım, bağımsız Ukrayna'nın sınırları içinde yer aldı.

Sivastopol, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından ve Batı yanlısı Viktor Yuşçenko'nun devlet başkanı olmasından bu yana Rusya ile Ukrayna arasında bir tartışma konusu.

Deniz üssünde 35 savaş gemisi ile 11 bin askerî personel bulunuyor. Rusya, yapılan anlaşmanın savaş gemisini 100'e, askerî personeli de 25 bine çıkarma yetkisini kendisine verdiğini iddia ediyor.

İşte bu üsle ilgili Moskova'dan iki farklı ses yükseldi son bir haftada. Onlardan biri BBC'ye konuşan Rusya Başbakan Yardımcısı Sergei Ivanov.

Ivanov, kendisine yöneltilen "Karadeniz Donanması'nın Sivastopol'dan çekilmesini öngörüp öngörmediği" sorusuna bakın nasıl cevap verdi:

-Ukrayna hükümetinin talep etmesi halinde Sivastopol Limanı'nı terk edebiliriz. Evet, 2017'den sonra bunun olabileceğini düşünüyorum. Eğer Ukrayna hükümeti aramızdaki sözleşmeyi uzatmayı tercih etmez ise neden olmasın?

Yirmi yıl KGB'de çalışan, altı sene savunma bakanı olarak görev yapan Ivanov'un bu çıkışı oldukça şaşırtıcıydı.

Ancak bu açıklamaya "tekzip" gecikmeden geldi. Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, Sivastopol'daki üssün kira süresini uzatmak istediklerini söyledi iki gün önce:

-Bu konudaki önerilerimizi zamanı geldiğinde Ukrayna'ya iletacağız.

Şüphesiz bu sözlerin asıl muhatabı Ukrayna Devlet Başkanı Yuşçenko. Bir süre önce üssün kira süresinin uzatılmayacağını söylemişti kendisi. Hem de Rusya'dan bu üssü boşaltma işlemlerine şimdiden başlamasını isteyerek...

Rusya'yı asıl kızdıran gelişme ise Yuşçenko'nun 13 Ağustos'ta aldığı karardı. Buna göre Rus savaş gemileri, Sivastopol Limanı'ndan ayrılmadan ya da buraya geri dönmeden önce (en az 72 saat) Ukrayna askerlerine haber vermek ve onlardan onay almak zorunda.

Ukrayna'nın Rusya'ya meydan okuması ne kadar gerçekçi peki?

Hâlihazırda ülke siyasi kriz içinde...

8 Ekim'de parlamentoyu fesheden Yuşçenko, yayınladığı bir kararnameyle erken genel seçimlerin 7 Aralık'ta yapılacağını ilân etti. Ancak bu kararın uygulanıp uygulanmayacağı biraz tartışmalı.

Başbakan Yulya Timoşenko seçime karşı çıkıyor çünkü... 2004'te Yuşçenko ile bir olup Turuncu Devrim'i gerçekleştiren Timoşenko'nun gerekçesi hazır:

-Seçimler Eylül 2007'de yapıldı. Bir yıl gibi kısa sürede ikinci kez sandığa gitmek doğru değil. Bunun için yeteri kadar paramız da yok zaten.

Ukrayna'daki siyasi çekişmeye bakınca Lavrov'un zamandan kastının ne olduğu kolayca anlaşıyor değil mi?

Kurulacak "yeni" ama "zayıf" hükümetle Sivastopol pazarlığı yapmak...

Yanı başımızdaki bu gelişme NATO üyesi Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor. Özellikle Kırım'ın, Sivastopol'un tarihimizdeki yerine bakınca...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dugin, Ergenekon'un avukatı olmaya hazır!

Mehmet Yılmaz 2008.10.27

Bıkmadan usanmadan aynı iddiayı tekrar edip duruyorlar. Türkiye üzerinde emelleri, projeleri, planları olan tek bir ülke var yeryüzünde... O da Amerika...

Başka hiçbir devletin gözü yok Anadolu'da.

Mesela Avrupa Birliği'nin...

Mesela Almanya'nın...

Mesela İngiltere'nin...

Mesela Fransa'nın...

Mesela İsrail'in...

Mesela İran'ın...

Rusya'nın da gözü yok topraklarımızda. Vakti zamanında Kars'ı, Ardahan'ı, Boğazlar'ı talep eden başka bir devletti sanki.

ABD, Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesinde "ılımlı İslam devleti" kurmak istiyor Türkiye'de. Tüm planlar bu projeyi hayata geçirmek üzerine.

Aylardır yıllardır köşesinde bu tezi yazıyor İlhan Selçuk.

"BOP yaman bir proje" diyor; "Amerika'da kim düşünmüş ise helal olsun."

En son yazdıklarına bakılırsa bu proje "iki devleti bir kalemde" ortadan bölüveriyor.

Kastettiği iki devlet hangileri mi?

Tabii Türkiye ve Irak canım.

Ortaya attığı teze bakar mısınız?

-Anadolu'nun batısında bir ılımlı İslam devleti modeli. Irak'ın kuzeyi ile Anadolu'nun doğusunda bir ılımlı İslam devleti modeli.

-Her ikisi de tarikat, cemaat, aşiret örgütlenmesinin dinci iktidarına dayandığı için bir federasyonda birleşirlerse kimsenin gıkı çıkamaz.

-Üstelik Batı Anadolu'da ılımlı İslam demokrasisini oluşturan Türkiye Cumhuriyeti, AB'nin ekonomik kapsamında özel ortaklık statüsüne rahatça bağlanabilir.

Peh...

Nasıl bir gözbağcılıktır bu böyle, anlaşılır gibi değil.

Kendi devletine güvenmiyor İlhan Selçuk. Güvenmediği gibi yeryüzünde sadece ABD'nin Türkiye üzerinde emelleri olduğunu yazıp çiziyor biteviye.

Kendince gerçeği tersyüz ediyor. Doğruyu gizliyor. Hakikate perde çekiyor.

Hâlbuki gerçekler ayan beyan ortada. Türkiye'yi yanlarında görmek isteyen o kadar çok devlet var ki dünyada.

Rusya onlardan sadece biri...

Ama bu gerçeği yazmıyor İlhan Selçuk. Onunla "ulusalcılık" ortak paydasında buluşan sağcılar da, solcular da, "memleket sevdalıları" da görmüyorlar bu acı gerçeği...

Ya da görmek istemiyorlar.

Bakın Ergenekon davası başladığı gün nasıl bir haber yayınladı Rus gazetesi Kommersant.

-Aleksander Dugin, Ergenekon'un fikir babası ve beynidir.

Nasıl oluyor bu peki? Hani "yerli malı" idi Ergenekon?

Biz bu örgütü, emperyalistlerin ve onlarla birlikte hareket eden yerli işbirlikçilerin Türkiye'yi işgal planlarına karşı devleti yeniden "reorganize" etmek için bir araya geldiklerini sanıyorduk.

Meğer öyle değilmiş...

Öyle olmadığını iki gün önce Hürriyet'in Moskova muhabiri Nerdun Hacıoğlu'na konuşan Aleksander Dugin sayesinde öğrenmiş olduk.

Neler neler anlatıyor Dugin, okuyun da öğrenin.

-Ergenekon davası bir komplo teorisidir.

-Bu davayı siyasi bir sipariş olarak değerlendiriyorum.

-ABD ve NATO'nun yerine Rusya'yı koyan "yeni" ve "ilk" esaslı devlet doktrinini oluşturan aydınlar hedef alındı.

-Türkiye'nin modern tarihinde ilk kez sağ ve sol, neo-Kemalizm bayrağı altında birleşiyor.

-Ergenekon davasında yargı önüne çıkan tüm sanıkları şahsen tanıyorum.

-Doğu Perinçek, Kemal Alemdaroğlu, Şener Eruygur, İlhan Selçuk gibi sanık sandalyesinde bulunan birçok kişinin siyasi ve toplumsal fikirleri, benim ve lideri olduğum Avrasya organizasyonu görüşüyle tamamen örtüşüyor.

Bak sen şu işe...

Bizim "Kızıl Elma" koalisyonu meğer "Kızıl Avrasya" üzerine strateji üreten Dugin'le aynı çizgideymiş.

Oldu olacak, Ergenekon sanıklarının savunmasını da Dugin yapsın o zaman, dediğinizi duyar gibiyim.

Tam da onu söylüyor zaten Rus stratejist.

-Savcı veya savunmanın talebi halinde mahkeme önüne çıkmaya hazırım.

Bence Perinçek kendisini savunacak 600 avukata yol versin. Ona ve diğer sanıklara Baykal ile Dugin yeter de artar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Taraf' olmakla 'hedef' olmak arasında!

Mehmet Yılmaz 2008.10.28

Türkiye'de demokrasiden, insan haklarından, özgürlüklerden, hukukun üstünlüğünden yana "taraf" olmayan var mıdır?

Geneli itibariyle yoktur sanırım.

Peki değişimden yana olmayanlar var mıdır?

Galiba çoğunluk itibariyle yoktur.

Fakat şu bir gerçek ki...

Türkiye'de değişime direnenler vardır.

Özgürlükleri kısıtlamak isteyenler de...

Var olan iktidarlarını sürdürmek için yasa dışı yollara sapmayı meşrû görenler de...

Demokrasiyi rafa kaldırmak niyetinde olanlar da...

Hukukun üstünlüğünü hiçe sayanlar da...

Bunların hepsi varlığını inkâr edemeyeceğimiz gerçeklerimiz bizim. Toplum olarak yaklaşık yüz yıldır bu boyun ağrılarıyla yaşıyoruz biz.

Bu süreçte demokrasi adına taraf olanlar da...

Statüko adına toplumun nefes borusunu tıkamaya çalışanlar da bir gerçeği ıskalıyorlar hep.

Mücadele ettikleri cepheyi "yekpare" görüyorlar. Tek parça gördükleri cephenin içinde yapılan bir hatanın faturasını da "topyekûn" kesiyorlar.

Bütünü görmeden parçaya takılıp kalıyorlar.

Mesela...

Bir Müslüman'ın yaptığı hatalı bir davranış, bütünüyle İslamî kesime mal edilebiliyor.

Bir Kürt'ün ortaya attığı yanlış bir söylem, bütün Kürtlerin gönüllerinden geçirdiği niyet olarak algılanabiliyor.

Bir demokratın dile getirdiği uç bir analiz, devletin bütünlüğünü yerle bir eden tehdit olarak görülebiliyor.

Aynı şekilde bir şahsın bilerek ya da bilmeyerek yaptığı herhangi bir hata da bütün kurumu töhmet altında bırakacak şekilde yansıtılabiliyor.

Ya da tersi oluyor.

Şahsı maneviye arka planda bırakılıyor ve tek bir kişi ön plana çıkarılarak onun üzerinde hedeflenen plan yürürlüğe konulabiliyor.

Taraf gazetesinin pazar günü attığı "Jandarmadan gizli muhtıra" manşeti bu açıdan hayli ilginçti.

Haberin konusunu Jandarma Genel Komutanlığı'nın İçişleri Bakanlığı'na yazdığı bir yazı oluşturuyor.

Tabii Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Atilla Işık'ın büyük boy fotoğrafıyla birlikte...

Haberde özetle, Jandarma Genel Komutanlığı'nın hükümetin bir süre önce hazırladığı Ulusal Program taslağında yer alan sivilleşme taahhüdünden rahatsız olduğu, verilen bu sözü art niyetli bulduğu belirtiliyor.

Haberin özünde ise Jandarma Genel komutanlığı adına 26 Eylül 2008 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na gönderilen Korgeneral Bıyık imzalı bir gizli belge var.

Bu haberi gördüğümde aklıma ilk gelen isim kim oldu biliyor musunuz?

Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aydoğan Babaoğlu.

Hani Aktütün baskını yaşanırken kendisine Genelkurmay karargâhından herhangi bir haber verilmediği için Antalya'da golf oynamayı sürdüren kuvvet komutanı vardı ya onu hatırladım birden.

Hakkında neler yazılmadı ki? Adı "Golfçu Paşa'ya" bile çıktı Aydoğan Babaoğlu'nun. Bazı medya grupları behamahal istifasını istemişlerdi sürmanşetlerinden.

Haberciliğin riskli tarafları bunlar. Bir yanda okurun haber alma ihtiyacını en doğru şekilde karşılama gayreti, diğer tarafta da şahıs ve kurumları hedef yapmama konusunda gösterilmesi gereken titizlik...

Bir empati denemesi yaptım ve Orgeneral Atilla Işık'ın yerine kendi fotoğrafımı koydum. Canım yanmaya başladı. Sonra jandarma gibi bir kuvvetin elimde olduğunu hesap ederek neler yapabileceğimi düşünmeye başladım.

Bu sefer de bir vatandaş olarak içim sızladı. Başladım bu yazıyı yazmaya.

Taraf gazetesinin doğru, dürüst ve cesur habercilik yaptığı ortada... Aktütün haberinde, unsurları açısından kusursuz bir habercilik yapmışlardı ve büyük bir cesaret örneği göstererek duruşlarını asla bozmamışlardı. Ama maruz kaldıkları ağır baskılardan doğan psikoloji, jandarma haberinde "karşı taraf" noktasına itmişti onları.

Fizik diliyle "Maruz kaldıkları etkinin böyle bir tepkiye neden olması doğaldır." denilebilir. Bu sebeple Jandarma Teşkilatı'nın İçişleri Bakanlığı'na gönderdiği metinde kullanılan dili "Gizli Muhtıra" şeklinde yorumlamış olabilecekleri söylenebilir.

Yine de durup düşünmek gerekiyor.

Haberi nasıl verirsek çatışmaya değil de problemi birlikte çözmeye vesile olabilir?

Taraf'ın yaptığı haberlerin sağlamlığı ortada...

Bir takım yanlışlıkların zincirleme yaşandığı da ortada...

"Kurumun başındaysan düzelt!" cümlesinde özetlenen acımasız muhalefet bakışıyla işlerin düzelmediği de ortada...

Doğru habercilik yapanların yaftalandığı da ortada...

Her şey belki de ilk defa bu kadar orta yere dökülmüş durumda.

Ve o yüzden "hedef olmadan" ve birilerini "hedefe koymadan" doğrulara "taraf" olmanın 'Nasıl?'ını açıkça konuşabiliriz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

[Haber Yorum - Mehmet Yılmaz] Kimse var mı orada?

Mehmet Yılmaz 2008.11.01

Henüz 11 yaşında bir yavru o. Saçının tellerine dokunmaya kıyılamayacak kadar nazenin bir kız evladı. Yaşıtları gülüp eğlenirken o, haftalardır 'annelik' yapıyor üç kardeşine.

Hem de evde tek başına...

Henüz ismi dahi konulmayan 5 aylık kardeşinin altını alıyor, mamasını hazırlıyor. Henüz 11 yaşında bir yavru o. Saçının tellerine dokunmaya kıyılamayacak kadar nazenin bir kız evladı. Yaşıtları gülüp eğlenirken o haftalardır 'annelik' yapıyor üç kardeşine.

Hem de evde tek başına...

Henüz ismi dahi konulmayan 5 aylık kardeşinin altını alıyor, mamasını hazırlıyor 11 yaşındaki A.A. Geceleri kalkıp üzerini örtüyor kardeşinin. Ayağında sallayıp uyutuyor.

Ayrıca 7 ve 10 yaşındaki diğer iki kardeşine de yemek hazırlıyor.

Anne ile baba kavgalı. Bebeğin 'bakıcısı' olması için okuldan alıyorlar A.A.'yı... Süt parasını bırakıp bırakıp gidiyorlar.

Bir gün canına tak ediyor bu hayat A.A.'nın... Minik yüreği kaldırmıyor üzerine abanan yükümlülüğün meşakkatini. Alıyor kucağına 'adsız' kardeşini ve dayanıyor kapısına polisin:

-Annem ve babam bebeğe bakmak istemiyor.

Ne acı bir itiraf bu böyle... Nur topu gibi dört yavruya sahip olma nimetini ayaklarıyla tepen bir ailenin hâli pürmelâlini özetliyor bu sözler.

Hiç tereddüt etmeden yavrularının çocuk yuvasına verilmesini istiyor ebeveyn:

-Zaten biz de ayrılmayı düşünüyoruz.

Nerede yaşıyor bu dram?

Diyarbakır'da. Şehrin en büyük ilçesi Bağlar'da.

Bağlar Diyarbakır'ın geri kalmış muhitlerinden biri. Göçle şişen bir nüfusa sahip... En önemli özelliği ise aşırı 'politize' olması.

Bağlar, DTP'nin kalesi. Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır ziyaretinde kepenklerin indiği, sokaklarında çocukların polislere taş yağdırdığı bir yer.

-Çocukları kör ideolojilerine kurban edenler görmüşler midir yanı başlarında yaşanan bu trajediyi?

-Onlara el uzatmayı düşünmüşler midir?

Sanmıyorum.

Öyle olsaydı sahip çıkarlardı bu aileye ve bu aile gibi nicelerine.

Tabii ki ellerindeki geniş imkânları harekete geçirerek...

Ya da...

Sahip çıkmak isteyenlerin ellerini kırmaya çalışmazlardı.

'Hizmet' etmek isteyenleri tehdit etmezlerdi.

Hayatı siyasetten ibaret görenler yanıılıyorlar aslında. Politikayı gaye-i hayal haline getirenler de öyle.

Şiddeti, eşkıyalığı ham hayallerinin bir aracı görenler hayatın külfetini çeken bu çocukların duygularıyla oynuyor. Onları 'fakir' ve 'cahil' bırakanlara atmaları için ellerine 'taşlar' tutuşturuyor.

Minik yavruların açta açıkta kalmaları 'dert' değil onlar için.

Peki ya 'sosyal devletin boşluğunu cemaatler dolduruyor' diyenler için ne anlam ifade ediyor bu çocuklar?

Yardım eli uzatanları 'sadaka kültürü' ile devlet mi yönetilir diye eleştirenlere ne demeli acaba?

Belki de hiçbir şey...

Hayat onların düşündüğü gibi akıyor artık Türkiye'de. Kimse yok mu oralarda, diyenlerin feryadına yetişecek onlarca yürek var.

Hem de Anadolu'nun dört bir yanında.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama, Jefferson mı yoksa Gorbaçov mu olur?

Mehmet Yılmaz 2008.11.03

Barack Obama mı, John McCain mi? Yeni Amerikan başkanı kim olacak acaba?

Herkesin merakla beklediği bu sorunun cevabı yarın belli olacak. Amerikalılar, 47 yaşındaki Obama ile 72 yaşındaki McCain arasında bir tercih yapacaklar.

Anketlere bakılırsa Obama'nın sandıktan birinci çıkması kuvvetle muhtemel. Ancak tersi de olabilir. McCain 'son dakika sürprizi' ile rakibini geçebilir.

Başkan kim olursa olsun 4 Kasım seçimleri önemli bir 'dönemeç' niteliğinde. Seçimi bu kadar tarihî kılan özellik ise son sekiz yılda Başkan Bush'un içeride ve dışarıda uyguladığı politikalar tabii ki.

En başta da Amerika'yı Amerika yapan güvenlik-demokrasi dengesini birincisi lehine bozması...

11 Eylül 2001 tarihinde New York'taki İkiz Kuleler'e yapılan saldırıdan sonra 'uluslararası terörizmle savaş' adı altında bir stratejiyi hayata geçirdi Bush.

'Preemptive Strike / Önleyici Vuruş' adı verilen bu politikaya göre ABD'yi ve Amerikan değerlerini tehdit eden tüm unsurlar 'düşman' konsepti içine sokuldu.

Bush'un 'Ya bizimlesiniz ya da değilsiniz' sözleriyle özetlenen stratejiye göre 'potansiyel' suçlular vardı yeryüzünde. 'Düşman' harekete geçmeden barındığı topraklarda imha edilmeliydi. Bu amaçla Afganistan ve Irak işgal edildi sırasıyla.

Bugün bu strateji iflas etmiş durumda. Bush somut bir başarı elde edemedi, sekiz yıllık iktidarının temelini oluşturan bu politikadan.

Aksine...

Tüm dünyanın eleştiri oklarını üzerine çekti.

Amerikan değerlerine karşı nefreti körükledi.

ABD'nin attığı her adımdan, müttefikleri dâhil hemen herkesin kuşku duymasına yol açtı.

Bush'lu yılları müşahade edenler, geneli itibarıyla, Obama'nın başkan olmasını istiyor şimdi.

Onları etkileyen ise Obama'nın söylemleri:

-İnanıyorsanız değiştirebilirsiniz.

-Şimdi değişim zamanı.

Peki nedir bu değişim?

-Sadece Başkan Bush'un politikalarını terk etmek midir?

Yoksa...

-4 Temmuz 1776 tarihinde İngiltere'den bağımsızlığını kazanan ABD'nin tüm dünyaya duyurduğu Bağımsızlık Bildirgesi'ni yeniden ana strateji haline getirmek midir?

Ya da...

-1823'te açıklanan Monroe Doktrini'ne geri dönmek midir?

Veya...

-Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra (1918) ilân edilen Wilson İlkeleri'ne benzer yeni bir değerler manzumesi açıklamak mıdır?

Velev ki bunlar olsun değişimden kastı Obama'nın.

Bu söylemlerini uygulayabilir mi peki?

Şüphesiz bu Amerikan toplumu ile elitlerin, özellikle ABD'yi uzun yıllardır yöneten ve kendilerini WASP (White/Beyaz, Anglo-Sakson ve Protestan) olarak adlandıran kesimlerin onu ne kadar içlerine sindireceğine bağlı.

Amerikan tarihinde bir 'ilk' gerçekleşecek eğer Obama başkan seçilirse. Beyaz Saray'da ilk kez Afro-Amerikan kökenli bir siyahî başkan oturuyor olacak çünkü.

Geçmişinde 'ırkçılık' hastalığı bulunan bir ülke ABD... İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyaya demokratik değerler ihraç eden, Türkiye dâhil pek çok ülkenin çok partili hayata geçmesine vesile olan ABD, bu hastalıktan ancak 1970'lerin başında kurtulabildi.

Şimdi bu illetten kurtulup kurtulamadığının bir testi olacak Obama'nın başkan olması.

Şüphesiz bu sınav dünyada, Obama gibi 'zenci' kabul edilen insanların yönetimlerde yer alması gibi, 'yeni' gelişmeleri tetikleyebilir. Tersine, onların iktidara gelmesini önlemek için birtakım 'kaos' planlarının hayata geçirilmesini de...

Bu durumda Obama, ABD'nin yeni Thomas Jefferson'ı mı olur, yoksa Sovyetler Birliği'nin Mihail Gorbaçov'u mu? Ne dersiniz?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'nın ilk samimiyet testi: Guantamo

Mehmet Yılmaz 2008.11.07

Barack Obama, Amerika'nın ilk siyahî başkanı. Geçmişinde 'ırk ayrımcılığı' ayıbı bulunan bir ülkenin zirvesine Afro-Amerikalı birinin tırmanması şüphesiz tarihî bir olay.

Seçim kampanyasını 'değişim' kavramı üzerine kuran Obama, sadece Amerikalı seçmenlerin değil, dünyanın dört bir yanındaki milyonların da gönlünü fethetti.

Herkes 'yeni' bir Amerika bekliyor ondan.

O da bu gerçeğin farkında...

"Değişim Amerika'ya geldi." dedi teşekkür konuşmasında. Bir de Martin Luther King'in o meşhur cümlesine atıfta bulundu:

-Rüya gerçek oldu.

Bu rüyadan kasıt, ten rengi siyah olan birinin Beyaz Saray'da ülkeyi yönetecek olması elbette.

Ancak bir başka 'rüya' daha var ki o bir süredir onulmaz yaralardan mustarip. Amerikan rüyası yani.

Bush yönetiminin son sekiz yılda yaptığı hatalardan büyük 'darbe' aldı Amerikan rüyası.

Demokrasinin, özgürlüğün, refahın simge ülkesi, 11 Eylül saldırılarından sonra bambaşka bir kimliğe büründü.

Şimdi...

Yeni başkanla, kibirli ve mağrur devlet görüntüsünden uzaklaşarak 'eski' günlerine dönmek istiyor.

ABD'nin yeniden 'umut' haline gelmesi büyük ölçüde yeni başkanın alacağı kararlara bağlı...

En başta da vaat ettiklerini yerine getirerek.

Gündemi hayli yoğun Obama'nın.

Ekonomik krizin atlatılması, vergilerin azaltılması, sağlık sigortası gibi konular 'iç' kamuoyunun beklentileri arasında.

Dışarıda da çözüm bekleyen onca sorun var.

Irak ve Afganistan'daki savaş bunların başında geliyor. İran'ın nükleer silah elde etme çabaları, İsrail ile Filistin arasındaki problem, Rusya, Çin ve Avrupa Birliği ile ilişkiler de ele alınacak belli başlı konular arasında.

Özetle beklentiler yüksek.

Obama'nın elinde ise 'sihirli değnek' yok, karşısında duran 'devasa' sorunları çözmek için.

Zaten bahsi geçen sorunları kısa vadede çözüme kavuşturması da mümkün değil.

Onun için oluşturulan illüzyona bakarak 'ham' hayallere kapılmamak lazım.

Obama'nın vakit kaybetmeden atabileceği adımlar da yok değil. Mesela, 11 Eylül saldırılarından sonra Başkan Bush'un başlattığı 'terörle savaş' politikasının simgesi olan Küba'daki Guantanamo hapishanesini kapatma kararı alabilir.

El Kaide, Taliban ve bunlarla ilintisi olduğu iddia edilen yaklaşık 775 'yabancı' yıllarca burada tutuklu kaldı. Ağır sorgulamalardan geçirildi.

Amerikan Savunma Bakanlığı'nın verilerine göre Guantanamo'da sorgulananlardan 520'si ülkelere geri gönderildi. Hâlihazırda yargı önüne çıkartılmadan tutulanların sayısı ise 255.

Obama'nın en önemli vaatlerinden biri Guantanamo'nun kapatılması.

Buradaki tutukluların tutukluluk hallerine itiraz edebilmelerine izin verilmemesini eleştirmiş, Bush yönetimini askerî yargı ve adalet sistemi oluşturma ihtiyacını görmezden gelmekle suçlamış, Amerikan Yüksek Mahkemesi'nin Guantanamo konusunda sivil mahkemeler lehine verdiği karardan duyduğu memnuniyeti dile getirmişti.

Dünyaya bir 'jest' yapabilir mi Obama?

Bence yapabilir. Çünkü Guantanamo'nun kapatılması onun için bir 'samimiyet testi' niteliğinde.

Bu kararı hiç vakit geçirmeden almalı ki kendisine verilen krediyi, sorunları çözmek için rahatça kullanabilmeli.

Aksi takdirde Amerika'da bir siyahın 'başkan' olması, gerçekleşen ama kötü yorumlanan bir 'rüya' olarak tarihe geçebilir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'nın kabusu

Mehmet Yılmaz 2008.11.10

Seçimi kazandıktan sonra yaptığı teşekkür konuşmasında ne demişti ABD'nin 'yeni' Başkanı Barack Obama?

İki cephede savaştıklarını...

Mali krizde olduklarını...

'Wall Street' zenginlikleri yaşarken, 'diğer sokaklar'ın sıkıntı çektiğini...

Bunun önüne geçmek için çalışacaklarını; ancak önlerindeki yolun çok uzun ve zorlu olduğunu...

Hedeflerine 'ilk' 4 yılda ulaşamayabileceklerini...

Bu sözlerden Obama'nın önceliği ekonomiye vereceği anlaşıyordu.

Nitekim öyle de oldu. Kurmaylarıyla yaptığı toplantıdan sonra Amerikan Kongresi'ne seslendi:

-Ekonomiyi harekete geçirecek programı hemen onayla.

Bahsettiği ekonomik programın mali boyutu 100 milyar dolar. Bu parayla işsizlere sağlanan imkânları artırmayı hedefliyor Obama. Bir de yoksullara gıda yardımında bulunmayı ve kamu projelerini hızlandırmayı...

Kongre onaylamaz ise 20 Ocak'ta işbaşı yapınca ilk işinin bu programı hayata geçirmek olacağını söylüyor.

Peki, neden acele ediyor Obama?

Çünkü ekonomik göstergeler hiç de içaıcı değil.

İşsizlerin sayısı hızla artıyor ABD'de. 2008 yılının ilk 10 ayında işini kaybedenlerin sayısı bir milyon 200 bin. Sadece geçen ay (ekim) işsizler ordusuna katılanların sayısı 240 bin.

Kısacası, bugün 10 milyon 100 bin Amerikalının yapacak bir işi yok.

ABD Çalışma Bakanlığı'nın yayınladığı verilere göre, işsiz oranı son bir ayda yüzde 6,1'den yüzde 6,4'e çıktı. Bu, son 14 yılın en yüksek rakamı. Hâlbuki geçen yıl bu oran yüzde 4,8 idi.

Tahminler, gerekli tedbirler alınmadığı takdirde, ABD'deki işsiz oranının 2009'da yüzde 8 ya da 8,5 civarında olacağı yönünde.

10 milyon 100 bin işsizin yüzde 22'si yaklaşık 6 ya da daha fazla aydır çalışmıyor. Tam mesaili iş bulamadıkları için 'part-time' işlerde çalışan ve kalıcı iş peşinde olanların oranı da son 10 ayda yüzde 8,4'ten yüzde 11,8'e yükselmiş durumda.

Argus Research'te çalışan ekonomist Richard Yamarone'a göre tünelin ucunda ışık görünmüyor, manzara ise zifiri karanlık.

Daha kötümser senaryolar da yok değil.

Buna göre, herhangi bir otomobil fabrikasının iflası halinde işsiz oranının yüzde 10-11'lere tırmanması kuvvetle muhtemel.

1980-1982 yılları arasında yaşanan ekonomik durgunluk sırasında ABD'de işsizlerin oranı yüzde 10,8'e çıkmıştı çünkü. Şimdi benzer bir sürecin yaşanmasından endişe ediliyor.

Şüphesiz kaygıları artıran faktörlerden biri Amerikan oto devlerinden General Motors ve Ford'un 2008'in üçüncü çeyreğinde büyük kayıplara uğraması.

Gelirlerinde yüzde 13 azalma görülen General Motors, bu yılın üçüncü çeyreğini 4,2 milyar dolar kayıpla kapattı. Ford'un aynı dönemdeki kaybı ise 2,98 milyar dolar.

İşçi çıkarmayı planlayan iki şirketin acilen ihtiyaç duyduğu toplam nakit para 14,6 milyar dolar.

Obama'nın uykularını kaçıran rakamlar bunlar. Anlaşıyor ki o da farkında, ülkesinin çok ciddi bir mali krizle karşı karşıya olduğunu.

Önceliği, işlerini kaybetmiş 'orta sınıf' Amerikalılara vererek umutların kâbusa dönüşmesini istemiyor.

Tedbir olarak da şunların yapılabileceğini söylüyor:

-İş bulamayanlar için işsizlik sigortasının süresi uzatılabilir.

-Küçük iş kollarına destek verilebilir.

-Otomobil endüstrisine ek yardımlar yapılabilir.

Peki ya çözülmeyi bekleyen dünyanın envai çeşit sorunları?

Herhalde onlara da sıra gelecektir.

Aksi takdirde Obama'nın başkanlığı sadece içeride değil, dışarıda da kâbusa dönüşebilir kısa zamanda.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Susan Elizabeth Rice

Mehmet Yılmaz 2008.11.14

ABD'nin yeni Başkanı Barack Obama ekibini kurmakla meşgul. Kabinde kimlerin yer alacağı henüz belli değil. Pek çok isim zikrediliyor farklı makamlar ve pozisyonlar için.

Onlardan biri de Susan Elizabeth Rice.

Obama gibi Rice da Afro-Amerikan kökenli. İsmi, zayıf bir ihtimal de olsa, Dışişleri Bakanlığı koltuğuna oturacaklar arasında gösteriliyor.

Kendisine yakıştırılan en güçlü makam ise Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanlığı ya da yardımcılığı... Bu da olmaz ise Birleşmiş Milletler'e büyükelçi atanması söz konusu.

Hemen belirtelim, Susan E. Rice ile Bush yönetiminde Dışişleri Bakanı olarak görev yapan Condoleezza Rice arasında herhangi bir akrabalık bağı yok. Ten ve soyadı benzerliği var sadece.

Tabii bir de her iki bayan politikacının ortak özellikleri.

Uluslararası ilişkiler uzmanı olan Rice'ların öne çıkan en önemli hususiyetleri, açık sözlü olmaları ve düşüncelerini her ortamda rahatlıkla dile getirebilmeleri.

Cumhuriyetçiler de Demokrat Partililer de memnun: "Onların da bir Rice'ı var, bizim de..."

Daha henüz Obama'nın ismi duyulmamışken, onun yakın çevresinde yer alan isimlerin başında gelen Susan Rice, Washington'ın elit siyah ailelerinden birinin kızı olarak 17 Kasım 1964 tarihinde dünyaya gelir.

İlk olarak Ulusal Katedral Okulu'nda eğitim görür. Ardından Stanford Üniversitesi'ne gider. Akademik kariyerini İngiltere'de Oxford Üniversitesi'nde tamamlar.

Susan Rice ilk eğitimi ailesinden alır aslında. Babası Emmett J. Rice, ırkını avantaj ve dezavantaj olarak asla kullanmamasını tavsiye eder ona. Bu öğüdü kulağına küpe yapan Rice da, genç bir kız olarak başkent (District of Columbia) ilk Amerikalı senatörü olmayı hayal eder.

Her daim siyasetin konuşulduğu ve politikacıların eksik olmadığı bir evde büyür. Henüz 9 yaşındayken dönemin ABD Başkanı Nixon'ın istifa ettiği haberini ailesine haber verir mesela.

Aile dostlarından biri, Bill Clinton döneminde Dışışleri Bakanı olan Madeleine Albright'tır. Annesi Lois Dickson Fitt'in yakın arkadaşı olan Albright, Susan Rice'in Dışışleri Bakanlığı'nda çalışmasına da vesile olur.

O günü şöyle anlatır Albright:

-Susan yemin ederken sanki aileden biri olarak ben yemin ediyordum gibi duygulandım.

Bill Clinton döneminde sekiz yılını Dışışleri Bakanlığı'nda ve Beyaz Saray'da geçirir.

1993-1997 yılları arasında Ulusal Güvenlik Konseyi üyesi sıfatıyla görev yapar. Ardından Afrika'dan sorumlu dışışleri bakan yardımcısı olarak Hariciye'de çalışır. Bill Clinton, 20 Ocak 2001'de makamını George W. Bush'a bırakınca o da 2002 yılında Brookings Enstitüsü'ne geçer.

Demokrat Parti başkan adayı John Kerry'nin seçim kampanyasında yer alır. Kerry seçimlerde Bush'a mağlup olunca, Phoenix Girişimi adı altında bir grup kurar 2005 yılında. Ardından "Stratejik Önderlik: 21. Yüzyıl Ulusal Güvenlik Stratejisi için Çerçeve" başlıklı bir rapor hazırlar.

Lafını eğip bükmeyen, düşüncelerini kolayca muhataplarına aktarabilen pervasız bir diplomat olarak nitelendiriliyor Susan Rice. Açık sözlülüğü ile diplomatlığı nasıl bağdaştırdığını ise şöyle anlatıyor:

-Olmak istediğimde ben bir diplomat gibi davranabilirim. Fakat çok da sabırlı biri değilim bu konuda.

ABD'nin güvenlik, dış politika ve Afrika stratejilerinde önemli roller üstlenebilir Susan Rice.

Elbette üstleneceği sorumluluğun büyüklüğü oranında...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sistani onaylı anlaşma

Mehmet Yılmaz 2008.11.17

Beş yıldır işgal altında Irak. 152 bin Amerikan askeri 'görev' yapıyor Irak'ta, ülkenin her yanına dağılmış 400 üste.

Amaçları Irak'ı istikrara kavuşturmak...

Demokrasi kültürünü yerleştirmek...

Kısacası bir millet inşa etmek...

Ne pahasına?

Kan ve gözyaşı pahasına.

Başardılar mı peki?

Bu soruya gönülden 'evet' demek ne mümkün.

Savaş, bir milyon Iraklının hayatına mal oldu. 4 binden fazla da Amerikan askeri öldü 2003'ten bu yana.

Sadece bu 'ölüm' rakamları bile yeterli aslında, Irak'ta yaşanan savaşın ne kadar 'acımasız' ve 'orantısız' olduğunu anlamak için.

Şimdi yeni bir dönemin eşiğinde Irak...

Şüphesiz bu süreci başlatan en önemli faktör, başkan olduğu takdirde askerlerini Irak'tan 16 ayda çekeceğine dair söz veren Barack Obama'nın 20 Ocak'ta Beyaz Saray'da işbaşı yapıyor olması.

Bir diğeri de dün Irak hükümeti tarafından onaylanan ve parlamentoya sevk edilen 'güvenlik' anlaşması...

Obama'nın Irak'ta nasıl bir politika izleyeceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz. Vaat ettiği sürede askerlerini çekip çekmeyeceğini de...

Ancak şunu biliyoruz ki; Bağdat ile Washington anlaşmış durumda, Amerikan askerlerinin Irak'tan çekilme takvimi hakkında.

Tabii bir de tartışmalı maddeler konusunda...

Uzun süredir üzerinde müzakere edilen ve birkaç kez tadil edilen anlaşmanın en önemli maddeleri şunlar:

- Amerikan işgal kuvvetleri 30 Haziran 2009 tarihine kadar kasaba ve şehirlerden çekilecek.
- 31 Aralık 2011 tarihine kadar da Irak'ı tamamen terk edecek.
- Amerikan askerleri Irak yargısının izni olmadan evlere baskın düzenleyemeyecek.
- Irak'ın toprakları komşu ülkelere zarar vermek için kullanılamayacak.
- Irak hava sahası, 1 Ocak 2009 tarihine kadar Bağdat yönetiminin denetimine geçecek.
- Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kanunları çiğneyenler yargıya havale edilecek.

Bu son madde Amerikan askerlerini yakından ilgilendiriyor.

Evleri basan, suçsuz sivilleri yargılamadan öldüren Amerikan askerleri şimdiye kadar Irak yargısından muaftı. Bu anlaşmayla birlikte 'yargısız infaz' yapan Amerikalı askerlerin Irak mahkemelerinde muhakeme edilmesinin önü açılıyor şimdi.

Yani...

Üslerinde suç işleyen askerler için ABD yasaları geçerli olmaya devam edecek. Ancak askerî garnizonların dışında işledikleri suçlarla ilgili davalarda ise bundan böyle Irak yasalarına tabi olacaklar.

Kısaca SOFA (Status of Forces Agreement) olarak bilinen anlaşma uzun süredir tartışılıyordu. Irak'ta yabancı askerî güçlerin bulunmasına 'yasal zemin' hazırlayan BM kararının süresi 31 Aralık'ta doluyordu çünkü.

ABD, bu süre bitmeden hem Irak'taki askerî varlığını devam ettirmek hem de çıkarlarını uzun vadeli garantilerle korumak için geniş kapsamlı bir güvenlik anlaşması imzalamak istiyordu.

Irak ise Amerikan askerlerinin çekilme tarihinin netleşmesini talep ediyordu. Geçtiğimiz temmuz ayında imzalanması beklenen anlaşma, Bağdat'ın bazı değişiklik önerilerinden dolayı bugüne kadar gecikti.

Bu taleplerin başında suç işleyen Amerikan askerlerinin Irak mahkemelerinde yargılanması, Irak topraklarının üçüncü ülkelere düzenlenecek askerî operasyonlar için kullanılmaması gibi hususlar geliyordu.

Anlaşıyor ki Irak tarafı istediklerini almış durumda.

Tarafların uzlaşmasında 'sessiz ama derinden' en büyük katkıyı yapan isimlerden biri Ayetullah Ali Sistani bana göre.

Taslak metnin kabine üyelerinden önce Şii din âlimi Sistani tarafından incelenmesi ve mevcut şartlar içinde 'en iyi seçenek' olarak nitelendirilmesi de bunu gösteriyor zaten.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD'nin yeni Afrika stratejisi ya da AFRICOM

Mehmet Yılmaz 2008.11.21

Somali açıklarında, Hint Okyanusu'nda, Gine Körfezi'nde gemileri kaçırıp yüksek meblağlarda fidye isteyen deniz korsanlarına kim dur diyecek acaba? NATO mu? Avrupa Birliği ülkeleri mi? Rusya mı? ABD mi?

İlginçtir, kimse müdahale edemiyor korsanlara.

Ya da etmiyor.

Peki, ama neden?

Cevabını veremeyeceğimiz bir soru bu.

İşin doğrusu, ekonomik krizin tüm ülkelere zarar verdiği bir dönemde küresel ticareti etkileyen faktör olarak karşımıza çıkan korsanların hangi amaca hizmet ettiğini de bilmiyoruz.

Fakat bildiğimiz bir şey var. Afrika, yarısı Müslüman olmak üzere 1 milyarı aşan nüfusu ve zengin doğal kaynaklarıyla büyük güç merkezlerinin iştahını kabartan bir kıta.

ABD ve AB başta olmak üzere Rusya, Japonya, Çin, Hindistan gibi ülkeler, gözlerini Afrika'nın enerji kaynaklarını dikmiş durumda. Hemen hepsi çıkarlarını maksimize edebilmek için çalışıyorlar yıllardır. Şüphesiz bu rekabette öne çıkan en önemli iki ülke ABD ve Çin.

Son 10 yıldır Çin hem hammadde ihtiyacını karşılamak hem de ürettiği malları satabilmek için Afrika'da bir dizi yatırım yapıyor.

Mesela...

Çin ile Afrika ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 2007 yılı itibarıyla 73 milyar dolara çıkmış durumda. Bu rakam 2003'te, bir önceki yıla göre ikiye katlandığı halde sadece 18,5 milyar dolardı.

Çin'in yatırımları ekonomiyle sınırlı değil.

Pekin yönetimi, Afrika kıtasının önemli ülkeleriyle (Sudan, Zimbabve, Nijerya) askerî ilişkiler kurmuş bulunuyor. Ayrıca kıtadaki çatışma bölgelerine silah satışı da yapıyor.

Geçtiğimiz temmuzda ABD Savunma Bakan Yardımcısı Eric Edelman'ın Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde, Çin'in Afrika açılımına dikkat çekerek, Amerikan çıkarlarının zedelenebileceği uyarısında bulunması bu açıdan hayli manidardı.

Pekin'in faaliyetlerine dikkat çeken ABD de boş durmuyor aslında. 1 Ekim 2007 tarihinde kurulan ve geçtiğimiz ay faaliyete geçen AFRICOM onlardan biri mesela.

Afrika Birleşik Savaş Kumandanlığı adıyla kurulan AFRICOM'da 1.300 personel çalışıyor. Resmî olarak amacı, "Afrika'da barış ve güvenliği geliştirmek, kalkınma, sağlık, eğitim, demokrasi ve ekonomik büyümeyi teşvik etmek" olarak açıklanıyor.

Her ne kadar AFRICOM Komutanı General William Ward "gizli ajandaları" olmadığını söylese de yeni yapının üç temel hedefi olduğu belirtiliyor.

Onlardan biri Çin'in Afrika'da artan nüfuzunu 'soft power' yöntemiyle tamamen kırmak ya da sınırlamak. Bunun için kamu diplomasisi uygulamak istiyor AFRICOM. Hayır projeleri geliştirerek, sağlık ocakları inşa ederek, içme suyu kuyuları açarak.

Bir diğer amaç, kıtada çıkan petrolün güvenliğini sağlamak. Geçen yıl ABD ham petrol ihtiyacının yüzde 20'sini Gine Körfezi'nden karşıladı. Bu oranın 2015'te yüzde 25'e çıkacağı tahmin ediliyor.

Son hedef ise uluslararası terörizmle mücadele etmek. 53 Afrika ülkesiyle ilişkiler kuran AFRICOM istikrarsız ülkelerin askerlerine eğitim vererek onların uluslararası terörizmle mücadele kapasitelerini artırmak istiyor.

Burada yeni bir anlayış söz konusu tabii ki...

7 yıldır güç kullanarak uluslararası terörizmin kökünü kurutmaya çalışan ABD, bu kez önceliği diplomasiye vereceğini göstermek istiyor.

Peki bu mümkün mü?

Benzer bir politika geçtiğimiz yıllarda Filipinler'de denenmişti. Şimdi aynı sürecin bir benzerini ilk kez "kıta" ölçeğinde test etmek istiyor ABD.

Afrika kökenli yeni Başkan Barack Obama da bu strateji için biçilmiş kaftan olabilir.

Tabii bölgedeki istikrarsızlığı tetikleyen deniz korsanları da bir vesile...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rusya'nın aldığı önemli karar

Mehmet Yılmaz 2008.11.24

Geçtiğimiz günlerde önemli bir karar aldı Rusya.Devlet Başkanı Dmitri Medvedev tarafından onaylanan bu karara göre Almanya, Rusya'nın demiryollarını kullanarak Afganistan'daki kuvvetlerine silah, askerî teçhizat ve malzeme sevkiyatı yapabilecek.

Şüphesiz bu karar 'stratejik' öneme sahip. Çünkü 'ilk' kez topraklarını yabancı bir ülkeye açıyor Rusya.

Moskova'nın bu hamlesi, 2 Ekim'de St.Petersburg'da Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Rusya Devlet Başkanı Medvedev arasında yapılan görüşmenin bir sonucu.

Fakat arka planda, Afganistan'daki 'ortak' çıkarlardan NATO'nun genişleme stratejisine kadar bir dizi 'başka' faktör de var.

Özellikle 2-4 Nisan'da Budapeşte'de gerçekleştirilen NATO Zirvesi ile bundan sonra meydana gelen olayların etkisi büyük. Sanırım en önemli unsur da Afganistan'daki mevcut durum.

Afganistan'da işler 2001'den bu yana iyiye gitmiyor ABD açısından. 53 bin NATO askerine rağmen Taliban, her geçen gün etkinliğini artırıyor ülkede.

ABD, NATO üyesi ülkelerden ek muharip asker talebinde bulunuyor. Yeni Başkan Barack Obama da Irak'tan çekeceği askerlerin bir kısmını Afganistan'a yollamayı planlıyor.

Hâsılı güvenlik açısından vaziyet hiç de iç açıcı değil.

Taliban'ın, Afganistan ile Pakistan arasındaki sınır boyunca taban bulması da NATO askerlerinin hem güvenliğini tehdit ediyor hem de onların ihtiyacı olan lojistik desteğin zamanında ulaşmasını engelliyor.

Şimdiye kadar NATO askerlerinin ihtiyaç duyduğu malzemelerin yüzde 75'i Pakistan üzerinden Afganistan'a nakledildi. Ancak son zamanlarda Taliban, bu transit geçişlere büyük darbe vuruyor.

Martta benzin ve mazot taşıyan 40 araçlık konvoyu tamamen imha etti mesela. Amerikan helikopterlerine ait 13 milyon dolar değerindeki bir motoru da nisan ayında ele geçirdi.

Haklı olarak şu soru akla gelebilir:

- Kargo taşımacılığı niye havadan yapılmıyor?

Yapılmıyor değil. Çoğu nakliyat havayoluyla yapılıyor zaten. Ancak bu yöntem oldukça pahalı...

Avrupa'dan bir tonluk malı uçakla Afganistan'a ulaştırmanın maliyeti yaklaşık 14 bin dolar. Aynı malzemeyi Rusya üzerinden demiryoluyla bu ülkeye nakletmek ise sadece 500 dolar.

Hâl böyle olunca Pakistan güzergâhına olan bağımlılığı azaltmak istiyor ABD ve NATO.

Bu amaçla Rusya'nın nabzı tutuldu Budapeşte Zirvesi'nde. Moskova ise sadece askerî malzeme dışındaki nakliyata kapı araladı.

Aradan geçen sürede değişen ne peki?

Tabii ki Gürcistan-Rusya savaşı...

Moskova, Almanya'nın hem savaş esnasında hem de öncesindeki NATO Zirvesi'nde takındığı tutumdan memnun kalmış olmalı ki, Berlin'e ayrıcalık tanıyor şimdi.

Gürcistan savaşı sırasında ABD ile gerilim yaşamasına, NATO'nun eski nüfuz sahasına yönelik genişleme stratejisine, ABD'nin Avrupa'ya füze kalkanı yerleştirme planlarına rağmen Moskova bu açılımı yapıyor.

Zira amacı...

- Gürcistan savaşında büyük yara alan Rusya-NATO ilişkilerini tamir etmek.
- NATO ve ABD, Afganistan'dan çekilirse başkent Kabil'de kendisine düşman bir rejimle karşılaşmayacağından emin olmak.
- 1979-1989 yılları arasında işgal ettiği Afganistan'da kendisine karşı mücadele eden ABD'ye yardım ederek kendisinin ne kadar iyi niyetli olduğunu göstermek.
- Gürcistan ve Ukrayna'nın NATO üyeliğine karşı pazarlık gücünü artırmak.

Kısaca Moskova diyor ki...

Siz bizim demiryollarımızı kullanın. Karşılığında Gürcistan ve Ukrayna'yı NATO'ya almaktan vazgeçin.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Olağan şüpheli, olağan mağdur

Mehmet Yılmaz 2008.12.01

Kanlı bir terör saldırısı, kanlı bir kurtarma operasyonu. Hindistan'ın Mumbai şehrini 60 saat esir alan eylem bitmesine bitti. Ancak zihinlerdeki soruların cevapları henüz alınabilmiş değil.

- Şehrin 10 ayrı noktasına eşzamanlı düzenlenen saldırının arkasında kim var?
- Eylemi üstlenen Deccan Mücahitleri mi yoksa Keşmir'in bağımsızlığı için mücadele eden Leşker-i Tayyibe mi?
- Ya da Hindistan'la sık sık savaşa tutuşan Pakistan mı?

Şimdilik bilinmiyor bu kanlı eylemi planlayanların kim ya da kimler olduğu, hangi siyasi amaç uğruna kan döktükleri.

Hindistan'da meydana gelen her terör eyleminden sonra genelde gözlerin 'olağan şüpheli' olarak baktığı yer Pakistan oluyor hep. Mumbai'deki saldırıdan sonra da öyle oldu nitekim.

Hindistan Başbakanı Manmohan Singh, isim vermedi ama âdeta Pakistan'ı tarif etti.

İslamabad yönetimi ise eylemle bir ilişkisinin olmadığını ilân etti. Cumhurbaşkanı Asif Ali Zerdari, saldırı haberi duyulur duyulmaz yaptığı açıklamada, devlet dışı aktörlerin kendi gündemlerini Hindistan ve Pakistan hükümetlerine dayatmak istediğini, ancak onların bunu başarmasına izin verilmeyeceğini söyledi.

Zerdari şu mesajı veriyordu muhataplarına:

-Son terör eylemini, iki ülke arasındaki 'siyasi' çekişmenin bir parçası haline getirmeyelim. Aksine iki ülke ilişkilerini zehirlemeyi hedefleyen bu 'ortak' düşmana karşı işbirliği yapalım.

Pakistan'ın yaklaşımı, olağan şüpheli konumundan uzaklaşmak şeklinde yorumlanabilir.

Ancak bu konuda İslamabad'ın 'samimi' olduğunu kabul etmek lazım. İçinde bulunduğu ekonomik, siyasi ve toplumsal şartlar bunu gerektiriyor. Çözüm bekleyen onlarca problem varken Hindistan'la sonu savaşıla bitecek bir çekişmeye girmenin Pakistan'a bir faydası yok çünkü.

Hangi sorunlar mı?

İçerideki siyasi istikrarsızlık, onlardan biri mesela...

1999'da darbeyle iktidara gelen Pervez Müşerref'in bir dizi siyasi hamleden sonra istifaya zorlanması, ardından suikasta kurban giden Benazir Butto'nun eşi Asif Ali Zerdari'nin tartışmalı biçimde devlet başkanı olması, bugün ülkeyi yöneten kadroların elini zayıflatmış durumda.

Dolayısıyla siyaset hassas dengeler üzerine kurulu. En ufak bir hata Pakistan'ı yeni bir kaosa sürükleyebilir.

Bir diğer problemli alan ise ABD'nin Taliban'la yaptığı savaş.

2001'deki Amerikan işgali sonrası yönetimden uzaklaştırılan Taliban, son yıllarda Pakistan sınırındaki aşiret bölgesinde yeniden taban buldu. Buradan gerçekleştirdiği saldırılarla Afganistan'daki işgal güçlerine büyük zararlar veriyor.

Washington da sınır güvenliğini sağlaması için Pakistan'a baskı yapıyor. Hatta insansız savaş uçaklarıyla sık sık bu ülkenin topraklarını vuruyor.

Pakistan ordusu da Afganistan sınırındaki aşiret bölgesine askerî operasyonlar düzenliyor. Ancak kayda değer bir başarı elde ettiğini söylemek mümkün değil.

Taliban'la savaş ekonomiyi de felç etmiş durumda. Zor günler geçiren Pakistan, geçtiğimiz günlerde IMF ile anlaştı. Çin'e yatırım yapma çağrısında bulundu.

İşte bu şartlar altında Hindistan'la ilişkilerin normalleşmesini istiyordu Pakistan. Özellikle ekonomi alanında işbirliği yapmak niyetindeydi. İki ülke arasında vizesiz seyahat yapılmasını arzu ediyordu.

Pakistan Dışişleri Bakanı Şah Mahmut Kureşi, dört günlük Yeni Delhi ziyareti sırasında meslektaşları Pranab Mukherjee ile tam da bu konuları konuşurken, birileri Mumbai'yi kana buladı.

Pakistan bir kez daha 'olağan şüpheli' konumuna düşürüldü. Belki de bu saldırıdan sonra 'olağan mağdur' da yine o olacak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hizbullah'ı büyüten savaşın anatomisi

Mehmet Yılmaz 2008.12.22

Her şey, 2006 yılının sıcak bir yaz gününde (12 Temmuz) 8 askerin ölümü, ikisinin de kaçırılmasıyla başlar. İsrail, Hizbullah'ın gerçekleştirdiği bu saldırıya kayıtsız kalmaz ve anında cevap verir.

Lübnan'daki 50'den fazla roketatar mevzisini bombalar.

Yaklaşık bir ay sürecektir İsrail-Hizbullah savaşı başlar böylece.

İsrail jetleri, savaş boyunca 5 binin üzerinde hava saldırısı gerçekleştirir Lübnan topraklarına.

Başkent Beyrut başta olmak üzere, Bekaa Vadisi ile Suriye-Lübnan sınırındaki köyler ve Litani Nehri'nin güneyinde yer alan bölgeler en fazla saldırıya maruz kalan yerler olarak kayıtlara geçer.

İsrail'in hava harekâtına uzun menzilli füzelerle karşılık verir Hizbullah. Sınırdan 20 km. içeride bulunan İsrail şehirlerini hedefler. Buralara 4 binden fazla Katyuşa füzesi gönderir.

İsrail operasyonları, 19 Temmuz'da kara harekâtına dönüşür. Lübnan'a giren birlikler ummadıkları bir direnişle karşılaşır.

Sınır köylerinde savunma mevzileri kazanan Hizbullah milisleri İsrail ordusunu zor durumda bırakır.

31 Temmuz'da Tel Aviv yönetimi, askerî açıdan sıkıntılı döneme girildiğini gösteren bir karar alır. Lübnan içlerinde güvenlik bölgesi oluşturulacaktır. Hâliyle yedek birlikler de sürülür cepheye.

Savaşın kırılma noktası ise 11 Ağustos'ta başlayan büyük operasyon olur.

Zırhlı birliklerin desteğinde ilerleyen İsrail askerleri Hizbullah'ın tuzağına düşer. 11 tank vurulur. 12 asker hayatını kaybeder çatışmalarda.

Üç gün sonra da taraflar BM Güvenlik Konseyi'nin ateşkes çağrısını kabul eder.

İsrail 119 askerini kaybeder 34 gün süren savaşta. Hizbullah da 650 ile 750 arasında savaşçısını...

Yaklaşık iki buçuk yıl önce meydana gelen bir savaşı hatırlatmamızın sebebi, ABD'de yayınlanan bir rapor.

Amerikan Kara Kuvvetleri Savaş Yüksekokulu tarafından yayınlanan raporda, İsrail-Hizbullah savaşı analiz ediliyor. Hem de bütün yönleriyle.

Raporu hazırlayanlar Stephen Biddle ve Jeffrey A. Friedman. Savaşa şahitlik eden 36 birincil kaynaktan aldıkları bilgilerle raporu hazırlayan akademisyenlere göre Amerikan ordusu, Hizbullah'ın savaş taktiklerini incelemeli ve bunlardan kendine dersler çıkarmalı.

Raporda deniliyor ki...

Hizbullah, tipik bir 'gerilla' örgütü gibi davranmadı 2006'daki savaş sırasında. Aksine konvansiyonel savaş stratejilerini denedi.

Hem vur-kaç taktiği ile düşman mevzilerini yıpratma taktiğini uyguladı hem de siperler kazarak İsrail'in kara harekâtını engellemeye çalıştı.

Yani...

Düzenli bir ordu gibi savaşa hazırlanan Hizbullah, gerilla taktikleriyle konvansiyonel savaş stratejilerini aynı anda kullanmayı başardı.

Şüphesiz arkasında 'devlet' gücü olmayan bir aktörün, İsrail gibi 'güçlü' bir ülkeye 'askerî' açıdan büyük zarar vermesi dikkate değer bir konu.

Rapor da bu gerçekten yola çıkarak hazırlanmış zaten.

Hizbullah'ın nasıl savaştığını ayrıntılarıyla anlatıyor. Tabii bir de geçmişteki benzer direnişlerle mukayese ederek.

Hizbullah'ın şimdiye kadar İsrail'le savaştan diğer Arap ülkelerinden daha iyi performans gösterdiği savunulan raporda ilginç pek çok ayrıntı var. Ancak, onların hepsini bu kısa yazıya sığdırmamız mümkün değil.

Raporu yazarlar, Irak ve Afganistan'ı işgal eden ABD'nin İsrail-Hizbullah savaşından çıkaracağı çok ders olduğu görüşünde.

Ben sadece ABD'nin değil, 25 yıldır PKK ile mücadele eden Türkiye'nin de bu tecrübeden istifade etmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yanılıyor muyum yoksa?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Almanya'nın artan operasyonel gücü

Mehmet Yılmaz 2008.12.26

Son 500 yıla, deniz aşırı imparatorluklar kuran devletler vurdu damgasını.

Sırasıyla İspanya, Portekiz, Hollanda, Fransa, İngiltere ve ABD 'küresel' ölçekte 'hâkim güç' olmayı başardılar, kendi coğrafyalarından çok uzak bölgelerde tesis ettikleri birtakım 'düzenler' ile...

Birinci ve İkinci Dünya savaşlarının 'mağlup' ülkesi Almanya, imparatorluk geçmişi olmasına rağmen bu payeye ulaşamayan 'nadir' devletlerden biri olarak geçti tarihe.

Ancak...

Almanlar bu uzun süreçte hiç vazgeçmedi, küresel aktör olma idealinden.

Aksine her defasında daha bir 'ciddiyetle' hazırlanmış yepyeni stratejiler ürettiler.

Bunun en kararlı örneğini de 20. yüzyılın ortalarında gösterdiler tüm dünyaya.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa merkezli stratejiler üreten ve yakın çevresiyle sınırlı politikalar geliştiren Almanya, şimdilerde 'çok farklı' bir çizgide boy gösteriyor artık.

Ne mi yapıyor?

Afganistan'da operasyonel bir güç olarak varlığını hissettiriyor.

Somali açıklarına gönderdiği savaş gemisiyle 'açık denizlerde ben de varım' diyor.

Eski Almanya Dışişleri Bakanı Joschka Fischer'e göre bu 'yeni' politika yüzünden Almanya, Avrupa'nın lider ülkesi olma vasfını kaybedebilir.

Neden?

Çünkü Avrupa, Almanya'nın olmazsa olmazlarından biridir.

'Avrupa için iyi olan Almanya için de iyidir veya tam tersi' şeklinde özetlenebilecek bu politikanın terk edilmesi halinde Almanya bundan zarar görebilir.

Tabii Avrupa da...

Fischer, günümüz Almanya'sını yönetenleri şu sözlerle suçluyor:

-Hükümet Avrupa'yı, kendi gündemini uygulamak için bir araç olarak kullanıyor.

Eski bakana göre bu strateji çok riskli.

Avrupa'yı 'trampelen' olarak kullanan Almanya ne yapıyor peki?

Küresel bir aktör olarak varlığını uluslararası topluma hissettirmek istiyor.

19 Aralık'ta Alman Meclisi, Somali açıklarına savaş gemisi gönderme kararı aldı mesela.

Ticari gemilerin korkulu rüyası haline gelen korsanlarla mücadele etmek amacıyla AB tarafından başlatılan 'Atalanta' misyonuna 'Karlsruhe' adlı firkateynle destek veriyor Almanya.

Yaklaşık 45 milyon Avro'ya mal olacağı tahmin edilen bu projede 220 Alman askeri görev yapacak. İstenirse asker sayısı 1400'e çıkarılabilecek.

Hemen belirtelim.

6 savaş gemisi ile 3 keşif uçağının görev yaptığı Atalanta misyonuna Almanya'nın yanı sıra 7 Avrupa ülkesi daha katılıyor.

Almanya'nın, silahlı kuvvetlerini dış politikasının en önemli araçlarından biri haline getirdiğinin bir diğer göstergesi ise Afganistan'a ek asker gönderme kararını alması.

16 Ekim'de onaylanan kararla Afganistan'a ilave 1000 asker daha gönderiliyor. Bu ülkedeki Alman askeri sayısı 4 bin 500'e çıkıyor böylece.

2002'den bu yana 30 kayıp veren Alman askerleri, hava gözetleme faaliyetlerinde bulunuyor. En önemli görevleri ise Afgan güvenlik güçlerini eğitmek...

Yeni Afgan ordusunun 2012 yılına kadar 122 bin askere ve 82 bin polise sahip olması hedefleniyor. Bu kadar büyük bir gücün eğitimi için 20'şer kişiden oluşan 22 ekibe ihtiyaç var.

İşte Almanya bu alanı da ihmal etmiyor. 2009'da 7 bin 500 güvenlik görevlisini eğitmeyi planlıyor. Ayrıca bu alanda görev yapacak Avrupalı eğitimci sayısının 184'ten 400'e çıkarılmasına da öncülük ediyor.

Görüldüğü gibi Afganistan ve Aden Körfezi, Almanya'nın kıta Avrupa'sı dışında yeni 'operasyonel faaliyet alanları' olarak öne çıkıyor.

Erbil'de konsolosluk açan ilk ülkelerden biri olan Almanya, Türkiye'nin yanıbaşındaki Ortadoğu'da da varlığını nasıl hissettirmek istediğini gösteriyor aslında. Bakalım bu coğrafyada varlığını gösterme usulü nasıl tezahür edecek?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çok hesaplı bir saldırı

Mehmet Yılmaz 2008.12.29

Son 20 yılın en kanlı saldırısını gerçekleştirdi İsrail. İlk 9 saatte 100 tondan fazla bomba yağdırdı Filistinlilerin üzerine. Tıpkı ABD'nin 2001'de Afganistan'ı, 2003'te Irak'ı işgal ederken yaptığı gibi...

Amaç, birkaç dakikada 'şok' dalgası meydana getirmek ve önceden belirlenen Hamas'a ait hedefleri 'aniden' imha etmektir.

Gazze'de orantısız güç kullanan İsrail'in saldırıları 24 saatte bir katliama dönüştü. Bilânço hayli ağırdı:

-290 ölü, 700'ü aşkın da yaralı.

Harap olmuş binalar, altyapısı tahrip edilmiş bölge de cabası.

Haziran 2007'den bu yana 'abluka' altında 'yaşam' mücadelesi veren Gazze'ye, çok ağır bir darbe vurdu bombardıman.

Asıl darbeyi ise Ortadoğu'da yeni yıllar birlikte yeşermesi beklenen 'barış süreci' yedi.

Peki, İsrail neden saldırdı Gazze'ye?

Resmî açıklamalara göre bunun tek bir sebebi var:

-Altı ay önce Filistinli gruplarla İsrail arasında varılan 'ateşkes' mutabakatının 19 Aralık'ta sona ermesiyle birlikte Hamas'ın son bir haftada İsrail topraklarına 300'den fazla roket göndermesi.

Öteden beri Hamas'ın roket saldırılarını önleyemiyor İsrail. Onu asıl endişelendiren husus ise roket menzilin her geçen gün artması.

Lübnan'daki Hizbullah gibi Hamas'ın da bir gün karşısına, hem siyasi hem de gerilla mücadelesi veren, etkili bir örgüt olarak çıkmasından kaygı duyuyor.

Kısacası bu gerçekten yola çıkarak 'Hamas'ı teröre zorluyor' İsrail.

Bir de örgütün kadrolarında ve tabanında demokrasinin işe yaramadığı, ateşkesle hiçbir kazancın elde edilemediği inancını pekiştirmek istiyor.

Bu durumda da Hamas'ın önünde şiddete başvurmaktan başka bir 'seçenek' kalmıyor.

İntihar saldırıları gibi sivilleri de hedef alan eylemler Hamas'ı, Filistinlilerin asıl temsilcisi yapmıyor tabii ki.

Aksine şiddet yanlısı bir 'terör örgütü' konumuna itiyor.

Hamas liderlerinden Halid Meşal'in vakit geçirmeden Filistinlilere '3. İntifada' çağrısı yapması da bu gerçeği gösteriyor zaten.

Gazze'ye saldırının asıl sebebi ise Filistin ve İsrail'de yapılacak seçimler bence.

9 Ocak'ta Filistin halkı yeni 'devlet başkanı'nı seçecek. Cumhurbaşkanı Mahmut Abbas'ın 'ılımlı' bir lider olarak yeniden seçilmesi kuvvetle muhtemel...

Ancak Hamas'ın 2007'de Gazze'nin kontrolünü eline geçirmesi, İsrail'in uyguladığı acımasız ablukaya rağmen halk desteğini kaybetmemesi onu, Batı Şeria'da söz sahibi olan El Fetih'in alternatifi haline getiriyor.

Ancak Filistinli diğer gruplar ve İsrail, buna razı değil. Hamas'ın, İsrail'in 2005'te çekildiği Gazze'de ipleri eline alması, Filistin devletini uluslararası kamuoyunda iki parçalı bir devlet görüntüsüne sokuyor.

Ayrıca, görüşmelere Hamas'ın dâhil edilmemesi de barış sürecinin akim kalmasına yol açıyor.

İsrail'in ilk etapta Gazze'yi vurarak, El Fetih'in kontrolündeki Batı Şeria'ya herhangi bir saldırı olmadığını hatırlatalım, 20 Ocak'ta görevi Bush'tan devralacak ABD Başkanı Barack Obama'nın Ortadoğu'da başlatacağı öne sürülen yeni barış sürecinde inisiyatifi kendi lehine çevirmek istediği anlaşıyor.

Tabii bir de Hamas'ın yeni süreçte 'siyasi' muhatap alınmasını önlemeye çalıştığı da...

Diğer bir hesap da İsrail'i yöneten mevcut hükümetin altı hafta sonra yapılacak genel seçimlerde sandıktan birinci parti çıkmasına kesin gözüyle bakılan Likud'un önünü kesmek istemesi.

Hükümeti 'sert' politikalar uygulamadığı gerekçesiyle eleştiren Likud Partisi lideri Binyamin Netanyahu, şubatta yapılacak seçimlerde başbakan olmayı hedefliyordu.

Başbakan Ehud Olmert, Dışişleri Bakanı Tzipi Livni ve Savunma Bakanı Ehud Barak, Gazze'ye saldırı emri vererek seçmenlerine bir nevi göz kırpmış oluyorlar böylece.

Bütün bu karmaşık hesaplardan benim kavrayamadığım husus ise şu:

-Dünyanın birçok yerinde devletleri yönetenler neden sandıktan, halkın tercihlerinden bu kadar çok korkarlar ki?

-İktidar koltuklarını bırakmamak için niçin sandık dışındaki yolları tercih ederler ki?

İnanın anlamış değilim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Body of Lies ve Yasin El Kadı

Mehmet Yılmaz 2008.12.31

Yasin El Kadı, Suudi Arabistanlı bir işadamı. Cidde'de yaşıyor. Dünyanın dört bir yanında çok büyük yatırımlar yapan şirketleri var. Ayrıca yoksul insanlara yardım amacıyla kurulmuş hayır kurumlarını da yönetiyor.

İsmi 2001 yılından bu yana tartışma konusu Yasin El Kadı'nın. Sebebi ise El Kaide ve Üsame bin Ladin'le ilişkisi olduğuna dair iddialar.

Söz konusu iddialar, 11 Eylül 2001 tarihinde New York'taki İkiz Kuleler'e gerçekleştirilen terör saldırılarından sonra ortaya çıktı.

Ekim 2001'de Amerikan Hazine Bakanlığı, uluslararası teröre mali destek veren kurum, kuruluş ve şahısların isimlerinin yer aldığı bir liste yayınladı. Yasin El Kadı, o listede yer alan isimlerden biriydi. Ardından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, teröre mali destekte bulunanların mal varlıklarını donduran bir tasarıyı kabul etti. Türkiye dâhil pek çok ülke bu karara uydu.

O tarihten itibaren de Yasin El Kadı tartışmaları hiç bitmedi hem Türkiye'de hem de dünyanın değişik ülkelerinde.

Türkiye'de mercek altına alınan husus hükümetin Kadı'ya ait mal varlıklarını dondurma kararı almasından ziyade Suudi işadamıyla AK Parti'nin önde gelen isimleri arasındaki ilişkilerdi.

Başbakan Erdoğan'ın Yasin El Kadı'ya 'kefil' olduğunu açıklaması tartışmaların fitilini ateşledi. AK Parti'yi iktidardan uzaklaştırmak isteyenler için kaçırılmaması gereken bir 'fırsat' idi bu açıklama.

Nitekim öyle de oldu.

Yasin El Kadı'nın Türkiye'de açtığı davalar 'siyasi' tartışmalara malzeme oldu. Hatta bu konuda kimi gazeteciler kitap bile yazdı.

Yasin El Kadı sadece Türkiye'de vermedi hukuk mücadelesini. İsmi aklamak ve dondurulan mal varlığını geri alabilmek için Avrupa'da da davalar açtı.

Onlardan biri, Avrupa Birliği'nin hukuk organı Adalet Divanı'nda açılan davaydı. Geçtiğimiz eylül ayında mahkeme nihai kararını verdi.

Bu kararlar İsveç merkezli Uluslararası El Bereket adlı hayır kurumu gibi Yasin El Kadı'ya ait mal varlıkları serbest bırakıldı.

Avrupa Adalet Divanı, aldığı kararın gerekçesini açıklarken ilginç bir tespitte bulundu:

-Avrupa Birliği, mal varlığını dondururken savunma hakkına saygı göstermedi.

Yasin El Kadı, yaşadıklarını International Herald Tribune gazetesine anlattı geçtiğimiz günlerde.

Yasin El Kadı'nın suçlamaları reddettiği, kendisinin masum olduğunu belirttiği dile getirilen haberde, hakkında ağır ithamlar olmasına rağmen Suudi işadınının herhangi bir suçtan dolayı mahkeme karşısına çıkarılmadığı hatırlatılıyor.

Ancak bu gerçeğe rağmen Kadı, Amerikan yönetimi tarafından hâlâ teröre destek veren bir kişi olarak görülüyor.

Bunu da gazeteye konuşan Amerikan Hazine Bakanlığı'ndan Adam Szubin şöyle dile getiriyor:

-Sayın Kadı'nın suçlu olduğuna dair herhangi bir delil bulamadık. Ama kendisinin teröre destek veren bir kişi olduğunu biliyoruz.

Nereden çıktı bu Yasin El Kadı yazısı diyenler olabilir. Yakın zamanda Türkiye'de gösterime giren Body of Lies (Yalanlar Üstüne) filmi hatırlattı bize Yasin El Kadı'yı. Filmde geçen hadiseler insana "Acaba?" dedirtecek cinsten çünkü...

Bazı hususların bir kez daha gözden geçirilmesi gerektiği hissini veren filmi görünce sormadan edemiyorsunuz:

-Yasin El Kadı da bu kapsama girer mi acaba?

Kim bilir... Bekleyip görmek lazım herhalde...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail ile İran müttefik mi?

Mehmet Yılmaz 2009.01.02

Dünya havai fişek gösterileriyle girdi yeni yıla.Filistinliler ise İsrail bombaları altında.

Geçen hafta Gazze'de başlayan katliam ciddi boyutlara ulaştı:

-417'e yakın ölü, 2000 civarında da yaralı.

Abluka altında ilaç, gıda, elektrik sıkıntısı çeken 1,5 milyon Filistinlinin hâlipürmelâli de ortada.

Bu acı bilanço'ya rağmen uluslararası toplum geneli itibarıyla sessiz.

BM Güvenlik Konseyi karar alamıyor İsrail hakkında. Çünkü ABD'nin vetosu var.

İKT, Arap Birliği, Körfez İşbirliği Konseyi gibi teşkilatlar da bir mutabakata varamıyor.

Çünkü Arap ülkeleri ile İslam âlemi kendi içinde bölünmüş durumda.

AB'ye üye ülkelerle Rusya, Çin gibi bölgesel aktörlerin tepkileri dikkate alınmayacak kadar cılız.

Hal böyle olunca ateşkese yanaşmayan İsrail ise bombalamayı sürdürüyor.

Bu karamsar ortamda iki ülke yükseltti sesini. Hem de güçlü biçimde.

Onlardan biri Türkiye, diğeri de İran.

Tel Aviv'le Şam arasında bir barış anlaşması yapılması için çalışan Türkiye, İsrail'in Gazze'de orantısız güç kullanmasını 'insanlık suçu' olarak nitelendirdi. Başbakan Erdoğan, Türkiye'nin barış çabalarını sabote eden bu katliamın, kendilerine yapılmış bir ayıp olduğunu söyledi.

Haklı bir tepkiydi bu.

Zira Türkiye, Ortadoğu'da kalıcı bir istikrarın ancak 'diplomasi' ile mümkün olabileceği tezini işliyordu bir süredir. Bunun için de bölgedeki aktörlerin barış süreçlerine dâhil edilmesi gerektiğini savunuyordu.

Nitekim bu fikrini hayata geçirdi de...

Hamas'ın Şam'da yaşayan askerî kanadının lideri Halid Meşal'i Ankara'ya davet etti üç yıl önce.

Amaç, 2003'te ABD'nin Irak'ı işgal etmesinden sonra ortaya çıkan ve bölgesel çatışmalara yol açabilme potansiyeline sahip tablonun derinleşmesini engellemekti.

İsrail, Gazze'yi bombalayarak Türkiye'nin çabalarını da boşa çıkarmış oldu böylece.

İran da sert tepki gösterdi İsrail'e. Ancak Tahran'dan yükselen ses 'yapıcı' değil 'yıkıcı' nitelikteydi.

İran Cumhurbaşkanı Mahmut Ahmedinejat, 'intikam ve savaş' temalarını vurguladı art arda yayınladığı mesajlarda:

-İsrail ve müttefikleri yolun sonuna geldi.

-Gazze Şeridi'ne saldırılar İsrail için sonun başlangıcı olacak.

-Varlığını kan dökerek sürdüren İsrail'deki rejimi gün gelecek hiçbir güç kurtaramayacak.

Bu açıklamalar sırasında Ahmedinejat, Filistin halkını da unutmadı. Gösterdikleri direnişi övdü:

-Filistinliler şimdi cihat ve şehadet meydanında mücadele ediyorlar. Bu meydan zafer meydanıdır.

- Sizin yolunuz en doğru olanıdır. Biliniz ki izzetli yaşamının tek yolu direniştir ve sonunda zafer sizlerin olacaktır.

İran'da tepkiler sokağa da yansıdı. Halk İsrail'i protesto etti. Din adamları Gazze'de savaşıacak 'gönüllüler' toplamak için seferber oldu.

Eğer basına yansıyan haberler doğru ise 25 bin üniversite öğrencisi İsrail'le savaşmak için açılan kampanyaya katıldı.

Hizbullah, Hamas ve İran'ın kendisini 'tehdit' ettiğini savunuyor İsrail. Bu düşmanlara karşı mücadele ettiğini öne sürüyor. Bunun için de sık sık silaha başvuruyor.

Karşısındakiler de tepki gösteriyor İsrail'in bu saldırgan tutumuna.

İran, kendisine yönelik saldırıları bertaraf etmek için ön cepheyi Hizbullah ile Lübnan'da, Hamas'la da Filistin'de kuruyor.

İsrail de bu iki cepheyi sürekli bombalayarak İran'ın nüfuz alanını büyütüyor.

Bariş için çabalayan Türkiye ise arada kim vurduya gidiyor.

O zaman sormadan edemiyorsunuz:

-Armagedon mucizesi bekleyenlerle Hücetiyе rüyası görenler müttefik mi yoksa?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Filistin'i ön cephe olmaktan kurtarmak

Mehmet Yılmaz 2009.01.05

Günlerdir 1,5 milyon insanın üzerine bomba yağıyor. Bir 'katliam' gerçekleştiriliyor Gazze'de, herkesin gözü önünde.

Hâlihazırda İsrail'i durduracak güçlü bir irade yok ortada. Uluslararası toplumu harekete geçirecek bir dizi çabadan da sonuç alınabilmiş değil.

İsrail, bildiğini okuyor her zamanki gibi. Havadan, karadan bombalıyor Filistinlileri. Son 10 günde hayatını kaybeden Filistinli sayısı 500'ü geçti. Bu rakamın beş katı kadar da yaralı var.

Son kara harekâtıyla katliamın daha ürkütücü boyutlara ulaşmasından kaygı duyuluyor.

Bu endişeyi taşıyanların büyük bir bölümü meydanlara çıkıp 'intikam yeminleri' ediyor.

Filistin'deki 'direniş'e destek veriyor, slogan atarak ya da hamasi nutuklar çekerek. 'Kana kan, dişe diş bir direniş' ile Filistin halkının huzura kavuşacağını savunuyorlar.

Güç dengesinin olmadığı bir ortamda direnişten, kavgadan, savaştan bahsetmek duygulara tercüman oluyor nispeten.

Ama bu tür tavırların yan tesirleri de olmuyor değil.

Mesela, akıl tutulmasına yol açıyor. Gerçek çözüm arayışlarını perdeliyor.

Akıl hissiyata, mantık duygusallığa mağlup olunca 'derdin dermanı' da başka vadilerde aranıyor.

Hâl böyle olunca da meselenin teşhis ve tedavisi konusunda akliselimi ön plana çıkaran teşebbüslerin değeri pek anlaşılamıyor. Aksine eleştiri yağmuruna tutuluyor.

Şurası muhakkak. Her insaf sahibinin vicdanını kanatıyor Filistinlilerin maruz kaldığı acılar.

Burada üzerinde durulması gereken husus ise Filistinli gruplar dâhil bu davaya sahip çıkıyor görüntüsü verenlerin niyet ve icraatları.

- Filistin davasıyla yatıp kalkanların birinci önceliği gerçekten bu problemi çözüme kavuşturmak mıdır?

- Yoksa meseleyi çözümsüz hale getirerek kendi siyasî çıkarları hesabına Filistin davasını bir ön cephe haline getirmek midir?

Geldiğimiz noktadan bakınca öyle olduğu anlaşıyor. İsrail'in son saldırılarına verilen tepkilere bakmak yeterli bu konuda.

Türkiye ve İran'ın dışında kimsenin umurunda değil Gazze'de yaşanan katliam.

Öyle olsaydı Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, bu kadar sessiz kalır mıydı?

Mısır, sınır kapısını kapatır mıydı?

Suriye, bu kadar sessizliğe gömülür müydü?

Suudi Arabistan, bu kadar pasif bir siyaset izler miydi?

Ürdün, bu kadar aciz bir tavır içinde olur muydu?

Anlaşıyor ki; Türkiye hariç, bölgedeki aktörlerin çoğu kendi iç siyasî dinamikleri açısından yaklaşıyor meseleye.

Burada bir hususun altını çizmekte fayda var.

Ankara, Filistin halkının lehine olacak şekilde meselenin çözüme kavuşturulması için Arap ülkelerini ortak hareket etmeye zorluyor.

Tahran ise kendi hesabına Filistin meselesini bir ön cephe gibi görüyor ve sürekli direniş çağrısında bulunuyor.

Şaşırtıcı olan ise diğerlerinin tutumu...

Mahmud Abbas, Filistin davasının tek temsilcisi olabilmesi için Hamas'ın devre dışı bırakılmasından memnun sanki.

Mısır, Suriye, Suudi Arabistan ve Ürdün, Hamas'la ilintili olarak İhvan-ı Müslimin yeniden bölgede güçlenir mi korkusunda.

Ama farkında değiller, ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra Sünnî dünyanın hem doğudan hem de batıdan büyük bir kuşatma altına girdiğinden.

Batı, uluslararası terörizm ithamıyla mefluç ediyor Sünnîleri.

İran da Batı ile mücadelesinde ön cephe yapmaya çalışıyor Sünnî dünyayı.

Sahi, Lübnan'daki Hizbullah örgütünün lideri Nasrallah, verdiği bir vaazla Kahire sokaklarını nasıl hareketlendiriyor acaba?

Düşünmek lazım.

Çözüm için de vakit kaybetmeden Filistin'i bir ön cephe olmaktan kurtarmak...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evs ile Hazrec'i birbirine düşürenler!

Mehmet Yılmaz 2009.01.09

800'e yakın Filistinli hayatını kaybettikten, 3000'den fazlası da yaralandıktan sonra bir umut ışığı doğdu Ortadoğu'da.

'Ateşkes' çağrılarına nihayet cevap verdi İsrail:

-Mısır'ın ateşkes önerisini olumlu buluyoruz.

Gazze'ye insanî yardım ulaştırmak amacıyla sınırlı bir sürede derhal ateşkes ilan edilmesini öngörüyor, Mısır ile Fransa'nın ortaklaşa hazırladığı teklif.

Tuhaf olan ise görüşmeler yapılırken İsrail'in Gazze'ye bomba yağdırıyor olması.

Daha ilginç de Lübnan'dan İsrail'in kuzeyine roketlerin fırlatılması ve ikinci cephe mi açılıyor sorusunu gündeme getirmesi.

Tam da Hizbullah lideri Hasan Nasrallah İsrail'le yeni bir savaş ihtimalinden söz ederken.

Temennimiz detayları henüz netleşmeyen planın bir an evvel hayata geçirilmesi ve Gazze'de yaşanan insanlık dramına son verilmesi yönünde.

Ancak, son iki haftada yaşananlara bakınca birkaç ayrıntı hayli dikkat çekici...

Onlardan biri ateşkes anlaşması için gösterilen çabaların Mısır üzerinden yürütülüyor olması.

Hatırlarsanız Gazze'deki katliam başlamadan beş gün önce İsrail Başbakanı Ehud Olmert Ankara'ya gelmişti. Dışişleri Bakanı Tzipi Livni de saldırılardan iki gün önce Kahire'ye gitmişti.

Başbakan Erdoğan'ın açıklamaları açığa çıkardı ki Olmert Ankara'da Gazze'ye yapılacak saldırı hakkında bilgi paylaşımında bulunmamış.

Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek ile görüşen Livni ise Kahire'de yaptığı açıklamada Hamas'ı tehdit ederek operasyon yapılacağını sinyali vermişti.

Nitekim öyle de oldu.

İsrail, hiç beklemediği anda Gazze'yi ağır bombardımana tuttu.

En sert tepkiyi de Başbakan Erdoğan gösterdi:

-Türkiye'ye saygısızlık yapıldı.

Anlaşıyor ki Gazze saldırıları için düğmeye Mısır'da basıldı. Şimdi de İsrail'i durdurmak için Mısır'ın öncülüğünde ateşkes görüşmeleri yapılıyor.

O zaman sormak lazım değil mi, Türkiye'nin çabaları niye akim bırakıldı diye.

Bunu anlamak mümkün değil hakikaten.

Ankara, katliamın ilk gününden itibaren barış için devreye girmedi mi?

Girdi.

Başbakan Erdoğan Mısır, Ürdün, Suriye ve Suudi Arabistan'ı ziyaret etmedi mi?

Etti.

'Ortak' bir tavır almak için çağrıda bulunmadı mı?

Bulundu.

Çözüm için plan sunmadı mı?

Sundu.

O halde bunların hiçbiri neden dikkate alınmadı?

Türkiye'ye şu mesaj mı verilmek istendi acaba:

-Tamam, bölgede oynadığın 'proaktif diplomasi' çabalarını takdir ediyoruz. Ancak barış süreçlerinde 'belirleyici bir rol' üstlenmene razı değiliz. Hele hele Hamas ile El Fetih'i barıştıрма, İsrail ile Suriye'nin arasını bulma, parçalanmış Arap âlemini bir araya getirme, İslam ülkeleriyle bir sıklet merkezi oluşturma girişimlerini asla kabul edemeyiz.

Türkiye'nin Ortadoğu'da kalıcı barış tesis etmek için 'üçüncü bir aktör' olarak devreye girmesinin bu kadar rahatsız edici olması oldukça manidar.

Kavgadan medet umanların hoşnut olmaması anlaşılabilir. Ya sürekli savaştan zarar görenlere ne demeli peki?

Son iki haftada Gazze ölçeğinde yaşadıklarımız Peygamber Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) hicret etmeden önce Medine'nin içinde bulunduğu durumu hatırlatıyor bize.

Hamdullah Öztürk Bey pazar günkü yazısında buna şöyle dikkat çekmişti:

-Medine civarında üç tane Yahudi kabilesi vardı ve onların desiselerinden dolayı akraba olmalarına rağmen Evs ve Hazreç kabileleri birbirine düşmekten kurtulamazdı. Ne zaman ki, Hz. Peygamber Medine'ye hicret etti, Evs ve Hazreç arasındaki kavga o zaman bitti, Yahudilerle anlaşmalar yapıldı.

Sanırım işin sırrı da burada.

Nifak çıkarmak isteyenlere fırsat vermemenin yolu nizaları ortadan kaldırmaktan geçiyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD, İsrail'e neden göz yumuyor?

Mehmet Yılmaz 2009.01.12

İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliam üçüncü haftasına girdi. 900'e yakın Filistinli öldürüldü dünyanın gözü önünde. Uluslararası toplumun çabalarına rağmen bir türlü önlenemiyor saldırılar.

İsrail ne tepkileri dikkate alıyor ne de ateşkes önerilerini. Hamas'ın topraklarına hâlâ roket fırlatma kapasitesine sahip olduğunu ileri sürüyor, askerî harekâtı durdur tekliflerini geri çevirirken. Hatta operasyonu derinleştirme kararı alıyor.

Peki, İsrail bu cüreti nereden alıyor?

Bu kadar pervasız nasıl davranabiliyor?

Bu soruların cevabını, güvenlik kaygılarıyla sürekli İsrail'i destekleyen Amerika'nın izlediği politikalarda aramak gerekiyor aslında.

ABD'nin öncelikli stratejilerinden biridir İsrail'in güvenliği. Her ne pahasına olursa olsun şimdiye kadar bu politikadan vazgeçmemiş ya da vazgeçmemiştir ülkeyi yöneten başkanlar ve ekipleri.

20 Ocak'ta 44. Amerikan başkanı olarak görevi devralacak Barack Obama'nın bir 'istisna' olacağını düşünmek safdillik olur herhalde.

İsrail'in kurulduğu 1948'den bu yana Beyaz Saray'da dünya politikalarına yön veren 11 Amerikan başkanı da farklı davranmadı, davranamadı çünkü.

Neden?

Bunun çok çeşitli sebepleri var tabii ki.

En önemlisi ABD'nin hegemonik bir güç olarak varlığını sürdürmesinin yolunun Ortadoğu'dan geçiyor olması.

Amerikan çıkarlarının bölgesel ve küresel ölçekte devam ve temadisi için İsrail'in oynadığı 'düşmanları mefluç etme rolü' çok önemli burada.

Washington'daki yönetimler de bu gerçekten hareketle İsrail'le olan stratejik ortaklığa hâlel getirecek her türlü davranıştan özenle kaçınıyorlar başından beri.

Bugünü anlamak için düne göz atmakta fayda var şüphesiz.

İsrail, varlığını iki dünya savaşına borçlu bir devlet. 1908 yılında İkinci Abdülhamit'in hal edilmesi, bu yolda atılmış ilk adımdı.

Altı yıl sonra patlak veren Birinci Dünya Savaşı ise İsrail devletinin kuruluşuna zemin hazırladı. Devlet-i Âliye savaşta yenildi. Toprakları parçalandı.

Dönemin Britanya İmparatorluğu, 1917'de yayınladığı Balfour Deklarasyonu ile Filistin topraklarına Yahudilerin 'göç' etmesini sağladı. Avrupa'da 'problem' olarak görülen Yahudi nüfusun bir başka bölgeye 'transfer' edilmesi sağlanmış oldu böylece.

ABD, Balfour Deklarasyonu'nu destekleme kararı aldı 1922'de. İki yıl sonra da İngiltere ile bir anlaşma yaparak deklarasyonun uygulanmasına müdahale hakkını elde etti.

İkinci Dünya Savaşı ise hem ABD'nin dünya hâkimiyetini perçinledi hem de İsrail'in kuruluşunu hızlandırdı. Nazilere atfedilen Yahudi Soykırımı, İsrail'in 1948'de bağımsız bir devlet olarak kurulmasına zemin hazırladı.

Dünyanın 'yeni' siyasi ve ekonomik gücü olarak ABD de İsrail'i himayesine aldı. Bunu da verdiği kararlarla tüm dünyaya gösterdi.

İsrail'in kurulması sürecini hazırlayan 1947 tarihli Taksim Planı'nın BM'de görüşülmesi sırasında İsrail'e tam destek verdi mesela. 14 Mayıs 1948'de bağımsızlığını ilan ettikten 11 dakika sonra da bu yeni devleti tanıdığını açıkladı.

ABD'nin İsrail'e verdiği maddi-manevi destek o tarihten bu yana artarak sürüyor. Bugün İsrail, ABD'den en fazla dış destek alan ülke konumunda...

BM Güvenlik Konseyi'nin İsrail aleyhine aldığı tüm kararlar veto ediliyor ABD tarafından.

Bu durumda, kendi güvenliğini riske atacak kadar İsrail'i desteklemeyi ABD daha ne kadar sürdürür dersiniz?

-Kendi çıkarları zedelenmeye, eski gücünü kaybetmeye, yerini yeni bir devlet doldurmaya başladığında mı?

Muhtemelen.

Tabii o zaman İsrail, yükselen yeni güç merkeziyle işbirliği yapmaya çoktan başlamamış olursa.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in acımasızlığı, ABD'nin 'akıllı gücü'

Mehmet Yılmaz 2009.01.16

'Verdiğimiz zararı hayal edemezsiniz.' diyor Gazze'ye bomba yağdıran İsrail askeri Alon. Son operasyonun Filistinlilere karşı yürütülen en 'saldırgan' savaş olduğunu ekleyerek.

İsrailli üsteğmenin The Times gazetesine anlattıkları, insanın kanını donduracak cinsten:

- Şu an her şeye düşman muamelesi yapıyoruz. Bize işi şansa bırakmamamız, soru sormaktansa ateş açmamız söyleniyor.

Nitekim öyle de oluyor zaten.

Dün BM'ye ait bir merkezi hedef aldı İsrail. Yetmedi, medya kuruluşlarının yer aldığı bir binayı vurdu. O da yetmedi, içinde 500 yaralının bulunduğu hastaneye saldırdı.

BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon, İsrail'i ziyaret ederken hem de...

Ölü sayısı bini geçti. Yaralı sayısı ise beş bine yaklaşıyor. Kaç kişinin enkaz altında kaldığı ise meçhul.

En acı olanı ise İsrail'in akan kanı umursamaması..

Bu, Alon'un şu sözleriyle açığa çıkıyor zaten:

-Yeniden kazanmak, hâlâ en güçlü ordu olduğumuzu göstermek güzel bir duygu. Buraya girip neler yapabileceğimizi hatırlatmak gerekiyordu.

Peki sonuç?

- Her şey yıkılmış durumda. Öyle yıkık, yerle bir gözüktüyor ki Gazze. Birkaç haftadır burada değiliz de, yıllardır bombalıyoruz gibi. Gerçekleştirdiğimiz yıkımı tahayyül edemezsiniz.

Alon'un gördükleri maddî hasardan ibaret.

Ya çocuklarını kaybedenlerin, annelerini babalarını yitiren yetim ve öksüzlerin acıları?

Maddî yıkımları tamir etmek mümkün.

Filistinlilerin acıları nasıl dindirilecek peki?

Tüm dünya acizyet içinde. ABD'nin tavır almasını bekliyor herkes. Hâl böyle olunca da gözler 20 Ocak'ta başkanlık koltuğuna oturacak Barack Obama'nın üzerinde oluyor tabii ki.

Yeni ABD başkanı, Filistin halkının derdine derman olacak bir adımı atabilir mi gerçekten?

Henüz kendisinden sadır olmadı yeni bir 'stratejik' açılım. Bu konuda sinyal verebilecek bir isim olan Dışişleri Bakanı Hillary Clinton da ipucu vermedi Senato Dış İlişkiler Komitesi'nde konuşurken.

Obama ve kendisinin, İsrail'in kendini savunma hakkını anladığını ve Hamas'ın roket saldırılarının durması gerektiğini söyledi sadece. Gazze'de yaşanan insanlık dramından bahsederken diplomatik dil kullandı:

- Ortadoğu'daki çatışmanın trajik insanî bedelini unutmamalıyız. Bu da İsrail'e komşularıyla normal ilişkiler kurmasını sağlayacak, Filistinlilere güvenlik içinde bağımsız bir devlet sağlayacak adil ve kalıcı bir barış anlaşması yönünde kararlılığımızı artırmalı.

Herhalde farkındadır ABD, Filistin halkının yaşadığı acıların 'kuru' ifadelerle dindirilemeyeceğinin.

Ve yine farkındadırlar sanırım, Hillary Clinton'ın ortaya attığı 'Akıllı Güç / Smart Power' kavramının, İsrail'in Gazze katliamıyla ölü doğma ihtimalinin.

Neden?

Clinton, akıllı gücün dostların yanı sıra düşmanlara da el uzatmak anlamına geleceğini söylüyor çünkü.

Yani, Bush'un 'Şer Eksenini' ilan ettiği ülkelerle veya Hamas'la temasa geçebiliriz demek istiyor.

Obama yönetimi askerî ve diplomatik gücü 'zekice' harmanlama niyetindeyken İsrail ne yapıyor?

Hamas'ın roketlerini 'bahane' ederek Gazze'yi acımasızca bombalıyor.

Uluslararası terör kanlı bir saldırı gerçekleştirerek, Obama'ya 'hoş geldin' partisi düzenleyebilir demişti birileri. Olmadı böyle bir saldırı. Ama İsrail Gazze'yi kana bulayarak yeni ABD yönetimine mesaj verdi.

Herhalde almıştır Obama ve ekibi mesajı. Almadılarsa İsrail Başbakanı Olmert'in, Bush'un son günlerini nasıl 'zehir' ettiğine bakmaları yeterli olur sanırım.

Beyaz Saray'ın yalanladığı iddiaya göre Olmert, Bush'a telefon ederek BM'nin Gazze ile ilgili karar tasarısının oylamasında çekimser oy kullanmalarını ister. Bush da Dışişleri Bakanı Rice'ı arayıp talimatını verir.

Böylece karar 14'e bir şeklinde çıkar.

Bakalım Akıllı Güç, bu tür hamleler karşısında ne yapacak?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Terörle savaşta Bush'un hataları ve Obama

Mehmet Yılmaz 2009.01.19

ABD'de sekiz yıl devam eden Başkan Bush dönemi resmen bitiyor artık. Yarınki yemin töreninden sonra yeni Başkan Barack Obama işbaşı yapacak Beyaz Saray'da.

ABD'nin Afro-Amerikalı başkanının nasıl bir yönetim tarzını benimseyeceği şüphesiz merak konusu. Özellikle seçim kampanyası sırasında verdiği sözleri yerine getirip getirmeyeceği de...

Uluslararası kamuoyunun en çok üzerinde durduğu husus Obama'nın, İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği katliamı gördükten sonra, ABD'nin küresel rolüyle ilgili politikalarda nasıl bir yaklaşım sergileyeceği.

Bu önemli.

Zira son sekiz yılda büyük fiyaskolarla sonuçlanan politikalar ABD'nin hem imajına büyük darbe vurdu hem de itibarını zedeledi.

Bunun en önemli sebeplerinden biri Bush'un tercih ettiği siyaset tabii ki.

Başkanlık koltuğuna oturduktan 10 ay sonra 11 Eylül 2001 tarihli saldırılarla karşı karşıya kalan George W. Bush, uluslararası terörizme savaş açtı.

Ülkesinin savaşta olduğunu açıkladı, sığağı sığağına yaptığı konuşmada. 'Ya yanımızdasınız ya da karşıımızda' sözleriyle uluslararası kamuoyunu tehdit etti.

Ardından 'Önleyici Vuruş/Preemptive Strike' adını verdiği bir stratejiyi hayata geçirdi. Amacı, henüz terör saldırısı düzenlemeyen ama bunu tasarladığı varsayılan Amerikan düşmanlarını harekete geçmeden

bulundukları yerlerde ortadan kaldırmaktı.

Bu politika işgal edilen Afganistan ve Irak'ta acımasızca uygulandı.

Amerikan rüyasını bitiren ise terörizmle mücadelede hukuk dışı yollara başvurma'nın meşru olduğu tezinin savunulmasıydı.

Irak'taki Ebu Gureyb Hapishanesi'nde gerçekleştirilen insanlık dışı işkenceler vicdanları yaraladı. Keza dünyanın değişik bölgelerinde yakalanan zanlıların Guantanamo üssünde yargı karşısına çıkarılmadan tutulması da...

Peki, Başkan Bush nâdim mi?

Değil elbette.

Amerikan çıkarlarını korumak adına yaptığını savunuyor bütün bunları.

Üstelik bir kez daha terör tehdidi söylemine başvuruyor Amerikan halkına veda ederken.

Ona göre ABD için terör tehlikesi henüz geçmiş değil.

Bush'un veda konuşmasında bu konuya değinmesi, hatta terörün Obama için de büyük bir imtihan olacağını söylemesi oldukça manidar.

Hâlbuki birlikte hareket ettikleri İngiltere, uluslararası terörle mücadele konusunda farklı düşünüyor şimdi.

Bunu dile getiren isim İngiltere Dışişleri Bakanı David Miliband.

İngiliz Guardian gazetesine yazdığı makede Miliband, 'terörle savaş' fikrinin bir 'hata' olduğunu öne sürüyor.

Ona göre terörle savaş fikri birbirinden bağımsız 'terörist örgütleri' Batı'ya karşı birleştirdi.

Başka?

11 Eylül saldırılarından sonra ortaya atılan 'terörle savaş' kavramı bir 'savaş alanını' tanımladı.

Terör tehdidine doğru cevabın, öncelikle askerî (bir grup radikalın izini sürmek ve öldürmek) olduğu inancını ima etti.

Çözüm nedir peki?

İngiliz bakana göre çözüm için önce sekiz yıldır uygulanan politikalar temelden gözden geçirilmeli.

Ayrıca, terör tehdidine en doğru cevap hukuk ve insan hakları çerçevesinde verilmeli.

Burada ABD ve onunla birlikte hareket eden İngiltere'yi kastettiği apaçık ortada...

David Miliband'ın şu sözleri ne kadar dikkate alınır bilinmez. Ama bence çok önemli bir noktaya temas ediyor:

-Terörizme hukukun üstünlüğünü çiğneyerek değil, onu savunarak karşılık vermeliyiz, zira bu demokratik toplumun köşe taşıdır.

İngilizler, imparatorluk tecrübesiyle özelde Obama'ya, genelde diğer liderlere 'ince' bir mesaj veriyor.

Tabii anlayana.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nefretten hayranlığa

Mehmet Yılmaz 2009.01.22

11 Eylül saldırılarından sonra Amerikalıların zihinlerine kazınmıştı şu soru:-Neden bizden nefret ediyorlar?

ABD'ye terör saldırısı düzenleyenler Amerikan rüyasından mı nefret ediyorlardı?

Yoksa demokratik bir ülke olmasını, yüksek refah seviyesini, muazzam askerî gücünü mü kıskanmışlardı?

Belki hepsi, belki hiçbiri, belki de bir kısmı doğrudu bu izahların.

Koltuğunu Barack Obama'ya bırakan eski Başkan Bush da, kendi özelinde eşine sormuştu bu soruyu:

-O kadar çaba harcamama rağmen neden benden nefret ediliyor?

Sahi düne kadar ABD'den niçin nefret ediliyordu?

Ve şimdi neden ABD'ye umutla bakılıyor?

Bu soruların cevabını 44. Amerikan Başkanı olarak Beyaz Saray'da işbaşı yapan Barack Obama'nın ortaya koyduğu vizyonda aramak gerekiyor.

Öncelikle ne yapmaya çalışıyor Obama?

Selefi Bush'un içeride ve dışarıda meydana getirdiği 'güven' bunalımını izale etmeye çalışıyor bence.

Bakın Amerikan halkının kaybolan özgüvenini kazanmak için neler söylüyor Obama, yemin sonrası yaptığı konuşmada:

-Amerika'yı başarılı kılan çalışkanlık, tolerans, merak, sadakat ve vatanseverlik gibi 'eski' değerlere yeniden sarılmamız.

-Bugün mecbur olduğumuz şey, yeni bir sorumluluk çağıdır. Her Amerikalının kendisine, ülkesine ve dünyaya karşı sorumlulukları olduğunu kabul etmesidir.

-Hiçbir şey yapmadan durma, dar çıkarları koruma, nahoş kararları erteleme vakti şüphesiz geride kaldı. Bugünden itibaren kendimizi toparlamalı ve Amerika'yı yeniden inşa işine başlamalıyız.

Yani...

ABD'yi, içinde bulunduğu 'menfi' durumdan çıkarmanın yolunun Amerika'yı Amerika yapan değerlere dönüşten geçtiğini savunuyor.

Obama'nın dünyaya verdiği mesaj da özü itibarıyla aynı.

Bush'un son sekiz yılda BM dâhil uluslararası aktörleri devre dışı bırakarak hayata geçirdiği "ben yaptım oldu" tarzındaki stratejisinden vazgeçeceğinin sinyallerini veriyor şu sözleriyle:

-Sadece güç bizi koruyamaz. Canımızın her istediğini yapamayız.

-ABD, dünyada herkes için eşitlik, barış isteyenlerin dostudur ve liderlik etmeye hazırdır.

Soğuk Savaş'tan sonra Yeni Dünya Düzeni kurmaya çalışan, Bush'la birlikte Tek Kutuplu Dünya özlemi peşinde koşan ABD 'uzlaşma' taraftarı görünüyor şimdi.

Obama'ya göre önceki nesiller faşizm ve komünizmi yalnız füze ve tanklarla değil sağlam ittifaklar ve tutarlı kanaatlerle yenilgiye uğrattı. Ortaya çıkacak 'yeni' tehditler de bu ilkelerin rehberliğinde ancak uluslararası 'işbirliği' ile bertaraf edilebilir.

Bu noktada Obama'nın verdiği mesajlar hayli dikkat çekici:

-Müslüman âlemine sesleniyoruz. Biz karşılıklı çıkarlara ve karşılıklı saygıya dayalı yeni bir yol arıyoruz.

-Nifak tohumları ekmeye çalışan, toplumlarının sorunlarından Batı'yı sorumlu tutan liderlere sesleniyoruz. Halkınızın sizi neyi yıkacağınız değil, neyi inşa edebileceğiniz üzerinden değerlendireceğini bilin.

-İktidara yolsuzlukla ve aldatmacayla, muhalefetin susturulmasıyla sarılanlara sesleniyoruz. Tarihin yanlış safında olduğunuzu; ancak yumruğunuzu açarsanız, bizim de size elimizi uzatacağımızı bilin.

Yaptığı tarihî konuşmayla Obama, Amerikan halkına da uluslararası topluma da güven vermeye çalıştı.

Tabii bir de umut.

Bakalım icraatlarıyla bu güveni yeniden tesis ederek Amerika'yı bir umut ülkesi haline getirebilecek mi?

Bekleyip göreceğiz.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayıplardan kurtularak başlamak

Mehmet Yılmaz 2009.01.23

Işık girmeyen küçücük hücrelerde tecrit edildiler.Günlerce uykusuz bırakıldılar.Yüksek sesle taciz edildiler.

Sık sık dövüldüler.

Dinî konularda aşağılandılar.

Cinsel istismara uğradılar.

Tekrar be tekrar sorgulandılar.

Uzun süre hiç kimseyle görüştürülmediler.

Neyle suçlandıklarını öğrenemediler.

Mahkemeye çıkarılmadılar.

Ve...

Çeşit çeşit işkenceye maruz kaldılar.

Yolu Guantanamo'dan geçen 775 zanlının her biri yaşadı bu acı tecrübeleri.

Burada yaklaşık 7 yıl kalan ve Amerikan adaleti tarafından tamamen aklandıktan sonra geçtiğimiz aralık ayında serbest bırakılan Mustafa Ait İdrî, şöyle özetliyor yaşadıklarını:

-Ne kadar korkunç olduğunu kimse tahmin edemez.

11 Eylül saldırılarından sonra 2002 yılında kuruldu Guantanamo.

İnsan haklarının ağır biçimde ihlal edildiği, zanlı olarak burada tutulan tutsaklara kendilerini savunabilmek için yasal hakların bile verilmediği bir yer olarak tarihe geçti.

Bush yönetiminin ayıplarından biriydi, Küba'daki askerî üssün içinde yer alan bu hapisane.

'Değişim' sloganıyla ABD'nin 44. Başkanı seçilen Barack Obama'nın vaatlerinden biri de Guantanamo'yu kapatmaktı.

Yemin ettikten sonra ilk icraatı bu yönde oldu siyahî başkanın.

Hâlihazırda 255 tutsağın bulunduğu Guantanamo'daki duruşmaların 120 gün ertelenmesini emretti.

Amaç, askerî yargılama sürecini gözden geçirmek tabii ki. En geç bir yıl içinde de mezkûr gözaltı merkezini tamamen kapatmak.

Guantanamo'da karara bağlanmamış 21 dava için bağlayıcı nitelikteki talimattan sonra askerî yargıçlar bu yönde kararlar aldılar birbiri ardına.

Askerî Hâkim Albay Patrick Parrish, Kanadalı Ömer Hadr'ın yargı sürecini askıya aldı meselâ.

Ardından 11 Eylül saldırılarıyla ilgili davaya bakan yargıç Stephen Henley, duruşmaları mayıs ayı sonuna kadar durdurduğunu açıkladı.

Yargıçların aldıkları kararlar kolay değil aslında.

Stephen Henley'in baktığı davada 11 Eylül saldırılarını planlamakla suçlanan 5 tutuklu 'idam' talebiyle yargılanıyor çünkü.

Bush yönetimi şimdiye kadar en az 80 mahkûmun savaş suçları sebebiyle yargılanacağını bildirmiş; ama sadece 3 dava sonuçlanmıştı.

Anlaşıyor ki Obama, karara bağlanmamış davaları 120 gün askıya alma talimatıyla zaman kazanmaya çalışıyor. Bu süre zarfında da Guantanamo tutsakları için yasal düzenlemeler yapmayı planlıyor.

Basına sızan haberler doğruysa eğer, bu konuda bir kararname taslağı çoktan hazır.

Buna göre ilk önce Guantanamo'da tutulan her zanlının davası gözden geçirilecek.

Sonra serbest bırakılacaklarla bırakılmayacaklar hakkında kararlar verilecek.

ABD için bir kara leke Guantanamo. Bu ayıptan kurtulmak için hemen harekete geçti Başkan Obama. Bir hukuk adamına yakışır davranışı sergiledi.

Obama'nın ilk icraatını düşünürken, Türkiye'deki hukuk adamlarının bir bir siluetleri geçti gözümün önünden.

Kimler yoktu ki onlar arasında...

Militan Demokrasi adıyla kitap yazanlar.

Yasaları en uç noktasından yorumlayarak 367 garabetine imza atanlar.

Sinirli, öfkeli ve buyurgan demeçleriyle yargı üzerinde baskı kurmaya çalışanlar.

Bir de hukukçu kimliğiyle Türkiye'nin en köklü partisini yöneten siyasetçi takıldı gözüme.

Sonra sordum kendi kendime:

-Bu değerli hukuk adamları Beyaz Saray'da oturuyor olsaydı Obama'nın aldığı karara imza atarlar mıydı acaba?

-Yoksa bu 'ayıp' ile yaşamının formüllerini bulmaya mı çalışırlardı?

Ne dersiniz?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlginç bir istihbaratçı

Mehmet Yılmaz 2009.01.26

1935 doğumlu. 19 yaşında askerî akademiye katılır. Parlak bir subay olarak dikkatleri üzerine çeker. Meslekî tecrübesini artırması için Moskova'daki Frunze Askerî Akademisi'ne gönderilir.

Dönüşünde siyaset biliminde akademik çalışmalar yapar.

Verilen her görevin üstesinden gelmesiyle tanınır kısa sürede. Başarılarıyla göz doldurunca askerî istihbarata alınır.

Körfez Savaşı (1991) sırasında çalıştığı kurumun başına atanır. Askerî İstihbarat şefidir artık.

İki sene sonra ülkesinin CIA'i sayılan istihbarat kurumunun başına getirilir.

Ömer Süleyman'dan bahsediyoruz. Mısır'ın en önemli kurumlarından biri olan İstihbarat Servisi'nin şefinden yani...

Ömer Süleyman, istihbarat dünyasını yakından tanıyanlar için çok da yabancı bir isim değil aslında. Perde arkasında kalarak 'iş' yapmayı seven tipik bir devlet görevlisi kendisi...

Ancak adı son zamanlarda hep ön planda...

Sebebi gayet basit...

İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği 22 günlük katliamın öncesinde ve sonrasında Mısır'ın izlediği stratejinin mimarlarından biri de ondan.

Şüphesiz onu hem ülkesinde hem de uluslararası kamuoyunda bu kadar öne çıkaran pek çok faktör var.

Onlardan biri, özellikle İkinci İntifada'dan itibaren oynadığı rol tabii ki...

Eski İsrail Başbakanı Ariel Şaron'un Haremüşşerif'e yaptığı provokatif ziyaretten (28 Eylül 2000) sonra başlayan İkinci İntifada ve bu direnişi bastırmak için İsrail'in 2002'de gerçekleştirdiği büyük askerî operasyon sırasında aktif görevler üstlenir Mısırlı istihbaratçı.

Dönemin Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat ile İsrailli yetkililer arasındaki görüşmelere arabuluculuk eder. Filistinli gruplar arasındaki ihtilafları gidermeye çalışır.

Ömer Süleyman'ı yeniden öne çıkaran gelişme, geçtiğimiz haziran ayında (2008) Hamas ile İsrail arasında sağlanan ve 19 Aralık'ta sona eren altı aylık ateşkes anlaşması olur.

İsrail'in Gazze katliamı başlamadan üç gün önce İsrail Dışişleri Bakanı Tzipi Livni ile Kahire'de görüşen heyetin içinde yer alır.

Bir de Mısır'ın öncülük ettiği ateşkes görüşmelerinde...

Şimdi Hamas'ın kontrolündeki Gazze Şeridi'ne silah kaçakçılığının önlenmesi amacıyla Mısır ile İsrail arasında varılan 'güvenlik' mutabakatı planının ayrıntıları üzerinde çalışıyor.

Ayrıca 2006'da kaçırılan ve halen Hamas'ın elinde bulunan İsrail askeri Gilad Şalit'in Filistinli mahkûmlar karşılığında serbest kalması için çaba sarf ediyor.

Görüşmelerde ilerleme sağlanır da 10 Şubat'ta yapılacak seçimlerden önce Gilad Şalit İsrail'e dönerse, hiç kuşkunuz olmasın, bu gelişmenin altında da Ömer Süleyman'ın imzası mutlaka olacaktır.

Peki, nasıl oluyor da Mısır Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek, ismi kendinden sonra devlet başkanlığı için geçen Ömer Süleyman'a bu kadar güveniyor?

Sanırım bu sorunun cevabı, onun Etiyopya'da düzenlenen suikast (26 Haziran 1995) sırasında Mübarek'in hayatını kurtarmasında gizli.

Ya İsrailli yetkililer?..

Onlar, ülkelerine karşı iki kez savaştan (1967 ve 1973) Ömer Süleyman'la niye bu kadar içli dışlı?

Bu sorunun cevabı ise 20 Ocak 2009 tarihli Ha'aretz gazetesinde şöyle veriliyor:

- 1993'ten beri Ömer Süleyman, İsrail gizli servisleriyle çok iyi ilişki içinde. Fakat unutmamamız lazım ki; o Mısırlı bir vatansever. Birinci önceliği de ülkesindeki rejimi savunmak ve Mübarek'in hayatını korumaktır.

Onu bu kadar başarılı kılan özelliği, İsrail'le iletişim kanallarını açık tutarken ülkesinin çıkarlarını koruyabilmesi galiba.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in parmağı, Obama'nın eli, Ergenekon'un yumruğu

Mehmet Yılmaz 2009.01.30

Ne demişti Barack Obama yemin ettikten sonra yaptığı 'ilk' konuşmada?

- Sıkılı yumruklarınızı açarsanız, bizim de size elimizi uzatacağımızı bilin.

Kime verilmişti bu mesaj?

Amerikan düşmanlarına tabii ki...

Özellikle de Müslümanlara!!!

Buraya bir 'şerh' düşmekte fayda var sanırım. Obama'nın mezkûr sözleri bir ön kabule dayanıyor çünkü.

Şöyle izah edelim.

-ABD'ye 'düşman' olan ve eline geçireceği ilk fırsatta bu ülkeye saldırmak için hazır kıta bekleyenler var. Siz bu niyetinizden vazgeçerseniz, biz de size elimizi uzatırız.

'Şartlı bir teklif' yaparken, ortada niye sıkılı yumruklar olduğunu sorgulamıyor Barack Sorgulamadığı gibi bu düşmanlığı tetikleyen sebepler arasında ABD'nin politikaları olabileceğini de itiraf etmiyor. Kısmen özeleştirilerek sayılabilecek bir cümle kullanıyor, geçmiş günahların üzerine sünger çekmek istercesine:

-Sadece güç bizi koruyamaz. Canımızın her istediğini yapamayız.

Bu sözleri on gün önce söyledi Obama. Yaptığı 'bazı' icraatlarla da 'samimi' olduğunu göstermeye çalıştı.

Geçen sürede sıkılı yumruklarda bir gevşeme oldu mu peki?

Hâlihazırda bunu test etmemiz mümkün değil. Zira Gazze'de gerçekleştirilen katliamın büyük tahribatı var ortada.

İsrail, bu katliamla yıllardır kanayan Filistin yarasına parmağıyla öyle bir bastırdı ki... Yumruklar daha bir öfkeyle sıkıldı ister istemez.

Belki de İsrail bunu bilerek yaptı, 2001'den sonra artan Amerikan düşmanlığının 'iyice' pekişmesi ve Obama ile açılması muhtemel diyalog kapılarının 'tamamen' kapanması için.

Peki, evdeki hesap çarşıya uydu mu?

Bunu zaman gösterecek.

Ama İsrail'in Gazze provokasyonuna rağmen Obama'nın mesajını 'alanlar' olduğu muhakkak.

Mesela onlardan biri Rusya...

Kaliningrad bölgesine İskender füzelerini yerleştirme planını askıya aldı Moskova. Rusya'yı 'misilleme' yapmaktan vazgeçiren husus, Obama'nın şu ana kadar Doğu Avrupa'ya füze kalkanı yerleştirilmesi konusunda bir adım atmaması.

Mesajı alanlardan bir diğeri de İran.

Obama'nın diyalog çağrısına Cumhurbaşkanı Ahmedinejad 'şart' koşarak cevap verdi:

- Diğer ülkelerdeki askerlerini çeker ve İran'a karşı işlediğin 'suçlardan' dolayı özür dilersen...

En 'farklı' çıkışı Suudi Arabistan yaptı bence. Elbette gayri resmi yollardan...

Suudi istihbaratının eski şefi olan ve ülkesini İngiltere, İrlanda, ABD gibi ülkelerde 'büyükelçi' olarak temsil eden Türkî el Faysal, Financial Times'ta çıkan yazısında ABD'ye, Riyad'ın İsrail sabrı tükeniyor mesajı verdi:

- Obama, Filistinlilerin daha fazla ıstırap çekmesini önlemek için güçlü adımlar atmalı.

- Aksi takdirde ABD ile Suudi Arabistan arasındaki 'stratejik işbirliği' tehlikeye girebilir.

Faysal'a göre çözüm reçetesi Suudi Arabistan'ın 2002'de önerdiği Arap Barış Planı'nda.

Obama ile başlayan bu 'mesaj' trafiğini görünce Ergenekon soruşturmasıyla ortaya çıkan suikast planları düştü zihnime birden.

- Türkiye'de toplumun yumruğunun sürekli içeriye ve dışarıya karşı 'sıkılı' tutulmasını kim ya da kimler istiyor acaba?

Ergenekon yapılanmasında yer alanların kime ve neye hizmet etmek istedikleri, İbrahim Şahin'in evinden çıkan krokilerden pek anlaşılmıyor çünkü...

- 24 Nisan öncesi Ermeni cemaati lideri Mutaşyan niye öldürölmek istenir ki?

- AB'ye üyelik müzakereleri yapılırken, hükümetten taleplerini Alevileri sokaklara dökerek dile getirmek isteyen Ali Balkız ve Kazım Genç gibi isimler neden hedef seçilir ki?

Dünyaya mesaj veren Obama, bu suikast tertiplerinden çıkan mesajı almış mıdır peki?

Zamanla öğreneceğiz herhâlde.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in en büyük korkusu

Mehmet Yılmaz 2009.02.02

İlginç bir 'tevacuk' demek daha doğru olur herhalde.İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres, Davos'taki Gazze oturumunda 'saldırgan' bir üslupla Türkiye'yi ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan bir konuşma yaptı geçen hafta.

Bu densizliğe Başbakan Erdoğan kayıtsız kalmadı ve Peres'e hak ettiği cevabı verdi.

Hem de onlarca kameranın önünde.

Günlerdir bu konuyu konuşuyoruz Türkiye'de.

Hâlbuki 29 Ocak'ta, en az Davos'taki kadar önemli bir gelişme daha yaşandı aslında.

İspanya'da Ulusal Mahkeme, insanlığa karşı suç işlediği gerekçesiyle İsrail hakkında soruşturma başlattı.

Filistin İnsan Hakları Merkezi'nin başvurusunu kabul eden Yargıç Fernando Andreu'ya göre, 22 Temmuz 2002 tarihinde İsrail'in Gazze'de düzenlediği saldırıda 'insanlık suçu' işlendi.

Yani...

-Sivil halkın hedef alındığı saldırıda orantısız güç kullanıldı.

Yargıç Andreu, işlenen suçun önceden tasarlanmış ve kararlaştırılmış olduğuna dair kanıtlar elde edildiği takdirde 'soykırım' gibi daha büyük bir suçlamanın söz konusu olabileceği görüşünde.

Yedi yıl önce Gazze'de ne oldu peki?

İsrail, F-16 tipi savaş uçaklarıyla Hamas'ın eski askerî sorumlularından Salih Şehadeh ile beraberindeki ailesini hedef aldı.

Katliamda Şehadeh'le birlikte dokuzu çocuk 14 Filistinli hayatını kaybetti, 150 kişi de yaralandı.

İspanya mahkemesi bu saldırıyı soruşturuyor şimdi.

Tabii ki operasyona izin veren yetkilileri de...

Dönemin İsrail Savunma Bakanı Binyamin Ben Eliezer onlardan biri. Diğerleri ise şunlar:

-Eliezer'in askerî danışmanı Michael Herzog.

-İsrail eski Genelkurmay Başkanı Moshe Ya'alon.

-Mezkûr saldırı sırasında hava harekâtını yürüten komutan Dan Halutz.

-Dönemin İsrail ordusu güney bölge sorumlusu General Doron Almog.

-İsrail Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı Giora Eiland.

-İsrail Genel Güvenlik Servisi Direktörü Abraham Dichter.

Yargıç Andreu, üst düzey yedi kişiyle ilgili olarak geçmişte herhangi bir soruşturma yapıp yapılmadığına ilişkin İsrail hükümetinden bilgi istediğini; ancak cevap alamadığını da söylüyor.

Şüphesiz İsrail, mahkemenin başlattığı soruşturmadan oldukça rahatsız...

Savunma Bakanı Ehud Barak'ın kararı 'saçmalık' olarak yorumlaması, bu rahatsızlığı yeterince gösteriyor zaten.

İspanya nezdinde hemen diplomatik girişimler başlatan İsrail'in hedefi soruşturmayı dava aşamasına gelmeden durdurmak.

Benzer bir süreç yaklaşık 8 yıl önce Belçika'da başlamadan bitirilmişti çünkü.

Hatırlarsanız 23 Filistinli, dönemin İsrail Başbakanı Ariel Şaron hakkında Belçika'da mahkemeye (18 Haziran 2001) başvurmuştu.

Gerekçeleri ise 1982'de Lübnan'ı işgal eden İsrail'in, buradaki Filistin kamplarında (Sabra ve Şatila) Falanjistlerin gerçekleştirdiği ve yaklaşık iki bin sivil Filistinlinin hayatını kaybettiği katliama göz yummasıydı.

Dönemin Savunma Bakanı Ariel Şaron, bu katliamla ilgili olarak 1983'te İsrail'de açılan soruşturmada, ölümlerden 'dolaylı' yoldan sorumlu tutulmuştu.

İsrail, şimdi İspanya'ya yaptığı gibi o zaman da Belçika'ya baskı yapmış ve kısa zamanda netice almasını bilmişti.

Brüksel Mahkemesi, Belçika adaletinin, Ariel Şaron'u yargılama yetkisine sahip olmadığına karar vermişti.

Böylece Şaron hakkında sürdürülen tüm adli takibat da durdurulmuştu.

Görüldüğü gibi İsrail'in en büyük korkusu roketler, füzeler değil, hukuk aslında.

Öyle olduğu için de İsrail hükümetinin, son Gazze saldırılarına katılan askerlerini hukukî koruma altına alması boşuna değil.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye için iki BOP da çıkmaz sokak

Mehmet Yılmaz 2009.02.06

Davos'ta Başbakan Erdoğan'ın İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'e yönelik çıkışı hâlen tartışma konusu. Hem Türkiye'de hem de dünyada...

Şüphesiz bu tartışmaların odağında Türkiye'nin geleneksel politikalarından vazgeçip bir 'eksen' değişikliğine mi gidiyor endişesi yer alıyor.

Tabii buna Davos'ta ummadığı bir muameleyle karşı karşıya kalan İsrail'in kısa ve uzun vadede nasıl bir 'karşılık' vereceği kaygısını da eklemek lazım.

Her iki endişeyi besleyip büyüten asıl faktör ise Türkiye'nin son 'altı' yılda izlediği aktif dış politikanın bugün uluslararası toplum nezdinde ulaştığı nüfuzun büyüklüğü elbette.

Şimdi herkesin zihnini kurcalayan sorular şunlar:

-Türkiye ne yapmaya çalışıyor?

-Amacı nedir?

-Bölgede nasıl bir rol üstleniyor?

-Büyük aktörlerin tavır almakta zorlandığı bir konuda niçin kendini ateşe atıyor?

-Yoksa uluslararası sistemin yeniden şekillendiği bir dönemde yüzünü Batı'dan Doğu'ya mı çeviriyor?

Son bir haftada yapılan yorumlara bakınca yukarıdaki soruların kafaları karıştırması gayet doğal.

Neden?

Bu soruya cevap vermeden önce şu gerçeğin altını çizmemiz lazım.

-Erdoğan'ın 29 Ocak'ta Davos'ta yaptığı açıklamalar sadece devletleri değil, milletleri de derinden etkiledi.

Meseleye bu açıdan bakıldığında Davos'ta yaşananlar bir 'milat' niteliğinde. Ortadoğu tarihi açısından da dünya tarihi açısından da...

Elbette Türkiye için de bunun bir milat olduğunu söylemek mümkün.

Çünkü...

Türkiye ölçeğindeki bir ülke 'ilk' kez, hem de 'başbakan' düzeyinde İsrail'in uyguladığı 'pervasız' politikaları 'doğrudan' eleştirdi ve halen eleştirmeye devam ediyor.

Bu, pek görülüş bir davranış kalıbı değil.

Denilebilir ki İsrail'in politikaları eleştirilirken daha 'diplomatik' bir üslup kullanılabilirdi.

Elbette, daha farklı bir 'söylem' geliştirilebilirdi.

Bütün bu eleştiri ve yorumlar meselenin özünü değiştirmiyor ama.

Nedir o?

-Türkiye'nin, herkesin gözü önünde İsrail'i üst seviyede eleştirmesi Ortadoğu'daki devletlerin stratejik pozisyonlarını etkiledi.

Ayrıca, bölgedeki insanların 'siyasi' beklentilerini de yükseltti.

İkinci husus, birinci kısmı etkileme potansiyeline sahip olduğundan bence çok önemli.

Başta Türkiye olmak üzere Arap ülkelerinde ve İslam âleminde, Başbakan Erdoğan'ın şahsında Türkiye'ye gösterilen teveccühü iyi analiz etmek gerekiyor.

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından itibaren sürekli itilip kakılan geniş bir halk kesimini bu kadar memnun eden bir gelişme yakın zamanda yaşanmadı çünkü.

Galiba bu gerçeğin farkında olanların eleştirileri de övgüleri de Türkiye'ye rol biçme noktasında kesişiyor.

Birinciler, Türkiye'nin 'tek' başına strateji üretemeyeceğini varsayıyorlar ve 'klasik / statik' politikalardan vazgeçilmemesini öneriyorlar.

Keşke önermekle kalsalar...

Bir yandan 'Ankara Batı'dan kopuyor' endişesini pompalıyorlar diğer yandan da Türkiye'nin Ortadoğu'nun meselelerine bu kadar ilgi göstermesini yadırgadıklarını söylüyorlar.

Verdikleri mesaj ise gayet net:

-Türkiye, ABD'nin Bush döneminde ortaya attığı Büyük Ortadoğu Projesi'nin (BOP) taşeronu haline geliyor. İlimli İslam Projesi Türkiye'de hayata geçirilmek isteniyor.

Başbakan Erdoğan'ın çıkışından memnun olanlar da yakalanan havanın etkisinde. Türkiye'nin Ortadoğu'da liderliği eline almasını istiyorlar.

Hayallerini süsleyen politika ise şu:

-Türkiye artık Büyük Osmanlı Projesi'ni (BOP) yürürlüğe sokabilir.

Bence her iki BOP da Türkiye için bir çıkmaz sokak.

Sadece Anadolu insanının son 20 yılda dünya çapında gösterdiği performans Türkiye'nin her iki kalıba da uymayacak bir ülke olduğunu gösteriyor çünkü...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in 'şahin' seçimi

Mehmet Yılmaz 2009.02.09

İsrail yarın sandık başına gidiyor. Seçmenler, 120 sandalyeli Knesset'in yeni üyelerini belirleyecek. Seçim sonuçlarını şimdiden kestirmek zor...Ancak şurası kesin:

-Kampanya sırasında 'şahin' söylemleriyle öne çıkan partiler ipi en önde göğüsleyecek.

Mesela onlardan biri Binyamin Netanyahu'nun liderliğindeki Likud Partisi.

Aşırı sağcı politikalarıyla bilinen Likud'un sandıktan birinci parti çıkması kuvvetle muhtemel.

1996-1999 yılları arasında başbakanlık görevini üstlenen Netanyahu, İsrail'in 'şahin' politikacılarından biri. 10 yıl sonra yeniden 'başbakan' olmayı hayal ediyor.

Netanyahu'nun seçim vaadi ise Hamas'ı yok etmek:

-Gazze'deki savaş, zamanından önce bitti. Eğer seçilirsem Hamas'ı yok edeceğim.

Likud'un en büyük rakibi ise Kadima. Ehud Olmert'in boşalttığı liderlik koltuğunda şimdi Dışişleri Bakanı Tzipi Livni oturuyor.

Biliyorsunuz Olmert-Livni ikilisinin imzası var, İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği son katliamların altında.

22 gün süren katliam, Kadima'ya olan desteği bir hayli artırmış durumda. Açık ara önde giden Likud'u seçimlere 24 saat kala neredeyse yakalamış görünüyor Kadima.

Şüphesiz Livni'nin en büyük arzusu, Golda Meir'dan sonra İsrail'in ikinci kadın başbakanı olmak. Bu hırs onu şahin politikacılar safına itiyor tabii ki...

O da bu rolü oynamaya dünden razı.

Seçmenlerine hitap ederken sarf ettiği şu sözler, onun Filistin'le barış konusunda ne kadar 'radikal' görüşlere sahip olduğunu açıklıyor:

-Güvercin pencerenin eşiğinde... Ya kapıyı kapatacağız ya da onu içeri alacağız. Çözüm sizin ellerinizde.

Yani...

Kadima'yı tercih edin ki 'barış güvercini' bir daha dönmek üzere uçup gitsin!

İsrail'de siyasi zeminin bu kadar 'aşırı' sağa meyletmesi, incelenmesi gereken önemli bir olgu bence.

Düşünün ki İsrail'in en önemli partilerinden İşçi Partisi bile son kertede şahinler safında yer alıyor bugün.

Neden?

Elbette Savunma Bakanı Ehud Barak'ın seçim kazanma hırsından dolayı.

Hâlbuki mezkûr partinin en önemli özelliği, Oslo Anlaşmaları'na imza atan bir siyasi hareket olarak tarihe geçmesidir.

Tabii bir de 'demokrat' kimliğidir herhâlde...

Ama...

Ehud Barak liderliğindeki İşçi Partisi, Kadima'nın hükümet ortağı olarak 'sertlik yanlısı' bir politika izliyor bugün.

Bu siyasi tercihi ona seçim kazandırır mı peki?

Sanmıyorum.

Kaldı ki anketler İşçi Partisi'nin ancak dördüncü parti olabileceğini söylüyor bize.

O halde seçmenin aşırı sağ tercihi nasıl izah edilebilir?

Kimi yorumculara göre bunu şu üç faktörle açıklamak mümkün:

-Hizbullah, Hamas ve İran.

Bunlar, İsrail'in güvenliğini tehdit eden üç 'dış' faktör olarak karşımıza çıkıyor.

Meseleyi sadece bu üç unsurla izah etmek yeterli olmaz herhâlde. Bunların dışında başka faktörler de var çünkü.

Mesela, İsrail vatandaşı 1,2 milyon Arap'a yönelik 'düşmanlık' prim yapıyor seçmen nezdinde.

Ülke nüfusunun yüzde 20'sini oluşturan İsraili Arapları hedef alan İsrail Evimiz Partisi'nin, daha şimdiden 'güçlü' bir koalisyon ortağı olmaya aday haline gelmesi başka nasıl açıklanabilir ki?

'Sadakat yoksa vatandaşlık da yok' sloganıyla seçimlere giren partinin başında Avigdor Lieberman var.

Rus kökenli Yahudilerin desteğini alan Lieberman, İsraili Arapların orduda askerlik yapmasına karşı çıkıyor.

Ayrıca İsrail'de yaşayan Araplar ile Batı Şeria'daki yerleşim birimlerindeki Yahudilerin yerlerinin değiştirilmesini istiyor.

Görüldüğü gibi seçimler birbirleriyle aşırılıkta yarışan partiler arasında olacak.

Ya barış umutları?

Galiba ümitler şimdilik bir başka bahara ertelenecek.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dinleyen ABD, dinlemeye dayanabilecek mi?

Mehmet Yılmaz 2009.02.13

Üç hafta geçti, Barack Obama'nın Beyaz Saray'a taşınmasının üzerinden.Yemin ettikten sonra yaptığı konuşmanın muhtevasına uygun bazı kararlar aldı siyahî başkan.

Mesela...

-ABD'nin itibarını zedeleyen Guantanamo Üssü'nün kapatılması için talimat verdi.

-Irak'taki Amerikan askerlerinin büyük bölümünün bir yıl içinde geri çekileceğini ilan etti.

-Ekonomik krizin faturasını azaltmak amacıyla hazırlanan çözüm paketlerini açıkladı.

Bunlar Amerikan iç kamuoyuna yönelik atılmış adımlardı.

Peki ya dünya kamuoyu?

Bu konuda henüz atılmış bir adım da yok, verilmiş bir karar da.

Peki ama neden?

Yeni bir prensip hayata geçiriliyor da ondan.

Nedir o prensip?

-Önce dinle, sonra karar ver.

Ne demişti Obama yaptığı 'ilk' konuşmada?

-Sadece güç bizi koruyamaz. Canımızın her istediğini yapamayız. Sıkılı yumruğunuzu açarsanız, bizim de size elimizi uzatacağımızı bilin.

Yani...

Şunu demek istiyor:

-Bush'un son sekiz yılda taviz vermeden uyguladığı 'ben yaptım oldu' zihniyetine son veriyoruz artık.

Önerdiği çözüm ne peki?

Bir tür istişare mekanizması...

Uluslararası aktörlerle konuşmak, onların fikirlerini dinlemek istediğini beyan ediyor yeni ABD yönetimi.

Kısacası 'diyalog' kapısı ardına kadar açılıyor.

-Artık tek başımıza hareket etmeyeceğiz, karar vermeden önce mutlaka muhataplarımızın görüşlerinizi alacağız.

ABD'nin bu konuda ne kadar 'samimi' olduğu zamanla anlaşılacak. Ancak işbaşı yaptığı andan itibaren Obama ve ekibinin verdiği mesajlar hep bu yönde.

İşte onlardan birkaçı:

İslam âlemine...

-Müslüman dünyasına karşı görevimiz, Amerikalıların sizin düşmanınız olmadığını iletmektir. ABD ile İslam dünyası arasında 20-30 yıl önce mevcut olan saygı ve ortaklığa dayalı ilişkileri yeniden kurabiliriz.

İslam Konferansı Teşkilatı'na...

-Önümüzdeki dört yılda daha güvenli bir dünyanın kalıcı olarak inşası için barış ve dostluk ruhu içinde el ele çalışabiliriz.

Bush'un 'şer eksenli' ülkelerden biri dediği İran'a...

-Sizin gibi ülkeler, sıkılmış yumruklarını açmaya isteklilerse eğer, karşılarında bizim onlara uzanmış elimizi bulacaklar. İran ile en azından karşılıklı saygıya dayanan bir ilişkinin oluşturulması ihtimalinin var olduğunu düşünüyoruz.

Ortadoğu'daki sorunun taraflarına...

-İsraililer ile Filistinlilerin artık görüşme masasına dönmesinin zamanı geldi.

Soğuk Savaş dönemindeki en büyük rakiplerine...

-Rusya ile her şeye yeniden başlamak ve birlikte çalışmak istiyoruz.

Avrupa'daki müttefiklere...

-Yeni bir dünya düzeni için Avrupalı müttefiklerimizin çabalarına daha fazla ihtiyacımız var.

Obama ve ekibi dünyanın değişik bölgelerinde 'muhatap' kabul ettikleri aktörlerle fikir alışverişinde bulunuyor şimdi.

Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın Münih Güvenlik Konferansı çerçevesinde gerçekleştirdiği temasları bu yönde atılmış adımlar olarak saymak mümkün.

Hakeza Obama'nın Ortadoğu temsilcisi George Mitchell ile Afganistan ve Pakistan özel temsilcisi Richard Holbrooke'un bölge ziyaretlerini de...

Yeni ABD yönetimi, Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'un ortaya attığı 'Akıllı Güç / Smart Power' kavramını devreye sokarak 'askerî' ve 'diplomatik' gücünü bir arada kullanmayı hedefliyor.

Tabii ki hem 'dost' bildikleriyle hem de 'düşman' belledikleriyle temas kurmaya çalışarak.

Bu noktada akla gelen soru şu:

-Hâlihazırda uluslararası toplumu yakında alacağı 'önemli' kararlara hazırlamaya çalışan ABD ya muhataplarına söz geçiremez ise...

O zaman nasıl davranır acaba?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eski Sovyet askerlerinden Obama'ya tavsiyeler

Mehmet Yılmaz 2009.02.16

ABD Başkanı Barack Obama'nın dış politikada 'öncelik' verdiği konuların başında geliyor Afganistan.Çünkü...

2001'de Taliban rejimini deviren ABD ve müttefikleri, Afganistan'daki savaşı kaybediyor.

Bunu sadece biz değil, hemen herkes söylüyor.

Mesela onlardan biri Uluslararası Stratejik Araştırmalar Enstitüsü.

27 Ocak'ta yayınladığı 2009 yılı Askerî Dengeler Raporu'nda, mevcut durumu şöyle özetliyor:

-ABD ve NATO Afganistan'daki savaşı kaybediyor.

-Taliban, daha önce giremediği bölgelere son bir yılda girmeye başladı.

-2009 bu ülkede yürütülen savaşın akıbeti açısından çok 'kritik' bir yıl olacak.

İşin doğrusu yeni ABD yönetimi de bu gerçeğin farkında.

Obama'nın Afganistan'dan söz ederken 'çok zor' ifadelerini kullanması bu gerçeği gözler önüne seriyor.

Peki, nedir bu zorluklar?

Başkan Yardımcısı Joe Biden'a göre coğrafya, demografi ve tarih. Bu üç unsur, Afganistan'da kendileriyle mücadele ediyor.

Ya çözüm?

Bu konuda somut bir plan olmadığı belli...

Obama'nın Afganistan ve Pakistan Özel Temsilcisi Richard Holbrooke da ifşa ediyor bunu zaten:

-Afganistan için mucizevî bir formülümüz yok.

Ama...

Bütün bunlara rağmen ABD, işgali uzun süre devam ettirmek niyetinde. İlave 30 bin asker göndermeyi planlıyor şimdi.

Hâlihazırda 33 bin Amerikan askeri, NATO bünyesindeki 55 bin kişilik kuvvetle birlikte Afganistan'da bulunuyor.

Bu güçler...

-Taliban'la savaşıyor.

-Karzai yönetiminin güvenliğini sağlıyor.

-Afgan ordusunu ve polisini eğitiyor.

-Ülkenin kalkınması için 'imar' faaliyetlerinde bulunuyor.

Gelinen bu noktada 'geri çekilme' bir çözüm olabilir mi?

Der Spiegel'de konuyla ilgili bir makalesi yayınlanan eski Almanya Başbakanı Gerhard Schröder'e göre asla 'çözüm' olamaz.

Zira...

Yabancı askerlerin Afganistan'ı terk etmesi Taliban'ı güçlendirir, uluslararası güvenliği de tehdit altına sokar.

Batı cephesinden akseden manzara böyle...

Peki, 30 yıl önce (1979) Afganistan'ı işgal eden ve 10 yıl sonra yenilerek bu ülkeyi terk etmek zorunda kalan eski Sovyetler Birliği penceresinden ahval-i umumiye nasıl görünüyor acaba?

Biliyorsunuz Afganistan'da 15 bin askerini kaybetti Sovyetler Birliği. Savaşı kazanamayacağını anlayınca işgali bitirme kararı aldı. Son askerlerini de 15 Şubat 1989'da geri çekti.

Bu macera ona çok pahalıya patladı. Ekonomik ve siyasi sistem çöktü. Soğuk Savaş'ın 'süper' ülkesi bu savaştan sonra parçalandı.

Dün, 20 yıl önceki yenilgiyi hatırlatan önemli bir tarihi.

Moskova'da kendileri için düzenlenen törende Reuters muhabirine ilginç değerlendirmeler yapmış eski askerler.

Diyorlar ki...

-Başından itibaren bu savaşı kazanacağımıza dair bir ümit yoktu bizde.

-Oraya iyi amaçlar için gitmiştik. Onlara komünizmin güzelliklerinden bahsettik. Okullar inşa ettik. Yollar yaptık. Köylere elektrik götürdük.

-Şimdi Amerikalılar aynı şeyi yapıyor. Onlara demokrasi getirmek istediklerini söylüyorlar. Ama onlar demokrasi istemiyor ki. Afgan halkı kendilerinin yönettiği bir ülkede yaşamak istiyor.

Peki Obama'ya tavsiyeleri neler?

-Çatışmaların şiddetlendiği dönemde oradaki asker sayımız 100 bini geçmişti. Ama savaşı kazanamadık.

-Ne her evin önüne bir asker koymak mümkün ne de her dağın başına bir üs kurmak. Biz orada kendimizi gördük. Daha fazla asker, daha fazla direniş anlamına geliyor.

-ABD, Sovyetler'in yaşadığı tecrübeden ders çıkarmalı ve yenilgiyi kabul etmeli. Çok geç olmadan oradan çekilmeli.

Tarih tekerrür eder mi bilinmez. Ama eski askerlerin yorumlarının bir kıymet ifade ettiği muhakkak.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şiddetten medet umanlar, sulhu temsil edenler

Mehmet Yılmaz 2009.02.17

Türkiye'nin önü açık... Hem de çok açık... Türkiye önümüzdeki yıllara damgasını vurabilir. Tabii kısa vadede muhalif bir rüzgâr esmez ise eğer.

Çünkü, potansiyel enerjisini harekete geçirdiğinde bölgesel ve küresel aktör olma yolunda hızla mesafe alabilecek nadir ülkelerden biri Türkiye. Bu özelliği daha görünür bir hal aldı son dönemde.

Nedir bu özellik?

-Sorun çıkaran değil, problem çözen bir ülke.

Son altı yıldır Türkiye, komşularıyla sorunlarını çözmeye çalışan bir ülke konumunda. Sadece komşularıyla olan problemlerini çözmiyor. Bulunduğu coğrafyanın ona yüklediği misyonla bölgesindeki problem alanlarını birer

sulh adacığı haline getirecek kuşatıcı stratejiler de geliştiriyor. Kimi zaman arabuluculuk yapıyor. Kimi zaman da aralarında niza bulunan taraflar arasında 'diyalog' köprüleri kurmaya çalışıyor.

Bütün bu teşebbüslerin nihai amacı bölgedeki 'yerel' dinamikleri harekete geçirmek aslında... Yani güvene dayalı barış ve diyalog girişimleri başlatmak.

Türkiye'nin sınırları dışında bu kadar itimat telkin eden bir niteliğe bürünmesinin temelinde ne var peki?

Bence Anadolu insanının ortaya koyduğu değerler halitasının toplumsal zeminde bir karşılığının bulunması. Ve bunun son zamanlarda siyasete, ekonomiye, kültüre, sanata yansması. Ergenekon davasıyla ortaya çıkan gerçeklerden anlıyoruz ki...

-Türkiye'de korkutarak siyaset yapma dönemi bitiyor. Kardeş kavgalarına dayalı ideolojik kamplaşma dönemi bitiyor. Faili meçhul cinayetlerle kardeşi kardeşe kırdırma dönemi bitiyor. Milletin değerlerini hiçe sayma dönemi bitiyor.

Şüphesiz bütün bu bitişler sancılı oluyor. Tıpkı bir doğum gibi... İşte bu bitiş ve başlangıçların ne anlama geldiğini göstermesi bakımından önemli iki gelişme yaşandı bu hafta sonu. Onlardan biri Türkiye'de sokakların savaş alanına çevrilmesiydi. Diğeri de Abant Platformu'nun Erbil'de toplanmasıydı. Meydanlara dökülenler, Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin 10. yıldönümünü protesto ettiler.

Ancak bu tepkilerini ortaya koyarken yine yöntem yanlış içine girdiler. Şiddeti esas aldılar. İşyerlerinin açılmaması için baskı yaptılar. Sağa sola molotof kokteyli attılar. Çocukları ön cepheye sürdüler. Kendilerini ikaz eden polislerle çatıştılar.

DTP Eşbaşkanı Ahmet Türk, meydana gelen hadiseleri, sebeplerine değil sonuçlarına bakarak değerlendirdi, düzenlediği basın toplantısında: 'Polis, göstericilere orantısız güç kullandı.' Türk'e göre yürütülen mücadele haklı ve meşruydu. Kimliğiyle, kültürüyle özgür ve insanca bir yaşam talep eden Kürtler bir kez daha taleplerini dile getirmişti. Ama aynı Türk, Abant Platformu'nun Erbil'de düzenlediği toplantıya başka bir zaviyeden bakmayı tercih etti: 'Bugün Kürt halkının mücadelesini veren insanları dışlayarak, onların düşüncelerini almadan sorunun çözümü mümkün değildir.'

Ne demek istedi Ahmet Türk bu sözleriyle?

-Bu meselede asıl muhatap biziz.

Aynı toplantının geçtiğimiz yıl Diyarbakır'da yapılmak istendiğinde karşı çıkanlar kendileri değilmiş gibi konuşuyor Ahmet Türk. Diyarbakır olmayınca yaz aylarında Abant'ta gerçekleştirilen toplantıdan neden rahatsız olduklarını izah etmeden suçu başkalarının üzerine atmaya çalışıyor: 'Biz bu sorunun çözümünü bu ülkede görüyoruz. İç dinamiklerin harekete geçirilmesinde görüyoruz. Burada parlamentoda siyasi zeminde tartışarak ortak akli ortaya koyarak çözebileceğimize inanıyoruz. Bunun dışındaki yapılan çalışmalar tamamen Kürt sorununu örtmeye sulandırmaya yönelik çabalardır.'

Ahmet Türk dâhil, herkesin farkına varması gereken gerçekler şunlar aslında: 'Toplumsal tabanın talepleri değişiyor. Siyasetin dili farklılaşıyor. İdeolojilerin sivrilikleri törpüleniyor. Cidale dayalı kamplaşmaların yerini teavüne dayalı girişimler alıyor.'

Bu değişim dinamiğini korku politikalarıyla engellemek mümkün değil artık. Hele şiddet yoluyla, kaos senaryolarıyla değişim sürecini tersine çevirmek hiç mümkün değil. Anadolu insanı hem Erbil'den yükselen sesi duydu hem de sokaklardan yükselen tehdit mesajını aldı. Sanırım 29 Mart'taki tercihiyle bunu gösterecek bize.

Erbil'de konsolosluk açmak çok mu zor?

Mehmet Yılmaz 2009.02.20

Abant Platformu önemli bir organizasyona imza attı, 18'inci toplantısını Erbil'de gerçekleştirerek."Barışı ve Geleceği Birlikte Aramak" başlığı altında yapılan toplantının daha şimdiden tarihe geçtiğini söylemek mümkün.Neden mi?

Çünkü toplantı...

-Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nin merkezî şehri Erbil'de yapıldı.

-Önemli tespitlerde bulunuldu.

-İlişkilerin kalıcı hale gelmesi adına somut çözüm önerileri sunuldu.

İlişkilerin bundan sonra kazanacağı ivme bakımından yapılan tespit ve teklifler önemli.

Niçin önemli olduğunu vurgulamadan önce onlardan birkaçını zikretmekte fayda var sanırım:

-Türkiye ile Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi arasındaki münasebetlerin geliştirilmesi sadece iki tarafa değil, bölgeye de barış ve istikrar getirecektir.

-Bu gelişme Irak'taki Kürt, Arap, Türkmen, Asuri, Süryani, Keldani, Ermeni ve tüm Ortadoğu halklarının faydasına olacaktır.

-Türkiye sınırı, Irak'ın Avrupa kapısıdır. Türkiye'nin Irak sınırı ise tarihe ve medeniyete açılan kapıdır. Bu kapılar sonuna kadar açık kalmalıdır.

-Sınırdan geçişlerin kolaylaştırılması için gerekli düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

-Erbil'de Türk konsoloslğu ve Ankara'da Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin bir temsilciliğinin açılması genel bir arzu olarak dile getirilmiştir.

Kısaca özetlemek gerekirse...

Türkiye ile Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir zeminde gelişmesi için ekonomik ve siyasi açılımların yapılması gerekiyor.

Yani...

-Ticari bağlantıları artırmak amacıyla sınır kapıları daha fonksiyonel hale getirilebilir.

-Siyasi ilişkilerin pekişmesi için de Türkiye Erbil'de konsolosluk açabilir.

Aydınların Abant Platformu'nda dile getirdiği bu tekliflere bölgesel yönetim de sıcak bakıyor aslında.

Gazetemizin Dış Haberler Editörü Celil Sağır'a demeç veren Irak Kürdistan Demokrat Partisi'nin Dış İlişkiler Temsilcisi Sefin Dizayi, Türkiye'nin Erbil'de bir temsilciliğinin olmamasından büyük üzüntü duyduklarını

söylüyor.

-Çok üzülmüyoruz. Hâlbuki burada Amerika dâhil 12 ülkenin temsilciliği var.

Çek Cumhuriyeti ve Güney Kore gibi ülkelerin bile konsolosluk açtığı Erbil'de Türkiye'nin herhangi bir temsilciliğinin olmaması, en fazla kimi etkiliyor dersiniz?

Tabii ki bölgede faaliyet gösteren yüzlerce Türk işadamını...

Sefin Dizayi de bu konuya temas ediyor zaten:

-Onların işlerini kolaylaştırmak amacıyla Türkiye Erbil'de mutlaka bir konsolosluk açmalı.

Her ne kadar Türkiye bu konuda aheste revlik davransa da Ortadoğu'da stratejik hesapları olanlar birbiri ardına temsilcilikler açıyor Erbil'de.

Fransa'dan sonra bu kervana katılan son ülke Almanya oldu mesela.

22 yıl aradan sonra Irak'ı ziyaret eden 'ilk' Alman yetkili olan Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier tarafından çarşamba günü açıldı Erbil'deki temsilcilik.

Fransa ve Almanya'yı yakında Rusya ile Yunanistan'ın izlemesi bekleniyor.

İran'ın Erbil'den sonra Süleymaniye'de de konsolosluk açmak istediğini, geçtiğimiz hafta bölgeyi ziyaret eden Dışişleri Bakanı Manuçehr Mutteki açıklamıştı hatırlarsanız.

ABD'nin Irak'ı işgal kararına en fazla itiraz eden üç ülke, bu kez Bağdat'la ve Erbil'le sıkı ekonomik, siyasi, kültürel ilişkiler kurma peşinde.

Şartlar bu kadar müsait iken Türkiye neden yanı başındaki imkânlara bu kadar bigane kalıyor anlaşılır gibi değil.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gül'ün Afrika ziyaretinin önemi

Mehmet Yılmaz 2009.02.23

Ne demişti ABD'de yayımlanan istihbarat ve ekonomi dergisi Stratfor?-Türkiye'nin gücünün uzun vadede artması kaçınılmaz. Bölgede lider ülke olabilir.

George Friedman imzalı yazıda Türkiye'nin gücünü Müslümanları desteklemek üzere genişletebileceği, Arnavutlar ve Boşnaklara yardım ederken Balkanlar'a girebileceği, etki alanını Arap rejimlerini şekillendirmek için güneye doğru uzatabileceği dile getirilmişti.

Ayrıca...

Nüfuzunu yakın bağları olan Orta Asya üzerinde de kullanabileceği belirtilmişti.

Yazıdaki ilginç ayrıntılardan biri de Türkiye'nin 'askerî' gücüyle ilgiliydi.

-Nihayetinde Türkiye, Kuzey Afrika'daki olayları etkileyen bir deniz gücüne de yoğunlaşabilir.

Ülkemizin, Kuzey Afrika'daki olayları etkileyebilecek bir deniz gücüne 'henüz' sahip olmasa da kısa vadede uluslararası güç dengelerini etkileyebilecek yeni 'cazibe' merkezlerini ihmal etmediği muhakkak.

Mesela...

-Aden Körfezi'ne savaş gemisi göndermesi.

-Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Kenya ve Tanzanya ziyaretleri.

Aslında Türkiye'nin Kara Kıta açılımı yeni değil.

Osmanlı Devleti zamanında kurulan ilişkiler Soğuk Savaş döneminde biraz ihmal edilmişti.

1990'lardan itibaren siyasi, askerî, kültürel ve ekonomik temaslar yeniden canlanmaya başladı.

İlişkiler, 1998'de 'Afrika'ya Açılım Eylem Planı' ile ivme kazandı. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın 2003 yılı başında 'Afrika Ülkeleriyle Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi' hazırlamasıyla hızlandı.

Afrika ülkelerinde yeni ticaret müşavirlikleri açıldı. Ardından 2005, 'Afrika Yılı' ilân edildi.

Gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler, imzalanan ekonomik ve ticarî anlaşmalar sayesinde ülkemizin kıtayla ilişkileri iyice pekişti.

Türkiye, 12 Nisan 2005 tarihinde Afrika Birliği'nde (AfB) gözlemci ülke statüsünü kazandı.

AfB, Ocak 2008'de gerçekleştirdiği zirvede Türkiye'yi 'Afrika'nın Stratejik Ortağı' ilân etti.

Aynı yılın ağustos ayında İstanbul'da yapılan Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi ise ilişkilerin ulaştığı son nokta olması bakımından tarihe geçti.

Şüphesiz Türkiye ile Afrika ülkeleri arasındaki münasebetlerin bu kadar hızlı gelişmesinde özel sektörün katkısı da çok büyük.

Özellikle Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu'nun (TUSKON) gerçekleştirdiği ticarî etkinlikler Türk işadamlarının yeni 'dış pazarlar' bulmasına yardımcı oldu.

Rakamlar da bu gerçeği gösteriyor zaten.

Türkiye ile Afrika ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 2003'te 5,4 milyar dolar seviyelerindeyken bu rakam 2008'de 16 milyar doları aştı. Şimdi hedef bu rakamı 2010'da 30 milyar dolara çıkarmak.

Hatırlatmakta fayda var.

Türkiye, Afrika ile stratejik işbirliği yapan üç ülkeden biri. Diğerleri Çin ve Hindistan...

Çin ile Afrika ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 2000 yılında 10 milyar dolardı. Bu rakam 2008'de 107 milyar dolara çıktı.

Hindistan'ın Afrika ile ticareti 1991'de 967 milyon dolar civarındaydı. 2008'de bu rakam 35 milyar doları buldu. Hindistan önümüzdeki beş yılda ticaret hacmini 100 milyar dolara çıkarmayı hedefliyor.

Yeni Delhi'de hafta sonu yapılan ve 32 ülkenin katıldığı Hindistan-Afrika Zirvesi'nde bu niyetini ortaya koydu hükümet. Önümüzdeki beş yıl için Afrika ülkelerine 5,4 milyar dolar kredi vereceğini açıkladı.

Hâsılı...

Halen Afrika'da toplam 12 büyükelçiliği olan ve bu sayıyı yeni açılacak 15 temsilcilikle 27'ye çıkarmayı hedefleyen Türkiye'nin Afrika açılımı çok önemli.

Aynı şekilde Gül'ün cumhurbaşkanı seviyesinde Kenya ve Tanzanya'ya gerçekleştirdiği 'ilk' resmî ziyaretler de...

Umarım bu açılımlar artarak devam eder.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lider ülke

Mehmet Yılmaz 2009.02.27

Nihâyet Ankara'ya geldi, ABD Başkanı Barack Obama'nın Ortadoğu Özel Temsilcisi George Mitchell. "Nihâyet" diyoruz. Çünkü, geçen ay gelmesi bekleniyordu.

Ama gelmedi, gelememi. Araya 'teknik' sebepler girdi. Bir aylık gecikmeden sonra 25-26 Şubat tarihlerinde gerçekleştirilmiş oldu bu ziyaret.

George Mitchell, Ankara'da üst düzey görüşmeler yaptı. Cumhurbaşkanı Gül, Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Babacan ile bir araya geldi.

Türkiye'nin bölgesel ve küresel sorunlarla ilgili görüşlerini dinledi.

Aynı konularda yeni Amerikan yönetiminin 'siyasî' yaklaşımını anlattı.

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Amerikalı diplomat, muhataplarıyla görüşürken Türkiye'nin 'bölgesel önemi' üzerinde durdu özellikle. Mesela dedi ki...

-Ortadoğu'da barışın tesisi adına Başkan Obama'nın gerçekleştireceği çabalarda Türkiye 'kilit rol' oynayabilir.

Başka...

- Ortadoğu konusunda Ankara'nın görüşlerine ve desteğine ihtiyacımız var.

Peki ama neden?

Mitchell'e göre Türkiye, ABD'nin önemli bir müttefiki. Ayrıca İsrail'le önemli ilişkilere sahip... Dolayısıyla kapsamlı bir diyalogda 'etkin' rol oynayabilir. Peki bu 'nasıl' olabilir?

-Ortadoğu'da barışın sağlanması için Türkiye'den liderlik bekliyoruz.

Şüphesiz bahsi geçen liderliğin ne anlama geldiği pek belli değil. Kaldı ki Türkiye, bir süredir "proaktif diplomasi" stratejisi izliyor uluslararası arenada. Hem de ABD bu konuda herhangi bir görüş belirtmediği halde.

Ne mi yapıyor?

-Lübnan'daki krizin çözümüne yardım ediyor.

-Irak'ta Sünnilerin sürece katılmasını sağlıyor.

-İsrail ile Suriye arasında arabuluculuk yapıyor.

-Kafkaslar için istikrar platformunu öneriyor.

-Hamis'ın muhatap alınmasını savunuyor.

Kısacası...

İçinde bulunduğ u bölgeye barış ve istikrarın hâkim olması için elinden geleni yapıyor.

Hem de tüm samimiyetiyle...

İsrail'in son Gazze katliamı sırasında gösterdiği çabalar da bunun delili zaten.

Bu noktada bir hususun altını çizmek gerekiyor:

-Türkiye'nin liderliği konusunda ABD yönetimi ne kadar samimi acaba?

Hatırlarsanız Türkiye, Gazze'ye ilk bombalar düşmeye başladığı andan itibaren devreye girdi.

Bölgenin önemli ülkeleriyle temaslar kurdu.

Yapılan her zirve toplantısına katıldı.

Taraflara itidal çağrısı yaptı.

Filistinli grupların barışması için girişimlerde bulundu.

Ateşkesin tek taraflı olmaması için Hamas'ın da benzer bir çağrı yapmasını sağladı.

Ancak...

Bütün bu 'iyiniyet' çabalarına rağmen Türkiye'ye, İsrail ile Hamas arasındaki görüşmelere 'liderlik' yapma rolü verilmedi.

Verilmediği gibi görüşmelerin bundan böyle Mısır üzerinden yapılacağı da bir şekilde Ankara'ya hissettirildi.

Sahi Davos'ta ne diyordu İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres, Başbakan Erdoğan'a saldırgan bir üslupla cevap verirken?

-Bizi Mısır anlıyor. Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas anlıyor. Ama siz anlamıyorsunuz.

George Mitchell, Peres'in bu sözlerini dikkate alarak Türkiye'ye 'liderlik' rolü biçmiştir herhalde.

Eğer öyle ise Türkiye'nin tezleri Washington'da mâkes bulmaya başlamış demektir.

Aksi takdirde...

Bu sözler, gönül almaktan öte bir anlam taşımayacaktır Ankara'nın nezdinde.

Tabii Türk halkının zihninde de...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerikan askeri Irak'tan çekilirken

Mehmet Yılmaz 2009.03.02

Beklendiği gibi ABD Başkanı Barack Obama, Irak'tan çekilme planının ayrıntılarını açıkladı birkaç gün önce.Buna göre...

Irak'ta görev yapan muharip Amerikan askerlerinin görev süresi Ağustos 2010'da sona erecek.

Yani...

Yaklaşık 100 bin asker Irak'tan çekilmiş olacak önümüzdeki 18 ayda.

35-50 bin arasında değişecek bir güç ise 2011'in sonuna kadar görevini sürdürecektir.

Ne yapacak bu askerler?

- Merkezî hükümeti destekleyecek.
- Iraklı meslektaşlarını eğitecek.
- Amerikan çıkarlarını koruyacak.

Hâlihazırda ABD'nin Irak'ta 142 bin askeri bulunuyor. 2003'te başlayan işgalden bu yana savaşta hayatını kaybeden Amerikan askerlerinin sayısı ise 4 bin 250.

Başkan Obama, aldığı bu kararla seçim öncesi vermiş olduğu vaadi de 'kısmen' yerine getirmiş oluyor aslında.

Ne demişti geçen yıl siyahî başkan?

-Seçilirim askerlerimizi 16 ayda Irak'tan çekeceğim.

Birkaç aylık sapmanın altında yatan temel faktör ise 2009'un sonunda Irak'ta yapılacak seçimler.

Bu yıl içinde iki muharip tugayın çekilmesini istiyordu Başkan. Ama askerler 'güvenlik' gerekçesiyle buna karşı çıktı. Hatta daha uzun vadede çekilmeyi önerdiler.

Şimdi alınan karar, bir 'orta yol' bulunduğunu gösteriyor bize.

Peki, Obama bu kararı niye alıyor?

Şüphesiz ekonomik sebepler önemli bir rol oynuyor bu kararın alınmasında.

Biliyorsunuz ABD, ciddi bir malî kriz içinde... Son açıklanan rakamlar da ekonominin içinde bulunduğu durumu gözler önüne seriyor zaten.

ABD'nin 2009 yılı tahminî bütçe açığının 1 trilyon 750 milyar dolar civarında gerçekleşmesi bekleniyor.

Amerikan yönetimi, bu yıl 3,5 trilyon dolardan fazla harcama öngörüyor. Bu bütçe 'ilk' kez Irak ve Afganistan savaşlarının gerçek maliyetlerini ihtiva ediyor.

Dört yıllık başkanlık döneminde Obama'nın hedefi işte bu bütçe açığını yarı yarıya azaltmak.

Başarabilir mi?

Ekonominin nasıl bir performans göstereceğine bağlı...

Obama'nın açıkladığı bütçeye göre ekonominin 2009'da yüzde 1,2 küçülmesi öngörülüyor.

2010'da da yüzde 3,2 büyümesi...

Kongre Bütçe İdaresi ise bu konuda daha 'kötümser' tahminlerde bulunuyor:

-2009'da yüzde 2,2 küçülme, 2010'da yüzde 1,5 büyüme.

Kısacası...

Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla, 2008'in son üç ayında bir önceki yıla göre yüzde 6,2 geriledi. Ülkedeki işsizlerin sayısı beş milyon 100 bini aştı.

Bu tablo ABD'nin bir an evvel Irak'tan çekilmesini tavsiye ediyor yönetime.

Irak bu karara hazır mı peki?

Başbakan Nuri el Maliki'ye göre hazır...

Irak güvenlik güçlerinin sorumluluğu üstlenebilecek kapasitede olduğunu söylüyor.

Ama bir isteğini de belirtiyor hemen:

- Direnişçilerle mücadele edebilmemiz için daha çok askerî teçhizat ve silaha ihtiyacımız var.

Bugün Irak güvenlik güçlerinin sayısı yaklaşık 600 bin civarında. Bunlardan 254 bini asker, 340 bini polis. Kalanı da diğer unsurlardan oluşuyor.

ABD, Iraklı asker ve polisleri eğitmek için şimdiye kadar 20,4 milyar dolar harcadı.

Irak hükümeti askerlere ortalama ayda 375 dolar maaş veriyor. Polislerin aldığı para ise 95 dolar civarında.

Iraklı komutanlar, bu şartlar altında direnişe karşı çıkmalarının zor olduğunu savunuyorlar. Asker ve polisleri motive edebilmeleri için maaşların daha iyi seviyelere çıkarılmasını istiyorlar.

Hâsılı...

Önümüzdeki 18 ayda Irak'ta dengeler önemli ölçüde değişecek.

Maliki, Iraklıların buna hazır olması gerektiğini savunuyor.

Sadece Irak halkı mı?

Bence Türkiye de hazır olmalı bu yeni gelişmeye.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilge Adamlar

Mehmet Yılmaz 2009.03.06

Diplomasiyi yakından takip edenler iyi bilir "Âkil Adamlar" kavramını. Tecrübeli, bilgili, yaşı itibarıyla belli bir alanda söz sahibi olan insanlardır onlar.

Ulusal ve uluslararası pek çok sorun gündeme geldiğinde fikirlerine başvurulur.

Meselelere yaklaşımları önemsenir.

Çözüm noktasında ortaya koydukları tekliflere değer verilir.

Devlet umuru görmüş olmaları, stratejik bakış açısına sahip bulunmaları onların birer "duâyen" olarak ön plana çıkmasına zemin hazırlar her zaman.

Dün onlardan bazılarını dinleme fırsatı bulduk bir grup meslektaşımızla birlikte.

Bu buluşmaya vesile olan kurum ise "Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi" idi.

Yeni kurulan bir araştırma kurumu Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Kısaltılmış ismiyle BİLGESAM'ın başkanlığını Dr. Atilla Sandıklı yapıyor.

"Olaylara ve problemlere millî bakış" getirmek amacıyla kurulduğu açıklanan yeni düşünce kuruluşunun Bilge Adamlar Kurulu'nda önemli isimler var.

Mesela onlardan biri, 1999 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndan emekli olan Oramiral Salim Dervişoğlu.

Bir diğeri eski dışişleri bakanlarından ve emekli büyükelçilerden İlter Türkmen.

Listede Onursal Yargıtay Başkanı Prof. Dr. Sami Selçuk'tan eski Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı ve emekli Büyükelçi Özdem Sanberk'e, eski MİT müsteşarı Sönmez Köksal'dan eski bakanlardan ve valilerden Kutlu Aktaş'a kadar birçok isim yer alıyor.

Akademik kadro da hayli zengin...

Eski Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Prof. Dr. Orhan Güvenen, Prof. Dr. Nur Vergin, Prof. Dr. İlder Turan, Prof. Dr. Ersin Onulduran, Prof. Dr. Ali Karaosmanoğlu, Prof. Dr. Çelik Kurdoğlu onlardan sadece bazıları.

BİLGESAM "Türkiye'nin Bugünü ve Yarını" adlı bir belge de yayınladı tanıtım toplantısında.

İlder Türkmen tarafından hazırlanan belgede önemli tespitlerde bulunuluyor.

Örneğin...

AB'ye üyelik sürecine destek veriliyor.

Yeni bir anayasanın kotarılmasının kaçınılmaz olduğu zikrediliyor. Bunun için de yasal düzenleme yapılarak bir Kurucu Meclis tesis edilmesi ve bu mecliste yüzde bir oy alan partilerin de temsil edilmesi öneriliyor.

Siyasi Partiler Yasası'nda değişiklik yapılması ve seçim sistemindeki yüzde 10 barajının kaldırılması teklif ediliyor.

Belgede ayrıca yargı sisteminin reforma muhtaç olduğu da zikrediliyor.

Belgede ön plana çıkan kısım ise "Kürt Sorunu" çerçevesinde dile getirilenler.

Bu bölümde deniliyor ki...

-Kürt meselesinin üniter devlet temelinde çözülmesi her şeyden önce Kürt kültürel kimliğinin gerçekten tanınmasına bağlıdır.

-Resmî toplantı ve temaslar dışında Kürtçenin kullanılmasını engelleyen idarî veya adlî uygulamalar da sona erdirilmelidir.

-Talep olan yerlerde ve okullarda Kürtçenin seçmeli ders olarak öğretilmesi gerekir.

-Üniversitelerde Kürdoloji enstitüleri, Kürt dili ve edebiyatı bölümleri kurulmasına izin verilmelidir.

Kürt meselesi analiz edilirken Kuzey Irak'taki oluşum da göz ardı edilmiyor belgede.

Türkiye ile Kuzey Irak Kürt Yönetimi arasındaki ilişkilerin çatışmacı değil, barışçı ve yapıcı olmasının her iki tarafın da yararına olduğu vurgulanıyor.

Türkiye ile çatışan bir Kuzey Irak'a İran'ın sahip çıkacağı, bunun da Tahran'ın nüfuz alanını genişletme anlamına geleceği belirtiliyor.

Türkiye'nin klasik boyun ağırlarından kurtulması için BİLGESAM'ın ortaya koyduğu perspektif "yapıcı" bir niteliğe sahip.

Dolayısıyla...

İlgililerin bu belgeyi okumasında fayda olduğunu düşünüyorum.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermenistan'la normalleşme süreci

Mehmet Yılmaz 2009.03.09

"Türkiye ve Ermenistan'ın, ilişkilerin normalizasyonu çabalarına ABD'nin de destek olması ve Yukarı Karabağ sorununun çözümü için Minsk Grubu'nun çabalarına ortak destek verilmesi suretiyle Güney Kafkasya'da barış, istikrar ve refahın yayılmasının teşvik edilmesini iki ülke de taahhüt eder."

Bu cümle, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın Ankara'da Dışişleri Bakanı Ali Babacan'la yaptığı görüşmenin ardından yapılan "ortak" açıklamadan alındı.

Açıklamada altı çizilen iki bölüm var.

Bunlardan birincisi, Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi.

Diğeri de Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki sorunların çözümü.

Bir süredir her iki konuda da temaslar yürütülüyor, ilgili ülkeler arasında.

Dün NTV'ye konuşan Babacan, Türkiye ile Ermenistan arasındaki temas trafiğinin Eylül 2007'de başladığını açıkladı. Bir yıl gizli yürütülmesinin ise Ermenilerin talebi olduğunu söyledi.

O tarihten bu yana görüşmelerde önemli mesafeler alındığı muhakkak.

28 Ocak'ta Davos'ta bir demeç veren Babacan, 2009 yılının Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde bir dönüm noktası olabileceğini belirtmişti:

- Bu sene içinde bir çözüm olursa bu, beni şaşırtmaz doğrusu.

Benzer bir temenniye Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan da dile getirmişti, 45. Münih Güvenlik Konferansı sırasında yaptığı konuşmada:

- Ermenistan ile Türkiye arasındaki ilişkiler yakın gelecekte iyileşebilir.

Ankara ile Erivan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi, bölgenin istikrara kavuşması açısından önemli.

Şüphesiz Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki sorunların çözümü de...

Bu konuda AGİT bünyesinde kurulan Minsk Grubu iki ülke arasındaki ihtilafları gidermek için çaba sarf ediyor. Grubun yaptığı son açıklama "umut" verici nitelikte.

Şubat sonu ve mart başında gerçekleştirilen müzakerelerden olumlu sonuçlar elde edildiği belirtilen açıklamada, "Yukarı Karabağ sorunu kısa sürede çözüme kavuşabilir." deniliyor.

Peki, bu mümkün mü?

Taraflar "siyasî irade" gösterdikleri takdirde tabii ki mümkün.

Şubatın ortalarında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de demişti:

- Yukarı Karabağ sorunu, barış yoluyla çözülebilir. Bu konuda ümitliyiz.

Malumunuz Yukarı Karabağ konusunda öne çıkan üç "temel" mesele var:

- Karabağ etrafındaki yedi reyonun durumu.
- Kaçgınların, terk ettikleri topraklara dönüşü.
- Karabağ'ın statüsü.

Ermenilerin yedi reyonu işgal altında tutması uluslararası hukuka ve BM kararlarına aykırı. Dolayısıyla buralardan belli bir plan çerçevesinde er ya da geç çekilmesi kuvvetle muhtemel.

Bu çekilme sonrası kaçgınların dönüşü de problem.

Azeriler 800 bin kişinin mülteci durumunda olduğunu savunuyor. Bir anlaşma olduğunda bu insanların ne kadarının bahsi geçen yedi reyona ne zaman geri döneceği büyük tartışma konusu.

En önemli ihtilaf konusu ise Karabağ'ın statüsü elbette...

Taraflar mevcut pozisyonlarından vazgeçmediği takdirde bu konunun kısa vadede çözümü imkânsız görünüyor.

Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesini etkileyecek en önemli faktörlerden biri ABD Başkanı Barack Obama'nın 24 Nisan'da yapacağı konuşmada 1915 olaylarından söz ederken "soykırım" kavramını kullanması.

Diğeri de Amerikan Kongresi'nin soykırım tasarısını kabul etmesi.

Bu arada Ermeni diasporasının Erivan üzerinde kuracağı baskıyı da unutmamak lazım...

Sanırım bölgedeki gelişmelerin nasıl bir seyir izleyeceği, 18 Mart'ta Azerbaycan'da yapılacak referandum ile 16 Nisan'da Erivan'da gerçekleştirilecek KEİ Zirvesi'nden sonra daha bir netlik kazanacak.

Bekleyip görelim.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD'nin İran ve Suriye ile teması

Mehmet Yılmaz 2009.03.13

İyice ortaya çıktı artık. Belli ki ABD'nin 'öncelikli' gündem maddeleri arasında İran ve Suriye ile 'doğrudan' temas kurmak da var.

Henüz bu yönde atılmış adım ya da adımlar çok küçük. Ancak tarafların beyanlarından 'diyalog' kurmak niyetinde oldukları anlaşılıyor.

Şüphesiz bu süreci başlatan en önemli faktör, geçtiğimiz kasım ayında Barack Obama'nın başkan seçilmesi.

Tabii Türkiye'nin son altı yılda hayata geçirdiği stratejiyi de unutmamak lazım... Özellikle Ortadoğu'daki tüm aktörlerle yakın temas içinde bulunma politikasını...

Seçim kampanyasını 'değişim' sloganı üzerine bina eden Obama, 20 Ocak'ta başkanlık koltuğuna oturur oturmaz hep bu doğrultuda mesajlar verdi dünya kamuoyuna.

Bunlardan biri de ABD'ye düşmanlık besleyen ülkelere uzattığı zeytin dalıydı:

-Sıkılı yumruklarınızı açarsanız, bizim de size elimizi uzatacağımızı bilin.

Henüz yumruklar gevşetilmiş değil. Fakat perdenin önünde çok sıkı tutulmadığı da muhakkak...

Nereden mi çıkarıyoruz bu hükmü?

Elbette dün 'düşman' kabul edilen ülkelerin, mesela İran ve Suriye'nin sergilediği tavırlardan...

İran, 'Şer Eksen'i'nde yer alan üç ülkeden biri olarak nitelendirilmişti bir önceki ABD Başkanı Bush tarafından.

29 Ocak 2002 tarihli 'Ulusun Birliği' konuşmasında Bush, bu ekseninde yer alan ülkelerin İran, Irak ve Kuzey Kore olduğunu ilan etmişti.

Ona göre bu üç ülke teröristlere yardım ediyordu.

Ayrıca, kitle imha silahı edinmeye çalışıyordu.

Sonra ne oldu?

Yaklaşık bir yıl sonra Irak işgal edildi.

Sıradaki 'hedef' ülkelerin Suriye ve İran olduğu konuşulmaya başladı.

Neden?

Çünkü her iki ülke de Irak'taki direnişe destek veriyordu.

Şimdi İran ile ABD arasında doğrudan ya da dolaylı görüşmelerin yapılabileceği konuşuluyor.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad'ın şu sözleri bu açıdan kayda değer:

-Eğer ortada bir hakkaniyet ve saygı varsa, arabuluculuğa gerek kalmaz.

Şimdiye kadar İran ile ABD arasında bu tür temennilerin ötesine geçen "somut" bir diyalog kurulmuş değil.

Ama...

ABD'nin Suriye ile temas kurma fikri kuvveden fiile geçmiş durumda. 'İlk' işaretler de Obama görevi devralmadan çok önce verilmişti zaten.

ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi 2007'nin ortalarında; eski başkanlardan Jimmy Carter da 2008'in sonunda Şam'ı ziyaret etmişti çünkü.

21 Şubat'ta ABD Senatosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı John Kerry Suriye'de Devlet Başkanı Beşşar Esed'le görüştü.

Birkaç gün önce de ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Yakın Doğu işlerinden sorumlu yetkilisi Jeffrey Feltman ile Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi'nden Dan Shapiro ağırlandı Şam'da.

Suriye'ye Ocak 2005'ten sonra 'ilk' kez yapılan bu üst düzey resmî temas, ABD'nin yıllardır husumet içinde olduğu Şam'a yönelik tutum değişikliğini yeterince ortaya koyuyor sanırım.

Peki Şam yönetimi ne düşünüyor bu konuda?

Önceki gün Beşşar Esed'in ABD'ye Suriye ile İsrail arasında arabuluculuk yapma çağrısında bulunması iki ülke arasındaki buzların hızla eridiğini gösteriyor bize.

Yakında Obama'nın Ortadoğu Özel Temsilcisi George Mitchell'i Şam'da görmek pek şaşırtıcı olmayacak anlaşılan.

ABD'nin 'diyalog' merkezli 'yeni' stratejisi Ortadoğu'daki dengeleri temelinden sarsacak nitelikte.

Kısacası...

Türkiye'nin yakın çevresinde 'tablo' hızla değişiyor.

İran'a giderken ne demişti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül?

-Yakında çok iyi şeyler olacak. İklim buna müsait. Yeni bir çağ açılabilir.

Ne denilebilir ki bu samimi temennilere 'inşallah'tan öte.

İnşaallah...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bernard Lewis'in gözünden Arapların geleceği!

Mehmet Yılmaz 2009.03.16

İsrail'in Gazze'yi bombalaması bir gerçeği açığa çıkardı:-Arap ülkeleri arasında vifak ve ittifak yok. Aralarındaki ihtilaflar ise hayli derin.

Ortak hareket etmelerini engelleyen pek çok sebep var.

Onlardan biri siyasi hesaplar...

Her ülke 'önce can sonra canan' diyor. Kangren haline gelmiş problemlerin çözümünden kendine 'çıkart' sağlamaya çalışıyor.

Bir diğer sebep birbirleriyle rekabet içinde olmaları...

Siyaseten güçlü olanlar Arap âlemine liderlik yapmak istiyor. Bu rekabet o kadar ileri boyutlarda ki...

Son olayda Arap ülkeleri İsrail'i durduramadı mesela.

Neden?

Filistin halkının yaşadığı dramı konuşmak için bir masa etrafında buluşamadılar da ondan.

Bir kısmı Katar'da toplandı, bir kısmı da Mısır'da.

Sonuç?

Her iki toplantıdan da dertlere derman olacak bir netice çıkmadı tabii ki...

Onların yapamadığını Başbakan Erdoğan yaptı, Davos'ta saldırgan bir üslupla konuşan İsrail Cumhurbaşkanı Peres'e cevap vererek.

Şüphesiz bu çıkış İsrail'i rahatsız etti.

Ama...

Ondan daha fazla Arap ülkeleri rahatsız oldu sanki.

Öyle olmasaydı, Ankara'nın ateşkes sürecinde daha aktif rol üstlenmesini isteyebilirlerdi. Ancak istemediler.

Anlaşıyor ki...

Türkiye'nin Ortadoğu'daki problem alanlarına 'müdahil' olmasından sadece İsrail rahatsız değil.

Arap ülkeleri de istemiyor Ankara'nın devreye girmesini, Acem ülkesi İran da...

Peki, ama neden?

Bunun çeşitli sebepleri olabilir.

Sanırım en önemli faktör, Türkiye'nin demokratik bir yönetime sahip olması.

Yani...

Meşruiyet zemini sandık olan siyasi sistem, ağır aksak da olsa, işliyor. İktidarlar güçlerini millet iradesinden alıyor.

Elbette bütün bunlar herkesin gözü önünde cereyan ediyor. Yeni doğan çocuklarına 'Tayyip Erdoğan' ismini veren insanlar da başlıyorlar sorgulamaya:

-Bizim ülkemizde de benzer bir süreç neden yaşanmasın?

Neo-conların fikir babası Bernard Lewis Arap âlemindeki değişim dinamiğini tartışıyor, Foreign Affairs dergisinde yayınlanan son yazısında. Arapların nereye gittiğini kendi zaviyesinden açıklamaya çalışıyor.

-İletişim devrimi Araplar üzerinde çok büyük etki yaptı. Bütün sosyal sınıflar bundan etkilendi.

-Bugün Arap ülkelerinde iki tür rejim var geneli itibarıyla. Onlardan bazıları halklarının sadakatiyle varlıklarını sürdürüyor. Bazıları da vatandaşlarının itaatiyle...

-Birinci kısma giren ülkelere monarşiler hakim. Diğerlerinde ise Batılı tarzda dikta yönetimleri var.

Bernard Lewis'e göre ikinci kısma giren ülkeler, halkın rejime itaat etmesi için faşist ve komünist yönetimlerin geçmişte uyguladığı modellerden çıkarımlar yaparak kendilerine özgü kontrol mekanizmaları geliştiriyor.

Halkın rejime yönelik kızgınlığını ise dış düşmanlara, mesela İsrail'e, yönelterek savuşturuyor.

Şüphesiz bütün bunlar Arap âleminde insanları iki farklı noktaya itiyor.

Bazılarına göre olup bitenlerin tek suçlusu Batılılar ve onlarla işbirliği yapanlar. Madem öyle, onlarla mücadele etmekten başka çare kalmıyor elde.

Diğerleri ise iç dinamikler üzerinde duruyor. Mevcut rejimleri yolsuzlukların içten içe çürüttüğünü düşünüyor.

Reçete olarak da demokrasiyi gösteriyorlar. Devlette, ekonomide, toplumda açıklık ve özgürlük politikasının uygulanması gerektiğini savunuyorlar.

Mevcut şartlarda kolay mı demokrasiye geçmek?

Türkiye'nin yarım asırda kat ettiği mesafe göz önüne alındığında kolay değil elbet.

Bernard Lewis, bölgede İslami teokrazi ile liberal demokrasinin temsil edildiğini, Arap âleminin geleceğinin de bu ikisi arasındaki mücadelenin sonucuna bağlı olduğunu belirterek hükmünü veriyor.

O zaman sormak lazım değil mi?

-Herkes Türkiye'den niye bu kadar rahatsız?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail ile İran arasında füze savaşı çıkar mı?

Mehmet Yılmaz 2009.03.20

Zaman ne kadar hızlı akıyor. Altı kocaman yıl geçmiş, ABD'nin Irak'ı işgal etmeye başladığı tarihin üzerinden.20 Mart 2003 tarihinde başlayan işgal, Saddam Hüseyin rejiminin sonunu getirdi. Bağdat kısa sürede düştü ve Irak Amerikan işgali altına girdi.

4 binin üzerinde Amerikan askeri öldü çatışmalarda. Iraklıların kaybı ise çok daha büyük oldu.

Peki, Irak için sonun başlangıcı ne zamandı?

Farklı tarihler verilebilir bu soruyu cevaplarken.

Bana göre Irak için sonun başlangıcı, Körfez Savaşı sırasında İsrail'e 39 adet Scud füzesinin fırlatılmasıydı.

1981 yılında Irak'ın nükleer santralini hava operasyonuyla yerle bir eden İsrail, on yıl sonra Irak'tan topraklarına gönderilen bu füzelere engel olamamanın acısını hissetti daima.

Bu acıyı artıran asıl faktör ise elindeki Amerikan yapımı hava savunma füzesi Patriot'ların Scud'ları havada tamamen imha edememesiydi.

İsrail 1991'de üzerine bir 'kâbus' gibi çöken Scud'ları da, bunları fırlatanları da hiç ama hiç unutmadı.

Unutmadığı için de güvenliğini tehdit eden Irak'ın 'zayıf' bir ülke haline gelmesi için elinden gelen bütün gayreti gösterdi.

Sonunda başardı da...

Bugün Irak, İsrail'i tehdit edebilecek ülke değil artık. Ortadoğu'da Irak'ın geçmişteki rolünü oynayabilecek birkaç ülke var hâlihazırda. Onlardan biri de İran.

Her ne kadar Barack Obama ile birlikte 'iyimser' bir hava esiyor olsa da bölgedeki atmosfer hayli gergin. İran da İsrail de kendilerini bir savaşa hazırlıyor sanki.

Bu gerilimin altında İran'ın 'nükleer' silah elde etme arzusu yatıyor elbette. ABD, Tahran'ın bu niyetinden rahatsız... İsrail ise nükleer silaha sahip bir İran'ın kendisini Irak'tan daha fazla tehdit edeceğini düşünüyor.

Ve İran'ın nükleer silah elde etme kapasitesini ortadan kaldırmak istiyor.

Ancak cevaplanması gereken bir soru var ortada:

-İsrail bunu nasıl yapacak?

1981'de Irak'ı vurduğu gibi ani hava operasyonu mu düzenleyecek?

Yoksa...

İran'ı da işgal etmesi için ABD'yi teşvik mi edecek?

Hedeflerin dağınık, mesafenin uzak olması gibi sebeplerden dolayı hava operasyonu riskli görünüyor. ABD'nin de Afganistan ve Irak'tan sonra İran'ı işgal etme ihtimali hayli zayıf.

"O zaman başka seçenekler neler olabilir?" sorusu geliyor akla.

İşte bu soruya ışık tutabilecek bir rapor yayınlandı hafta başında. ABD merkezli Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi (CSIS) tarafından neşredilen 114 sayfalık rapora göre İsrail, sahip olduğu uzun menzilli Jericho füzeleri ile İran'ı vurabilir.

Söz konusu füzelerin hedefi vururken çok az sapma gösterdiği, ayrıca 750 kilogram savaş başlığı taşıyabildiği vurgulanıyor raporda. Buna göre 42 Jericho ile İran'ın ana nükleer tesisi Natanz'ı yok etmek mümkün.

Bu arada hemen belirtelim İsrail, tıpkı nükleer silah üretimi konusunda olduğu gibi Jericho füzelerinin de varlığını ne inkâr ediyor ne de doğruluyor.

Bu durumda İran ne yapıyor peki?

O da bir yandan hava savunma sistemini Rus S-300 füzeleriyle güçlendirmeye çalışıyor. Diğer yandan da uzun menzilli Şahap füzelerini geliştirmek için çaba sarf ediyor.

Rusya kaynaklı haberlere göre iki yıl önce S-300'lerin İran'a satışı konusunda Tahran ile Moskova arasında bir sözleşme imzalanmış. Ancak Ruslar henüz İran'a bir teslimat yapmamış.

Şüphesiz bu açıklama İsrail ve ABD'yi endişelendiren bir gelişme. Çünkü S-300'ler Jericho'larla baş edebilir.

Peki İsrail Şahapların tahribatını önleyebilir mi?

O da bu füzeleri havada vurmak için Arrow I ve Arrow II savunma sistemlerini geliştirmeye çalışıyor.

Sonuç olarak her iki ülke de taarruz ve savunmasını havadan yapmaya çalışıyor.

Bu hazırlıklar bir savaşla sonuçlanır mı bilinmez. Ama Türkiye'nin olup bitenleri yakından takip etmesinde fayda var.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cheney ile Obama arasındaki polemik!

Mehmet Yılmaz 2009.03.23

ABD Başkanı Barack Obama Beyaz Saray'da üçüncü ayına girdi. Aradan geçen iki aylık zaman diliminde dünyaya 'sıcak' mesajlar verdi yeni başkan. Özellikle de Ortadoğu ülkelerine.

Şüphesiz bu mesajların en önemli muhataplarından biri, 30 yıldır ilişkilerin kopuk olduğu İran.

Obama, Bush yönetiminin aksine Tahran'la 'diyalog' kurmak istiyor. Bu niyetini de çeşitli vesileleri kullanarak sık sık dile getiriyor.

Bunun son örneği 21 Mart'ta yayınlanan 'Nevruz' mesajıydı mesela.

'Doğrudan İran halkına ve liderlerine' hitap eden Obama'nın, 'karşılıklı saygı ve dürüstlüğe' dayalı yeni bir başlangıçtan söz etmesi oldukça önemli.

-ABD, İran İslam Cumhuriyeti'nin milletler topluluğu içindeki haklı yerini almasını istiyor.

-Milletlerimiz arasındaki ilişkiler son 30 yıldır gergin. Fakat bu bayram, insanlığın ortak değerlerinde buluştuğumuzu bize hatırlatıyor.

Peki, İran nasıl bir tepki veriyor bu üslup değişikliğine?

Genelde olumlu...

Ancak yapılan açıklamalardan İran'ın oldukça 'temkinli' olduğu anlaşılıyor.

ABD'den 'soyut' açılımlar yerine 'somut' adımlar bekliyor Tahran yönetimi.

Obama'nın 'diyalog' merkezli bu üslubu genelde beğeniliyor. İran bile bu tavır değişikliğini karşısına almak istemiyor.

Ancak...

Obama'nın 'düşmanlara' elini uzatması tartışma konusu şimdi.

Sebebi de eski ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney'nin geçen hafta yaptığı bir açıklama.

İktidardan ayrıldıktan sonraki ilk televizyon demecinde yeni yönetimi eleştirdi Cheney.

Neyle?

Tabii ki Amerika'yı zayıflatmakla...

Kendisine yöneltilen, "Obama yönetimi altında ABD'nin daha az güvenli bir yer olduğunu mu söylüyorsunuz?" sorusuna Cheney'nin verdiği cevap manidardı:

-Öyle olduğunu düşünüyorum.

Ona göre 11 Eylül saldırılarından sonra Bush yönetimi tarafından yürürlüğe konulan politikalar sayesinde terörle mücadelede büyük başarılar kazanıldı. ABD'ye yönelik saldırı tehditleri bertaraf edildi.

Oysa Obama, bu politikayı takip etmek yerine farklı bir strateji izliyor. ABD'nin düşmanlarına elini uzatıyor.

Eski Başkan Yardımcısı, Obama'nın 'yanlış' yolda olduğu kanaatinde.

Sadece yanlış yolda mı?

Değil elbette.

Aynı zamanda 'Amerikan halkını hedef alacak yeni bir saldırı riskini artıracak tercihlerde bulunuyor' ABD Başkanı.

Ne kadar ilginç değil mi?

Yeni başkanın politikalarını 'güvenlik' ekseninde değerlendirerek hem eleştiriyor hem de aba altından sopa gösteriyor.

Cheney'nin bu açıklamalarını kayda geçirmekte fayda var. Kendisi, güvenlik meselesinin 'güç' kullanılarak halledileceğini savunan bir ekolün temsilcisi çünkü...

Peki Obama?

Cheney'ye verdiği cevapla karşı kampta olduğunu göstermiş oldu.

Başkana göre, Cheney'nin yaklaşımı güvenlik getirmek yerine ABD karşıtlığını pekiştirdi.

Ayrıca...

Başkan Bush döneminde, terör zanlıları ile ilgili uygulanan politikaların 'savunulacak' bir tarafı da yok.

Yani...

Son sekiz yılda hasar gören imajını düzeltebilmek için yeni bir üsluba ve anlayışa ihtiyacı var ABD'nin.

Obama da hâlihazırda bunu yapıyor zaten.

Bir hususu vurgulamakta fayda var sanırım.

Cheney, neo-conların önemli bir ismi. Söylediklerinin ne anlama geldiğini kendisi de Obama da gayet iyi biliyor olmalı.

O halde...

Bu atışmayı siyasetçiler arasındaki sıradan bir 'polemik' konusu gibi görmemek lazım.

Belki şu soruyu sormak daha zihin açıcı olabilir:

-Acaba Cheney 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'nin zayıf karnı hükmündeki güvenlik meselesini gündeme getirerek ne yapmaya çalışıyor?

Bu soru üzerinde durulmalı derim vesselam.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni UAEK başkanı ve İran'ın nükleer imtihanı

Mehmet Yılmaz 2009.03.27

İran'ın nükleer silah üretmek istediği biliniyor.Bunun için zamana ihtiyacı olduğu da...Aynı şekilde...

ABD ve İsrail'in bu gelişmeden rahatsızlık duyduğu da herkesçe malum...

Tahran'ı bu sevdadan vazgeçirmek için 'savaş' dâhil her şeyi göze alabilecekleri de...

Gözlerini karartıp İran'ı vurabilirler mi sahiden?

-Başka çare kalmadığını düşündüklerinde vurabilirler tabii ki.

Peki, başka çare ya da çareler nedir?

-Savaş dışındaki her seçenek.

Diplomasi, diyalog, müzakere, yaptırım, abluka, tecrit, uluslararası toplumdan dışlama vs.

Başka...

-İran'da örtülü operasyonlar yapmak.

-Rejim değişikliği gerçekleştirmek için halkı isyana teşvik etmek.

-Nükleer santralleri teknoloji yardımıyla çalışamaz hale getirmek.

-Diğer ülkelerden teknoloji transferi yapmasını engellemeye çalışmak.

İşin doğrusu şimdiye kadar bunlar yapılmadı değil. Yapılmasına yapıldı; ama sonuç alınamadı.

Sanırım ABD Başkanı Barack Obama 'yeni bir yöntem' deniyor şimdi. Son virajı dönmeden önce 'diyalog' çağrısında bulunarak Tahran'a şu mesajı veriyor sanki:

-Uzattığım bu eli de tutmazsan eğer, artık gerisine karışmam.

ABD'nin uzattığı zeytin dalı karşısında İran ise şaşkın görünüyor.

30 yıldır ilişkilerin kopuk olduğu bir ülkeden gelen 'diyalog' çağrılarına hemen 'evet' de diyemiyor 'hayır' da...

Her daim olduğu gibi zamana yayıyor süreci.

Kendi açısından haklı olabilir.

Çünkü...

Sonuçları iyi hesaplamadığı takdirde her iki cevabın bedelini ödemekte zorlanabilir.

Netice itibarıyla ABD 'şık' bir hamle yaparak 'ilk' adımı attı.

Yakında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi gibi Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu gibi önemli aktörleri devreye sokarak 'ikinci' adımı da atabilir.

Bu adımların neler olabileceğini öngörmek açısından söz konusu örgütleri, örneğin Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nu, yakından izlemek gerekiyor.

1957 yılında Birleşmiş Milletler çatısı altında kurulan ve bugünlerde yeni başkanını seçmeye çalışan Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu kritik bir öneme sahip.

Nükleer teknolojinin barış amacıyla kullanılmasında üye ülkelere destek veriyor çünkü.

Ayrıca denetim mekanizmalarıyla nükleer teknolojinin güvenlik standartlarını belirliyor ve üye ülkelerin taahhütlerini yerine getirip getirmediğini kontrol ediyor.

Kurumun başında 12 yıldır Muhammed el Baradei var. Önümüzdeki kasım ayında görev süresi dolacak olan Mısırlı başkan geçenlerde "Artık yeter." dedi ve dördüncü dönem için aday olmadığını açıkladı.

Zaman zaman yaptığı çıkışlarla İsrail ve ABD'yi kızdıran Baradei'nin yerine geçecek isme büyük iş düşüyor şimdi. Özellikle İran ile ABD ve İsrail arasında yaşanan nükleer kriz konusunda.

Dün Avusturya'nın başkenti Viyana'da yapılan ilk üç tur oylamada ne Japon Yukiya Amano ne de Güney Afrikalı meslektaşları Abdul Samey Minty yeterli oy alabildi.

Seçime, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 35 ülke katılıyor. Eğer adaylardan biri bugün yapılacak seçimde oyların üçte ikisini alamaz ise yeni başkanın belirlenmesi gelecek haziran ayına kalacak.

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre başta ABD olmak üzere Batılı ülkeler Yukiya Amano'nun başkan olmasını istiyor.

Ama dünkü, oylama işlerinin hiç de kolay olmadığını gösterdi.

Japon aday ilk turda 21, ikinci ve üçüncü turda 20 oy aldı.

Buna karşın Abdul Samey Minty ikinci ve üçüncü turda oyunu 14'ten 15'e çıkarmayı başardı.

Kısacası İran'a karşı olanlar ilk sınavlarını Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nda veriyorlar.

Tabii İran da...

Bakalım yeni başkan, İran'ın "Barışçıl nükleer enerji peşindeyim." savunmasına şüpheyile bakan ve "Tahran nükleer silah elde etme peşinde." tezini ileri süren ABD ve İsrail ikilisinden gelmesi muhtemel çeşitli baskılar karşısında nasıl davranmayı tercih edecek?

Bundan sonrasını hep birlikte izlemekte fayda var sanırım.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CSIS raporu ne anlama geliyor?

Mehmet Yılmaz 2009.04.03

Yerel seçimlerin ertesi günü...Türkiye sandıktan çıkan sonuçları tartışıyor.Bu sırada...

ABD'nin önde gelen düşünce kuruluşlarından Stratejik ve Uluslararası Etütler Merkezi (CSIS) kapsamlı bir Türkiye raporu yayınlıyor.

Çok sayıda uzmanın katkısıyla hazırlanan raporda Türk-Amerikan ilişkileri irdeleniyor.

Sadece irdelenmekle kalmıyor, Türkiye'deki siyasi ve toplumsal değişim üzerinde de 'özellikle' duruluyor.

Bu nokta önemli...

Çünkü...

Değişen toplumsal dinamikler Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve kültürel atmosferini etkiliyor.

Sadece Misak-ı Milli sınırlarının içini mi?

Değil elbette.

Bulunduğu coğrafyayı da derinden sarsıyor.

Bunu ölçmek için AK Parti'nin iktidara geldiği 2002'den bu yana Türkiye'nin izlediği politikalara şöyle bir göz atmak kâfi.

Başta ABD olmak üzere Avrupa Birliği üyesi ülkeler ve Rusya ile kurduğu sıcak temaslar, komşularıyla 'barış' ortak paydasında geliştirdiği ilişkiler, düşman ülkelerin arasını bulmak için göstermiş olduğu çabalar onu hem bölgesel hem de küresel bir aktör haline getiriyor.

Öyle olduğu için de G-20 Zirvesi'ne çağrılıyor, ilk kez bir ABD Başkanı göreve başladıktan kısa bir süre sonra Ankara'yı ziyaret ediyor.

Şüphesiz Türkiye'nin bu kadar önemli hale gelmesi hem iç hem de dış dinamiklerin çeşitli siyasi hesaplar yapmasına sebep oluyor.

Anadolu coğrafyası üzerinde nüfuz mücadelesi verenler Türkiye'yi yanlarında görmek istiyor. Kendi saflarına çekmek için de büyük gayret sarf ediyorlar.

Ankara'da direksiyonun başına geçmek isteyenler de kendilerini destekleyecek birilerinin peşine düşüyor.

Obama'nın Türkiye ziyaretinden bir hafta önce yayınlanan CSIS raporu işte bu açıdan dikkat çekici.

Özetle şunu demek istiyor rapor:

-AK Parti döneminde ABD ile kurulan temaslar hep siviller üzerinden yapıldı. Bundan sonra Türkiye'de Genelkurmay'ın siyasi rolünün artması Türk-Amerikan ittifakını bitirmez.

Yani...

Obama yönetimi, eski Amerikan yönetimleri gibi Türkiye ile ilişkileri 'askerler' üzerinden kurabilir. Bu durum iki ülke arasındaki ittifakı zedelemeyebilir.

Ne kadar ilginç değil mi?

Demokrasiyi önceleyen, hukukun üstünlüğünü benimseyen, birey haklarını savunan, özgürlüklerin genişletilmesi için bildirgeler yayımlayan ABD'den yükseliyor bu ses.

"Türkiye'nin Evrimleşen Dinamikleri: ABD-Türkiye İlişkileri İçin Stratejik Tercihler" başlıklı rapor geneli itibarıyla gayet yapıcı bir görüntü veriyor.

Ancak metnin özüne yerleştirilmiş bu fikir, dünyaya Amerikan demokrasisini ihraç etmeye çalışan ve bununla iftihar eden anlı şanlı uzmanlar hakkında şöyle olumsuz bir imajın doğmasına yol açıyor:

-Amerikalı bilim adamları Türkiye'de hızla gelişen demokrasi kültüründen niye rahatsızlar acaba?

İşin doğrusu ben rahatsız oldukları kanaatinde değilim.

Ama...

Metnin içerisine 'ustaca' yerleştirilmiş Gülen Hareketi ile ilgili bir paragraflık yorumun onları bu konuma ittiğini düşünüyorum.

Dün Cumhuriyet'te çıkan İlhan Selçuk'un yazısı da bu gerçeği gözler önüne seriyor zaten.

İlhan Selçuk, "Amerikan raporunda F tipi demokrasi" başlıklı yazıyla CSIS'ın raporunu tek bir noktaya indirgeyerek, bu paragrafın niye raporda yer aldığını göstermiş oluyor bize.

Müelliflerin, ortada yargı kararları varken Gülen Hareketi ile ilgili olarak spekülasyon bir yorum yazma ihtiyacını hissetmeleri oldukça ilginç.

Daha şaşırtıcı olanı ise raporu hazırlayanların teşekkür ettikleri arasında 'tanıdık' isim ve kurumların da olması...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin bahtı açılıyor

Mehmet Yılmaz 2009.04.06

Aradan tam altı yıl geçmiş. Ama hatırlayanlar olacaktır muhakkak.Yer Portekiz'in Azor Takımadaları.Tarih 16 Mart 2003.

Kameraların karşısına geçen dört lider, aldıkları kararı duyuruyorlar tüm dünyaya.

Kim onlar?

ABD Başkanı George W. Bush, İngiltere Başbakanı Tony Blair, İspanya Başbakanı Jose Maria Aznar ve ev sahibi ülkenin Başbakanı Jose Manuel Durao Barroso.

Aldıkları karar nedir?

Irak'a savaş ilânı tabii ki.

Nitekim bu açıklamadan bir hafta sonra Irak işgal edilir.

O gün dört liderin verdiği pozlar tarihe geçti. Çünkü Atlantik İttifakı'ndaki çatlağı gösteriyordu.

ABD ile Avrupa arasındaki tarihî ilişkiler göz önüne alındığında durum vahimdi. Atlantik İttifakı orta yerinden bölünmüştü. Avrupa da kendi içinde...

Bir yanda 'deniz stratejisi' uygulayan ülkeler.

Diğer yanda da 'kara stratejisi'ni benimseyenler.

Fransa ve Almanya gibi Avrupa'nın önemli ülkeleri karşı çıkmıştı ABD'nin Irak'ı işgal planlarına. Sözlerini dinletemeyince de bu fotoğraf karesinde yer almak istememişlerdi.

Şüphesiz ABD çok rahatsız oldu onların bu tavrından. Bu kızgınlığı, dönemin Amerikan Savunma Bakanı Donald Rumsfeld söz konusu ülkeleri 'yaşlı Avrupa' nitelemesinde bulunarak dile getirdi.

Hâsılı...

Avrupa ile ABD arasında ihtilaf çıkmıştı.

Peki, şimdi durum nedir?

Anlaşılan Barack Obama ile birlikte aradaki buzlar erimeye başlıyor.

Son bir haftada art arda yapılan üç toplantıdan (G-20, NATO, ABD-AB zirveleri) kamuoyuna yansıyan fotoğraf kareleri, böyle bir eğilimin olduğunu gösteriyor bize.

Şüphesiz bu temayülün ortaya çıkmasında Obama'nın katkısı çok büyük. Selefinden çok farklı bir üslupla uluslararası aktörlere işbirliği çağrısında bulunuyor çünkü.

G-20 Zirvesi'nde söyledikleri, ABD'nin Bush döneminde tahrip ettiği ilişkileri tamir etme niyetinde olduğunu hissettiriyor:

"Roosevelt ve Churchill'in yaptığı gibi kapalı kapılar ardında brandy içip dünyanın kaderini çizme dönemi geride kaldı. Avrupa şimdi bir güç merkezi... Japonya, Çin, Hindistan da öyle... Tüm bu ülkeler karar mekanizmasının içinde artık."

Bush döneminde ABD, Avrupa ülkeleriyle istişare etme ihtiyacı hissetmiyor, ama onlardan ülkesine daha fazla yardımcı olmalarını talep ediyordu.

Bu tavır da Avrupa'da rahatsızlık meydana getiriyordu.

Şimdi onlar Obama'dan kendilerine daha fazla danışmasını, ama isteklerini de azaltmasını bekliyor.

ABD ise hem daha fazla fikir alışverişinde bulunalım hem de sorunlarımızı birlikte çözelim diyor.

Avrupa bu yeni yaklaşıma hazır mı peki?

NATO Zirvesi'nde Afganistan'a ek asker gönderme ve mali destek sözü vermelerinden 'hazır' oldukları anlaşılıyor.

Biliyorsunuz NATO üyesi ülkeler, önümüzdeki günlerde ek 5 bin asker daha gönderecekler Afganistan'a.

Şimdi soru şu:

-ABD'nin Avrupa ile işbirliği yapmak istemesi hangi ülkeyi 'kilit' bir konuma getiriyor?

Tabii ki Türkiye'yi...

Özellikle Kafkaslar ve Ortadoğu'da meydana gelebilecek çalkantıları önlemede Ankara'nın çok önemli bir aktör olduğu tescillendi son yedi yılda.

Obama, NATO üyesi ve AB'ye girmeye hazırlanan Türkiye'nin vazgeçilemez bir ülke olduğunun farkında. Ankara'nın başka sulara yelken açmaması için dün ne dedi Prag'daki AB-ABD Zirvesi'nde:

-Türkiye'nin AB'ye üye olması, İslam âlemine olumlu bir sinyal olacaktır.

Bu durumda, Obama niye Türkiye'ye geliyor sorusu abes kaçıyor aslında.

Türkiye'yi, müttefiki Avrupa'nın bir parçası gördüğü için geliyor ülkemize.

Karamsarlığa lüzum yok. Türkiye'nin bahtı açılıyor çünkü...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rasmussen'in özrü!

Tartışmalı bir şekilde NATO genel sekreteri seçilen eski Danimarka Başbakanı Rasmussen özür diledi mi, dilemedi mi? Tabii ki 'açıktan' dilemedi. Peygamber Efendimiz'e (sallallahü aleyhi ve sellem) hakaret eden karikatürlerin ülkesinde yayınlanmasını 'yine' basın özgürlüğü çerçevesinde değerlendirmeye çalıştı.

Gerek Medeniyetler İttifakı'ndaki forumda gerekse ardından düzenlediği basın toplantısında ağzından bir 'özür' beyanı çıkmadı yani.

Rasmussen ne yaptı peki?

Daha önce olduğu gibi dine ve dinî değerlere hakareti ifade özgürlüğüyle izah etme gayreti içinde bulundu. İfade hürriyetinin özgür toplumlar için fevkalade önemli olduğundan bahsetti. Kùltürler ve dinler arasında karşılıklı saygı ve anlayışa dayalı diyaloga duyulan ihtiyacın altını çizdi.

Kısacası, diyalog kavramına atıf yaptı. "Uzun vadeli, barışçıl gelişmeler istiyorsak serbestçe konuşabilmeliyiz." dedi.

Bu sözleriyle Rasmussen, ifade hürriyetinin ne kadar önemli olduğunu, diyalog kurmak için insanların fikirlerini serbestçe dile getirmesi gerektiğini hatırlatmış oldu bize. Bunlara katılmamak mümkün değil. Ancak cevaplanması gereken bir soru var:

-İnsanlara ve inandıkları değerlere hakaret etmek ifade özgürlüğünün bir parçası mıdır?

Elbette değildir. Çünkü diyalog, karşılıklı saygıya dayalı bir eylemdir. Sağlıklı iletişimin birinci şartı da muhatap alınan kişi ya da grupların inandığı değerlere saygı duymaktır. Saygı duyduğunu muhataplarına hissettirmektir.

Karşıdakinin inandıklarına inanmıyor olsan da, onun serdettiği fikirleri kabul etmesen de saygı, asgari şarttır diyalog için. Hakaret de mutlaka uzak durulması gereken bir davranış kalıbıdır. Gönül isterdi ki Rasmussen düşünce özgürlüğü ile hakaretimiz ifadeler arasındaki farkın altını kalın çizgilerle çizsin.

Ama o bunu yapmadı. Ama'lı, fakat'lı konuşmayı tercih etti. Şahsen Rasmussen'den, önüne gelen 'altın' fırsatı değerlendirmesini beklerdim. O, bu fırsatı değerlendirmede. Başka bir şey yaptı. Kendini haklı göstermeye çalışırken 'bağlayıcı' açılımlar yaptı. Dedi ki...

-Dinî ve kültürel hassasiyetlere özellikle dikkat edeceğim.

-Önceliklerimden biri, Müslüman dünyası ile diyalog ve ilişkileri artırmak olacak.

-Dinlere, dinî sembollere ve diğer insanların dinî duygularına saygı duyuyorum.

-Hz. Muhammed de dâhil olmak üzere asla hiçbir dinî figürün insanları rahatsız edecek şekilde kullanılmasından yana olmadım.

Şüphesiz bu ifadelerin yeni NATO Genel Sekreteri tarafından göreve seçilmesinin üzerinden 24 saat bile geçmeden herkesin gözü önünde dile getirilmesi çok önemli.

Tamam, Rasmussen'in ağzından açık bir 'özür' kelimesi çıkmadı. Fakat bu konuşmayı İstanbul'da, hem de Medeniyetler İttifakı toplantısında dile getirdi.

Bence bu konuşmanın sıcaklığına, böyle bir 'diyalog' toplantısında yapılması kendi içinde bir 'özür' anlamına gelebilir.

Diplomatik özür de böyle olurdu herhalde.

Değil mi?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Üsame ve Tehrik-i Taliban

Mehmet Yılmaz 2009.04.10

ABD, 2001'de işgal ettiği Afganistan'dan 'çıkış' politikası üzerinde çalışıyor bir süredir. Başkan Barack Obama'nın 27 Mart'ta açıkladığı 'yeni' stratejinin temel hedefi, El Kaide ile Taliban'ı hem askerî hem de siyasî açıdan mağlup etmek. Ancak bu hedefe ulaşmak o kadar kolay değil.

El Kaide ile Taliban, ABD'ye karşı yürüttükleri savaşın cephesini genişlettiler çünkü. Savaşın sıklet merkezi bugün Afganistan-Pakistan sınırı artık.

Beyaz Saray'daki görevine başlar başlamaz Afganistan'a 17 bin ek Amerikan askeri gönderme kararı alan Obama da bu gerçeğin farkında.

-Hedefimiz; Pakistan ve Afganistan'daki El Kaide ve Taliban'ın dağılması, parçalanması, yenilgiye uğratılması ve bu grupların her iki ülkeye de geri dönmesinin engellenmesidir.

ABD bu hedefini gerçekleştirebilir mi peki?

Mevcut şartlar altında zor.

Bu zorluğu gören Obama ve ekibi, askerî seçeneğe ilaveten başka çözüm arayışları içinde şimdi.

Bunlar arasında Afganistan'da etkinliği giderek artan Taliban'ı siyasî zemine çekmek de var, topraklarını insansız savaş uçaklarıyla bombaladıkları Pakistan'la işbirliği yapmak da...

Şüphesiz bu yolda atılacak her adım ABD açısından riskli. Zira iki ülke liderleri arasındaki soğukluk, Washington'ın arzu ettiği 'çözüm' arayışlarını tıkayan en önemli sebeplerden biri.

Diğeri de Pakistan'da varlığını iyice hissettirmeye başlayan 'yeni' Taliban'ın varlığı.

Pakistan'daki Taliban, bir şemsiye örgüt niteliğine sahip...

Tehrik-i Taliban-i Pakistan (Pakistan Öğrenci Hareketi) olarak biliniyor. Örgütün en etkin olduğu bölge, Pakistan'ın Afganistan'la olan kuzeybatı sınırı...

13 Aralık 2007 tarihinde kurulduğu açıklanan Tehrik-i Taliban'ın kökeni 11 Eylül saldırılarından hemen sonrasına dayanıyor.

Biliyorsunuz, dönemin cumhurbaşkanı Pervez Müşerref, 2002 yılında terörizmle mücadele çerçevesinde ABD ile işbirliği yapmış, Taliban ve El Kaide'ye savaş açmıştı.

O tarihten itibaren Pakistan ordusu, söz konusu örgütlerin taban bulduğu 'Federal Aşiret Bölgeleri'ne askerî harekâtlar düzenliyor.

İşte örgüt, kısaca FATA (Federally Administered Tribal Areas) olarak bilinen bu bölgeye düzenlenen operasyonlardan rahatsız. Bu yüzden hem Pakistan'a hem de ABD'ye kızgın.

Şimdi de Pakistan ordusunun Afgan sınırında yapmış olduğu askerî operasyonlara karşı çıkıyor. Ordunun bu bölgeleri derhal terk etmesini istiyor.

Örgüt, Afganistan'daki Taliban'dan bağımsız hareket ettiğini savunuyor. Ancak Molla Ömer'le temasları olduğunu da gizlemiyor.

Örgütün hâlihazırdaki lideri, 1974 doğumlu olduğu iddia edilen Beytullah Mesut. İngilizce kaynaklarda ismi Baitullah Mahsud şeklinde geçiyor.

Adı ilk kez, Aralık 2007'de Benazir Butto'ya düzenlenen saldırıyla gündeme gelen Beytullah Mesut, son zamanlarda sık sık ABD'nin Afganistan-Pakistan sınırında insansız savaş uçaklarıyla düzenlediği hava saldırılarına 'misilleme' tehdidinde bulunuyor.

"Butto suikastının arkasındaki isim" iddialarını reddeden Mesut'un ismi, yaklaşık 10 gün önce, ABD'nin başkenti Washington'da dünyayı 'şaşkına çevirecek' bir saldırı planladıklarını açıklamasıyla gündeme gelmişti.

Diyabet hastası olduğu sanılan ve ABD'nin yakalanmasına yardımcı olacaklara 5 milyon dolar vaat ettiği Mesut'un ismi bundan sonra çok duyulacak gibi.

Kendisi, Pakistan'ın Üsâme bin Ladin'i olma yolunda hızla ilerliyor çünkü.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'in, İran'ı vurmasının önü açıldı

Mehmet Yılmaz 2009.04.13

"Rusya, İsrail'den insansız uçak satın alacak."Genelde bu başlıkla servis etti ajanslar haberi. Ancak konuyla ilgili olarak çok fazla bilgi de vermediler.

Anlaşmanın muhtevasını Rus Kommersant gazetesi yazdı.

Rusya Savunma Bakanlığı ile İsrail Havacılık Sanayii (IAI) arasında imzalanan sözleşmeye göre...

İsrail, Bird-Eye 400 Mini UAV, I-View MK 150 UAV ve Searcher MK II orta menzilli UAV tipi insansız uçaklar satacak Rusya'ya.

Kaç tane?

Miktar belli değil.

Belli olan tek şey, anlaşmanın 50 milyon dolarla sınırlı tutulduğu ve bu miktarın yarısının İsrail'e ödendiği.

Ayrıca...

Anlaşma çerçevesinde Ruslara 'teknik' yardım yapılacak ve askerî personele 'eğitim' de verilecek.

Rusya gibi komplike silah sistemleri geliştirebilen bir ülke neden bu uçaklara ihtiyaç duyuyor?

Şüphesiz bunun tek bir sebebi var:

Geçen yıl ağustos ayında Rusya ile Gürcistan arasında patlak veren kriz.

Kısa zamanda sıcak bir çatışmaya dönüşen bu savaş, Rus ordusunun 'askerî istihbarat' konusunda büyük bir 'zafiyet' içinde olduğunu ortaya çıkardı çünkü.

'Tipchak' adı verilen Rus yapımı insansız uçaklar, savaş sırasında üzerine düşen vazifeyi yerine getiremedi. Rus ordusu, bu araçlar yüzünden 'pek çok' problemle karşı karşıya kaldı.

O tarihten beri Moskova, bu 'büyük' açığı nasıl kapatırım arayışı içinde.

Bu kadar acele etmesinin sebebi ne peki?

Eski nüfuz alanlarına yönelik politikalar tabii ki...

Mesela...

-Ukrayna, Gürcistan gibi ülkelerdeki istikrarsızlık her an savaşa dönüşebilir.

-Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki gerilim tırmanabilir.

Asıl can alıcı olanı ise Rus Hava Kuvvetleri'nin, 400 km. menzili olan ve havada 12 saat kalabilen insansız uçağı ancak 2011 yılında geliştirebileceğini açıklaması tabii ki.

Rus yetkililer, İsrail'den satın aldıkları insansız uçakları gönül rahatlığıyla savaşlarda kullanabilirler mi peki?

'Drone' olarak bilinen uçakların satın alımına dair açıklamayı yapan Rusya Savunma Bakan Yardımcısı Vladimir Popovkin, bu soruya 'şakayla karışık' şöyle cevap veriyor:

-Savaşları kendi silahlarımızla yapacağız. İsrail yapımı Drone'ları ise muharebede değil, kendi teknolojimizi geliştirmek için kullanmayı planlıyoruz. Tıpkı Çinlilerin yaptığı gibi!

Şüphesiz bu gelişme çok önemli.

İlk bakışta İsrail ile Rusya arasında gerçekleşen bir 'alışveriş' gibi görünse de üçüncü ülkeleri yakından ilgilendiriyor.

Özellikle de İran'ı...

Neden?

Çünkü...

Anlaşmanın detaylarını bilmesek de bu alışverişin 'sembolik' bir anlamı var.

Malumunuz İran, İsrail ve ABD'nin hedefinde olan bir ülke. Nükleer silah elde etmesinden endişe ediyor her iki ülke de.

Sorun diplomasi yoluyla çözülmediği takdirde silaha başvurmaktan çekinmeyeceklerini söylüyorlar sık sık.

Nitekim 31 Mart'ta İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu açıkça tehdit etti:

-Yaptırımlar ve ABD'nin diplomatik çabaları başarısız olursa eğer, İsrail tek başına İran'ın nükleer tesislerine askerî bir harekât düzenleyebilir.

İşin doğrusu Tahran da biliyor İsrail'in bu niyetini. Kendini korumak için hava savunmasını Rus yapımı S-300 füzeleriyle güçlendirmek istiyor.

İsrail ise bu silahların İran'a satılmasına karşı çıkıyor.

Şimdilik Moskova'ya yapılan 'baskılar' netice vermiş görünüyor. Zira Rusya, iki yıl önce imzaladığı anlaşmayı yerine getirmedi ve İran'a S-300'leri göndermedi.

Karşılığında da İsrail'den insansız uçakları satın almayı başardı.

O halde bütün bunlar ne anlama geliyor?

Bence Rusya, S-300'leri İran'a vermeyeceğinin sinyalini vererek İran'ın nükleer tesislerini vurması için İsrail'e yeşil ışık yakıyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbuğ'un konuşmasında olmayanlar

Mehmet Yılmaz 2009.04.15

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, yıllık değerlendirme konuşması yaptı dün.

Şüphesiz bir ülkenin 'iç' ve 'dış' güvenliğinden sorumlu en yetkili kişinin yapacağı analizler her zaman mühimdir. Biz de önemine binaen Başbuğ'u dinlemek için ekran karşısına geçtik.

Ancak umduğumuz gibi bir konuşma olmadı.

Çünkü...

Dünyanın ve Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu tehditlerin 'teşhis' ve 'tedavisi' noktasında bir 'vizyon' sunumu yapılacağına dair beklentileri boşa çıkardı.

İç kamuoyuna 'mesaj' vermeye çalışırken, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) 'yeni' rolü üzerinde fikir egzersizi yapan bir komutan profili çizdi Başbuğ, bilimsel atıflarla bezeli konuşması sırasında.

Toplumların dönüşümünde ve modernleşmede askerlerin daima öncü olduğunu hatırlatan Genelkurmay Başkanı'na göre, günümüzün şartları ve ihtiyaçları silahlı kuvvetlerin önemini azaltmamakta, aksine artırmaktadır.

Bu da askerî liderlerin bilgi alanını daha da genişletmektedir.

Yani...

Bu devasa yapıları sevk ve idare edenler strateji, taktik, lojistik kadar ekonomi, siyaset, diplomasi ve tarih de bilmelidir.

Elhak doğru tespitler bunlar. Tabii aslî vazifelerin unutulmaması kaydıyla...

Bu açıdan Başbuğ'un konuşmasına bakıldığında...

Askerlerin görev alanına giren konular, PKK terörü hariç, neredeyse hiç yoktu.

Ama başka hususlar ziyadesiyle vardı.

Mesela...

Sosyal değişimler vardı.

Toplumsal dönüşümler vardı.

Sivil-asker ilişkileri vardı.

Devletin amaç ve görevleri vardı.

Ulus-devletlerin niteliği vardı.

Siyaset bilimi vardı.

Tarih vardı.

Bence bu tür konuşmalarda 'mutlaka' olması gereken başlıklardan biri 'güvenlik' idi. Fakat bu konu 'iç' tehditler bölümünde zikredildi sadece.

O da kısmen.

Hâlbuki güvenlik, devletlerin karşı karşıya bulunduğu en önemli sorunların başında geliyor bugün. Özellikle de 11 Eylül saldırılarından sonra.

Biliyorsunuz, konvansiyonel tehditlerin yerini asimetrik tehditlerin almasıyla birlikte 'güvenlik parametreleri' tamamen değişti. Siber suçlar, bireysel terör gibi yeni tehditler çıktı ortaya.

Şahsen ben bu konularda TSK'nın ne düşündüğünü öğrenmek isterdim.

Sadece güvenlik meselesini mi?

Değil elbette.

Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyada istikrarı ortadan kaldırabilecek diğer tehditler konusunda neler düşünüldüğünü de bilmek isterdim.

Örneğin...

İsrail'in kendi güvenliğini korumak için başkalarına hayat hakkı tanımayan politikası hakkında.

İran'ın nükleer silah üretme ve uzun menzilli füze imal etme çabaları hakkında.

Kafkaslarda Ruslarla Gürcüler, Azerilerle Ermeniler arasında tırmanan gerilim hakkında.

ABD'nin Irak'tan çekilmesinden sonra meydana gelebilecek güvenlik boşluğunun nasıl doldurulacağı hakkında.

NATO'nun yeni dönemde üstleneceği misyon hakkında.

Afganistan'a ek asker gönderilmesi hakkında.

Dünyanın bir numaralı gündem maddesi haline gelen enerji güvenliği hakkında.

"Bunlar aktüel meseleler." diyerek bu tür soruları geçiştirmek doğru değil bence.

Zira bütün bunlar askerlerin görev alanına giriyor. En önemlisi de Türkiye'nin güvenliğini yakından ilgilendiriyor.

Peki, bu yapılmaz ise ne olur?

Ne olacağını Başbuğ'un konuşmasından çıkarmak mümkün aslında...

O zaman askerler dış tehditlerden ziyade iç tehditler üzerinde zihinsel egzersiz yapmaya çalışır. Toplumsal değişim ve dönüşümleri de bir tehdit gibi algılamaya başlar.

Bu tür konuşmaları dinleyen genç kurmay subaylar da kendilerine vazife çıkarır.

Aslî vazifelerinin iç ve dış tehditlere karşı güvenlik parametreleri geliştirmek değil de toplumsal değişim dinamiklerinin önünü kesmek olduğunu öğrenir büyüklerinden.

Bu da demokrasi kültürünün değil, darbe kültürünün neşvünema bulmasına sebep olur.

Bence askerler, toplumsal dönüşümleri sosyoloji penceresinden analiz ederken bu tür konuşmaların genç meslektaşlarını nasıl etkileyebileceği üzerinde de uzun uzun düşünmeli.

Belki o zaman Türkiye'de çok tartışılan asker-siyaset ilişkileri kendiliğinden doğal mecrasına kavuşmuş olur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asker bu cesur adımları atarsa...

Mehmet Yılmaz 2009.04.17

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ salı günü yaptığı konuşmada önemli bir tespitte bulundu.

Dedi ki:

-Toplumların dönüşümünde, modernleşmede asker daima öncü olmuştur.

Çok doğru.

Tarih boyunca devletlerin çağ atlamasında, medeniyetlerin inkişaf etmesinde 'teknolojik yenilikler' hep önemli bir rol oynamıştır.

Özellikle de askerî teknolojideki keşifler.

Ancak, konuşmanın tamamına bakıldığında İlker Başbuğ'un kastettiği öncülük misyonunun 'teknoloji üretme yarışı' olup olmadığı pek anlaşılmıyor.

Çünkü...

Bu konuya girerken toplumsal dönüşümden ve modernleşmeden bahsediyor. Konuşma boyunca toplumların değişim dinamikleri üzerine sosyolojik değerlendirmelerde bulunuyor.

Nihayetinde de yabancı bilim adamlarının çalışmalarına atıf yaparak bir neticeye varıyor.

Niyetim, bu sonucun doğru ya da yanlış olduğunu yazmak veya bu tür analizleri yapmak askere mi kaldı tartışması yapmak değil.

Özetle şunu belirtmek istiyorum:

-Askerin kendine 'toplumsal değişime öncülük etme misyonu' biçmesi ne kadar sağlıklı?

Biliyorsunuz bizim 'modernleşme' maceramız Avrupa'da yaşanan süreçten oldukça farklı.

Batı'da değişim ve dönüşüm tabandan geldi. Osmanlı ve Türkiye tecrübesinde ise tavandan...

Avrupa'da yönetici elit değişime direnirken, bizde ise halk tepeden 'dikte edilen' değişime önce karşı çıktı. Sonra da onu içselleştirmesini bildi.

Buna en güzel örnek, çağdaşlaşmanın sembolü gösterilen fesin bir dönem sonra gericiğin simgesi haline getirilmesidir.

Bu açıdan bakıldığında...

Doğrudur, bizde topluma benimsetilmek istenilen yeniliklerin ilk uygulayıcıları askerlerdi. Sanırım İlker Başbuğ'un kastettiği öncülük de bu olsa gerek.

Yani...

Muasır medeniyet seviyesine ulaşma konusunda gereken yenilikleri uygulama konusunda başlangıcı ordu mensupları yapabilir.

Ancak, uygulama önceliğini askerin aslî misyonu ile karıştırmak çok sakıncalı.

Zira ordunun asıl vazifesi, vatan savunmasını asrın icaplarının da üzerinde yapabilmektir.

Yeni silah sistemleri üzerinde çalışmaktır.

Teknolojik gelişmeleri yakından takip etmektir.

Bunların dışında kendine yeni görev alanları ihdas etmesi hem askerin vazife şuurunda bölünme meydana getirir hem de kendisine olan güvenin zedelenmesine sebep olur.

Bu gerçeği yakın zamanda idrak ettik zaten.

28 Şubat süreci ile 2007'deki cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde topluma ve siyasete müdahale edilmesini halk tasvip etmedi. Duyduğu rahatsızlığı da önüne konulan seçim sandığıyla gösterdi.

Galiba asker de bu gerçeğin farkında olmalı ki Genelkurmay Başkanı yıllık değerlendirme toplantısını yerel seçimlerden sonra yapmayı tercih etti.

Bu önemli.

Asıl mühim olanı ise Başbuğ'un çoğulculuk ve demokratik açılımlar konusunda ordunun öncülük rolünü ima etmesi.

Peki, asker bu öncülüğü nasıl yapacak?

Mesela subaylar üniformalarıyla...

-Bir kahvenin önünden geçerken orada bulunanlara Kürtçe 'günaydın' mı diyecek?

-Kutlu Doğum haftası vesilesiyle camilerdeki mevlit programlarına katılarak ya da cuma namazlarını şehrin en büyük camilerinde kılarak mütedeyyin kitleye, 'Sözümün arkasındayım' mesajını mı verecek?

-Genelkurmay Başkanı da yanına kuvvet komutanlarını alıp Konya'daki Mevlânâ törenlerini mi izleyecek?

Sahi asker, demokratik açılımlar ve çoğulculuk gibi konularda başka nasıl öncülük yapabilir ki?

Evet, bu türden cesur adımlar atılabilirse...

İşte asıl o zaman karşılığını bulacaktır Başbuğ'un akademik sunumu.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalan'ın çözümlemeleri!

Mehmet Yılmaz 2009.04.20

Terör örgütü PKK'nın elebaşı Abdullah Öcalan 1999'dan bu yana İmralı'da. Hakkında verilen hapis cezasını çekiyor burada.

Her hafta avukatlarıyla görüşüyor. Yaptığı 'çözümlemeler' internet sitelerinde yayınlanıyor.

Çoğu 'mesaj' niteliğinde bu konuşmaların...

Muhtevası da hayli geniş...

Gündeme dair konular da var, tarihî arka planı olan açıklamalar da.

Uluslararası sistemi tahlil ederken ya da kapitalist sistemin kriz içinde olduğunu belirtirken veya Türkiye'nin içinden geçtiği tarihî süreci yorumlarken hep kendini merkeze alıyor Öcalan.

Vaktinde doğru 'analizler' yaptığını iddia ediyor sürekli.

Zamanın kendini haklı çıkardığını belirtiyor. Türkiye'deki sorunların ancak kendisi muhatap alındığı takdirde çözüme kavuşturulabileceğini savunuyor.

Hatta o kadar ileri gidiyor ki.

Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un yaptığı konuşmayı değerlendirirken, "Sorunu ben çözerim." deme cüretini gösterebiliyor. Bununla da kalmıyor.

Başbuğ'un gündeme getirdiği 'Türkiye halkı' ifadesiyle kendisine cevap verdiğini söylüyor.

Öcalan ne yapmaya çalışıyor?

Öncelikle hitap ettiği tabana 'dimdik' ayakta olduğu mesajını vererek, onları devamlı 'istim üstünde' tutmuş oluyor.

Tabanın diri tutulması 'tehdit' algılamasının sürekliliği anlamına geliyor çünkü.

Kısacası...

Avukatlara yapılan açıklamalar tersinden okunduğunda Öcalan'ın tabana şöyle bir mesaj verme kaygısı içinde olduğu anlaşılıyor:

-Ortaya attığım tezler hüsnü kabul görmezse eğer, o zaman harekete geçebilirsiniz.

Öcalan, bu tür 'örtülü' tehdit mesajlarını hemen her konuşmasında veriyor aslında.

Niyeti ise belli...

Kurulacak yeni denklemlerde kendine yer bulmaya çalışıyor. Tabii bir de muhtemel tasfiyelerin önünü almaya.

Olabilir.

Ancak burada ilginç bir ayrıntı daha var.

Abdullah Öcalan, bütün bunları yaparken kendisini 'hatalardan azade' bir konuma yükseltiyor. Eleştirileri baştan savuşturmak için de suçu hep başkalarının üzerine atıyor.

Ne oluyor o zaman?

Kendisi hariç herkesin hata yaptığına dair bir imaj çıkıyor ortaya.

Tabii bu illüzyon ortamında Öcalan da kendisinin 'vazgeçilmez' olduğunu düşünmeye başlıyor. Herkesi 'nesne' kendini 'özne' görüyor.

Bu durumda ne kendisi ne de PKK kullanılıyor!

Herkes başkalarının kuklasırken, oyunları bozan yegâne aktörler Öcalan ve PKK oluyor böylece.

Hal böyle olunca da kendisine ve PKK'ya yönelik tasfiye operasyonunu 'dış' güçler tezgâhlıyor. İngilizler bunun için planlar hazırlıyor. ABD, İngiltere, Almanya ve İsrail de bu planları uyguluyor.

İşte Öcalan bu meşum planları ortaya çıkardığından Doğu Perinçek gibi 'kukla' durumuna düşmüyor.

Yani...

Perinçekgillerin özelinde tüm Ergenekoncular, kapitalizme ve ABD'ye karşı mücadele ettiklerini sanıyorlar. Hâlbuki en büyük hizmeti ABD'ye yaptıklarının farkında bile değiller.

Görüldüğü gibi Öcalan, Ergenekon yapılanmasıyla aralarında bir ilişki olmadığını ispatlamaya çalışıyor. "Gladyo'nun sağı da solu da kullandığını" öne sürüyor.

Özel Harp Dairesi'nin Ergenekon'un küçük bir birimi olduğunu, asıl Ergenekon'un siyasi alandaki Ergenekon olduğunu ve askerî olanından çok daha tehlikeli olduğunu belirtiyor.

Öcalan'ın çözümlemelerini okuyunca zihinlere şu soru takılıyor ister istemez:

-O halde Kürt sorununu dış güçlerin oyuncağı haline getirmeden kendi içimizde çözelim diyenler, hem Başbuğ'un hem de Öcalan'ın konuşmalarında niye hedef gösteriliyor acaba?

Bilen varsa açıklasın lütfen.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ADD'nin cumhuriyet mitinginin amacı ne?

Mehmet Yılmaz 2009.04.24

Türkiye, Diaspora Ermenileri'nin ortaya attığı soykırım tezlerinin kuşatması altında. Bu çemberi kırmak için 2007'den bu yana, Ermenistan'la 'devletlerarası münasebetleri' nasıl kurabilirim stratejisi üzerinde çalışıyor.

Azerbaycan ise bu gelişmeden rahatsız. Türkiye ile Ermenistan arasındaki sınırın açılmasını istemiyor. Bu yüzden Türkiye üzerinde baskı kurmaya çalışıyor.

Peki ama neden?

Bu soruya 'dış' dinamikleri nazara vererek cevaplamak mümkün. Ancak ben bunun yerine Türkiye'nin 'iç' dinamiklerine dikkat çekmek istiyorum.

AK Parti'nin iktidara geldiği 2002'de Türkiye'nin önünde üç önemli dış politika konusu vardı: Kıbrıs sorunu, ABD'nin Irak'ı işgal planları ve AB'ye üyelik görüşmeleri.

Bu konularda yapılacak bir yanlışlık, AK Parti hükümetine yönelik dış desteğin çekilmesi anlamına geliyordu.

Ama beklenen olmadı. Bunun üzerine darbe planları hazırlandı 2003-2004 yıllarında. Bu teşebbüsler akim kalınca devreye 'darbeye zemin hazırlama planları' sokuldu. Amaç AK Parti'nin şahsında Türkiye'nin dışarıdaki itibarını zedelemektir.

5 Şubat 2006'da Trabzon'daki Sancta Maria Katolik Kilisesi Rahibi Andrea Santoro öldürüldü. Üç ay sonra Danıştay saldırısı (17 Mayıs) gerçekleştirildi. Bakanlar, saldırıda hayatını kaybeden Mustafa Özbilgin'in cenaze namazında yuhalandı. Kamuoyu aylarca Türkiye hangi yöne gidiyor tartışması yaptı.

Darbe planlarını hayata geçiremeyen eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur'un başkanlığındaki Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) sonbaharla birlikte Cumhuriyet Mitingleri düzenlenmeye başladı. Yeni yılın ilk ayında (19 Ocak) gazeteci Hrant Dink öldürüldü.

Cumhurbaşkanlığı seçim sürecine giren Türkiye'de siyasi atmosfer, dönemin Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın yaptığı, "Sözde değil özde laik bir cumhurbaşkanı istiyoruz." açıklamasıyla gerildi. Bir hafta sonra Malatya'da misyonerlik yaptıkları gerekçesiyle biri Alman üç kişinin boğazları kesilerek öldürülmesiyle iyice tırmanan gerilim, askerın 27 Nisan gecesi hükümete muhtıra vermesiyle zirveye çıktı.

Bu şartlar altında AK Parti iktidarının devrilmesi mukadderdi. Ama olmadı. 28 Nisan'da muhtıranın iade edilmesi ve erken seçim kararı alınmasıyla süreç tersine işledi.

Hükümet sandıktan çıkan sonuçla güven tazeledi. Yeni meclis 11. Cumhurbaşkanını seçti. Türkiye tam normalleşiyor derken 14 Mart 2008'de iktidar partisi hakkında kapatma davası açıldı. Anayasa Mahkemesi AK Parti'yi kapatmadı.

Fakat hükümeti devirme planları da devam etti.

AK Parti muhaliflerinin 1 Eylül 2008 tarihinden itibaren farklı bir strateji izlemeye başladığı çıktı ortaya. Bundan böyle siyasete müdahale ediliyor görüntüsü verilmeyecekti. Toplumun dinî değerlerine saygı gösterilecekti.

Laiklik konusu 29 Mart seçimleri öncesi meydanlarda hiç dile getirilmedi. CHP çarşaf açılımı bile yaptı.

Cumhuriyet mitinglerinden iktidar çıkaramayan toplum mühendisleri bu kez insanları nasıl ikna edecek peki?

Bu görev de yine ADD'ye düşüyor galiba. Danıştay saldırısının yapıldığı tarihte, yani 17 Mayıs'ta Ankara'da Ergenekon soruşturmasını protesto etmek ve demokratik, laik cumhuriyete sahip çıkmak amacıyla 'Cumhuriyet Mitingi' düzenliyor dernek.

2006'nın sonunda başlayan cumhuriyet mitingleri, 2007'de yapılacak genel seçimlerden bir CHP-MHP koalisyon hükümeti çıkarmayı amaçlıyordu. 19 Mayıs törenlerinden iki gün önce yapılacak bu mitingin siyasi amacı ne olabilir peki?

Ufukta erken seçim de görünmediğine göre bu kez hedef meclis aritmetiğini değiştirecek bir siyasi dalgalanma olabilir mi?

29 Nisan'da kurulacağı açıklanan Abdüllatif Şener'in partisini bir kenara not etmek lazım.

Aynı şekilde Milli Görüş çizgisi dışından gelip AK Parti'de siyaset yapan, Köksal Toptan, Cemil Çiçek ve Ertuğrul Günay gibi isimlerin son birkaç haftada yaptıkları çıkışları da...

Türkiye'de Azerbaycan üzerinden estirilen muhalif rüzgâra bir de bu gözle bakmakta fayda var sanırım.
m.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TSK'nın itibarı

Mehmet Yılmaz 2009.05.01

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, ikinci iletişim toplantısı çerçevesinde medya mensuplarıyla bir araya geldi önceki gün. Televizyonların 'canlı' yayınladığı basın toplantısında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) görüşlerini açıkladı.

Bunların neler olduğu günlerdir yazılıp çiziliyor.

Dolayısıyla...

Söz konusu görüşleri burada tekrarlamak niyetinde değilim.

Ancak üzerinde durulması gereken önemli bir husus var, Başbuğ'un 15 gün arayla yaptığı iki açıklamanın özünde.

Nedir o?

-TSK'nın itibarı.

TSK'nın Türkiye'de durduğu yeri yeniden belirlemeye çalışırken...

Ordunun oynadığı hayatî rolü ön plana çıkarırken...

Askere yönelik sistematik muhalefet olduğu tezini işlerken...

Muvazzaf ve emekli askerlerin ortaya çıkan illegal bağlantılarından duyduğu rahatsızlığı dile getirirken...

Başında bulunduğu kurumun demokratik rejime bağlı ve saygılı olduğunu ifade ederken...

Hep bir noktayı merkeze aldığı anlaşılıyordu Başbuğ'un sözlerinden.

-Kurumsal itibara hâlel gelmesin.

Bu konuda başarılı olundu mu peki?

Yani...

İnsanların son zamanlarda zihinlerini kurcalayan istifhamlar izale edilebildi mi?

Bence edilemedi.

Aksine yeni soruların sorulmasına zemin hazırlandı.

Peki ama neden?

Bunu şöyle izah etmek mümkün...

Türkiye'de TSK konumlandırılırken 'millî gücün her şeyi' gibi takdim ediliyor.

Hâlbuki millî gücü oluşturan çok farklı unsurlar var.

Ordu, onlardan biri ve savaş dönemlerinde en önemlisi...

İlker Başbuğ, 14 Nisan'daki konuşmasında bu vurguyu şöyle yapmıştı:

-Günümüzün şartları ve ihtiyaçları silahlı kuvvetlerin önemini azaltmamaktadır. Aksine, günümüzün şartları silahlı kuvvetlerin millî gücün diğer unsurları ile koordineli ve iş birliği içinde ve kapsamlı bir strateji kapsamında kullanılması konseptinin önemini giderek artırmıştır.

Yani...

Askerler çağdaş muadilleri gibi millî gücün diğer unsurlarıyla birlikte koordineli çalışabilir ve kapsamlı stratejiler üretebilir.

Ancak...

Mezkûr hakikat, Türkiye pratiğinde bu şekilde tecelli etmiyor ne yazık ki.

Etmediği için de ordunun kurumsal desteğini arkasına alanlar, kendi görev alanları dışındaki konularda görüş beyan ederek milli gücün diğer unsurlarını 'pasif' bir konuma itebiliyor.

İşte asıl bu tutum zedeliyor askerin toplumdaki itibarını.

Kendi görev alanını alabildiğine geniş tutan, ama milli gücün diğer unsurlarının hareket kabiliyetini neredeyse sıfırlayan bir zihniyet veriyor en büyük zararı Türk Silahlı Kuvvetleri'ne.

Biliyoruz ki...

Ordu, milli gücün ayrılmaz bir parçasıdır. Güçlü ordular, caydırıcı özellikleriyle milli gücün diğer unsurlarına değer katar. Onların etkinliğini artırır.

Ancak...

Kendi sınırlarının dışına çıkıp diğer unsurların yerini almaya başladığında da milli gücü zayıflatır.

Mesela...

Meclis ile yürütmenin ilgi alanına giren konularda hüküm vermeye başladığında, yani siyasi iradenin görev alanına müdahale etmeye başladığında itibarı zedelenir.

Bu durumda asker, istese de istemese de, yıpranır.

Ne yapılmalı peki?

Bu tür durumlarda yapılacak olan bellidir aslında.

Eleştirilere cevap vermek yerine kendi içinde özeleştiri kültürü geliştirilebilir.

Yapılan hataları kurumsal dayanışma çerçevesinde savunmak yerine bunları yapanları açığa çıkarma ana hedef haline getirilebilir.

Kurumları muteber hale getiren temel faktörlerden birinin de diğerleriyle işbirliği yapmak olduğu hususunda imal-i fikir yapılabilir.

İşte o zaman...

Ne kurumların itibarı zedelenir ne de onlara duyulan güven sarsılır.

m.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin gücü

Mehmet Yılmaz 2009.05.04

Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu, Türkiye'nin 'yeni' dışışleri bakanı. 2002'den beri AK Parti'nin ortaya koyduğu dış politika stratejisinin en önemli mimarlarından biri kendisi.Bu hakikatin izdüşümleri, görevi Ali Babacan'dan devralırken yaptığı konuşmada da görölüyor zaten.

Özetle diyor ki:

- Türkiye, dünyada her alanda görüşüne başvurulana bir ülke haline geliyor.
- Türk dış politikasında kriz odaklı bir yaklaşımdan vizyon odaklı bir yaklaşıma geçiliyor.
- Türkiye, bölgesinde düzen kurucu bir ülke konumuna geliyor.

Şüphesiz bunlar önemli tespitler.

Bugün Türkiye, uluslararası aktörlerin de kabul etmeye başladığı bir siyasî vizyona sahip. Hem bölgesel sorunlara getirdiğı çözüm önerileriyle hem de küresel meselelere yaptığı çeşitli katkılarla.

Kısacası...

Güçlü Türkiye vurgusu yapıyor Davutoğlu.

Peki Türkiye, gücünü nereden alıyor?

Şüphesiz bu soruya çok farklı cevaplar verilebilir.

Bu konuda akademisyen Ahmet Davutoğlu'nun bakış açısını özetlemek faydalı olur kanaatindeyim.

Davutoğlu, Stratejik Derinlik ismini verdiği kitabının daha ilk bölümünde güç parametreleri ve stratejik planlama üzerinde duruyor.

Ona göre bir ülkenin uluslararası sistemde gücünü ortaya çıkaran çeşitli unsurlar var. Bunlardan bazıları 'sabit' bazıları da 'potansiyel' verilerden oluşuyor.

Coğrafya, tarih, nüfus ve kültür sabit değerler arasında sayılıyor.

Bir ülkenin kısa ve orta vadede kendi iradesiyle bu unsurları kolay kolay değıştirmesi mümkün görünmüyor çünkü.

Potansiyel veriler ise ekonomik, teknolojik ve askerî kapasite olarak sıralanıyor.

Sabit ve potansiyel verileri değlendirecek faktörlerin de stratejik zihniyet, stratejik planlama ve siyasî irade olduğu zikrediliyor.

Bu üç faktör, sabit ve potansiyel verilerin toplamına ek değeri kazandırıyor, onların gücüne güç katıyor.

Yani...

Stratejik zihniyete sahip bir siyasî irade, sahip olduğu değerleri en iyi şekilde kullanmak için stratejik planlama yapabilir.

İşte o zaman da 'gerçek' gücü ortaya çıkar bir ülkenin.

Türkiye'nin son dönemde artan önemine bu gözle bakıldığında karşımıza çıkan manzara şu:

İçinde bulunduğu coğrafyanın önemini çok iyi kullanıyor.

Tarihi ve kültürüyle yüzleşiyor. Geçmişiyse barışıyor. Bu da bölgesinde nüfuzunu artırıyor.

Genç nüfusuyla da dinamik bir ülke görüntüsü veriyor.

Fakat potansiyel verileri değerlendirme konusunda iyi bir sınav verdiği söylenemez.

Her ne kadar son küresel malî krize iyi dayansa da ekonomik yapı çok güçlü değil.

Ayrıca teknoloji üreten değil, tüketen bir ülke konumunda.

Askerî kapasitesi de sınırlı.

NATO üyesi olmanın getirdiği avantajlar sayesinde önemli bir silah sistemine sahip. Fakat askerî teknolojiyi üretme noktasında kendisine yetecek bir konumda değil. Dış desteğe ihtiyaç var yani.

Bu şartlar altında AK Parti iktidarının, stratejik planlamayla sabit verilerin bir bölümünü iyi değerlendirerek Türkiye'nin gücünü nispeten artırdığı söylenebilir.

Ancak bu noktada göz ardı edilen bir husus var:

- Toplumsal değişim.

Çağın idrakine uygun bir değişim içindeki halkın müteşebbis gücünden yeterince istifade edilmediği ortada.

Mevcut nüfus faktörü iç tehdit olmaktan çıkarıldığı takdirde Türkiye, şimdiye kadar eksik kaldığı potansiyel veriler konusunda da büyük atılım içine girebilir.

Yeter ki bu gerçeğin farkına varılabilsin.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cehalet, fakirlik ve iftirak

Mehmet Yılmaz 2009.05.08

Mardin'de insanlık dışı bir katliam yaşandı. 44 kişi, akrabaları tarafından acımasızca katledildi. Bu olayın sebep ve sonuçları üzerinde yazılıp çiziliyor günlerdir.

Terörden koruculuk sistemine, töreden bölgedeki toplumsal yapıya kadar bir sürü problemin varlığından söz ediliyor yapılan yorumlarda.

Fakat ortada, problemin kaynağını gösteren ne ciddi bir teşhis var ne de tedavi yöntemi.

Yani...

İnsan faktörü ihmal ediliyor bir kez daha.

Sanırım bu konuda en isabetli yorumu Ahmet Selim Bey yaptı dün Zaman'da yayınlanan "Nedir bu hâl?" başlıklı yazısında. Diyor ki Ahmet Bey:

-Savaşta bile olmayacak bir şey, bir ailenin içinde oluyor.

-Bu olay bireysel, bölgesel, töresel bir hâl değil.

-Bu olayda, toplumsal beşerî yapımızla ilgili çok vahim ve çok kahredici bir alarm sesi var.

Ahmet Bey'in dikkat çektiği husus önemli. Karşı karşıya bulunduğumuz durum 'anormal' bir keyfiyete sahip çünkü...

O da bu hakikati harikulade vurguluyor zaten:

-Anormallikte ölçü olmaz.

İşin doğrusu son iki yüzyıl, çok şahit oldu insanoğlunun ölçüyü sık sık kaçırdığına.

Otuz yıl savaşları, yüzyıl harpleri...

Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı...

Mezhep kavgaları, işgaller, darbeler vs...

Bu açıdan bakıldığında insanlık, uzun zamandır 'anormal' bir hayat yaşıyor aslında.

Hem de normal olmayanı kabullenip içselleştirerek...

Bu anomaliyi ortaya çıkaran önemli hakikat ise şu:

-İnsanoğlu kâinatı ve dünyadaki varlık sebebini yanlış zemin üzerine bina ediyor.

Hâl böyle olunca da sorunları çözmekte aciz kalıyor.

Hataları yeni hatalarla izale etme çabası problemlerin çözümüne katkıda bulunmuyor. Üstelik onları daha karmaşık ve içinden çıkılmaz hale getiriyor.

Peki çözümü nerede aramak lazım?

Şüphesiz bu konuda en önemli tespitleri yapan isimlerden biridir Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri.

Bundan yaklaşık 100 yıl önce Şam'daki Emeviye Camii'nde irad ettiği hutbede insanlığın karşı karşıya kaldığı problemleri dile getirmiş ve çözüm yollarını da göstermiştir. Ne zaman?

Birinci Dünya Savaşı başlamadan ve Osmanlı Devleti dağılmadan altı yıl önce.

Ona göre Müslümanların önündeki en büyük düşmanlar şunlardır:

-Cehalet, fakirlik ve iftirak.

Bunlara ancak sanat, marifet ve ittifak silahıyla karşılık verilebilir.

Burada sorulması gereken, "Kim karşılık verebilir?" sorusudur herhalde. Aslında sorunun cevabı belli:

-Hastalığın bu olduğuna karar verenler tabii ki...

Kabul edelim ki...

Fakr u zaruret, cehalet ve ihtilafın bugün de insanlığın en başta tedavi etmesi gerektiği hastalıkların başında geliyor.

Mardin'deki elim vakayı konuşurken ya da Filistin meselesi nasıl çözölür üzerinde imal-i fikir yaparken şunu düşünmemiz lazım herhalde:

-Dünyayı kan ve revan içinde bırakan kavgalar, savaşlar onlarca, yüzlerce insan kafa kafaya verdiği ve devletlerin gücünü arkasına aldığı halde niye çözölemiyor acaba?

Çözölemiyor.

Çünkü...

Bu iradeyi gösterecek olanların önce varlığın anlam ve önemini kavraması, ardından da insan ve insanî değerler odaklı çözüm önerileri geliştirmesi gerekiyor.

Yani...

Kaynaklar sınırlıdır.

İnsanların ihtiyaçları ise sonsuzdur.

O halde...

"Sınırlı kaynakları ele geçirmek için her türlü melaneti işlemek mubahtır." söylemi yerine, "Sınırlı kaynakları israf etmeden kullanmak insanlara yakışan bir davranıştır." ahlâkını benimsetecek bir anlayışı nasıl ikame edebiliriz diye düşünmek gerekiyor.

İşte o zaman insan, tıpkı Mardin'de olduğu gibi kendini insanlıktan çıkaracak davranışlar sergilemeyecektir.
mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil kabadayı ile kibar askerin hikâyesi

Mehmet Yılmaz 2009.05.11

Hiç bu kadar çok konuşmamışlardı genelturmay başkanları. Konuşmadıklarından herhalde haklarında hiç bu kadar çok yorum da yapılmamıştı kamuoyunda.

Şimdi onlar konuşuyor.

Konuştukça da çeşitli yorumlar yapıyor haklarında. Hâlbuki eskiden böyle değildi.

Milli Güvenlik Kurulu'nda, Yüksek Askeri Şûra toplantılarında, Harp Akademileri'nde, devir-teslim törenlerinde konuşurlardı.

Bir de... Muhtıra verirken...

Ya da... Darbe yaptıktan sonra...

Veya... 'Üst düzey bir komutan' mahlası ile.

Artık açıktan konuşuyorlar.

İnternete düşen ses kayıtlarında önemli itiraflarda bulunanlar da var.

Gazetelere, televizyonlara demeç verenler de...

Emeklisi de muvazzaflı da konuşuyor.

İyi de oluyor.

Böylece kamuoyu birinci elden öğreniyor, Türk ordusunu yöneten komutanların siyasî, ekonomik, kültürel ve sosyolojik değerlendirmelerini.

Bu konuşmaların en faydalı tarafı ise Türkiye'nin içinden geçtiği süreci kayıt altına alacak yazarlara, tarihçilere, siyaset bilimcilere çok iyi malzemeler veriyor olması. Yakın tarihte neler olup bittiğini anlamak ve kavramak için bir ihtiyaçtı paşaların görüşlerini beyan etmeleri.

Onlar da sık sık kamuoyunun karşısına çıkarak bu ihtiyacı gidermeye çalıştılar, halen de çalışıyorlar.

En azından şimdilik...

Sadece askerlerin ne düşündüğüne odaklanmak yeterli mi?

Bence değil.

Hadiseler ve aktörler arasında sebep-sonuç ilişkisi kurabilmek de önemli.

Eğer bu ilintiler kurulamaz ise ne olur?

Hiçbir şey olmaz tabii ki.

Ama...

Yapılan bir konuşmanın, verilen bir beyanatın, atılan bir manşetin tek başına bir anlam ifade etmediği kanaati hâsıl olur zihinlerde.

Öyle midir gerçekten? Değildir elbet.

Çünkü...

Devlet umuru görmüş, ketum olmayı hayatının bir parçası haline getirmiş askerlerin -emekli ya da muvazzaflı- her konuşması bir amaca matuftur.

Peki, paşaların konuşması sorunların çözümü anlamına gelir mi? Bazen gelebilir bazen de gelmez.

Fakat herhangi bir konuda çözüm önerisi sunmasalar da verdikleri bir demeçle çözüm yollarını da tıkayabilirler.

Hâsılı...

Askerlerin sükûtları da konuşmaları da iyi analiz edilmelidir.

Hamdi Yılmaz'ın Aksiyon Dergisi yazarlarından.

Her hafta kaleme aldığı yazılarında işte tam da bunu yapıyor.

Yani...

Özel tarih denemeleriyle yakın dönemde Türkiye'de ve dünyada meydana gelen olaylar arasındaki ilişkileri gerçeğe yakın yazılarında.

Haberlerin satır aralarını okuyor.

Verilen beyanatların ne anlama geldiğini irdeliyor.

Süreç analizi yaparak, Türkiye üzerinde oynanan iç ve dış oyunların arka planlarına projektör tutuyor.

Kısacası...

Aktörlerin satranç tahtasındaki hamlelerini çok erken fark ederek, planlanan oyunun kaç stratejik hamleden meydana gelebileceğini öngörebiliyor.

Sivil Kabadayı ile Kibar Askerin Hikâyesi, Hamdi Yılmaz'ın ilk kitabı.

Aksiyon Dergisi'nde yayınlanan makalelerden oluşan kitabı okuduğunuzda fark ediyorsunuz ki...

Türkiye son birkaç senede baş döndürücü bir gündemle yatıp kalkmış.

Entrikalar, iftiralar, cinayetler, darbe planları, siyasete müdahaleler...

Meğer psikolojik harbin en şiddetlisine maruz kalmışız millet olarak.

Karakutu Yayınları tarafından neşredilen kitap, yakın zamanda yaşadıklarımızın şifrelerini çözen bir 'decoder' niteliğinde.

Sivil kabadayı ile kibar askerin kim olduğunu merak edenler, kitabı alıp okuduktan sonra üç siyaset, üç cinayet, üç mahkeme ve bir parti arasında nasıl bir illiyet bağı olabilir diye düşünmeye başlayacaklardır herhalde.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir kilit, üç anahtar

Mehmet Yılmaz 2009.05.15

Soçi, Karadeniz'in kıyısında bir sayfiye şehri.Rusya'nın Antalya'sı olarak biliniyor.Başbakan Erdoğan, yarın Soçi'de Rusya Federasyonu Başbakanı Putin'le bir araya gelecek.

İki lider için bu tatil beldesi, tanıdık bir mekân.

Çünkü...

Yaklaşık dört yıl önce (17 Temmuz 2005) burada buluşmuşlardı yine.

Ekonomik ve siyasî ilişkilerin masaya yatırıldığı ziyaret, büyük 'merak' uyandırmıştı kamuoyunda.

Şüphesiz bu merakı artıran en önemli faktör, ortaya atılan bazı 'spekülatif' iddialardı elbet.

Güya...

İki lider beş saat boyunca 'kayıt' tutmadan görüşmüştü. Anlaşılıyordu ki...

Soçi'de yapılan görüşme mühimdi.

Daha da önemlisi...

Bu görüşmeden rahatsız olanlar vardı.

Hatırlarsanız 'şüphe' izhar eden bazı bilgiler dolaşıma sokularak, Soçi buluşmasının üstüne 'gölge' düşürülmek istenmişti.

Ama hedeflenen netice alınamadı.

Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkiler gelişmeye devam etti. Karşılıklı olarak üst düzey ziyaretler gerçekleştirildi.

Başbakan Erdoğan'ın yarın Soçi'ye gitmesi de bu sürecin bir devamı niteliğinde.

Moskova'dan gelen 'talep' üzerine gerçekleşecek olan ziyaret sırasında Kafkaslar'daki son gelişmelerden enerjiye kadar bir dizi konu ele alınacak.

Tabii Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ihtilaflar da...

Ankara, bir süredir Kafkaslar'da 'etkin' politika izliyor. Azerbaycan ve Gürcistan'la geliştirdiği sıcak ilişkiler zincirine Ermenistan'ı da dâhil etmek istiyor.

Bu yönde adımlar atılabilmesi için de 'öncelikle neler yapılması gerekiyor' konusunda girişimlerde bulunuyor.

Geçtiğimiz günlerde Ermenistan'la ilişkileri normalleştirme çerçevesinde bir 'yol haritası' belirlendiğinin açıklanması, yaklaşık iki yıldır Erivan'la birlikte yürütülen 'gizli' ve 'açık' görüşme trafiğinin bir sonucu aslında.

Ancak bu süreç sanıldığı kadar kolay değil.

Azerbaycan ile Türkiye arasında birkaç aydır yaşanan 'güven' bunalımı, sürecin ne kadar 'sancılı' geçtiğini gösteriyor bize.

Peki ama neden?

Bunun çok çeşitli nedenleri olabilir.

Bana göre ise tek bir sebebi var:

- Türkiye ile Ermenistan arasında bir anlaşma ihtimalinin ufukta belirmesi, bölgedeki statükoyu derinden sarsıyor.

Ne yaptı Türkiye?

Paslı kilidi anahtar kullanmadan açmaya çalıştı.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana genelde Ermenistan, özelde de Yukarı Karabağ, Kafkaslar'ın paslı kilidi konumunda.

Şimdiye kadar AGİT Minsk Grubu'nu oluşturan üç 'anahtar' ülke (ABD, Rusya ve Fransa) bu kilidi açmak için çok uğraştı.

Ya da...

Uğraşılıyor görüntüsü verdi.

Sonuç ortada.

Anahtarlar tek tek kullanılsa da, üçü birden devreye girse de kilit açılmadı.

Türkiye devreye girip 'maymuncuk' kullanarak kilidi 'açma' iradesi gösterince de bölgedeki tansiyon birden yükseldi.

Başbakan Erdoğan'ın, Azerbaycan'ın gönlünü aldıktan sonra Soçi'ye geçmesi bu açıdan önemli.

Anlaşıyor ki...

Kilidi açmadan önce yapılması gereken işlem, pasları temizlemekmiş meğer.

İnceltilmiş 'neft' ya da 'doğal' gaz ile paslarından arındırmadan kilidi açmaya çalışmak da bölgedeki sinir uçlarını harekete geçirmek anlamına geliyormuş.

Hâsılı...

Türkiye, bölgede biriken doğal enerjiyi açığa çıkardı.

Şimdi asıl maharet, bu potansiyel enerjiyi kinetik enerjiye çevirebilmek tabii ki.

Bakalım nasıl sonuçlanacak Kafkaslar'da oynanan bu yeni satranç? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuşatmayı yarmanın yolu

Mehmet Yılmaz 2009.05.22

Türkiye bir süredir hem içeriden hem de dışarıdan 'kuşatma' altında.Ne zaman olmadı ki denilebilir.Doğrudur.

Türkiye, tarih boyunca hep kuşatma altında olmuştur. Muhtemelen gelecekte de olacaktır. Ancak durum bu kez oldukça farklı...

Hâlihazırda yürürlüğe giren kuşatma tarihteki örneklerle pek benzemiyor çünkü.

Sebebini izah edebilmek için önce geçmişe göz atmamız gerekiyor biraz.

Biliyorsunuz Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nin yıkıldığı Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra kuruldu.

Osmanlı'yı savaşa sürükleyen hadiseler zinciri ise 1909 yılında İkinci Abdülhamit'in hâl edilmesiyle başladı.

İktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki, ülkeyi sonu belli olmayan bir maceraya sürükledi.

Örneğin...

Allahüekber Dağları'nda binlerce Mehmetçik tek kurşun atmadan şehit oldu. Ardından bir oldubitti ile ülke savaşa girdi.

Osmanlı için sonun başlangıcıydı Birinci Dünya Savaşı. Zira üç kıtada askerî ve siyasî yenilgiye uğradı. Binlerce insan hayatını kaybetti. Canını kurtarabilenler ise son karakol Anadolu'ya sığındı. Burası da işgal edilince vatanlarını savundular can havliyle.

Sonra Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdular.

Türkiye, Misak-ı Milli sınırları içinde kendi yağıyla kavrulan ve çevresiyle irtibatı büyük ölçüde kesen bir ülkeydi artık.

İkinci Dünya Savaşı, çeperlerini kırma fırsatı verdi Türkiye'ye.

Çok partili hayatla birlikte içeride ve dışarıda büyük bir kalkınma hamlesi başladı. Anadolu'ya götürülen hizmetler diplomasinin hareket alanını genişletti. Türkiye, çıkarlarını korumaya matuf önemli anlaşmalar yaptı bu dönemde.

Mesela NATO'ya üye oldu. Kıbrıs'la ilgili tarihî anlaşmalara imza attı. Bu dönemde Batı ile senkronize bir politika izlendi geneli itibarıyla.

Dönemsel sapmalar baş gösterdiğinde de darbeler yapıldı, muhtıralar verildi. 1960 ve 1980 darbeleriyle 'devlet' bir kez daha dizayn edildi. Yeni anayasalar yazıldı ve yürürlüğe konuldu.

1980 sonrası şartlar hem içeride hem de dışarıda değişmeye başladı. Şüphesiz bu değişim 1950'lerden çok farklıydı.

Bir kere Soğuk Savaş bitiyordu. Demir Perde sahnedan çekiliyor, toplumları bölmek için inşa edilen duvarlar yıkılıyordu.

İşte bu dönemde Türkiye dış dünyaya açıldı hızla. Ekonomik, siyasi, kültürel birikimini ortaya çıkan yeni toplumsal yapılar ve bağımsız devletlerle paylaştı.

İçeride ve dışarıda ihtilaflar bir kenara bırakıldı, müşterek yönler ön plana çıkarıldı. Bu sayede Adriyatik'ten Çin Seddi'ne uzanan geniş bir coğrafyada varlığını hissettirir oldu Türkiye.

Ancak bu dönem 28 Şubat süreciyle kesintiye uğradı. Ülke tekrar içine kapandı. 1993-2003 yılları arasında dış dünya ile irtibat neredeyse asgari seviyelere indi.

2003'ten sonraki süreci biliyorsunuz.

AK Parti ile birlikte Türkiye yeniden çeperlerini içeride ve dışarıda zorlamaya başladı. Reformlar yaptı, ezber bozan stratejileri hayata geçirdi. Devleti ve sivil toplumuyla yaptığı güzel işler, onun dünyadaki itibarını artırdı.

Davos'taki 'one minute' olayından sonra yeni bir kısıpçla karşı karşıya Türkiye.

Dün Türkiye'yi Misak-ı Milli sınırları içerisinde hapsedmek isteyenlerin amacı bu kez dışarıya açılan Türkiye'nin önünü kesmek.

Kim onlar?

Bölgedeki ağırlığını istemeyenler tabii ki...

Bunun için de içeride ve dışarıda Türkiye'yi 'yalnızlaştırma' politikasını uyguluyorlar şimdi.

Kuşatmayı kırabilmenin yolu ise Deniz Feneri olayına da, Kürt meselesini kastederek "Kendi içimizde meseleleri çözme kabiliyetimiz var" diyen Cumhurbaşkanı Gül hakkında verilen yargı kararına da, Azerbaycan'la yaşanan sıkıntıya da, Ergenekon'u siyasi dava haline dönüştürmek isteyenlere de bu gözle bakmaktan geçiyor sanırım.
mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pakistan'ın düşmanı kim?

Mehmet Yılmaz 2009.05.25

Başlıktaki soruya çeşitli ülkelerin isimleri zikredilerek cevap verilebilir. Mesela... Pakistan'ın en başta gelen düşmanı Hindistan'dır denilebilir. Bu listeye ABD, Rusya, Çin gibi büyük güç merkezleri de ilave edilebilir.

Hatta İran ve Afganistan da 'düşman' kategorisinde sayılabilir.

- Pakistan, bahsi geçen ülkelerden hangisiyle savaşıyor bugün?

Hiçbiriyle...

Ya da...

Hepsiyle...

Nasıl oluyor bu peki?

Belki de Taliban'a verilen dolaylı dolaysız destekle.

Pakistan ordusu nisan ayının son haftasında büyük bir askerî harekât başlattı, ülkenin kuzeybatısındaki Svat Vadisi'nde etkinliğini artıran Taliban'a karşı.

15 bin askerin katıldığı operasyon sırasında ne kadar insanın öldüğü tam olarak bilinmiyor. Yetkililere göre çatışmalarda 70 civarında askerle binin üzerinde Taliban üyesi hayatını kaybetti. 1,7 milyon insan da evini ocağını terk etti.

Son birkaç gündür çatışmaların yoğunlaştığı yer ise 300 bin nüfuslu Mingora şehri. Sokak çatışmalarının yaşandığı kent, Pakistan ordusunun 'zafer' ilân edebilmesi için kritik öneme sahip.

Askerlerin şehrin denetimini ele geçirmesi problemin çözüldüğü anlamına geliyor mu peki?

- Gelmiyor tabii ki...

Tam tersine ülkenin daha büyük krizlere gebe olduğunu gösteriyor bize.

Bugün Pakistan, bölünme tehlikesiyle karşı karşıya...

Başka...

Nükleer silahlarını kaybetme riskiyle de...

170 milyon insanın yaşadığı Pakistan, önemli bir İslam ülkesi. Sahip olduğu nükleer silahlar onun bölgede oynadığı rolü artırıyor.

Nitekim bu özelliğini Soğuk Savaş sırasında gösterdi zaten.

Hindistan, Çin ve Rusya'nın bölgedeki nüfuzunu dengeleyerek...

Ya da...

Komşusu Afganistan'ın 1979'da işgal edilmesinden sonra Sovyetler Birliği'ne karşı yürütülen direniş ev sahipliği yaparak...

Ancak ne olduysa 11 Eylül 2001'den sonra oldu.

Taliban yönetimini devirmek için 2001'de Afganistan'ı işgal eden ABD'ye tam destek vermesine rağmen Pakistan, bir anda bölgesel ve küresel aktörlerin hedef tahtası haline geldi.

Sebepler?

Onlara göre Taliban'ın yeniden güçlenmesindeki payı büyüktü.

Bu iddialara karşı çıktı dönemin Pakistan yönetimi. Aksine Taliban'a karşı mücadelede ABD'ye destek verdiğini hatırlattı sürekli.

Ancak kimseyi ikna edemedi. Kendisi de ikna olmayınca içeride 'siyasî' kriz baş gösterdi birden.

1999'daki darbeden sonra yurtdışında sürgün hayatı yaşayan eski başbakanlardan Benazir Butto ile Navaz Şerif, ülkelerine dönerek siyasî sürece katılmak istediklerini açıkladılar.

Aylar süren pazarlıklardan sonra iki liderin seçimlere katılmasına izin verildi. Onlar da meydanlara çıkıp Müşerref yönetimini karşı güç birliği yapacaklarına dair söz verdi.

Sonra?

Aralık 2007'de Benazir Butto seçim kampanyasından dönerken suikasta uğradı. Onun ölümüyle başlayan siyasi türbölans Pervez Müşerref'in cumhurbaşkanlığından istifa etmesi ve yerine Butto'nun eşi Asif Ali Zardari'nin devlet başkanı olmasıyla sonuçlandı.

Pakistan duruldu mu peki?

- Hayır.

Aksine dış güçlerin müdahalesine açık hale geldi. Baskılara dayanamayarak Taliban'a savaş açtı.

Bu yöntemle sorunlarını çözebilir mi?

Sanmıyorum.

Hâsılı...

Meselelerini kendi içinde çözemeyip düşmanı başka yerlerde arayanların düştüğü durumu göstermesi bakımından Pakistan'ın hal-i pürmelâli ibretlik.

Tabii anlayana. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbuğ'un Amerika ziyaretini nasıl okumalı?

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ resmî bir ziyaret gerçekleştiriyor ABD'ye. Başbuğ, 30 Mayıs-3 Haziran tarihleri arasında ABD Genelkurmay Başkanı Oramiral Michael Mullen ve Pentagon yetkilileriyle bir araya gelecek. Ayrıca, Türk Amerikan Konseyi toplantısına Mullen'la birlikte katılarak.

En son 2005'te, genelkurmay ikinci başkanı sıfatıyla ABD'yi ziyaret etmişti Başbuğ. Dört yıl aradan sonra bu kez genelkurmay başkanı olarak 'önemli' temaslarda bulunacak Washington'da. Kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılmadığı için ajandasında neler olduğunu bilmiyoruz. Ancak kamuoyuna yansıyan bilgiler Başbuğ'un Amerikalı muhataplarıyla, iki ülke arasındaki ilişkilerin önümüzdeki dönemde nasıl seyredeceği hususunda görüş alışverişinde bulunacağını gösteriyor.

Şüphesiz burada altı çizilmesi gereken bir husus var. Modern dönemde bağımsız iki devlet arasındaki ilişkilerin ana çerçevesini genelde hükümetler ve devlet başkanları belirler, bürokratlar da bu temel stratejiyi uygulamaya çalışır. Demokratik ve çağdaş rejimler açısından bu kural hayatî öneme sahiptir. İstisnai durumlar söz konusu olmaz, olamaz. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin tarihî seyrine bu açıdan bakıldığında söz konusu kuralın çoğu zaman ihlal edildiğini söyleyebiliriz. Özellikle de Soğuk Savaş döneminde.

Biliyorsunuz Türkiye 1952'de NATO üyesi olarak devletin bekâsını ve güvenliğini güvence altına almaya çalıştı. Bu tarihten itibaren Sovyet yayılcılığına karşı Batı Avrupa'nın güneydoğu kanadını koruyan bir karakol hüviyetine büründü. Bu görev her ne kadar Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin sağlam bir zemine oturmasını sağlasa da bazı önemli sorunların çözüme kavuşmasını da engelledi. Bunlardan en önemlisi tabii ki iki ülke arasındaki ilişkilerin ana eksenini askerlerin belirlemesi ve bunun sonucu olarak da Türkiye'deki demokrasinin her on yılda bir askerî darbelerle kesintiye uğramasına Washington'ın göz yummasıdır.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması ve Soğuk Savaş'ın bitmesiyle bu dönem kapandı. Ancak eski alışkanlıklar bir süre daha devam etti. Sanırım bu konuda verilebilecek en güzel örnek 28 Şubat sürecidir. Türkiye, 1993'te merhum Turgut Özal'ın vefatıyla başlayan ve AK Parti'nin 3 Kasım 2002 tarihinde iktidara gelmesiyle yaklaşık 10 yıl süren bu dönemde, çevresinde olup biten gelişmelere bigâne kalarak içine kapanmayı tercih etti. Zayıf koalisyon hükümetleriyle yönetilen Türkiye, tarihin altın tepside sunduğu fırsatları da görmezden geldi. ABD ile ilişkiler de Özal döneminde olduğu gibi yakın bir ilişki içinde olmadı, genelde askerler üzerinden yürütülen temaslara sınırlı kaldı.

Bu süreç 2000'lerden itibaren köklü değişime uğradı. Kasım 2000'de George W. Bush ABD'nin 43. başkanı seçildi. Ardından 11 Eylül 2001 tarihinde New York'taki İkiz Kulelere terör saldırıları düzenlendi. 3 Kasım 2002'de de Türkiye'de genel seçimler yapıldı ve AK Parti tek başına iktidar oldu. Bu gelişmeler hem ABD'de hem de Türkiye'de önemli siyasî değişiklikler meydana getirdi. Farklı bir zemine oturan Türk-Amerikan ilişkilerinin seyrini artık askerler değil sivil politikacılar belirlemeye başladı. 1 Mart 2003 tarihinde TBMM, Irak'ı işgal etmeye hazırlanan Amerikan askerlerinin Anadolu topraklarını kullanmasına imkân veren yasal değişikliği kabul etmeyerek bu yeni zeminin parametrelerini de belirlemiş oldu.

O tarihten bu yana Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler sivil siyasetçilerin belirlediği ana çerçeve üzerinden yürütülüyor. Askerler de bu temel stratejiyi esas alarak kendi ilgi alanlarına giren konulardaki görüşlerini bağlı oldukları hükümetlere ileterek üzerlerine düşen vazifeleri yerine getiriyor. Bu noktada sorulması gereken kritik soru şu: "Orgeneral Başbuğ'un Washington ziyareti bu süreçte ne anlama geliyor?" Bu soruya cevap verebilmek için öncelikle Ocak 2009 tarihinden itibaren Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin seyrini etkileme potansiyeline sahip bazı gelişmeleri zikretmek ve bunlar arasındaki sebep-sonuç ilişkisini irdelemek gerekiyor.

Hem Türkiye hem de dünya için en önemli gelişme Barack Obama'nın ABD'de başkan seçilmesi idi. Kasım ayında 44. başkan seçilen Obama, 20 Ocak'ta işbaşı yaptı. Gerek seçim kampanyası sırasında gerekse göreve geldikten sonra Bush döneminde yıpranan Amerikan değerlerini tamir etmeye yönelik politikalara

yöneleceğinin sinyallerini vermesi; konuşmalarında sık sık demokrasi, insan hakları, özgürlükler gibi temel kavramlara vurgu yapması Washington'ın bundan sonra izleyeceği politikalar hakkında yeteri kadar ipucu veriyordu. Hemen her ülke Obama'yı dikkatle takip etti ve ona göre pozisyon belirlemeye başladı.

Türkiye de onlardan biriydi. Hükümet, diplomasi alanında yetkin en önemli isimlerini ABD'ye göndererek yeni yönetime Türkiye'nin duruşuyla ilgili bilgiler verdi. Görüşmeler neticesinde Obama tarihî bir karar aldı ve 6 Nisan'da Türkiye'ye ziyaret edeceğini açıkladı. Bu sırada Başbakan Erdoğan 29 Ocak'ta Davos'ta yapılan bir panelde, diplomatik nezaketi aşan bir üslupla konuşan İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'e sert bir cevap verdi. Tarihe 'One Minute' olarak geçen bu hadise Türkiye'nin son yedi yılda devletler nezdinde kazandığı teveccühün bu kez bölgedeki insanlara da sirayet etmesini sağladı. Böylece, Türkiye'nin bölgesel bir aktör olduğu ve çevresindeki problem alanlarıyla yakından ilgilendiği tescillenmiş oldu.

Ancak bu tarihten itibaren devranın farklı bir zeminde dönmeye başladığının emareleri çıktı ortaya. Şubat ayından itibaren Türkiye 29 Mart'taki yerel seçimlere kilitlenirken bu gelişmeler yeteri kadar tartışılmadı. Onlardan biri seçimlerden bir gün sonra, yani 30 Mart'ta yayımlanan bir rapordur. Washington'ın etkili düşünce kuruluşlarından Stratejik ve Uluslararası Etütler Merkezi'nin (CSIS) yayımladığı raporun özünde şu vardı: "Genelkurmay'ın siyasî rolünün artması Türk-Amerikan ittifakını bitirmez." Türkiye'den SAREM ve TEPAV gibi düşünce kuruluşlarının verdiği destekle hazırlanan raporda Obama yönetimine tavsiyelerde bulunuluyor, onların da tıpkı eski Amerikan yönetimleri gibi Türkiye ile ilişkileri 'askerler' üzerinden kurmalarının yararlı olacağı görüşü dile getiriliyordu. Yani, AK Parti döneminde siviller üzerinden işleyen mekanizma bitirilmeli, bunun yerine askerlerin belirleyeceği yeni yol haritası benimsenmeliydi. Böyle bir değişiklik iki ülke arasındaki ittifak ilişkilerini asla zedelemezdi.

CSIS'in raporu Washington ve Ankara'da ne kadar karşılık buldu bilemeyiz. Ancak Obama'nın Türkiye ziyaretinden bir hafta önce neşredilmesi oldukça manidardı. Nitekim nisan ayında peş peşe yaşanan bazı gelişmeler, mezkûr raporun 'öylesine' yayımlanmadığını da gösterdi. 6 Nisan'da Türkiye'ye gelen Obama, Ankara'da önemli temaslarda bulundu. Meclis'te tarihî bir konuşma yaptı. Bu konuşmayı dinleyenler arasında İlker Başbuğ ile kuvvet komutanları da vardı. Askerler, 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan genel seçimlerde milletvekili seçilen DTP'lileri protesto etmek için Meclis'e gelmiyorlardı. Öyle ki, Meclis'in yeni yasama yılının açış konuşması yapan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü dinlemek için de TBMM'ye gelmemişlerdi.

Askerler uyguladıkları bu ambargoyu 6 Nisan'da Obama için kaldırdılar. Ancak istifhamlar da zihinleri kurcalamadı değil. Acaba askerlerin Meclis'e gelmesi ambargonun kalktığı anlamına mı geliyordu? Yoksa bu ziyaret Obama'ya verilen bir mesaj niteliği mi taşıyordu? Galiba ikincisi daha ağır basıyordu; çünkü 14 Nisan'da Harp Akademileri'nde konuşan Başbuğ, tam 5 kez Obama'ya atıf yaparak bu niyetini ortaya koymuş oldu. İşin doğrusu CSIS raporu İlker Başbuğ'a da bir meşruiyet alanı açtı. Ne de olsa Washington'ın nabzını tutan isimlerin kaleme aldığı rapor, bundan sonraki süreçte iki ülke arasındaki ilişkilerin askerler üzerinden sürdürülmesinin Türk demokrasisine zarar vermeyeceğini, Genelkurmay'ın siyasî rolünün artmasının Türk-Amerikan ittifakını bitirmeyeceğini söylüyordu. Başbuğ da aynı kanaatte olmalı ki 14 Nisan'daki konuşmasında sık sık Obama'ya atıfta bulunarak böyle bir ilişki için zeminin müsait olduğu izlenimi verdi.

Aslında Başbuğ'un ABD'ye mesaj verirken bir başka yöntemi daha denediği de bu konuşmanın muhtevası dikkatle okunduğunda anlaşıldı. Genelkurmay Başkanı, kendi asli vazifesinin dışında yer alan hemen her konuya değindi. Sivil-asker ilişkileri, laiklik ve terör ana başlıkları altında sosyal değişimler ve toplumsal dönüşümlerden bahsetti; devletin amaç ve görevlerini sıraladı; ulus devletlerin niteliğinden söz etti; din ve tarih konusunda sosyolojik değerlendirmelerde bulundu. Türk-Amerikan ilişkilerini yakından ilgilendiren ve askerinin esas görev alanı olan güvenlik meselelerine ise değinmedi. İran'ın nükleer silah peşinde koşması hakkında görüş beyan etmedi. ABD'nin Afganistan'a ek asker talebine nasıl karşılık verileceğini açıklamadı. Enerji

güvenliği, NATO'nun yeni dönem misyonu, ABD'nin Irak'tan çekilmesi ile oluşacak güvenlik boşluğunun nasıl doldurulacağı gibi hususlarda ne düşündüğünü anlatmadı. Türkiye'yi yakından ilgilendiren Rus-Gürcü, Ermeni-Azeri, İsrail-Filistin ihtilaflarıyla ilgili olarak görüş beyan etmedi. Türkiye'nin bekâsını ilgilendiren tehdit değerlendirmesini PKK ile sınırlı tuttu. Kısacası, ABD'yi de yakından ilgilendiren bölgesel ve küresel pek çok meseleyle ilgili stratejik değerlendirme ve öngörülerde bulunmadı.

İlginçtir bu konuşmadan iki gün sonra (16 Nisan) eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt İstanbul'da önemli bir 'güvenlik' değerlendirmesi yaptı. ABD ve NATO'nun Türkiye'den sürekli asker istediğini, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni bir asker deposu olarak gördüklerini söyledi. Bu çıkış, yeni dönemde ABD ile 'temas' kurmak isteyen askerler için pek de takdir edilecek bir analiz değildi. Gelen bu eleştiriler üzerine Başbuğ, Milli Güvenlik Toplantısı'ndan bir gün sonra, yani 29 Nisan'da medya mensuplarının karşısına geçti ve dış güvenlikle ilgili "sınırlı" açıklamalarda bulundu. Bu sırada ilginç bir çıkış da yaptı. "Madem siz sormuyorsunuz ben cevaplayayım." diyerek ABD Genelkurmay Başkanı Mullen ve Obama'nın Ulusal Güvenlik Danışmanı emekli General James Jones'la özel görüşmeler yaptığını açıkladı. Ardından da sanki Büyükanıt'a şu sözleriyle cevap verdi: "Türkiye'de bir şey var. İlla, birisi geldiği zaman Türkiye'den bir şey ister. Niçin böyle görüyoruz? Türkiye illa bir şey istenecek ülke midir? Bunu silelim artık. Benim görüştüğüm iki Amerikalının Türkiye'den ne Afganistan ne Irak'la ilgili hiçbir somut isteği olmamıştır."

Gazeteciler sormadığı halde Başbuğ'un Mullen'le 4 saat özel bir görüşme yaptığını açıklama ihtiyacı hissetmesinin sebebi pek anlaşılmadı. Türkiye'nin kendisinden sürekli bir şeyler istenen ülke olmadığını vurgulaması ne anlama geliyor acaba? Bu sorunun cevabı sanırım Başbuğ'un Mullen'le Ankara'da ve 6-7 Mayıs tarihlerinde Brüksel'de yaptığı görüşmelerde saklı. Tabii bir de Washington'da yapacağı temaslarda...

Başbuğ'un konuşmasından anlaşılıyor ki ABD'nin Türkiye'den herhangi bir talebi yok. Peki, genelde Türkiye'nin özelde de Başbuğ'un Washington'dan bir talebi olabilir mi? CSIS raporu bu konuda askerin talep edebilecek bir konumda olduğunu söylüyordu. Bu durumda, ikili ilişkilerdeki mütekabiliyet esası baz alındığında, Başbuğ'un sözlerinden askerin Amerikalılardan herhangi bir talepte bulunmayacağı anlamı çıkarılabilir mi?

Sanırım bu soruların cevaplarını Başbuğ'un temaslarından sonra yapacağı açıklamalara ve ortaya çıkacak gelişmelere bakarak öğrenebileceğiz. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kutsal topraklardan vazgeçmek!

Mehmet Yılmaz 2009.06.01

"Başbakan Netanyahu ile görüşmemizde yerleşim ve yerleşim alanları dışında konut inşaatlarının durdurulmasını çok açık biçimde ifade ettim." Bu sözler ABD Başkanı Barack Obama'ya ait. Karşısındaki muhatap ise İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu.

İki liderin 18 Mayıs'ta ABD'deki buluşmasından sonra 'Filistin meselesi' yeniden dünya kamuoyunun gündeminde.

Bu kez tartışmanın odağında yer alan konu ise İsrail'in 1967'de işgal ettiği Doğu Kudüs ve Batı Şeria'da inşa ettiği yerleşim birimleri.

Obama da, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton da bir süredir şu mesajı veriyor Tel Aviv'e:

- Filistin topraklarında Yahudi yerleşim birimleri kurmayı 'istisnasız' durdurmalısın.

Bu uyarı, neden bu kadar önemli?

Çünkü...

Uzun yıllardan sonra 'ilk' kez bir Amerikan yönetimi, İsrail'i yerleşim birimi inşaatlarını durdurması için uyarıyor.

Hem de perdesi 'yüksek' bir sesle...

Ziyaret sonrası Netanyahu hükümetinin 'sembolik' bazı adımlar atarak birkaç 'küçük' yerleşim birimini tahliye etmesi İsrail'in verilen mesajı aldığı izlenimi veriyor.

Peki, bu küçük adımın arkası gelir mi?

Umutlu olmak için çok erken. Zira yerleşim birimlerini tahliye etmek o kadar da kolay değil.

Bu tür tahliyelerin çok 'sancılı' geçtiğini gösteren tarihî vakalar var önümüzde.

Mesela...

İsrail'in 1967'de işgal ettiği Sina Yarımadası'ndaki bir yerleşim birimi 1982'de boşaltılırken yaşananlar onlardan biri.

Yamit adı verilen yerde yaşayan 2 bin 500 kadar Yahudi, inşa ettikleri 600 kadar evi terk etmemişlerdi. Kendilerini tahliye etmek isteyen güvenlik güçleriyle çatışmışlardı günlerce.

Niye?..

Onların inancına göre bu topraklar kutsaldı ve buraların Yahudi olmayanlara verilmesi mümkün değildi.

Yahudiler için hangi toprakların 'kutsal' olduğu hep tartışma konusudur öteden beri. Aynı tartışma bugün de geçerli.

Kudüs'ten sonra onlar için en 'kutsal' topraklar hangisidir sizce?

Tabii ki Batı Şeria.

Yani...

Yahudi terminolojisindeki karşılığıyla Judea ve Samaria...

Dinî inancı güçlü Yahudiler için Batı Şeria kutsal bir mekândır ve asla Filistinlilere verilemez.

Öyle ki...

Burasını kendi mülkleri haline getirmek için hayatlarını yerleşim birimi inşa etmeye adanmışlardır zamanla. Daha planlı bir çalışma yürütmek için de Gush Emunim (İnançlılar Bloku) adıyla bir grup da kurmuşlardır 1974 yılında.

Nedir amaç?

- Batı Şeria'da daha fazla yerleşim birimi inşa etmek.

Bugün Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te 120 civarında Yahudi yerleşim birimi var. Yaklaşık 500 bin insan buralarda yaşıyor 42 yıldır.

Yeşiva'larda (medrese) hahamların vaazlarını dinleyip bu toprakların Allah tarafından Yahudilere bahşedildiğini öğreniyorlar.

Dolayısıyla...

Barack Obama'nın 'yeni yerleşim birimleri inşa etmemeleri' talebini kolayca yerine getirmesi mümkün değil Netanyahu'nun.

Fakat getirmek zorunda...

Ya da...

Getiriyor gibi görünmek mecburiyetinde.

Çünkü...

İran'ın nükleer tehdidine karşı koyabilmesi için ABD'nin desteğine muhtaç.

Hâsılı...

Netanyahu, ABD'yi karşısına almamak için 'kaçak' olduğu iddia edilen bazı 'önemsiz' yerleşim birimlerini tahliye edebilir kısa vadede.

Peki bu, Filistin meselesinin çözüleceği anlamına gelir mi?

Elbette gelmez.

Ama...

Bu girişim kutsal topraklardan vazgeçmek anlamına geleceğinden koalisyon hükümetini zor durumda bırakabilir.

Netanyahu'nun işi zor vesselam.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'nın seslendiği dünya

Mehmet Yılmaz 2009.06.05

ABD Başkanı Barack Obama, beklenen konuşmasını dün Mısır'ın başkenti Kahire'de yaptı.

Kur'an-ı Kerim, İncil ve Tevrat'tan ayetlerin de yer aldığı konuşmasında sadece İslam âlemine değil, başta Amerikan kamuoyu olmak üzere tüm dünyaya önemli mesajlar verdi.

Şüphesiz bunlar uzun süre tartışılacak.

Konuşmanın satır araları didik didik edilecek.

Ortaya konulan fikirlerin sözde kalmaması, eylemle de desteklenmesi gerektiği üzerinde durulacak.

Kim ya da kimler yapacak bunları?

Tabii ki bu konuşmanın ana muhatabı olan Müslümanlar.

Obama Ankara'da yaptığı konuşmada ülkesinin İslam ile savaşımadığını söylemişti.

Kahire'deki konuşmasında ise 'yeni' bir başlangıçtan söz ediyor:

-ABD ile Müslümanlar arasındaki güvensizlik döngüsü son bulmalıdır.

Peki nasıl kırılacak bu kısır döngü?

Bunun hangi yöntemlerle gerçekleştirileceği hakkında pek ipucu vermiyor Obama.

Ancak...

Hayatını nazara vererek, İslam'a olan saygısını göstererek, Müslümanların haklarına sahip çıkacağını belirterek önce kendisine sonra da ABD'ye 'güven' duyulması gerektiğinin altını çiziyor.

Obama, yıllardır süren bu güvensizliğin tek bir konuşmayla ortadan kalkmayacağını farkında. Bu yüzden herkesi samimi olmaya çağırıyor.

İlk adımı da kendisi atıyor, İslam ve Müslümanlarla ilgili düşüncelerini anlatarak.

İslam'ın bir hoşgörü dini olduğunu söylüyor mesela. Dinî özgürlüğün de halkların birlikte yaşayabilmesinin esası olduğunu vurguluyor.

Bu noktada Türkiye'nin Medeniyetler İttifakı'ndaki liderliğini desteklediğini hatırlatıyor.

Obama'nın kılık kıyafet konusunda yaptığı yorum ise ezber bozacak cinsten:

-Bazı Müslüman kadınların başlarını örtmesi, Batı'da kimileri tarafından bir eşitsizlik olarak algılanıyor. Ben bu görüşe katılmıyorum. Asıl eşitsizlik bir kadının eğitim hakkının elinden alınmasıdır.

Ne anlama geliyor bütün bu açıklamalar?

Elbette ABD'nin İslam'la ve Müslümanlarla savaş içinde olmadığını göstermek için.

Ancak Obama bunu yaparken bir hususun daha altını çiziyor.

Amerikan halkının güvenliğini tehdit eden şiddet yanlısı köktencilere acımasızca karşı geleceklerini dile getiriyor:

-Çünkü, biz tüm inançlardan insanların reddettiği aynı şeyi; masum erkek, kadın ve çocukların öldürülmesini reddediyoruz.

11 Eylül saldırılarının ülkesinde meydana getirdiği travmadan söz ederek, "Ateşlenen endişe ve öfke anlaşılabilir, ancak bazı durumlarda ideallerimize aykırı hareket etmemize sebep oldu." diyor.

Bu sözleriyle de Bush yönetiminin yaptığı hatalardan dolayı bir anlamda 'özür' diliyor.

Obama'nın verdiği 'yapıcı' mesajları Müslümanlar nasıl algılar bilemem.

Bildiğim bir husus varsa o da şu:

2004'te Nuriye Akman'a konuşan Fethullah Gülen Hocaefendi, İslam'ın terörle eşdeğer hale getirilmesinden duyduğu rahatsızlığı dile getirmiş; günümüzde Müslümanlığın çok iyi bilinmediğini, hâlihazırda İslam dünyası diye bir dünya olmadığını, Müslümanların yaşadığı yerler bulunduğunu söylemişti.

Hocaefendi'ye göre ortada bir kültür Müslümanlığı vardı. Bir de İslam'ı kendi düşüncelerine göre yeniden inşa etmiş Müslümanlar...

Bu temel sorunu çözmeden Müslümanlar ne Obama'nın mesajını doğru anlayabilir ne de kendi içindeki ihtilafları giderebilir.

Sanırım meselenin nirengi noktası da burası.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sezar mı, Aurelius mu?

Mehmet Yılmaz 2009.06.08

ABD Başkanı Barack Obama'nın Kahire'de yaptığı konuşmanın yankıları sürüyor.

Memnun olanlar da var, olmayanlar da... Çoğunluğun ittifak ettiği nokta ise şu:

-Obama'nın Ankara ve Kahire konuşmaları, ABD'nin yeni bir dünya düzeni kurmak için harekete geçtiğini gösteriyor.

Yani...

Bush döneminde uyguladığı 'tek' taraflı stratejilerden vazgeçiyor ABD. Bunun yerine 'çok' boyutlu politikalar ikame etmeye çalışıyor.

Obama'nın 'yeni' bir başlangıçtan söz etmesi tesadüf değil yani.

Ne diyor ABD Başkanı?

-Hiçbir ülkeye başka bir ülke tarafından yönetim sistemi empoze edilmemelidir.

Bu sözler bir 'itiraf' niteliğinde.

Hatırlarsanız ABD, 11 Eylül saldırılarından sonra Afganistan ve Irak'ı işgal etmişti.

Niçin?

Bu ülkelere 'demokrasi' getirmek için.

Ne pahasına?

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmasına öncülük ettiği uluslararası hukuku çiğneme pahasına.

Obama, bu politikanın yanlış olduğunu söylüyor şimdi.

ABD niye böyle bir değişikliğe ihtiyaç duyuyor peki?

Tabii ki süper güç olma vasfını sürdürmek için.

Pax Americana (Amerikan Barışı) kavramını neocon'lar tedavüle sokmuşlardı "Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi" adını verdikleri raporu yayımladıkları zaman.

Başkan Bush döneminde mezkûr rapor dikkate alınmış, Amerikan hegemonyasının devamı için gücü ön plana çıkaran bir siyaset uygulamaya konulmuştu.

Amaç, modern zamanların Pax Romana'sunu inşa etmektir.

Ama olmadı.

Çünkü, gücü 'haksızca' kullanmak ABD'ye itibar kazandırmadı. Tam tersine imajını yerle bir etti.

Obama, yalnızlığa itilen ülkesini içine düştüğü bu kuyudan çıkarmaya çalışıyor şimdi.

Mümkün mü peki?

Bu sorunun cevabı, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun geçen hafta Amerikan-Türk Konseyi'nde yaptığı konuşmada saklı.

Diyor ki...

-ABD, Roma İmparatoru Julius Sezar'a değil Marcus Aurelius'a ihtiyaç duyuyor.

-Obama'nın yaklaşımı da Sezar'ın değil Aurelius'un yaklaşımı.

-Güç kullanarak sadece bir yere kadar ilerleyebilirsiniz. Şimdi ABD de çok taraflı yaklaşım sergiliyor.

Aslında Davutoğlu'nun söyledikleri yeni değil. Benzer bir analizi sekiz yıl önce (11 Eylül saldırılarından hemen sonra) akademisyen kimliğiyle yapmış, ABD'nin Sezar gibi değil Aurelius gibi davranması halinde hem itibar hem de güç kazanabileceğini söylemişti.

Özetle...

Julius Sezar döneminde olduğu gibi "Her yol Roma'ya çıkar" mantığıyla hareket etmek ABD'nin gücüne güç katmadı.

Aksine...

Kırılan onurunu tamir etmek için ülkeleri işgal etmesi, BM'yi hiçe sayması, bölgesel ve küresel aktörleri dışlaması gücünü zayıflattı.

Davutoğlu'na göre ABD, mevcut statüsünü sürdürebilmesi için uluslararası aktörlerin de içinde olduğu bir politikayı hayata geçirmek zorunda. Çok taraflı yaklaşımlara yönelerek uluslararası kurumları da kullanması gerekiyor ayrıca.

Obama'nın Sezar mı, Aurelius mu olacağını zamanla öğreneceğiz. Ben ise şu sorunun cevabını merak ediyorum:

- ABD'deki strateji değişikliği başta Türkiye olmak üzere diğer ülkelerin siyasî pozisyonlarını nasıl etkiler?

Şimdiden kestirmek zor.

Ama...

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un Washington'da dile getirdiği kimi görüşleri öğrenince ülkem adına üzüldüğümü söyleyebilirim.

Kürt sorunu hakkında herkesin iyi şeyler olacağı beklentisi içindeyken yapılan bu açıklamalar zamansızdı bana göre.

Çünkü...

Obama'nın Kahire konuşmasıyla mukayese imkânı doğurdu.

Talih, filozof Marcus Aurelius'a benzeyen devlet adamlarına gülücükler yollarken, "Arar bulur yok ederim" diyerek sertleşme sinyalleri verilmesi pek iyi olmadı.

Ne diyelim? Allah'tan hayırlısı...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran'da Yeşil Devrim mi?

Mehmet Yılmaz 2009.06.12

İran'da seçmen 10. dönem cumhurbaşkanını belirlemek için sandık başına gidiyor bugün. Peki ne anlama geliyor bu seçim? Bir kere...

1979'da gerçekleştirilen İslam Devrimi'nin 30. yılında yapılıyor.

Gelinen noktada rejimin hangi istikamete savrulduğunu gösterebilir.

İkincisi...

İran'ın bundan sonra izleyeceği politikalar hakkında ipucu verebilir.

Seçime dört aday katılıyor.

Onlardan biri 2005'te cumhurbaşkanı seçilen Mahmud Ahmedinejad. Muhafazakâr kanadı temsil ediyor kendisi.

Aynı tabana hitap eden diğer aday ise Devrim Muhafızları Komutanlığı'ndan emekli Muhsin Rezai.

Mir Hüseyin Musavi ile Mehdi Kerrubi'yi reformcular destekliyor. Her iki adayın en önemli özelliği, geçmişte önemli görevler üstlenmiş olmaları.

Musavi, 1980-88 yılları arasında başbakanlık koltuğunda oturdu. Kerrubi ise meclis başkanlığı yaptı.

Anketler, seçimin Ahmedinejad ile Musavi arasında geçeceğini söylüyor. İlk turda seçilemedikleri takdirde bu iki adayın kozlarını ikinci turda paylaşması kuvvetle muhtemel.

Seçim kampanyasında sergilenen 'renkli' görüntüler ve televizyonlara taşınan tartışmalar İran'daki demokratik ortamı göstermesi bakımından hayli ilginç.

Daha şaşırtıcı olanı ise meydanlara hâkim olan renk cümbüşü sanırım.

Şüphesiz bu konuda ön plana çıkan isim Mir Hüseyin Musavi.

Musavi ve ekibi, 2000'lerin başında Sırbistan'da başlayıp Gürcistan ve Ukrayna'ya sıçrayan renkli devrimleri hatırlatan bir seçim kampanyası yürütüyor çünkü.

Hedeflerinde kadınlar ve gençler var.

Seçtikleri renk ise çok anlamlı:

-Yeşil.

Hatırlarsanız 'Otpor/Direnış' adlı bir gençlik örgütünün 2000 yılında Sırbistan'da başlattığı sivil eylemler 'Kadife Devrim' ile sonuçlanmıştı.

Otpor ile yakın teması olan 'Kmara/Yeter' hareketi de 2003'te Gürcistan'daki 'Gül Devrimi' için altyapı hazırlamıştı.

Benzer bir süreç bu kez 2005'te Ukrayna'da yaşanmış, 'Pora/Tam Zamanı' adlı örgüt 'Turuncu Devrim' adına günlerce eylem yapmıştı.

Bunların ortak noktası nedir peki?

Belli bir renk seçilerek kitlelerin tek bir ideal etrafında bütünleştığının gösterilmesi tabii ki...

İran'dan yansıyan seçim manzaraları da çok farklı değil özü itibarıyla.

Musavi ve taraftarları, Tahran sokaklarında yeni bir 'devrim' havası estiriyor, yeşil kıyafetler giyip kollarına ve başlarına aynı rengi taşıyan kurdeleler bağlayarak.

Bu kampanyanın sembol ismi ise Mir Hüseyin Musavi'nin eşi Zehra Rahnevard.

Parmağına taktığı yüzükten başını kapatan örtüye kadar kullandığı her ürünü yeşil renkten seçerek mesaj veriyor seçmenlerine:

-Şimdi İran'da Yeşil Devrim zamanı...

Bu bir ironi mi yoksa gerçek mi?

Bir ironi olduğu muhakkak...

1979'da gerçekleştirilen yeşil devrime aynı rengin farklı tonuyla cevap vermek bu olsa gerek.

Ancak şu gerçek unutulmamalı:

-Güçlü devlet ve toplum yapısıyla İran, dünyanın gidişatına uygun mesajlar vermesini bilen bir ülke.

Soğuk Savaş'ın sonlarına doğru ABD'de baba Bush göreve gelirken, Haşimi Rafsancani gibi Batı'da hüsnü kabul gören bir lider cumhurbaşkanı seçildi İran'da.

Bill Clinton döneminde yumuşayan atmosfer iyi değerlendirildi ve Muhammed Hatemi ön plana çıkarıldı.

George W. Bush'un sertlik yanlısı politikalarına cevap olarak da Mahmud Ahmedinejad bu makama getirildi.

Şimdi Obama'nın karşısına çıkacak yeni lider belirleniyor.

ABD'den Tahran'a gönderilen 'pozitif' mesajlara verilecek karşılığın rengini ve dozajını belirleyecek bu lider bakalım kim olacak.

Ahmedinejad mı yoksa Musavi mi?

İran tecrübesi Musavi'yi işaret ediyor. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbuğ'un konuşmalarını gölgeleyen plan

Mehmet Yılmaz 2009.06.13

Taraf gazetesinin dünkü manşeti 'vahim' bir durumu gözler önüne serdi. AK Parti ve Fethullah Gülen'i komplolar kurarak suçlu duruma düşürme planı olarak verilen haberde Genelkurmay Harekât Başkanlığı'nın hazırladığı bir 'eylem' planından söz ediliyor.

Kıdemli Kurmay Albay Dursun Çiçek'in imzasını taşıyan planda, AK Parti içindeki ajanların harekete geçirilmesinden Ergenekon sanığı subayların savunulmasına, milliyetçi partilerin tabanlarının genişletilebilmesi için Yunanistan ve Ermenistan'la ilgili 'tepki' uyandıracak haberlerin hazırlanmasından Kurtlar Vadisi, Kollama ve Tek Türkiye gibi beğenilen dizilerin imajlarının kirletilmesine kadar bir dizi 'kara propaganda'dan söz ediliyor.

Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklanan emekli Albay Levent Göktaş'ın avukatı Serdar Öztürk'ün (birkaç gün önce Serdar Öztürk de tutuklandı) ofisinde ele geçirilen ve geçtiğimiz nisan ayında hazırlanan plana göre icra edilecek faaliyetlerin 'dost' ve 'düşman' kavramları üzerinden yerine getirilmesi öngörülüyor.

Planın en vahim noktasını ise masum insanlara nasıl suç isnat edilebileceğiyle ilgili birtakım 'komplo' planlarının hazırlanması oluşturuyor. Okuyunca insanı dehşete düşüren ifadeler mezkûr planda şöyle yer alıyor:

-İcra edilen propagandalarda dine karşı olunmadığı teması işlenecektir.

-Eylemler, Ergenekon davasının gündemi değiştiriliyor havası oluşmadan planlanacak, dinci medyanın bu konuyu işlemesine imkân tanınmayacaktır.

-"Fethullah Gülen'ciler (FG) gemi azıya aldılar, doğrudan TSK'ya saldırıyorlar" teması işlenecek, bu kapsamda muhafazakâr vatandaşların bile "Pes doğrusu biz de elhamdülillah Müslüman'ız, ama FG'ciler resmen TSK'ya saldırmak için provokasyon yapıyorlar" dedirtecek çalışmalar yapılacaktır.

-Sakıncalı/şüpheli kategorisindeki irticacı subay ve astsubayların irticai propaganda yaptıklarına dair ihbar çalışmaları yapılacak, müteakiben bu kişilerin ahlakî yönden olumsuzlukları ile ilgili haberler yaptırılacaktır.

-İrticacı TSK personeline yapılan operasyon kapsamında tespit edilememiş diğer irticai TSK personeline yönelik korkutucu propaganda geliştirilerek, bu kişilerin hata yaparak tespit edilmeleri veya kendiliğinden çözülmeleri sağlanacaktır.

-Askerî suç kapsamında yapılacak Işık Evleri baskınlarında, silahlı terör örgütü oluşturmak doğrultusunda; silah, mühimmat, plan vb. materyal bulunması sağlanarak, FG grubu "Silahlı Terör Örgütü", "Fethullahçı Silahlı Terör Örgütü" (FSTÖ) kapsamına aldırılacak ve soruşturmalar askerî yargı kapsamında yürütülecektir.

Türkiye'nin ve Türk halkının güvenliğinden birinci derecede sorumlu bir kurumun, hukuku hiçe sayarak masum insanları nasıl suçlu duruma düşürebileceği üzerine kafa yorması, sonra bunları bir plan çerçevesinde hayata geçirmeye kalkması çok üzücü.

Üzücü...

Çünkü...

Masum insanları sahte delillerle hukuk önünde suçlu duruma düşürmek için suç ya da suçlar icat ediliyor.

Askerî yargıyı devreye sokabilmek için baskınlardan askerî suçlar çıkartacak "tertiplere" gidiliyor.

Konuyu askerî yargıya taşıyarak savunma hakkının ne kadar kullanılabileceği bile şüpheli hale getiriliyor.

Sonra?..

Sonrası kolay.

Medya üzerinden yapılacak 'kara propaganda' ile Fethullah Gülen grubu, hem maşeri vicdanda hem de askerî yargıda mahkûm edilecek.

Nasıl?..

"Silahlı Terör Örgütü" formatına komplolarla sokularak...

Bir kurum niye böyle bir eylem planlamak ister ki?

Dönemin Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel, 2000 yılında Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında yasa dışı örgüt kurmak iddiasıyla bir dava açtı. Sekiz yıl süren dava beraatle sonuçlandı. Yapılan itirazlara son noktayı Yargıtay Ceza Genel Kurulu beraat kararını onayarak koydu.

Yıllar süren muhakeme sonucu Fethullah Gülen Hocaefendi'ye isnat edilen bütün suçların iftira olduğu ortaya çıktı.

Sivil mahkemelerin sekiz yıl süren bir dava sonucunda verdiği kararı tekzip edebilmek için niye komplolara başvurma gereği duyuluyor?

Askerî yargı daha mı adil ki hazırlanan plan, icat edeceği suçu sivil mahkemelere götürmek istemiyor?

Masum öğrencilerin evlerine silah ve mühimmat koyup sonra da bularak hayatlarını karartmaya kimler hangi vatanperverlik duygularıyla teşebbüs edebiliyor?

Umarım Genelkurmay Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni büyük bir zan altında bırakan plan hakkında gerekeni yapar.

Aksi takdirde...

Ergenekon soruşturması çerçevesinde cumhuriyet savcılarının elde ettiği deliller, ortaya çıkarılan cephanelikler, iddianamelere konu olan suçlamalar hakkında 'masuniyet karinesi' olduğunu söyleyerek illegal işlere karışmış bazı emekli ya da muvazzaf askerleri savunmalarının hiçbir meşruiyeti kamuoyu nezdinde olmayacaktır.

Aynı şekilde Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yıpratmak amacıyla sistematik muhalefet yapılıyor serzenişleri de maşeri vicdanda asla karşılık bulmayacaktır.

Orgeneral İlker Başbuğ'un 14 Nisan'da Harp Akademileri'nde, 29 Nisan'da da Genelkurmay Karargâhı'nda yaptığı "entelektüel seviyesi yüksek" konuşmaları bu plan ortaya çıktıktan sonra fena halde gölgelenmiştir.

Umarım en kısa zamanda komutanın konuşmalarının esas olduğunu, bu planı hazırlayanların asla maksatlarına ulaşamayacağını açıklar. Milletin önemli bir kısmını ve hükümeti "düşman" ilan edenlerin karşısında bulacağını ilan eder.

İşte o zaman konuşmalarında ifade ettiği "Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bünyesinde mevcut demokratik rejime aykırı faaliyette bulunan kimse barınamaz, buna müsaade etmeyiz." sözü hakkıyla inandırıcılığa kavuşmuş olur. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eylem planı ile siyasete mayın döşemek

Mehmet Yılmaz 2009.06.15

Türkiye'yi yakından takip eden ülkelerin devlet erkânı neler düşünmüştür acaba, Taraf gazetesinin cuma günü yayınladığı 'eylem' planını gördüğünde...

Mesela Ermenistan ve Yunanistan'ı yönetenler...

Normal mi karşılaşmışlardır, Genelkurmay Harekât Başkanlığı 3. Bilgi Destek Şube Müdürlüğü (eski adıyla Psikolojik Harp Dairesi) tarafından hazırlanan Deniz Piyade Kurmay Albay Dursun Çiçek imzalı 'gizli' belgede yazılanları okuduklarında.

Yoksa...

Doğrudan kendilerini ilgilendirmedeği için gülüp geçmişler midir?

Amerikalıların, Rusların, Avrupalıların aklından neler geçmiştir; komşu ülkelerin yöneticileri, bürokratları neler hissetmiştir medya faaliyetleri bölümünde yer alan şu cümleleri görünce:

-Ermenistan ve Yunanistan ile ilgili kamuoyunda tepki uyandıracak haberler sürekli gündemde tutularak milliyetçi partilerin tabanının genişletilmesi sağlanacaktır.

İlk tepkileri, "Bu konu bizi ilgilendirmiyor." olmuştur herhalde.

Zira eylem planında yer alan psikolojik harp faaliyetinin muhatabı onlar değil.

Ya kimler?

Masum Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları tabii ki...

Amaç ne peki?

Kamuoyunda 'tepki' uyandıracak haberler gündemde tutularak milli duyguları yüksek kesimleri harekete geçirmek, vatanperver vatandaşların oylarına talip partilerin siyasi yelpazedeki yerini genişletmek.

Taraf'ın haberine göre mezkûr plan nisan ayında hazırlanmış.

29 Mart'ta yapılan yerel seçimlerden hemen sonra planlanmış ve hayata geçirilmiş yani.

Son iki buçuk aya dönüp baktığımızda ne görüyoruz peki?

Üç konu ön plana çıkıyor.

Onlardan biri Türkiye ile Ermenistan arasındaki sınırın açılması meselesi. Nisan ayında bu konu uzun uzadıya tartışıldı.

Sonunda meseleye Azerbaycan da dâhil oldu. Ankara ile Bakü arasında soğuk rüzgârlar esti. İlişkiler neredeyse kopma noktasına geldi.

Acaba neden?

Mayınlar ise bir diğer konu.

Suriye sınırındaki mayınların temizlenmesi meselesi ülke gündemini esir aldı mayıs ayı boyunca.

Konunun Meclis'te görüşülmesi sırasında sert tartışmalar yaşandı. Kürsü işgal edildi. Vatana ihanet söylemleri üst perdeden dile getirildi.

Kıyasıya eleştirildi AK Parti hükümeti.

Bu ayın başlarında ABD'ye giden Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un Washington'da yaptığı şu değerlendirme ise hiç gündeme gelmedi:

-Bir iletişim noksanlığı yaşadık. Belki daha küçük boyuttayken çözülebilecekken çözümsüzlük noktalarına gitti.

Sahi bu iletişim noksanlığının sebebi ne idi?

Son iki ayda milliyetçi partilerin tabanını genişletme potansiyeline sahip tartışmalardan biri de Kürt meselesiydi.

Cumhurbaşkanı Gül önce "Yakında iyi şeyler olacak." dedi. Ardından bu meseleyi kendi içimizde çözmemiz gerektiğini söyledi. Başbakan Erdoğan'ın DTP Başkanı Ahmet Türk'e randevu vereceği konuşulmaya başladı.

Bu sırada mayınlar patladı, askerlerimiz şehit oldu. Haliyle randevular da iptal edildi.

Bu tartışmalar sırasında en sert muhalefeti MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli yaptı.

Son grup toplantısında AK Parti'nin siyasi çözüm adı altında hayata geçirmeyi amaçladığı süreci, etnik köken ve dil temelinde milli azınlıklar oluşturma çabası olarak nitelendirdi.

Ardından da gözdağı verdi:

-Böylesi bir niyet taşıyarak bu suça yeltenenleri, 'devletin bağımsızlığına, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne' aykırı fiillerin de odağı haline gelmemeleri konusunda uyarıyorum.

Heybeliada Ruhban Okulu ile Rumlara Türk limanlarının açılması meselesi sırada bekleyen diğer konular.

Şimdi merak ediyorum.

Yerel seçimlerden sonra Diyarbakır teşkilatını feshedip parti tabelasını indiren MHP yöneticileri, Genelkurmay'ın hazırladığı planı görünce nasıl bir tavır sergileyecekler diye.

Çok şaşırmışlar mıdır acaba?

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Jeokültürel derinlik

Mehmet Yılmaz 2009.06.19

Kim ne derse desin Türkiye önemli bir ülke. Bu hakikat her vesileyle karşımıza çıkıyor bugün. Bosna'daki tarihî Konjic Köprüsü'nün açılışı sırasında bir kez daha idrak ettik bu realiteyi.

Şöyle izah edelim.

Soğuk Savaş döneminde hep 'jeostratejik' önemiyle ön plana çıktı Türkiye.

Neden?

NATO'nun güneydoğu kanadını Sovyet yayılmacılığına karşı koruyordu çünkü.

Stratejik bir konuma sahipti.

Beş denize (Hazar, Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz ve Basra Körfezi) hâkimdi.

Aynı şekilde beş nehir (Aral Gölü'ne akan Seyhan ile Ceyhan, Tuna, Nil, Fırat ve Dicle) bölgesine de...

Başka?..

Bölgenin en önemli ordularından birine sahipti.

Türkiye'yi yönetenler, uzun yıllar boyunca politikalarını bu iki temel parametre üzerine bina etti.

Yani...

Stratejik konum ve askerî güç...

Diğer faktörler ise pek dikkate alınmadı.

Dışımızdaki ülkeler açısından da Türkiye'nin önemi stratejik konum ve askerî gücünden ibaretti.

Özellikle ABD ve Batı Avrupa için...

Onlar da Ankara ile ilişkilerini bu temel kıstasları dikkate alarak geliştirdi.

Hal böyle olunca da...

Darbelere göz yumuldu.

Demokratik devlet olma çabalarına destek verilmedi.

Avrupa'nın bir parçası olma arzusuna kayıtsız kalındı.

Onlar için önemli değildi Türkiye'nin jeoekonomik, jeopolitik ve jeokültürel gücü. İçine kapanık, ekonomisi zayıf, halkı fakir, siyasi iradesi meflûç bir Türkiye işlerine geliyordu çünkü.

Komşularıyla kavga eden, bütün enerjisini içerideki ihtilaflara harcayan, sürekli 'düşman' konsepti üzerine planlar yapan bir ülke onlar için bulunmaz bir nimetti.

Fakat...

Kader Türkiye'nin önüne su serpti.

Soğuk Savaş bitti. Duvarlar yıkıldı. Sovyetler Birliği dağıldı. Batı'dan esen küreselleşme rüzgârı dünyayı kasıp kavurdu.

Türkiye de nasibini aldı bu değişimden.

Çevresiyle iletişim kurdukça uzun yıllar görmezden geldiği problemlerle yüzleşmeye başladı. Misak-ı Milli sınırları dışındaki dünyaları keşfettikçe kendi gücünün farkına vardı. Sadece stratejik konumuyla değeri ölçülebilecek bir ülke olmadığını öğrendi. Tarihî derinliğe sahip bir medeniyete ait olduğunu fark etti.

Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ ne dedi bu ayın başında gerçekleştirdiği Washington ziyareti sırasında?

-ABD, Türkiye'nin yumuşak güç (soft power) nüfuzundan ve Ortadoğu'daki istikrar çabalarından yararlanabilir.

Özetle...

Eskiden olduğu gibi Türkiye sadece stratejik konumuyla değerlendirilmemeli.

Peki Türkiye bu konuma nasıl geldi?

-Tarihiyle barışarak.

-Sahip olduğu kültürel birikimden evrensel mesajlar üreterek.

Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın (TİKA) Osmanlı yadigârı Mostar Köprüsü'nden sonra bu kez Konjic Köprüsü'nü de aslına uygun biçimde restore ettirmesi, Türkiye'nin jeokültürel derinliğini gösteriyor bize.

İlahilerin okunduğu, şarkıların söylendiği açılış törenini coşkuyla izlerken şu soru bir 'kıymık' gibi zihnimi kanatıp durdu:

- Türkiye'nin gücüne güç katmak için gece gündüz çalışanlar niye kendi ülkelerinde çeşitli 'tertip'lerle bir suçlu konumuna düşürülmek isteniyorlar acaba?

Ben bu sorunun cevabını bulamadım bir türlü.

Kıvranıp dururken, törenden önce ziyaret ettiğimiz Mostar yakınlarındaki Blagaj Tekkesi düştü yâdıma birden. Anladım ki...

Atılan tohum insanlığın kurtuluşu içinse eğer asla boşa gitmiyor.

Aradan yıllar değil yüzyıllar geçse de yine varlığını hissettiriyor.

Sanırım jeokültürel derinlik de böyle bir şey.

Asla kaybolmuyor.

Vakti gelince de hükmünü icra ediyor.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

İran, Türkiye olur mu?

Mehmet Yılmaz 2009.06.22

Yıllardır tartışıp dururuz "Türkiye, İran olacak mı" diye. Niye? 1979'da Ayetullah Humeyni'nin İran'da gerçekleştirdiği devrimin bir benzerinin bizde de olacağı vehmiyle tabii ki...

Aslında bu endişe son 30 yılda ortaya çıkmış değil. Osmanlı Devleti'nin en güçlü olduğu dönemlerde de vardı benzer kaygılar.

Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim, Çaldıran Seferi'ne boşuna çıkmadı yani.

Zira Safeviler, kurdukları 'çaşırt' sistemiyle Osmanlı'yı Anadolu topraklarında tehdit eder hale gelmişti.

Çaldıran Savaşı ile güç dengeleri Osmanlı'nın lehine gelişti. Ancak bu endişe hiçbir zaman bitmedi.

Ne Osmanlılar zamanında ne de Türkiye Cumhuriyeti döneminde.

Şüphesiz İran da taşıyor benzer kaygıları.

Onlar da Anadolu coğrafyasındaki siyasî, ekonomik ve toplumsal gelişmeleri yıllardır yakından takip ediyor.

Her iki ülkenin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra birbirine yakın sayabileceğimiz bir tarihî tecrübeyi idrak etmesi de bu konudaki etkileşimin boyutlarını da gösteriyor zaten.

Kanaatimce...

Burada tek istisna belki de şudur:

-Osmanlı döneminde Anadolu'da yaşayanlar altı asır boyunca âlem-i İslam'a hizmet etmeye çalışmışlardır.

-İran topraklarına hâkim olanlar da Şii inancını bölgenin geneline yayma gayreti içinde bulunmuşlardır.

Bu durum zaman zaman gerilime sebep olsa da her iki ülkenin yöneticileri, Kasr-ı Şirin Antlaşması'ndan bu yana sınırları belli coğrafya içinde kalmasını bilmiş ve asla fiilî bir çatışma içine girmemişlerdir.

Bu arada...

Tedbiri de elden bırakmamış, sürekli birbirlerini kollamışlardır.

Niye yazdım bunları?

Şunun için...

12 Haziran'da yapılan seçimlerden sonra komşumuz İran karıştı. Haberler teyide muhtaç olsa da son on günde yaşananlar, ülkedeki rejimin çok ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğunu gösteriyor bize.

Nedir o?

-Halkın giderek artan demokrasi talebi.

Cumhurbaşkanlığı seçiminde 'hile' yapıldığını söylüyor, sandıktan ikinci çıkan Mir Hüseyin Musavi ve taraftarları.

Sokaklara dökülerek 'Oylarımız nerede?' sloganları atarak Tahran yönetiminden hesap soruyorlar. Yeşil renkli kurdeleler, bandajlar ve flamalarla 'karşı devrim' havası estiriyorlar.

Ancak...

'Haklı' davalarında 'haksız' duruma düşmeleri kuvvetle muhtemel.

Çünkü...

Güvenlik güçleriyle çatışıyorlar. Kamu binalarına zarar veriyorlar. İşyerlerini yakıyorlar.

Dün, Erhan Başyurt Bey'in Bugün Gazetesi'ndeki köşesinde yazdığı gibi ordu ve devrim muhafızları reformcuların yanında değil.

Haliyle sokaklara dökülenlerin İran'da bir 'kadife' devrim gerçekleştirme ihtimalleri hayli zayıf.

Rejimi ayakta tutan kurum ve kuruluşlar halkın öfkesini yatıştırmak amacıyla 'bazı adımlar' atabilir mi?

Elbette.

Fakat atılacak her 'göstermelik' adım İranlıların öfkesini daha da artırabilir.

Sanırım bu noktada yapılması gereken en elzem 'politika' değişikliği, öteden beri uygulanan 'gerilim' stratejisini revize etmek olacaktır herhalde.

Nereden başlanabilir?

Düşmanı yok etmeye dayalı 'ideolojik' söylemlerden vazgeçebilirler mesela.

Seçimlerde hile yapıldı mı, yapılmadı mı bilmiyoruz.

Ama şurası muhakkak.

Obama'nın 'diyalog' merkezli yeni 'stratejik' açılımı, ABD ve İsrail'le savaş ihtimaline göre pozisyon almaya çalışan İran'ın dengesini bozmuş benzıyor.

Hâsılı...

Darbeler dönemini bitirerek demokratik rejimini ikame eden Türkiye'nin İran'a benzemesi pek mümkün değil artık.

Bundan böyle İran'ın, Türkiye'deki tecrübeyi daha alıcı gözle incelemesi ihtimal dâhilinde.

Ne dersiniz?.. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2009 yılına 1989 penceresinden bakınca

Mehmet Yılmaz 2009.06.29

Time dergisi, kapsamlı bir dosya hazırlamış son sayısında. 20 yıl önce dünyanın farklı coğrafyalarında meydana gelen ve birbiriyle doğrudan ilgisi olmayan hadiselerin günümüz dünyasını nasıl şekillendirdiğini yazmış.

İyi de yapmış.

Bugün hep birlikte idrak ettiğimiz "değişim" dinamiğini anlamak için 1989 yılına odaklanmak çok doğru bir tercih.

Dergi de bunu yapmış zaten.

O günkü hadiseleri bire bir yaşayan gazetecilerin kaleminden 20 yıl önce yaşananları okumak ufuk açıcı hakikaten.

Neler var derginin 'köşe taşı' kabul ettiği gelişmeler arasında?

İlk sırada Soğuk Savaş'ın bittiğini sembolize eden gelişmeler tabii ki...

Berlin Duvarı'nın yıkılması onlardan biri mesela.

Diğeri de Sovyetler Birliği'nin dağılması.

Şüphesiz duvarın yıkılması sadece Soğuk Savaş'ı bitirmedi.

Aynı zamanda iki Almanya'nın birleşmesi ve Varşova Paktı'nın yıkılmasıyla sonuçlanan pek çok gelişmeye de ivme kazandırdı.

Bu dönemde kilit rol oynayan liderlerden biri Mikhail Gorbaçov idi. Hantal komünist devlet yapısını revize etmek için ortaya attığı "Glasnost / Açıklık" ve "Perestroika / Yeniden Yapılanma" politikalarıyla dönemin süper gücü Sovyetler'i parçalayan lider olarak tarihe geçti.

Ardından da Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

1989'un önemli olayları sadece bunlarla sınırlı değil elbet.

Çin ordusunun Tiananmen Meydanı'nda gerçekleştirdiği katliam da en az diğerleri kadar önemli.

Biliyorsunuz Çin'deki siyasî ve ekonomik bunalım 1980'lerin sonlarına doğru geniş çaplı halk hareketine dönüştü. Öğrenciler daha fazla demokrasi talebiyle ayaklandı.

Pekin yönetimi, Sovyetler Birliği gibi bir dağılma sürecine girmekten korktuğu için gösterilere izin vermedi. Ancak halk isyan etmişti bir kere. Bunun üzerine sert tedbirler alındı. Tiananmen Meydanı'nda gösteri yapanların üzerine tanklar sürüldü.

Ve...

Ayaklanma kan dökülerek bastırıldı.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde 41 yıl devam eden ırk ayrımcılığı (Apartheid) politikasını bitiren gelişmeler de 1989'da başladı.

Dönemin devlet başkanları P. W. Botha ve halefi F. W. De Klerk, ırk ayrımcılığına karşı mücadele verdiği için 26 yıl hapisnede tutulan siyahî lider Nelson Mandela ile görüşmeye başladılar.

Sonra...

Önce Mandela serbest bırakıldı. Ardından devlet başkanı olmasının önü açıldı.

İki yıl içinde de ırk ayrımcılığı politikası tarihe gömüldü.

Time'ın derlediği "seçki" arasında Vietnam ordusunun Kamboçya'yı terk etmesi de var, bugün vazgeçilmez hale gelen internetin 'www' ve 'html' düzenine geçişinin hikâyesi de...

Bunlar arasında en dramatik olanı da Filistinli Abdullah Azzam'a 23 Kasım 1989 tarihinde düzenlenen suikast galiba.

1979'da Afganistan'ı işgal eden Sovyetler'e karşı savaşı Azzam'ı Peşaver'de kimin katlettiği bir muamma. Ama...

Onun ölümüyle Afganistan ve Pakistan hattında çok şeyin değiştiği muhakkak.

Sovyet askerlerinin çekilmesinden sonra Afganistan'da iç savaşın başlamasını; ardından El Kaide'nin ve Taliban'ın ortaya çıktığını zikretmek kâfidir sanırım.

Aynı dönemde Türkiye'de de bu hadiselerle paralel gelişmeler oldu aslında. Ancak...

Dünya ölçeğinde görmediği için herhalde, onları zikretmiyor Time.

Kendi açısından haklı olabilir.

Peki...

20 yıl sonra 2009'u anlatırken bu kez Türkiye'den bahseder mi acaba?

Bence edebilir.

Çünkü...

Önemli gelişmeler yaşıyor Türkiye'de.

Ya sizce? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TSK ve beka sorunu

Mehmet Yılmaz 2009.07.03

Gündemin yoğunluğu arasında kaybolup gitmesin. Ne demişti Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, geçen hafta düzenlediği basın toplantısında?

-Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) demokrasi ve hukuk devleti ilkelerine bağlıdır, saygılıdır.

-Bugüne kadar gösterdiğimiz tavır ve davranışlar da bu sözlerimizin doğruluğunu teyit etmektedir.

-Bu ilkelere aykırı davranışlarda bulunan / bulunabilecek personelini TSK bünyesinde barındırmaz.

Önemli taahhütler bunlar.

Öyle ki...

Başbuğ, verdiği sözün ağırlığını daha da artırmak için temsil ettiği şahs-ı maneviyeyi ortaya koyuyor "teminat" olarak.

Diyor ki...

-Bunu kim söylüyor? Bunu Anayasa'mızın 117. maddesine göre TSK'nın komutanı olan Genelkurmay Başkanı, yani "ben" söylüyorum. Artık TSK'nın komutanı olan Genelkurmay Başkanı'nın bu ifadesi en büyük teminattır. Daha bunun dışında başka şeyler aranmasının anlamını anlayamıyorum.

Niye dile getiriyor bunları?

Elbette eleştirilere cevap vermek için.

Başbuğ'a göre...

-TSK'ya karşı medya üzerinden asimetrik bir psikolojik harekât yürütülüyor.

-Ordu sürekli "darbe" ve "muhtıra" söylemleriyle yıpratılıyor.

Genelkurmay Başkanı, yapılan eleştirilerin haksız ve dayanaksız olduğunu vurgularken meseleyi bir başka noktaya taşıyor:

-TSK'nın yıpratılmasını aynı zamanda ülkemizin bir beka sorunu olarak görüyoruz.

Yani...

TSK'nın yıpratılması, sadece TSK'nın bir sorunu değildir. Bu aynı zamanda Türkiye'nin bir beka sorunudur. Çok doğru.

Ülkenin güvenliğinden birinci derecede sorumlu olan bir kurumu 'acziyet' ve 'zaaf' içinde gösteren algı, bir beka sorunu anlamına gelir.

Ancak...

Böyle bir algının ortaya çıkmasında TSK'nın hiç mi kusuru yok?

Başta askerler olmak üzere herkesin üzerinde "aklıselim" ile düşünmesi gereken nokta burası bence.

Neden?

Şöyle izah edilebilir.

Malumunuz Türkiye, 1952'de NATO'ya üye oldu.

Sovyetler'in Doğu Anadolu ve boğazlar konusundaki emellerini biliyordu çünkü. Güvenliğini ve beka sorununu garanti altına almak için "batı" kampını tercih etti NATO'ya üye olarak.

Dış tehditlere karşı "ortak güvenlik şemsiyesi" altına girmek, çok partili hayata yeni yeni alışmaya çalışan Türkiye açısından çok önemli bir kilometre taşıydı.

Tabii TSK için de...

Burada ilginç olan ise şudur:

TSK "iç" tehdit algılamasını daha fazla ön plana çıkardı 1950'lerden itibaren. Ülkenin hâl ve gidişatından endişe duyduğunu belirterek darbeler yaptı, sivil hükümetlere muhtıralar verdi.

Ülkeyi koruma ve kollama adına her defasında "durumdan vazife" çıkardı.

Taraf Gazetesi'nin 12 Haziran'da yayınladığı ve Albay Dursun Çiçek'e ait olduğu iddia edilen 'İrtica ile Mücadele Eylem Planı'nın muhtevası da bu gerçeği bir kez daha teyit ediyor zaten.

Bu durumda nasıl bir manzara çıkıyor karşımıza?

Bütün enerjisiyle iç tehdit kabul ettiği meselelere odaklanan bir ordu ile 1946'dan beri çağdaş demokratik devlet olamayan bir ülke görüntüsü tabii ki.

Özelde Dursun Çiçek'in hazırladığı iddia edilen belge, genelde de Ergenekon soruşturması ve Meclis'in kabul ettiği yasa değişikliği bir fırsat veriyor aslında.

Nedir o?

Genelkurmay, Emniyet, Jandarma, Milli İstihbarat Teşkilatı, hükümetin gözetiminde ortak bir noktada buluşabilir. İç ve dış tehditlerin tanımı ve önlenmesi konusunda bir mutabakata varabilir.

Kurumların vazife ve yetkilerinin belirlendiği bu mutabakat zemini üzerinden yeni bir yapılanmaya gidilirse eğer...

İşte o zaman hem "eleştiriler" ortadan kalkar hem de Türkiye beka sorunu yaşamaz.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Kırım Tatarlarına yapılan soykırımdır"

Mehmet Yılmaz 2009.07.06

Ukrayna tarihî bir adım attı geçtiğimiz günlerde. Cumhurbaşkanı Viktor Yuşçenko, Ukrayna İstihbarat Servisi (SBU) ile Başsavcı Aleksandr Medvedko'ya talimat verdi, Kırım'da yaşayan Tatarların 18 Mayıs 1944 tarihinde sürgüne gönderilmesi hakkında soruşturma açılması için.

Yuşçenko'nun talimatı, Sovyetler Birliği döneminde hayata geçirilen bazı kararlarla yüzleşme açısından oldukça sevindirici.

Malumunuz, İkinci Dünya Savaşı sırasında dönemin Sovyet lideri Josef Stalin, Tatarları Kırım yarımadasından Sibirya ve Orta Asya'ya sürgüne göndermişti.

Evlerinden zorla alınıp trenlere bindirilen Tatarların yüzde 46'sı yolda veya gittikleri yerlerde açlık, susuzluk ve hastalık gibi çeşitli sebeplerden dolayı hayatını kaybetmişti.

Geride kalanlar ise Kırım'a dönmek için çok çaba sarf etti yıllar boyunca.

Ama...

Çoğu bu imkânı bulamadan dâr-ı bekâyâ göç etti.

Tatarlar, anavatanlarına dönme hakkını ancak 1989 yılında kavuştular.

Fakat...

Bu sefer de mülkiyet sorunuyla karşılaştılar. Evleri, toprakları Ruslara verilmişti çünkü.

Bu sorun hâlihazırda kesin bir çözüme kavuşturulmuş değil.

Lakin...

Yuşçenko'nun verdiği soruşturma emri Tatarların acılarını dindirme adına atılmış adımların en büyüğü aslında.

Şöyle ki...

Ukrayna Devlet Başkanı, Tatarların maruz kaldığı insanlık dışı muamelenin ortaya çıkarılmasını ve sorumluların tespit edilmesini istiyor yetkililerden.

En önemlisi de...

Tatarlara reva görülen muameleyi "soykırım" olarak nitelendiriyor.

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İrina Vannikova'ya göre, Tatarlar Kırım'dan yasadışı olarak sürgün edildi.

Hem de cebren ve topluca...

Dolayısıyla...

Stalin'in altına imza attığı bu karar "soykırım" unsurları taşıyor.

Cumhurbaşkanı Yuşçenko da bu konuda "emin" olduğu için yetkililere talimat verdi Kırım sürgününü araştırmaları için.

Ne çıkar bu araştırmanın sonucundan?

Bir tahminde bulunmak çok zor...

Şimdilik bizim dikkat çekebileceğimiz en önemli husus, bu açıklamanın zamanlaması tabii ki...

ABD Başkanı Barack Obama bugün Rusya'ya geliyor. Moskova'da Devlet Başkanı Medvedev ve Başbakan Putin'le bir araya gelecek.

Görüşme masasında iki ülkeyi yakından ilgilendiren önemli konular müzakere edilecek.

Her ne kadar zikredilmese de Ukrayna görüşmeler sırasında gündeme gelebilir.

Neden?

Her şeyden önce Rusya bu ülkenin bağımsızlığını hazmedebilmiş değil.

İkincisi...

ABD'nin Ukrayna ve Gürcistan üzerinden kendisini Karadeniz'de kuşatmaya çalıştığını düşünüyor.

Geçen yıl nisan ayında yapılan NATO Zirvesi'nde Rusya, Ukrayna ile Gürcistan'ın ittifaka alınmasına bu sebeple karşı çıkmıştı.

NATO üyeleri de mutabakata varamayınca her iki ülkenin üyelik beklentileri bir süreliğine ertelenmişti.

Acele eden Tiflis yönetimi hesap hatası yapınca da ağustos ayında Rusya ile Gürcistan arasında savaş çıkmıştı.

Ukrayna, ABD ile Rusya arasındaki rekabetin farkında.

Kiev'deki mevcut yönetimin gönlü ise batıyla ittifak kurmaktan yana.

Bu yüzden...

ABD, Ukrayna'ya bağlı Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde bir temsilcilik ve kültür merkezi açmayı planlıyor.

Bu yüzden...

Ukrayna, Kırım'daki Rus deniz filosunun kiralama süresinin sona ereceği 2017'de ülkeyi terk etmesini istiyor.

Hâsılı...

Yuşçenko'nun Tatarların uğradığı zulmü araştırma talimatını bir de bu gözle okumakta fayda var.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uygurların gözyaşları kime yarıyor?

Mehmet Yılmaz 2009.07.10

Başbakan Erdoğan 'vahşet' olarak nitelendirdi, Çin'de Uygurlara yönelik saldırıları. Konuyu BM Güvenlik Konseyi'ne taşıyacaklarını açıkladı.Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü ise dün cevap verdi Erdoğan'a:-Olayların BM Güvenlik Konseyi'nde ele alınması için bir sebep bulunmuyor.

Yani...

Çin'e göre 5 Temmuz'da, Sincan Özerk Bölgesi'nde (Doğu Türkistan) meydana gelen 'elim' hadiseler bir 'iç' mesele.

Anlaşıyor ki, meydana gelen hadiselerin uluslararası platformlarda tartışılmasını istemiyor Pekin.

Ayrıca, meselenin insan haklarını ilgilendiren yönüyle gündeme gelmesini de arzu etmiyor.

Bu yüzden ekrana yansıyan tüyler ürpertici manzaranın faili olarak Uygurları adres gösteriyor.

Kendilerine yapılan haksızlıkları protesto etmek için sokağa dökülmelerini devlete 'isyan' şeklinde nitelendiriyor. Öyle vasıflandırdığı için de onlara çok sert muamelede bulunuyor.

-Uygurların haklarını sokakta aramak istemeleri bir isyan mı gerçekten?

Bence değil.

-Böyle bir kalkışma için şartlar müsait mi peki?

Elbette değil.

-Hadise çıkarmanın Uygurlara bir faydası var mı?

Hayır.

O halde...

-Hiçbir işaret yok iken bu çatışma nereden çıktı peki?

Mevcut bilgilerimizle hâlihazırda bu soruya verilebilecek 'doğru' bir cevabımız yok maalesef.

Ama...

'Doğu Türkistan' ismiyle yakın dönemde, biri 1933'te diğeri de 1944'te, iki kez bağımsız devlet kurulduğunu; ama her ikisinin de kısa bir süre sonra Çin tarafından yıkıldığını biliyoruz.

Dolayısıyla...

-Çin'in uygulamaya soktuğu politikalar yüzünden bölgede yılların biriktirdiği ciddi bir gerilim var.

-Sürekli baskı altında yaşayan bir halk var.

-Temel insanî özgürlükleri kısıtlanan insanlar var.

Fakat...

Bütün bu faktörler de açıklamaya yetmiyor Doğu Türkistan'da meydana gelen sosyal patlamanın sebeplerini izah ederken.

Çünkü...

Güç dengesinin olmadığı bir atmosferde Uygurların lehine değil Çin'e başkaldırmak.

Kaldı ki Çin'in de düzeltmeye çalıştığı kötü imajına yarayacak bir görüntü değil bu yaşananlar.

Tam tersine, bu imajı pekiştiren bir manzara var dünya kamuoyuna yansıyan.

O zaman şu soru tırmalıyor insanın zihnini:

-Mazlum bir halkı gözyaşlarına boğan bu vahim çatışma kim ya da kimlerin işine yarıyor acaba?

Bu soru şunun için önemli.

Başkan Obama altı aydır dünyaya 'barış' mesajları veriyor, yeni düzeni birlikte kuralım diye.

Soğuk Savaş döneminin hasım ülkesi Rusya'ya Moskova'dan sesleniyor:

-Birbirimize düşmanca davranmamalıyız. Soğuk Savaş'tan sonraki dünya düzeninin nasıl olacağına ABD, Rusya ve tüm dünya halkları karar verecek.

Bush döneminde düşman ilan edilen İslam âlemine Kahire'den hitap ediyor:

-Yeni bir başlangıç yapabiliriz.

Obama dünyaya 'birlikte hareket edelim' mesajı verirken...

İran'da seçimler yapılıyor. Hiç kimsenin ummadığı bir anda sandığa hile karıştırıldığı iddiasıyla halk sokaklara dökülüyor. Tahran'daki yönetim güç kullanarak gösterileri bastırıyor.

Ardından Çin'in özerk bölgesi karışıyor. Pekin yönetimi, 20 yıl önce daha fazla özgürlük talebiyle Tiananmen Meydanı'nı dolduran vatandaşlarının üzerine askerlerini gönderdiği gibi Urumçi'de de aynısını yapıyor. Orantısız güç kullanarak hadiseleri bastırmayı tercih ediyor.

Bu sırada olan mazlum bir halka oluyor.

Kimin, kime ne mesaj verdiği pek anlaşılmıyor.

Anlayabilmek için çok daha derin düşünmek gerekiyor sanırım. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran neden yok Nabucco'da?

Mehmet Yılmaz 2009.07.13

Aradan yıllar, yüzyıllar geçse de 'coğrafya' hükmünü icra ediyor bir şekilde.

Bir zamanlar Anadolu coğrafyası, Avrupa için çok önemliydi. Çin ve Hindistan'a uzanan 'ticaret yolu' üzerindeydi çünkü.

Hem Karadeniz'e hem de Akdeniz'e kıyısı olan yegâne toprak parçasıydı.

Ayrıca...

Her iki denizi birbirine bağlayan 'boğazlar' da Anadolu'nun doğal bir uzantısıydı.

Doğu ile batı arasında 'köprü' olan bu coğrafyaya hükmetmek isteyenler çıktı tarih boyunca.

Çünkü...

Dünya ticaretini yönlendirmenin yolu önemli bir kavşakta bulunan Anadolu'ya ve boğazlara sahip olmaktan geçiyordu.

Bu kritik kavşağın merkez üssü neresiydi peki?

Tabii ki İstanbul...

Fatih Sultan Mehmet'in 1453'te İstanbul'u fethetmesiyle dengeler tamamen değişti.

Zira...

Avrupa için doğuya giden yolların önü kapandı.

Bir arayış içine girdi Avrupa.

Çin ve Hindistan'a gitmenin yolunu okyanuslara açılmakta buldu.

Özetle...

İstanbul'un fethi 'coğrafi keşifleri' tetikledi. Yeni coğrafyalarda ele geçirilen zenginlikler Avrupa'ya taşındı.

İç denizlere hükmeden Osmanlı Devleti, inşa ettiği medeniyetin zirvesine çıkarken, bu sırada Avrupa ülkeleri denizaşırı sömürge imparatorlukları kurmakla meşguldü.

15. yüzyılda İspanya...

16. yüzyılda Portekiz...

17. yüzyılda Hollanda...

18. yüzyılda Fransa...

19. yüzyılda İngiltere...

20. yüzyılda ABD...

Sırasıyla başat ülkeleri oldular, mezkûr denizaşırı imparatorlukların.

Şimdi dünyada şahit olduğumuz mücadelenin altında da bu hakikat var.

-21. yüzyıla damgasını kim ya da kimler vuracak?

Bu payeye 'talip' olanların kim ya da kimler olduğu da buna hangi yöntemlerle ulaşmak istedikleri de aşikâr.

Nasıl?

-Kritik coğrafyalara hükmederek...

-Buralardaki yer altı-yer üstü zenginlik kaynaklarını kontrol altında tutarak...

-Her iki kaynağa sahip insan kütlesine ve temsil ettiği kültürel değerlere nüfuz ederek...

Birbiriyle ilintili bu temel stratejinin günümüz dünyasında öne çıkan en önemli unsuru nedir peki?

-Enerji ve enerji güvenliği.

ABD'nin, Avrupa ülkelerinin, Rusya'nın, Çin'in, Hindistan'ın birinci önceliği nelerdir?

-İhtiyaç duydukları enerjiyi ucuza mal etmek tabii ki.

Diğeri de...

-Rakiplerinin maliyetini artırmak.

Rusya ve Almanya gibi kara stratejisi uygulayan ülkeler Avrupa'nın ihtiyaç duyduğu enerjinin Karadeniz'in kuzeyinden nakledilmesini istiyor.

Diğerleri de Rus gazına mahkûm olmamak için alternatif olarak Nabucco'yu destekliyor.

Türkiye'nin uzun zamandır hayata geçirmek için büyük uğraş verdiği Nabucco Projesi işte bu açıdan çok önemli.

Bugün Ankara'da imzalanacak anlaşma sadece Hazar ve Ortadoğu'daki enerjiyi Avrupa'ya iletmekle kalmayacak, aynı zamanda kadim medeniyetlere ev sahipliği yapan coğrafyaları da birbirine bağlayacak.

Geçmişte İpek Yolu'na ev sahipliği yapan Anadolu da düğümün atıldığı merkez olacak.

Ancak...

İran gibi dünyanın ikinci büyük doğalgaz rezervine sahip bir ülkenin niye bu projeden dışlandığı pek anlaşılmış değil.

Yoksa...

İran, muhtemel bir rejim değişikliğinden sonra mı projeye dâhil edilecek acaba?

Sahi...

Mısır'dan gaz almayı düşünenlerin daha ucuza mal edilebilecek İran gazına bu kadar mesafeli durmasının başka bir izahı var mı sizce? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Son imparatorun Afganistan çıkmazı

Mehmet Yılmaz 2009.07.17

ABD Başkanı Barack Obama, bu ayın başında ziyaret ettiği Moskova'dan önemli bir destek almayı başardı.

Nedir o?

-Taliban'a karşı sürdürülen savaş için işbirliği.

Bundan böyle Amerikan askerleri, silahları ve mühimmatları Rus toprakları üzerinden nakledilecek Afganistan'a.

Şüphesiz bu karar çok önemli.

Meseleye her iki devlet açısından bakıldığında şöyle bir manzara çıkıyor karşımıza.

ABD, geçmişteki Afganistan ve Pakistan politikalarının başarısızlıkla sonuçlandığını kabullenmiş oluyor.

Rusya da Taliban ve El Kaide tehdidini çok ciddiye aldığını beyan ediyor.

Hâlbuki iki devlet daha önce karşı karşıya gelmişti, Sovyet orduları 1979'da Afganistan'ı işgal ettiği zaman.

ABD, Pakistan üzerinden Afgan mücahitlere her türlü desteği vermişti.

Direnişe daha fazla dayanamayan Sovyetler Birliği de askerlerini 10 yıl sonra geri çekmek zorunda kalmıştı.

İşgal, Sovyet imparatorluğu için sonun başlangıcı oldu. Komünist sistem, hem askerî hem siyasî hem de ekonomik açıdan iflas edince dönemin süper gücü kısa zamanda dağıldı.

Afganistan yenilmez armadaya mezar oldu.

Büyük İskender'in devasa ordusunu ve Büyük Britanya Sömürge İmparatorluğu'nu yuttuğu gibi Sovyet askerlerini de içine çekip yok etti.

Eski başbakanlardan Gülbeddin Hikmetyar'a göre ABD, Afganistan'ın yuttuğu dördüncü büyük imparatorluk olacak.

Böyle bir ihtimal var mı peki?

Yakın gelecekte görünmüyor.

Ama...

Obama'nın işbaşı yapar yapmaz önceliği Afganistan'a vermesi böyle bir endişeyi taşıdığını açığa çıkarıyor elbet.

Peki, yeni Amerikan yönetimi geçmişten ders almışa benziyor mu?

-Hayır.

Neden?

Sekiz yıldır işgal altında tuttukları Afganistan'da problem olarak görülen meselelerin hemen hepsini yine güç kullanarak çözmeye çalışıyor çünkü.

Obama'nın 21 bin ilave asker gönderme kararı onlardan biri meselâ.

Diğeri de 2010 bütçesinde Afganistan'a ayrılan paranın ilk kez Irak için düşünülen miktarı aşması.

Ayrıca...

İnsansız savaş uçaklarının kullandığı Hellfire füzeleri için ayrılan bütçenin 2009 yılına oranla iki katına çıkarılması da gösteriyor ki ABD için öncelikli çözüm savaş.

Şurası muhakkak.

Hiçbir işgalci güç, adam öldürerek ya da insanları hapse atarak direnişi yok etmeyi başaramadı şimdiye kadar.

Nasıl bastırıldı direnişler genelde?

Tabii ki içlerinden bazıları saf değiştirdiğinde...

Afgan halkı 30 yıldır savaş halinde. Onlar için hayat tarzı artık, silahların gölgesinde yaşamak.

ABD'nin farkında olmadığı husus sanırım şu:

-Aralıksız devam eden savaş hâli, kendine has bir mantık silsilesi geliştirmiş bulunuyor Afganistan'da.

Nedir bu kuralların en önemlisi?

-Daima kazananın yanında yer alma becerisi.

ABD işgal ettiğinde Afgan halkının Amerikan askerlerine ve Hamid Karzai yönetimine bakış açısıyla bugünkü bakış açısı arasındaki fark da bunu teyit ediyor zaten.

Burada bir hususu vurgulamak lazım.

Taliban ve El Kaide tehdidini ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirilen işgal, Afganistan ve Pakistan'ı istikrarsızlığa sürükledi.

ABD, güç kullanarak ve kimi zaman sivilleri katlederek istikrarı sağlamaya çalıştıkça her iki ülkedeki yönetimlerin elini zayıflattı.

Afganistan'da ağustosta yapılacak devlet başkanlığı seçimleri öncesinde ABD'nin en çok düşünmesi gereken nokta burası sanırım:

-Bu kısır döngü nasıl kırılabilir?

Galiba Türkiye'nin önerilerini dikkate alması gerekiyor ABD'nin.

Tabii, bölgede kalıcı barışı sağlamak istiyorsa.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran'ın ABD ile hesabı

Mehmet Yılmaz 2009.07.20

Barack Obama liderliğindeki ABD, altı aydır 'barış' mesajları gönderiyor İran'a. Ancak Tahran'daki yönetim, misliyle mukabelede bulunmuyor.

Acaba neden?

Şüphesiz bu soruya verilebilecek en kestirme cevap, İran'ın bu dönemde seçim sürecine girdiği tezi olur herhalde.

Yani...

12 Haziran'da yapılan devlet başkanlığı seçimi öncesi 'risk' almak istenmemiş olabilir.

Kendi açılarından haklılar da...

Ama seçim bitti. Muhalefetin 'hile' iddiaları gerçekçi bulunmadı. Seçim sonuçlarının 'meşrû' olduğu ilân edildi.

Netice itibarıyla...

Mahmud Ahmedinejad ikinci kez cumhurbaşkanı seçildi.

Şimdi herkes bekliyor, "İran, ABD'ye nasıl karşılık verecek acaba?" diye.

Bu hususta somut bir adım atılmış değil.

Üstünden bir ay geçtiği halde seçimlerin hâlâ tartışma konusu olması da gösteriyor ki, İranlı yöneticiler henüz bir mutabakata varamadı ABD'ye verilecek cevap konusunda.

Öyle olsaydı mevcut rejimi hiç zehir zemberek eleştirir miydi, eski cumhurbaşkanlarından Haşimi Rafsancani?

Rafsancani'nin geçen cuma günü Tahran Üniversitesi'nde verdiği hutbede söyledikleri çok önemli.

Diyor ki...

Halkın olmadığı yerde İslami hükümetten bahsedilemez.

İran İslam Cumhuriyeti hem İslam'a hem de cumhuriyete dayanıyor.

Seçim kampanyasının son günlerinde atılan yanlış adımlar halkın zihninde istifhamlar meydana getirdi.

Şüphesiz bu eleştirilerin birinci muhatabı Velayet-i Fakih konumundaki dinî lider Ali Hamaney. Hâlihazırda İran'ın dâhili ve h rici bütün politikalarını belirleyen tek isim kendisi çünkü.

O halde...

Niye İran'ı yönetenlerin bir mutabakata varamadıklarından söz ediyoruz?

Ő ndan...

İran'ın son 30 yıldır ABD'ye yönelik politikası kendi içinde bir mantığa sahip.

Nedir o?

-İslam Cumhuriyeti'nin varlığını sürdürmesi ve ona yönelik tehditlerin bertaraf edilmesi.

Bu durumda birinci tehdit de ABD oluyor tabii ki.

Washington'dan yükselen her tehdit dozajı yüksek açıklama, İran'daki rejimi korumak isteyenlere büyük bir hareket alanı kazandırıyor aslında.

ABD, bu ülkeyi kuşatmaya alıŐtığa İran da geliştirdiği bir dizi 'yıldırma' politikasıyla mukabelede bulunmaya çalışıyor çünkü.

Mesela...

Hem  lke içinde hem ülke dışında asimetrik ve düşük profilli gerilim stratejisi uyguluyor.

Başka...

Ambargo altında olmasına rağmen yeni silah sistemleri geliştiriyor. Uzun menzilli füzeler üretiyor. Hava savunmasını güçlendirmeye alıŐıyor.

Ő imdi de nükleer programa sahip olmak için gayret sarf ediyor.

Ayrıca...

Bölgedeki nüfuzunu artırmak amacıyla diplomasi kanallarını sonuna kadar kullanıyor.

Böylece...

İrak'tan Afganistan'a, Lübnan'dan Filistin topraklarına ve Körfez bölgesine uzanan geniş coğrafyada etkinliğini artırarak ABD'nin kuŐatmasını kırmak istiyor.

Başarılı oluyor da...

Çünkü...

Bütün bunları yaparken asla ama asla ABD ile karşı karşıya gelmemeye  zen gösteriyor. AB, Rusya, Çin ve Hindistan gibi güçlü ülkelerle işbirliği yaparak Amerikan politikalarını dengelemeye alıŐıyor.

Ő imdiye kadar bu strateji başarılı oldu.

Peki ya bundan sonra?

Sanırım bu sorunun cevabı, klasik mantığını değiştirmesi için Tahran'ı köşeye sıkıştırmaya alışan ABD'nin 'yeni' yaklaşımına verilecek cevapta ve Obama'nın İran'daki rejim değişikliği korkularını seleflerinden daha fazla dikkate almasında saklı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Azerbaycan'da dirilen esir tarih

Mehmet Yılmaz 2009.08.03

Önce Amerika, ardından Azerbaycan...Yaklaşık on gündür Türkiye'den uzaklardayız.Tabii burada tartışılan gündemlerden de...

ABD'den döner dönmez gazetemizin yayın danışmanı Hamdullah Öztürk Bey'le Azerbaycan'a gittik, Cevat Han filminin galasına katılmak için.

Dün Zaman'da okumuş olmalısınız Hamdullah Bey'in izlenimlerini. Filmin mahiyetini de amacını da çok güzel özetliyordu yazısında.

Yani...

Geleceğe emin adımlarla yürüyen Azerbaycan, mazi ile âtî arasında tarihî köprüler kuruyor.

Cevat Han'ın hayatını ve dünyaya bakışını beyazperdeye aktaran film onlardan sadece biri...

Kimdir Cevat Han?

Gence'de Rus ordularına direnen bir kahraman.

Sovyetler Birliği zamanında Cevat Han hakkında kitap yazan Sabir Rüstemhanlı'ya göre ise Azerbaycan'ın esir tarihinin bir parçası.

Galanın açılışında önemli bir konuşma yaptı Sabir Bey.

Dedi ki...

-Büyük milletlerin hafızası güçlüdür.

-200 yıldır yalanlar üzerine kurulmuş bir tarihi öğretiler bize.

-Milleti millet yapan öz enerjiden uzak tuttular.

Çok doğru tespitler bunlar.

Bir milleti "yekpare" hale getiren en önemli vasıf nedir?

Millî duygulardır. İnanlardır. Ortak tarihî geçmiştir. Kültürdür. Gelenek, görenek ve âdetlerdir.

En önemlisi de...

Geçmişi geleceğe taşıyacak ortak ideallerdir, mefkûredir.

Bir milleti özünden uzaklaştırmanın en kestirme yolu da onun geçmişiyle olan bağlarını koparmaktır.

Sovyetler zamanında Azerbaycan'da yaşananlar da bunlardan farklı değildi zaten.

Amaç neydi?

Bir milleti tarihinden, inançlarından, geleneklerinden uzaklaştırmaktı.

Halen Azerbaycan Parlamentosu'nda milletvekili olan Sabir Bey bu gerçeği çok veciz ifade etti konuşmasında. Millet olma vasfını kazanmanın o kadar kolay olmadığını anlattı.

Sadece anlatmadı, filmin senaryosuna ustaca yerleştirdiği cümlelerle de bu hakikati bir kez daha gözler önüne serdi.

Filmi izlerken aklıma takıldı, Bush döneminde ortaya atılan "Millet İnşa Etme / Nation Building" kavramı.

11 Eylül hadiselerinden sonra ABD, 2001'de Afganistan'ı 2003'te Irak'ı işgal etti. BM'yi hiçe sayarak yapılan bu işgallerin amacı her iki ülkeye de demokrasi getirmekti.

Aşiretlerin söz sahibi olduğu Afganistan ve Irak'ta, tıpkı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ve Japonya'da olduğu gibi yepyeni bir millet ihdas edilecekti.

Onlar da Batılı ülkelerde olduğu gibi demokratik haklarını kullanarak seçim yapacak ve temsilcilerini meclise gönderecekti. Halkın seçtiği hükümetler de ülkeyi yönetecekti.

Ama olmadı.

Hem Irak'ta hem de Afganistan'da yeni bir millet inşa etmek mümkün olmadı.

Tam tersine herkes kendi etnik ve dinî kimliğini ön plana çıkardı. Hükümetler kurulurken bu özellikler, yapılan pazarlıkların temel kıstaslarından biri haline geldi.

Millet olamadıkları gibi belli bir mefkûre etrafında buluşma noktalarını da tamamen kaybettiler.

İhtilaflar, itiraklara dönüştü.

Hâsılı...

Millet olmak kolay değildir.

Milletin himmetini ortak bir mefkûre etrafında toplamak ise hiç kolay değildir.

Cevat Han filmi bu gerçeği bir kez daha hatırlattı bize.

Ayrıca...

İhtilafların nasıl acı sonuçlar doğurduğunu da...

Sabir Bey, filmin kahramanına şu cümleyi söyletirken, günümüzün Türk dünyasına önemli bir mesaj veriyor aslında:

-Birdik, dünyanın sahibiydik.

Özetle...

Cevat Han filminden çıkarılacak çok ders var. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Tuncer Kılınç ve Rusya ile ittifak

Mehmet Yılmaz 2009.08.07

Kaderin cilvesi bu olsa gerek. Ergenekon davasında üçüncü iddianamenin kabul edilmesinin üzerinden 24 saat bile geçmeden Rusya Başbakanı Putin Ankara'ya geldi, Türkiye ile Rusya arasında önemli "işbirliği" anlaşmalarına imza atmak için.

35'i tutuklu 52 sanık, darbe girişiminde bulunmaktan ve suikastlar planlamaktan yargılanacaklar. Şüphesiz bu isimler arasında en dikkat çekici olanlarından biri Milli Güvenlik Kurulu (MGK) eski Genel Sekreteri Orgeneral Tuncer Kılınç.

Tutuksuz sanıklardan Kılınç'ı hatırlamamızın sebebi ise MGK'nın başındayken yaptığı "stratejik" değerlendirmeler elbet.

Hatırlayalım, ne demişti Orgeneral Kılınç:

-Kâğıt ve yeşil boya alıp dolar basalım, dış borcu böyle ödeyelim.

-Cemaatlerin okul açmasını engelleyemiyoruz. Türkiye'deki bütün okulları kapatalım. Eğitimi devletleştirelim.

-Rusya, Çin, İran ve Suriye ile ittifak yapalım.

Hepsi birbirinden "ilginç" açıklamalar bunlar.

İlki, mevcut ekonomik anlayışı ve yarım asırlık Türk-Amerikan ilişkilerini yerle bir edecek nitelikte. İkincisi toplumsal gerçeklerin hayli uzağında bir değerlendirme. Üçüncü görüş de en az ilk ikisi kadar realitelerden uzak. NATO üyesi bir devletin, AB'ye üyelik için müzakereler yapan bir ülkenin hiç olmayacak bir zamanda "eksen" değiştirmesini gündeme getirmek ne kadar doğru?

Hele bu görüşü, sırtından dört yıldızlı üniformasını henüz çıkarmamış "muvazzaf" bir general dile getiriyorsa.

Tabii burada bir noktanın altını çizmekte fayda var.

Elbette devletler "beka" sorunu yaşadıklarında eksen de değiştirir, eski düşmanlarıyla müttefik de olur. Ancak, bunun için şartların ve uluslararası konjonktürün müsait olması lazım. Olmadığına göre...

Eski MGK Genel Sekreteri bu görüşleri kamuoyuyla paylaşma ihtiyacını neden hissetti o zaman? Niyetinin ne olduğunu açıklamadığına göre bilemeyiz.

Ama şundan eminiz. Tuncer Kılınç'ın ortaya attığı fikirlerin hangi amaca matuf dile getirildiğinin izlerini, Ergenekon soruşturması çerçevesinde savcıların kaleme aldığı üç iddianamenin muhtevasına bakarak bulmak mümkün.

Yani, Türkiye'deki statükoyu korumak ve kollamak için dış politikada köklü bir değişikliğe gitmek gerekiyor. Yapılması gereken "ilk" hamle de Türkiye'nin başka kulübe üye olmasını gerektiriyor.

Meselelere "siyah" ve "beyaz" şeklinde iki kutuplu bakanlar için tutarlı bir analiz tarzı bu yaklaşım. Ama günümüz dünyasına da bir o kadar uzak.

Dünya "dost" ve "düşman" tasnifine göre şekillenmiyor artık. Girift çıkarlar ile iç içe geçmiş ilişkiler ağı belirliyor ülkeler arası münasebetleri.

Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkiler de onlardan biri.

Tarih boyunca "rekabet" etmiş iki ülke şimdi ortak çıkarlarını maksimize etmek için "işbirliği" arayışında.

Şimdi ben asıl şunu merak ediyorum.

Tuncer Kılınç, dün Türkiye ile Rusya arasında imzalanan işbirliği anlaşmalarını görünce sevinmiş midir acaba?

Yoksa...

Benim kastettiğim bu değildi diyerek hayıflanmış mıdır? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mezopotamya'da işbirliği

Mehmet Yılmaz 2009.08.14

Arada kaybolup gitti, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Bağdat'ta yaptığı açıklamalar.

Kısaca özetlemek gerekirse...

-Sınır tanımıyoruz, Irak ile Türkiye arasında işbirliğini değil entegrasyonu hedefliyoruz.

-Türkiye ile Irak arasındaki ilişkiler, yeni bir "stratejik ortaklık modeli" olarak bölgeye örnek teşkil ediyor.

Yani...

Mezopotamya bölgesini tekrar dünyanın yükselen yıldızı haline getirmek için Irak'a "sınırsız işbirliği" teklifi yaptıklarını söylüyor Davutoğlu.

Bunlar önemli açıklamalar. Peki, bu açılım sadece Irak'ı mı kapsıyor? Dışişleri Bakanı ile Bağdat'a giden gazetecilerin yazdıklarına bakılırsa başka ülkelere de benzer tekliflerin yapıldığı ya da yapılacağı anlaşılıyor. Hangileri onlar?

İlk etapta düşünülen ülkelerin başında Suriye ve Rusya geliyor.

Fransa ile Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bugünkü Avrupa Birliği'nin temellerini attığı "işbirliği" modelini hatırlatıyor bu yeni strateji.

Kömür Birliğı ile başlayan, Avrupa Ekonomik Topluluğı ile devam eden ve bugünkü Avrupa Birliğı'ni meydana getiren sürecin bir benzeri Mezopotamya havzasında da gerçekleştirilebilir mi peki?

Elbette...

Yeter ki "rekabet" yerine işbirliğini öne çıkaran bu yaklaşım, ilgili ülkeler tarafından benimsensin. Böyle bir sürecin bölgeye refah, barış, huzur ve istikrar getireceğine inanılsın.

Kaldı ki...

Türkiye'nin Irak, Suriye ve Rusya ile son dönemde geliştirdiğı ilişkiler böyle bir işbirliği için altyapının hazır hale geldiğini de gösteriyor. Hatırlarsanız bundan yaklaşık 15 yıl önce Suriye ve Rusya bölgede Türkiye'nin rakipleri idi.

Terör örgütü PKK, Suriye topraklarında yuvalanmıştı. Örgütün elebaşı Abdullah Öcalan Şam'da ikamet ediyordu. İki ülke arasındaki ilişkiler çok kötüydü.

Aynı şekilde Rusya ile de...

Sovyetler Birliğı'nin dağılmasından sonra Hazar'daki enerji kaynaklarının Türkiye üzerinden Avrupa'ya nakledilmesi gündeme geldiğinde Rusya, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı'nın güvenli olmadığını iddia etti. Gerekçe olarak da PKK terörünü gösterdi. Önerdiği alternatif güzergâhın güvenli olduğunu ispatlamak için Çeçenistan'a askerlerini gönderdi.

1999'da Öcalan Kenya'da yakalanınca Doğu Akdeniz'in güvenliğini tehdit edecek yeni bir hamlede bulundu Rusya.

S-300 füzelerini Kıbrıs Rum Kesimi'ne sattı. Türkiye, füzelerin adaya konuşlandırılmasını savaş sebebi sayınca mezkûr füzeler Girit'e yerleştirildi.

Böylece Bakü-Ceyhan'ın önü açıldı.

Benzer bir süreç şimdi de yaşanıyor aslında.

Ancak durum bu kez farklı...

Rekabetin yanında işbirliği imkânları da araştırılıyor çünkü.

Ayrıca...

Tarafların çıkarlarına hâle getirmeyecek alternatif projeler geliştiriliyor.

Mesela?..

Nabucco Projesi için imzalar atıldıktan bir ay sonra Türkiye ile Rusya'nın enerji alanında geniş çaplı işbirliği anlaşmaları yapması bunun en güzel ispatı bence.

Hâsılı...

Hükümetin PKK'yı tasfiye ve Kürt meselesini çözmeyi amaçlayan "demokratik açılımları" ile Davutoğlu'nun Bağdat'ta gündeme getirdiğı Mezopotamya'da işbirliği önerisi birbiriyle yakından ilintili. 2011'de Irak'tan çekilecek ABD'den sonra Rusya da Türkiye'yi enerjinin nakli konusunda "güvenli ülke" ilan ederek terör örgütünü bölgede istemediğini zımnen teyit ediyor.

O halde cevaplanması gereken şu soru kalıyor geriye:

-PKK'nın tasfiye olmasını kim istemiyor bölgede? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karadeniz'de yüksek gerilim

Mehmet Yılmaz 2009.08.17

Karadeniz, önümüzdeki dönemde büyük güç merkezlerinin rekabet ettiğı yerlerden biri olmaya aday.

Neden?

Birkaç gün arayla kamuoyuna yansıyan iki haber, bölgede alttan alta bir gerilimin yeniden biriktiğini işaret ediyor çünkü...

Haberlerden ilki Moskova mahreçli...

Konu ise Rusya Devlet Başkanı Dimitriy Medvedev'in Ukrayna Cumhurbaşkanı Viktor Yuşçenko'ya hitaben yazdığı mektup.

Medvedev, Ukrayna'daki mevcut yönetimden duyduğu rahatsızlığı belirtiyor mektubunda.

Nedir onlar?

-NATO'ya üye olmak istiyor.

-Moskova'nın kontrolü dışındaki bir Ortodoks Kilisesi'ne destek veriyor.

-Başta enerji olmak üzere Rusya ile ekonomik ilişkiler kurulmasını engellemeye çalışıyor.

Özetle...

Ukrayna kötü niyetli Medvedev'e göre. Rusya ile iyi ilişkiler kurmak istemiyor.

Dolayısıyla...

İki ülke arasındaki ilişkiler düzelinceye kadar yeni bir büyükelçi gönderilmeyecek Kiev'e.

Bu çözüm mü?

Değil elbet.

Medvedev de bu gerçeğin farkında olmalı ki iki ülke arasındaki ilişkilerin düzelmesini Yuşçenko'nun devrilmesine bağlıyor.

Nasıl olacak bu peki?

Ocak ayında yapılacak seçimleri kaybetmesiyle tabii ki...

Ancak o zaman iki ülke arasındaki ilişkiler normalleşecek. Aralarındaki problemler de kısa zamanda çözüme kavuşturulacak.

Washington mahreçli ikinci haberin konusu ise Amerikalıların Gürcü askerleri eğitmesiyle ilgili...

Tiflis'teki yönetim önemli bir karar aldı geçtiğimiz günlerde. Bu yılın sonunda Afganistan'a bir piyade bölüğü gönderilecek.

2010'da da bir tabur...

İşte bu askerlere 1 Eylül'den itibaren eğitim verecek, sayıları 10-69 arasında değişen Amerikan deniz piyadeleri. Gürcistan Meclisi Dış İlişkiler Komitesi Başkan Yardımcısı Georgy Kandelaki, neden böyle bir karar aldıklarını şöyle izah ediyor:

Askerlerimiz Afganistan'da savaş tecrübesi kazanacak. Çok istediğimiz NATO üyeliği için bize destek olacak. Alınan kararın bir siyasî hesabının olması gayet doğal.

Sanırım buradaki asıl hedef, geçen yıl Rusya ile savaşan Gürcü ordusunun savaş yeteneğini hem teorik hem de pratik olarak geliştirmek istemesi.

Peki, Rusya ne diyor bu işe?

Kremlin'den henüz bir açıklama gelmiş değil.

Ancak...

Rusya'nın tepki göstereceği hususlar üç aşağı beş yukarı belli. Moskova, Karadeniz'e kıyıdaş ülkelerden Romanya ve Bulgaristan'dan sonra Ukrayna ve Gürcistan'ın da NATO'ya üye olmasını istemiyor. Eski nüfuz alanlarında yönetimlerin Kadife Devrimler ile el değiştirmesini kendisini kuşatma harekâtının parçası olarak görüyor.

Kırım Yarımadası'ndaki askerî üste konuşlandırılan Karadeniz Donanması'nı, Ukrayna ile 1997 yılında yaptığı kira sözleşmesinin biteceği 2017'de bir başka yere taşımak istemiyor.

Ya Rusya'nın beklediği gelişmeler olmaz ise...

İşte o zaman bölgede gerilimin artması kuvvetle muhtemel.

Kırım, bu tür felaket senaryoları yazarlar için en kritik yerlerin başında geliyor.

Çünkü...

Rusların Karadeniz donanması Sivastopol'da. Rusya'nın, Ukrayna'da beklediği yönetim değişikliği olmadığı takdirde Karadeniz filosunun varlığı ve nereye taşınacağı konusunun bölgede gerilimi tırmandırabileceği varsayılıyor.

Muhtemel bir çatışmanın da Kırım merkezli olabileceği dile getiriliyor.

Hâsılı...

Türkiye'nin güneydeki gelişmeler kadar kuzeydeki hareketliliği de yakından takip etmesi gerekiyor.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şefkat ikliminde ümmetin hâl-i pür-melâli

Mehmet Yılmaz 2009.08.21

Ramazân ayının insanı rahmetle kuşatan aydınlık iklimine kavuştuk bir kez daha. Müminler dün akşam camilere koştu teravih namazını eda etmek için. Gece de oruca niyetlenmek amacıyla sahura kalktı. Bugün cuma.

Dünyanın dört bir yanındaki Müslümanlar için dualar edilecek Ramazan'ın bu ilk cumasında:

- Allah'ım ümmet-i Muhammed'e merhamet et.

İslam âleminin çok ihtiyacı var bu duaya.

Bir zamanlar uluslararası sistemde "denge" unsuruydu Müslümanlar.

Hâl böyle olunca da onların varlığı "huzur" demekti, "güven" ve "itminan" demekti hemen herkes için.

Hâkim oldukları topraklarda "barış" içinde yaşardı insanlar. Yaşardı da "iç huzuru" yüzlerine yansırıdı müminlerin de, gayrimüslimlerin de...

Ya şimdi?..

Şimdi Müslümanların yaşadıkları yerlerin pek çoğunda bu vasıflar geneli itibarıyla yok artık.

İşgallerin, katliamların, aşağılamaların, ayrımcılığın doğurduğu sonuçlar var.

Başka...

İhtilaflar var.

İktidar kavgaları var.

Kan ve gözyaşı var.

Kin ve nefret var.

Mazlumların iniltileri var.

Kalbî ve ruhî huzursuzluklar var.

Foreign Policy dergisi, ülkelerin ne kadar huzurlu ve istikrarlı olduğuna dair bir indeks yayınlıyor epeydir.

Tabir-i diğerle...

Toplumsal kaosa teslim olabilecek en "kırılgan" devletlerin sıralamasını yapıyor, tespit ettiği 12 kriteri dikkate alarak.

Bu yıl ilk 10'a giren ülkeler sırasıyla şunlar:

- Somali, Zimbabve, Sudan, Çad, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Irak, Afganistan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Gine ve Pakistan.

Peki, en istikrarlı ülkeler hangileri?

Derginin sıralamasına göre bu kategoriye girenler de şunlar:

- Norveç, Finlandiya, İsveç, İsviçre, İrlanda, Danimarka, Yeni Zelanda, Avustralya, Hollanda ve Avusturya.

Afganistan ve Irak'ın listenin başlarında yer alması çok da şaşırtıcı değil aslında. Çünkü her iki ülke de işgal altında.

ABD, Irak'tan çekilme takvimini açıklamış olsa da ülkede güvenlik tam anlamıyla sağlanabilmiş değil.

Nitekim...

Önceki gün Bağdat'ın göbeğinde gerçekleştirilen saldırılarda 100'den fazla insan hayatını kaybetti.

Afganistan'daki durum da Irak'tan pek farklı değil.

Dün yapılan seçimlere katılım Taliban'ın savurduğu tehditlerden sonra hayli düşük oldu. Ülkenin dört bir yanından gelen çatışma haberleri, 1979'dan beri silahların gölgesinde varlığını sürdürmeye çalışan Afganistan'ın kısa zamanda huzura kavuşamayacağını gösteriyor bize.

Bariş Fonu (The Fund for Peace) ile birlikte hazırlanan ve 177 ülkenin en kötünden en iyiye doğru sıralandığı çalışmada ilginç ayrıntılar da var.

Mesela...

60 devlet kırılğan statüsünde yer alıyor bu çalışmada.

Onlardan biri de Yemen. Sıralamada 18. sırada.

Çalışmayı yapanlar Yemen hakkında "yeni bir Afganistan" olabileceği tezini savunuyor.

Gerekçe olarak da Somali'deki bazı El Kaide unsurlarının bu ülkeye geçtiğini, hükümetin bu unsurlarla mücadele etmekte zorlandığını gösteriyorlar.

Bu arada...

Türkiye kaçınıcı sırada diye merak edenler olabilir.

Hemen söyleyelim sıralamadaki yerini:

- 85.

Ortalarda yer alıyor Türkiye.

Eğer içerideki ihtilafları aşabilirse kısa zamanda birkaç basamak atlaması kuvvetle muhtemel.

Umarım, Ramazan ayı, katılaştıran kalpleri yumuşatır da kin ve nefretlerin ön plana çıktığı şu günlerde müminlerin kendi ruh dünyalarına yönelmesine vesile olur. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tehrik-i Taliban-i Pakistan'ın yeni lideri

Mehmet Yılmaz 2009.08.24

Beytullah Mesut öldü mü, ölmedi mi? Taliban'a göre yaşıyor; ama hasta. Pakistan ve Amerikan istihbaratı ise öldüğünü düşünüyor.

Her iki açıklama da bir iddiadan ibaret. Zira verdikleri bilgiler, kamuoyunu tatmin edecek nitelikte değil.

Kimdir Beytullah Mesut?

Tehrik-i Taliban-i Pakistan'ın (Pakistan Öğrenci Hareketi) lideri. Geçtiğimiz nisan ayında kendisinden bahsetmiştik burada.

Tekrar hatırlamamızın sebebi ise 35 yaşındaki Mesut'un, ABD'nin 5 Ağustos'ta insansız savaş uçaklarıyla gerçekleştirdiği saldırıdan sonra kayıplara karışması. Yaklaşık üç haftadır yaşayıp yaşamadığına dair çeşitli spekülasyonlar dolaşıyor hakkında.

Ancak...

Yeni bir gelişme Mesut'un öldüğünü ya da örgüte liderlik yapamayacak kadar hasta olduğunu işaret ediyor.

Nereden varıyoruz bu hükme?

Hekimullah Mesut, Pakistan merkezli Taliban'ın yeni lideri ilân edildi çünkü.

Bölgeden gelen haberler doğruysa eğer...

Örgüt, cuma günü yeni bir lider seçmek için Pakistan'ın kuzeybatısındaki aşiret bölgesi Orakzay'da toplandı. Şûrada Hekimullah Mesut, oybirliğiyle Tehrik-i Taliban-i Pakistan'ın başına getirildi.

Hemen belirtelim.

Halef ve selef kardeş değil. Aynı aşirete mensup olduklarından "Mesut" soyadını kullanıyorlar.

Peki, yeni lider nasıl tanınıyor kamuoyunda?

Hekimullah Mesut, 28 yaşında. Beytullah'ın yardımcısı olarak biliniyor. Ayrıca, Pakistan'da gerçekleştirilen iki ayrı saldırının arkasındaki isim olduğu iddia ediliyor.

Onlardan biri mart ayında Sri Lanka kriket milli takımına yönelik kanlı eylem...

Diğeri de 9 Haziran'da Peşaver'deki Pearl Continental Oteli'ne düzenlenen saldırı...

Şüphesiz bu noktada sorulması gereken soru şu:

- Örgütün, yeni liderini açıklaması ne anlama geliyor?

Tehrik-i Taliban-i Pakistan, mutabakatla yeni bir lider seçtiğini ilan ederek örgüt içinde rekabet olmadığı mesajını veriyor.

Pakistan ise tam tersini düşünüyor.

Yani...

Örgütte liderlik kavgası var. Hatta Hekimullah, Beytullah Mesut'un saldırıya uğramasından sonra çıkan bir kavgada öldürüldü.

Reuters'a konuşan Pakistanlı bir istihbaratçıya göre duyuru gerçek. Ancak ismi zikredilen Hekimullah Mesut, bahsedilen kişi değil. Taliban bu ismi ortaya atarak sadece zaman kazanmaya çalışıyor.

Başka?..

Yeni lider çıkıncaya kadar örgütün birlik ve bütünlük içinde olduğunu göstermeyi hedefliyor.

Taliban ne diyor bu tür iddialar için?

- Pakistan, örgüt içinde liderlik yarışı varmış izlenimi vererek Taliban'ı bölmeye çalışıyor.

Neden?

- Mutabakatla seçilmiş bir lider Taliban'a verilen desteği artırabilir.

Biliyorsunuz Beytullah Mesut, Pakistan'ın kuzeyindeki 13 rakip aşireti bir araya getirmiş ve 13 Aralık 2007 tarihinde Tehrik-i Taliban-i Pakistan'ın kurulduğunu açıklamıştı.

Bu tarihten itibaren örgüt çok etkili oldu. Pakistan'ın Federal Aşiret Bölgeleri'nde (FATA / Federally Administered Tribal Areas) kontrolü ele geçirdi.

Bunun üzerine Pakistan ordusu, geçtiğimiz nisanda bölgede geniş çaplı operasyonlar başlattı.

Şüphesiz bundan sonra ABD ve Pakistan için önemli olan husus, yeni liderin mücadele zeminini nereye kaydıracağı...

Pakistan sınırları içerisinde mi kalacak, yoksa Molla Ömer liderliğindeki Taliban'ın Afganistan'da sürdürdüğü savaşa destek vermek için emri altındaki güçleri bu ülkeye mi geçirecek?

Gelişmeleri hep birlikte izleyeceğiz.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hançer yarası

Mehmet Yılmaz 2009.08.28

Önce iki alıntı... -Türkiye'nin Afganistan ve Pakistan'da çok özel bir rolü var. Askerî anlamda ne yapacağı Türkiye'ye bağlı... Oradaki rolünün artması istikrar için iyi; çünkü bölgedeki insanların Türkiye ile özel bağı var. Teşvik ediyoruz; ama karar Ankara'nın.

-Türkiye'nin Afganistan'a muharip güç sağlaması, bunun dinle değil terörizmle mücadele olduğu gerçeğinin altını çizer. Onun için Afganistan'daki çabalarının artırılması Türkiye açısından önemli bir öncelik olmalı.

İki meslektaşımızın iki önemli isimle yaptığı röportajlardan alındı bu görüşler.

Onlardan biri ABD Başkanı Barack Obama'nın Afganistan ve Pakistan Özel Temsilcisi Richard Holbrooke.

Diğeri de NATO Genel Sekreteri Anders Fogh Rasmussen.

Holbrooke, "Türkiye'den muharip asker talebiniz var mı?" sorusunu cevaplarken dile getiriyor yukarıdaki "ilk" alıntıda yer alan görüşlerini.

Rasmussen de benzer bir soruyu cevaplarken ifade ediyor düşüncelerini.

Her ikisinin vardığı ortak kanaat şu:

-Türk askeri, muharip güç olarak Afganistan'daki savaşta yerini alırsa çok memnun oluruz.

Ancak...

-Bu kararı Türkiye kendisi vermeli.

"Teşvik var, ısrar yok" intibai veriyor her iki diplomat da...

Neden?

Afganistan'da işler yolunda gitmiyor çünkü...

ABD ve müttefikleri, 2001'de iktidardan uzaklaştırdıkları Taliban'la baş etmekte zorlanıyor.

Holbrooke da Rasmussen de bu yüzden endişeli.

Hem Afganistan'da hem de Pakistan'da geniş çaplı askerî operasyonlar yapılmasına rağmen Taliban'ın direnişi kırılabilmiş değil.

Aksine...

İlave 17 bin asker göndermesine rağmen ABD çok ciddi kayıplar veriyor Afganistan'da.

Aynı şekilde NATO kuvvetleri de...

Mesela...

ABD, dün bir askerini daha kaybetti. Böylece, bu ayın başından itibaren ölen asker sayısı 44'e çıktı.

Geçen ay da 45 Amerikan askeri hayatını kaybetmişti çıkan çatışmalarda.

Bu rakamlar ne anlama geliyor?

ABD'nin, son sekiz yılın en büyük kayıplarını verdiğini gösteriyor.

NATO için de 2009 bir kâbus yılı.

Geçen yıl 294 yabancı asker hayatını kaybetti Afganistan'da.

Bu sene ise yılın bitmesine dört aydan fazla zaman olmasına rağmen rakamlar çoktan 295'e ulaştı bile.

Son altı haftada ölen NATO askeri sayısı 127. En son Estonya iki askerini kaybetti Afganistan'da.

2001'de başlayan işgalden bu yana NATO bünyesinde görev yaparken ölen askerlerin sayısı ise 1.345.

Amerikalı komutanlar bu tablodan şikâyetçi. Asker eksikliğinden dolayı görevlerini yerine getiremediklerini söylüyorlar.

Kime?

Bölgeyi ziyaret eden Holbrooke'a.

O da ayağının tozuyla geldiği Türkiye'de mesaj veriyor kamuoyuna:

-Biz daha önceki hükümet (Bush yönetimi) gibi insanlara ne yapmaları gerektiğini söylemeyiz. Ne yapacakları onlara bağlı...

Yani...

-Muharip asker gönderme kararı Türkiye'nin.

Anlaşıyor ki...

Temmuzun başında "hançer" operasyonu başlatan ABD ve NATO, verdikleri ağır kayıplara rağmen vazgeçmiş değil, Afganistan'da istikrarı "güç" kullanarak sağlama niyetinden.

Öyle olsaydı Holbrooke da Rasmussen de Türk askerine duydukları ihtiyacı değil de Afgan halkının yüreğini kanatan hançer yarasını nasıl tedavi edebiliriz mesajları verirlerdi herhalde.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yemen'de neler oluyor?

Mehmet Yılmaz 2009.09.07

Silahlar bir türlü susmuyor Yemen'de.Hükümetin cuma günü ilân ettiği tek taraflı ateşkes kararının ömrü de çok uzun sürmedi. Ülkenin kuzeybatısındaki çatışmalar hafta sonu yeniden başladı.

Kim, kiminle çatışıyor Yemen'de?

Görünüşe göre Yemen hükümeti ile Şii isyancılar.

Arka planda ise Suudi Arabistan ile İran.

Peki, ne istiyor bu Şii isyancılar?

Zeydi imamet yönetiminin yeniden kurulmasını.

Ancak...

1962'de gerçekleştirilen askerî darbeyle ortadan kaldırılan yönetimi yeniden tesis etme talebini açıktan dile getirmiyorlar.

Bunun yerine kendilerine ayrımcılık yapıldığını iddia ediyorlar. Hükümetin, güçlü oldukları Saa'de bölgesine daha fazla özerklik vermesini istiyorlar. Kontrolleri altındaki yerlerde Zeydi okullarının açılmasını talep ediyorlar.

Ayrıca...

11 Eylül saldırılarından sonra terörle mücadeleye destek veren hükümeti, ABD ve İsrail'le işbirliği yapmakla suçluyorlar.

Abdülmelik El Husi, isyan eden Şiilerin hâlihazırdaki lideri.

Sabırlı olduklarını, Yemen hükümetini yıpratacak "uzun bir savaş" için hazırlandıklarını açıkladı birkaç gün önce.

Başarılı olurlar mı?

Zaman gösterecek.

Ama şurası muhakkak...

Liderin isminden dolayı "Husiler" olarak da bilinen isyancılar Yemen'in demokratik görüntüsüne, birlik ve bütünlüğüne daha şimdiden zarar vermiş durumda.

Neden?

Şundan...

Yemen, bugünkü haline 22 Mayıs 1990'da kavuştu. Güney ve Kuzey Yemen, bu tarihte yaptıkları bir anlaşmayla birleşme kararı aldıklarını açıkladı.

Kuzey Yemen, 1918'de Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetmesiyle bağımsızlığını ilan etti. 1962 yılında da Zeydi İmamet Yönetimi işbaşından uzaklaştırıldı ve Yemen Arap Cumhuriyeti kuruldu.

Güneydeki Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti ise bağımsızlığını 1967'de İngiltere'den kazandı.

23 milyon insanın yaşadığı ülkede Sünni nüfus çoğunlukta.

İki ülkenin birleşmesini sağlayan isim Ali Abdullah Salih.

67 yaşındaki Salih, eski bir general. 17 Temmuz 1978'de Kuzey Yemen'de iktidarı ele geçirdi. İki Yemen'in birleştiği 1990 yılından beri de devlet başkanı. 2006'da yapılan seçimde 7 yıllık bir dönem için yeniden bu göreve seçildi.

"Yılanlarla dans eden adam" olarak tavsif ediliyor Ali Abdullah Salih.

Kendisi tam bir denge insanı...

Yemen'in bugünkü demokratik yönetim yapısına kavuşmasını sağlayan isimlerin başında geliyor.

Ne yaptı?

Sünnilerle Şiiler arasındaki dengeyi gözettiler. Yerel aşiretlerin Şûra Meclisi'nde temsil edilmesine büyük önem attı. Ülkenin bütünlüğünü etkileyen çok boyutlu faktörleri hassas bir dengede tutmasını bildi.

Yemen toplumundaki med ve cezirleri en iyi bilen yöneticilerin başında geldiğinden alternatifi yok.

Ali Abdullah Salih, şimdi üçlü bir kısıpça karşı karşıya...

-İlk olarak 2004'te başlayan ve ağustosta şiddetli çatışmalara dönüşen kuzeydeki Şii isyanı.

-Güneydeki ekonomik ve siyasî rahatsızlık.

-El Kaide tehdidi.

Başka?..

Bölgede ikinci bir Hizbullah kurmak isteyen İran ile "Yemen ikinci bir Afganistan olur mu?" endişesi taşıyan ABD, Suudi Arabistan gibi ülkelerin talepleriyle uğraşmak zorunda Salih.

Hâsılı Yemen'in işi çok zor...

Umarım bölgedeki çatışmalar, bir mezhep çatışmasına ve acımasız İran-Suudi Arabistan rekabetine dönüşmeden en kısa zamanda çözülür.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail-İran hattında Rusya kavşağı

Mehmet Yılmaz 2009.09.11

İsrail ile İran arasındaki "yüksek gerilim" yine gündemin ön sıralarında. Her iki ülke de "kontrollü gerginlik" stratejisini başarıyla uyguluyor, birbirlerini sürekli "tehdit" ederek.

Örneğin...

İsrail, İran'ın nükleer silah elde etmeye çalıştığını iddia ederek, bu ülkenin nükleer tesislerine her an saldırabileceğinin sinyallerini veriyor.

İran da bu arada boş durmuyor tabii.

Her vesileyle İsrail'in yok edilmesi gereken bir devlet olduğunu öne sürüyor. Kendini savunabileceğini göstermek için de sık sık geliştirdiği yeni silahları teşhir ediyor.

Özetle...

İran da, İsrail de teyakkuz halinde. Açık ya da gizli operasyonlarla birbirlerinin "zaaf" noktalarını bulmaya çalışıyorlar.

İsrail, başta ABD olmak üzere uluslararası kamuoyunu ikna etmeye çalışıyor, İran'ın nükleer silah elde etmesini engellemek için. Eğer iş başa düşerse tek başına bu ülkeye saldırabileceğinin sinyallerini veriyor.

İran da hem nükleer davasından vazgeçmiyor hem de muhtemel bir askerî harekâtı püskürtebilmek için hava savunmasını güçlendirmeye çalışıyor.

İlginçtir hem İran hem de İsrail, bir ülkeyi kendi yanına çekmek için büyük çaba sarf ediyor.

Hangi ülke o?

- Tabii ki Rusya...

Rusya, İran'ın nükleer santrallerini inşa ediyor.

Ayrıca...

İran'la 2007 yılında bir anlaşma imzaladı, günümüzün en etkili hava savunma füzelerinden sayılan S-300'leri İran'a satmak için. Ancak füzeleri iki yıldır Tahran yönetimine teslim etmedi.

Neden?

Çünkü İsrail devrede...

Rusya'nın S-300'leri İran'a vermemesi için büyük çaba harcıyor İsrail.

Üst düzey temaslar yaparak S-300'lerin İran'a verilmeyeceği garantisini almaya çalışıyor Rus liderlerden.

İşin doğrusu alıyorlar da...

Ancak...

Tedbiri de elden bırakmıyor.

Anlaşıyor ki...

S-300'lerin "gayri resmî" yol ve yöntemler kullanılarak İran'ın eline geçmesini engelleme çabası içine de giriyor İsrail.

Mesela...

Temmuz ayının sonunda İsveç karasularında kaçırılan "Arctic Sea" isimli Rus gemisinin S-300 füzeleri taşıdığı, İsrail'in bunu haber alınca Rusya'nın harekete geçmesini beklediği, ardından "korsan" senaryosuyla meselenin kapatıldığına dair haberler onlardan biri.

Mesela...

Başbakan Netanyahu'nun gizlice Moskova'ya gittiği ve Rusya Başbakanı Putin'le görüştüğü iddialarının İsrail gazetelerinde yer alması da bir diğeri.

Konunun muhatabı olan resmî makamlar söz konusu haberleri yarım ağızla yalanlamaya çalıştı. Ama dün Netanyahu'nun makamı, Başbakan'ın 14 saat ortadan kaybolmasıyla ilgili gerçeği gizlediğini kabul etti.

Böylece ortaya çıkan bilgiler üzerindeki "şüphe" bulutları kısmen dağıldı.

Netanyahu ne görüştü Putin'le peki?

Muhtemelen S-300 füzelerini...

Geçen ay Moskova'yı ziyaret eden İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'e Kremlin benzer garantileri verdiği halde Netanyahu neden 14 saat ortadan kaybolma ihtiyacı duydu acaba?

Bilmiyoruz.

Kamuoyuna yansıyanlardan elde edebildiğimiz tek bilgi, Moskova'nın son dönemde İsrail için gizli ya da açık bir "ziyaretgâh" haline geldiği, Moskova'nın da bundan memnun görüldüğü kanaatidir herhalde.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarihî derinlik

Mehmet Yılmaz 2009.09.14

MEŞHED- "Bizim dilimizde zemin kelimesi var. Sizinkinde de... Biz de hava kelimesini kullanıyoruz, siz de... O zaman aramızdaki ilişkileri zeminden havaya kadar geliştirebiliriz."

Bu sözler, İran Dışişleri Bakanı Manuçehr Mutteki'ye ait. Önceki gün Tahran'da ağırladığı Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile görüşürken dile getiriyor bunları.

Türkçe bilen, Türkçede Farsça kelimelerin çok yaygın kullanıldığının farkında olan bir devlet adamı Mutteki.

Kısaca demek istiyor ki...

- Türkiye ile İran arasındaki ilişkiler köklü bir geçmişe sahip. Aramızdaki sınırlar 400 yıldır hiç değişmedi. Bu bile iki ülke arasındaki ilişkilerin ne kadar sağlam olduğunu gösteriyor.

O halde...

İki ülke arasındaki münasebetler daha da derinleştirilebilir.

Türkiye, bir süredir pek yabancı değil bu tür görüşlere.

Neden?

Çatışma yerine sulhu, rekabet yerine işbirliğini öne çıkaran bir dış politika stratejisi izliyor çünkü. Bu politikanın merkez üssünün de karşılıklı saygı ve güven olduğunu zikrediyor sürekli.

Söz konusu yaklaşımın, gerek devletlerarası münasebetler gerekse bir ülke içindeki siyasî gruplar arasındaki ilişkiler açısından ne kadar elzem olduğu son yıllarda çok iyi anlaşıldı.

Meselâ...

1 Mart tezkeresiyle yıpranan Türk-Amerikan ilişkileri daha rasyonel bir zemin üzerine bina edildi.

AB ile neredeyse yarım yüzyıldır devam eden ortaklık ilişkisi üyelik müzakerelerine dönüştü.

Lübnan'da 18 ay boyunca çözilemeyen cumhurbaşkanlığı krizi çözüme kavuşturuldu. Diplomatik kaynaklardan öğrendik ki; Türkiye şimdi de hükümet kurma krizinin tatlıya bağlanması için devrede.

Başka...

Irak'ta Sünnilerin siyasî denklemin bir parçası haline gelmesi sağlandı.

Aynı şekilde Hamas'ın da Filistin'deki barış sürecinin bir parçası haline gelmesi amacıyla önemli girişimlerde bulunuldu.

İsrail'in bu yılın başında gerçekleştirdiği Gazze saldırıları sırasında aralarında ihtilaf çıkan Arap ülkeleri arasında mekik diplomasisi yürütüldü.

Suriye ile İsrail arasında arabuluculuk yapıldı.

Rusya ile Gürcistan arasında çıkan savaşın bölgesel bir çatışmaya dönüşmemesi için devreye girildi.

Ayrıca...

Afganistan ile Pakistan arasındaki çekişmenin son bulması amacıyla iki ülke liderleri Türkiye'de buluşturuldu.

Körfez ülkeleriyle ilişkiler geliştirildi.

Ermenistan'a açılım süreci başlatıldı. Azerbaycan ile bu ülke arasındaki Karabağ sorununun çözülmesi için ilgili ülkeler harekete geçirildi.

BM, NATO, İKT, Arap Birliği gibi örgütlerde aktif çalışmalar yapıldı.

Şimdi de Irak ile Suriye arasında baş gösteren krizin vahim boyutlara ulaşmaması için büyük çaba sarf ediliyor.

Bütün bunlar ne anlama geliyor peki?

Türkiye, içinde yer aldığı coğrafyanın derinliğine nüfuz eden stratejiler üretiyor. Tarihiyle ve kültürüyle bölgesinde varlığını hissettiriyor.

Hem devletiyle hem de toplumuyla...

Ahmet Davutoğlu, "Stratejik Derinlik" kitabı yayınlandığında kendisiyle yaptığımız bir röportajda sıradaki kitabının ismini de vermişti bize:

- Tarihî Derinlik.

Önce danışmanlık ardından bakanlık görevleri, sanırım kendisine bu kitabı yazmasına fırsat vermedi.

Ama...

Görülüyor ki Türkiye, izlediği politikalarla bu kitabı yazmaya çoktan başladı bile.

Sizce de öyle değil mi?

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sömürge mirasını tasfiye vizesi

Mehmet Yılmaz 2009.09.18

-Geçmiş dönemlerde birçok hata üst üste bina edildi. -İki taraf da problemlerini gerçek boyutuyla görme imkânına sahip olmadı.

-Başka güçlerin oyunlarına alet olunduğundan yüzyıllardır aynı kültürü paylaşan insanlar bölündü.

Bu önemli tespitler Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esed'e ait.

AK Parti'nin İstanbul'da düzenlediği iftar yemeğine katılan Esed'in, son yıllarda "düşmanlıktan dostluğa dönüşen ilişkilerin" seyrine dikkat çekerken sorduğu bir soru hayli ilginçti:

-Niçin bu başarılar geçmişte sağlanamadı?

Esed'in kendi sorusuna cevabı, bölgenin onlarca yıllık geçmişine ışık tutuyor aslında:

Diyor ki Suriye Devlet Başkanı:

-Bu büyük güçleri eleştirmek kolaydır. Asıl sorumluluğu kendimizde aramamız lazım. Çatışma ortamında ortak çıkarlarımızı göremedik. Topraklarımızın işgal edilmesi, bölgede insan haklarının kalkmasının sebebi sadece sömürge güçleri değildi. Bizim de hatalarımız vardı.

Yani...

İngiltere, Fransa, İtalya gibi bölgede gözü olan sömürge devletleri Halep ile Urfa'yı, Bağdat ile Diyarbakır'ı birbirinden ayırırken kendi çıkarlarına hizmet ediyorlardı.

Ama suçlu sadece onlar değildi. Bizim de hatalarımız oldu.

Esed özeleştirilerinde haklı.

Daha düne kadar Türkiye'nin bir numaralı düşmanlarından biriydi Suriye.

Terör örgütü PKK'ya destek veriyor, örgüt elebaşı Abdullah Öcalan'ı himaye ediyor, Hatay'ın kendine ait olduğunu iddia ediyordu.

Şimdi iki ülke arasındaki vize uygulaması karşılıklı olarak kaldırılıyor.

Ayrıca...

Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi kurulmasına karar veriliyor.

Dışışleri bakanları Ahmet Davutoğlu ile Velid Muallim'in imzaladığı anlaşma da vizenin kaldırılması kadar önemli.

Çünkü...

Türkiye ile Suriye arasındaki düşmanlığı körükleyen "sun'i" duvarların zaman içinde kaldırılmasını hedefliyor.

Bakar mısınız anlaşma neleri öngörüyor:

-Her yıl iki ülkenin başbakanlarının eşbaşkanlığında "ortak" kabine toplantıları yapılacak.

-Bu toplantılara Dışışleri, Enerji, Ticaret, Bayındırlık, Savunma, İçişleri ve Ulaştırma bakanları katılacak.

-Bakanlar yılda en az iki kez toplanarak Ortak Eylem Planı hazırlayacaklar.

Sonra...

Plan, Bakanlar Konseyi'nde ele alınıp kapsamlı bir çerçeveye oturtulduktan sonra iki başbakanın eşbaşkanlığında yapılacak toplantıda uygulamaya geçirilecek.

Özetle...

Osmanlı devleti tasfiye edilirken ileride kaşınmak üzere sömürge devletlerinin Ortadoğu'da açtığı yaralar tedavi edilmek isteniyor.

Dinî, etnik ve mezhep ayrılıklarının bitirilmesi hedefleniyor.

Jeoekonomik, jeopolitik, jeostratejik ve jeokültürel işbirliği için "kuşatıcı" bir yaklaşım sergileniyor.

Bölgedeki parçalanmışlık "ölçek" büyütülerek sağlıklı bir yapıya kavuşturuluyor.

Tıpkı İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Kömür Birliği'ni kuran Almanya ve Fransa gibi...

Mezopotamya havzasında "ekonomik" entegrasyonun yolunu açıyor Türkiye'nin Irak ve Suriye ile yaptığı stratejik işbirliği anlaşmaları.

Ortadoğu'yu istikrarsızlığa sürükleyen hastalıkların da nasıl tedavi edileceğini gösteriyor ayrıca.

Hâsılı...

Sömürgecilikten kalan "kötü miras" tasfiye ediliyor bu kez.

Mezopotamya'daki, Ortadoğu'daki, Hint Alt Kıtası'ndaki problemlerin çözümünün parçalanmışlıktan bütünlüğe doğru gittikçe mümkün olabileceği anlatılmak isteniyor.

Umarım Türkiye'nin bu mesajı doğru anlaşılır. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tuzak

Mehmet Yılmaz 2009.09.21

İran Dışışleri Bakanı Manuçehr Mutteki'ye basın toplantısında şöyle bir soru soruldu, geçen hafta gerçekleştirdiğimiz Tahran ziyareti sırasında:

- ABD Başkanı Obama'nın Ortadoğu Barış Planı'nı açıklaması bekleniyor. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Mutteki, cevap verirken bir hususa dikkat çekti özellikle.

Dedi ki...

- Bazılarının tuzak kurduğunu düşünüyoruz. Obama, ABD içindeki bazı radikal hareketlerin tuzağına düşmemeli.

Mutteki, kim ya da kimlerin tuzak kurduğunu açıklamadı elbet. Ama kastettikleri belliydi.

- İsrail ile ABD'deki etkin Yahudi lobisi.

Bir de...

- Bush yönetiminde yer alan ve kendilerini yeni muhafazakârlar (neo-con) olarak adlandıranlar.

İran, Obama'nın Filistin meselesinde "gerçekçi" bir yaklaşım sergilemesi gerektiğini düşünüyor. Peki, Tahran soruna ne kadar "gerçekçi" yaklaşıyor?

Kudüs Günü vesilesiyle konuşan İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad'ın şu söylemi kimin işine yarıyor dersiniz:

- Siyonist rejimle mücadele millî ve dinî bir vazifedir. Bu rejim, yalnızca Ortadoğu için değil tüm dünya için bir tehdittir. İsrail rejiminin kesin olarak yok olacağına şahit olacağız.

Çözüm üretmeyen bu ideolojik üslup İsrail'in işine geliyor tabii ki... Her platformda İran'ın kendisini tehdit ettiğini ileri sürme fırsatını yakalıyor çünkü.

Hâl böyle olunca da Filistin meselesi, İran ve İsrail için siyasî bir "manivela aracı" olmanın ötesine geçmiyor, geçemiyor maalesef.

Obama, Ortadoğu'daki istikrarsızlığın temel kaynağı olan Filistin sorununu çözmek istediğini George Mitchell'i Ortadoğu özel temsilcisi atayarak gösterdi aslında.

Ancak ilk düğmeyi de yanlış yerden ilikledi. Zira İsrail'den, işgal altında tuttuğu Filistin topraklarındaki yerleşim birimi inşaatlarını dondurmasını istedi. İsrail ise yeni yerleşimlerin kurulmasına izin vererek karşı bir hamlede bulundu.

Böylece muhtemel bir müzakere süreci öncesinde "pazarlık" yapabilmek adına elini güçlendirdi.

İsrail yıllardır aynı taktiği uyguluyor.

Filistin meselesini çözmek isteyenleri yıldırarak, bıktırmak, usandırmak amacıyla sürekli yeni "fiili" durumlar oluşturuyor.

Meselâ, Filistin'le masaya oturmak için intihar saldırılarının durmasını şart koşuyor.

Uzun zamandır İsrail'de saldırı düzenlemiyor Filistinli gruplar. Ama bu hâlihazırda unutulmuş durumda.

BM Genel Kurulu sırasında Obama, Abbas ve Netanyahu arasında üçlü zirve yapılmasına yönelik Mitchell'in geçen hafta bölgede harcadığı enerji, İsrail'in diplomasi satrancını ustaca oynadığını gösteriyor zaten.

Hâsılı...

ABD, Doğu Kudüs dâhil, Batı Şeria'daki yerleşim birimi inşaatlarının durdurulması konusunda İsrail'i ikna edemedi. Savunma hattını erken kuran İsrail, bir kez daha hamle üstünlüğünü kazanmış görünüyor.

İran başta olmak üzere bölgesel aktörlere önemli görev düşüyor şimdi.

Nedir o?

- Ortadoğu'da Filistin meselesinin önüne geçebilecek "nükleer kriz" gibi konularda gerilimin tırmanmasına izin vermemek.

Malumunuz geçen yıl patlak veren Rus-Gürcü Savaşı, Filistin sorununu çözme girişimlerini gölgelemiş, üç ay sonra da İsrail, Gazze'ye saldırmıştı.

Obama'ya "tuzak" uyarısı yapan İran, nükleer krizi tırmandırdığı takdirde Filistin meselesini gündemden düşüreceğinin ve uluslararası toplumun İsrail'e yönelik muhtemel baskısını engelleyeceğinin farkında mı acaba?

Ne dersiniz İran böyle bir tuzağa düşer mi sizce?

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaş ağaları

Mehmet Yılmaz 2009.09.25

Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ, Ramazan Bayramı'nın ikinci günü bazı açıklamalar yaptı Mardin Sınırtepe Hudut Karakolu'nda.

Dedi ki...

-Bölgedeki ağalardan yıllarca çeken insanlarımızın günümüzün siyaset ağalarından, terör ağalarından kurtarılması hepimize düşen bir görevdir.

AK Parti hükümetinin terör örgütü PKK'yı tasfiye etme ve Kürt sorununu çözme iradesi gösterdiği bir dönemde dile getirilen bu görüş, Türkiye'de askerın siyaset üzerindeki vesayetini gözler önüne serdi bir kez daha.

Şöyle ki...

Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgesinde bir feodal yapı olduğu ön kabulünden hareketle insanların çektiği sıkıntıların faturası ağalık sistemine kesiliyor.

Sonra bu sistem iki alt kategoriye ayrılıyor.

Siyaset ile terör kelimeleri "ağalık" ortak paydasında buluşturuluyor.

Ardından da herkese, bölgeyi başta siyaset ve terör ağaları olmak üzere tüm ağalardan kurtarma görevi veriliyor.

Peki, kim bu ağalar?

Onların kim ya da kimler olduğu zikredilmiyor.

Ne yapılıyor peki?

Kınyas Kartal'dan bir alıntı yapılarak, ayrılık tohumu giren tarladan nifak ve nefret çıkacağı mesajı veriliyor.

Ama bu mesajın manası diğerinin yanında kaybolup gidiyor.

Çünkü...

Bölgedeki ağalık sisteminin bir parçası olan ve yıllardır devletin yanında terör örgütü PKK ile mücadele eden aşiretler bir çırpıda hedef tahtası haline getiriliyor.

Siyaset ve terör kelimeleri yan yana dizilerek meseleyi sivil çözüm arayışı içinde olanların önüne bariyerler konuluyor.

Daha "vahim" olanı ise şu...

Son genel ve yerel seçimlerde bölgeden en büyük oyu alan AK Parti ile DTP'nin siyasi varlıkları tartışmalı hale getirilmek isteniyor.

Nasıl?

Siyaset ve terör ağaları kavramları, Afganistan'daki aşiretler için Batılı yazarların sık sık kullandığı "savaş ağaları/warlords" terimini çağrıştıracak şekilde kullanılarak tabii ki.

Afganistan'daki savaş ağaları nasıl insanlardır yazılanlara göre?

Bir kere kaypaktırlar. Onlara asla güvenilmez.

Menfaatleri için kolayca saf değiştirirler.

Para için yapmayacakları şey yoktur.

Adam kaçırlar, insan öldürürler.

Uyuşturucudan silah ticaretine kadar türlü türlü kaçakçılık işi yaparlar.

Siyasi rakiplerini bertaraf etmek için her yolu denerler.

Newsweek'in son sayısında Fareed Zakaria da bu noktadan hareket ediyor, Amerikan yönetimine Afganistan'dan çıkış yolunu gösterirken.

"Düşmanlarımızı satın almalıyız." diyen Zakaria'ya göre Afganistan'daki temel problem, ülkenin yüzde 45'ini ve Taliban'ın neredeyse tamamını oluşturan Peştunların kendilerini güçlü hissetmemeleri.

O halde çözüm nedir?

Tavsiyesi şöyle Fareed Zakaria'nın:

-Peştun kabilelerini satın almak, kiralamak ya da rüşvete boğmak ABD'nin istikrar stratejisinin temel parçası olmalıdır.

Yani...

Savaş ağalarını satın alırsan, onları paraya boğarsan Afganistan'a istikrar gelir.

Acaba?..

Fareed Zakaria'nın da onunla aynı fikirde olanların da artık şunu anlaması lazım:

-Soğuk Savaş bitti, düşman konseptine dayalı stratejiler de çöktü.

Bundan böyle insanların ne düşündüğünü, ne hissettiğini anlama ihtiyacı duymayan bir çözüm önerisinin günümüz dünyasında başarıya ulaşma şansı bulunmuyor artık.

Problemleri çözmeye çalışanları yaftalamanın da...

Sanırım bu hakikati hepimizin idrak etmesi gerekiyor. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran ile İsrail'in nükleer oyunu

Mehmet Yılmaz 2009.09.28

İran'ı da İsrail'i de anlamak pek mümkün değil. Görünüşe göre her iki ülke de bir diğerinden hazzetmiyor. Fırsat bulsalar birbirlerinin boğazına yapışacaklarmış gibi davranıyorlar.

Ancak...

Sürekli birbirlerini tehdit etmelerine rağmen bu niyetlerini kuvveden fiile geçirmiyorlar. Sadece ağız dalaşı yapıyorlar.

İşin doğrusu her iki ülke de rahatsız değil bu durumdan.

Niye?

İç kamuoylarını istim üzerinde tutuyorlar böylece.

Uluslararası toplum nezdinde "meşruiyet" zemini elde ediyorlar.

Dostlarına "güven", düşmanlarına "korku" salıyorlar.

Özetle...

İran ve İsrail, izledikleri politikalarla birbirlerine yardım ediyorlar aslında.

Nasıl oluyor bu peki?

Problemlerin çözümünü daima erteleyerek...

Başka?..

Birbirlerini "kahraman" haline getirerek...

İsrail, Sünni dünyada Şii sempatisini artırmaya çalışıyor, İran'ı tehdit ediyor görüntüsü altında.

İran da Batılı ülkelerin Filistin topraklarını işgal eden İsrail'in icraatlarını sorgulamasını engelliyor.

Nasıl?

Her defasında gündemin ilk sırasını işgal ederek...

Bu konuda son birkaç günde yaşananlara bakmak yeterli olur sanırım.

BM Güvenlik Konseyi çok önemli bir karar aldı perşembe günü.

Aralarında Türkiye'nin de olduğu 15 üye ülke, ABD Başkanı Obama'nın sunduğu dünyanın nükleer silahlardan arındırılması kararını oybirliğiyle onayladı.

Neleri ihtiva ediyor bu karar?

Öncelikle nükleer silahların yayılmasının önlenmesini, nükleer silahların sökülmesini ve nükleer denemelere son verilmesini istiyor.

Ayrıca...

Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması'na (NPT) taraf ülkelere tüm yükümlülüklerini yerine getirmelerini talep ediyor. Anlaşmayı imzalamamış ülkelere de imza atmaları çağrısında bulunuyor.

ABD, Fransa, İngiltere, Rusya ve Çin, BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi... Bu ülkelerin hepsi, atom bombasına sahip oldukları halde NPT'nin nükleer silahların imha edilmesi şartını yerine getirmedi şimdiye kadar.

Nükleer silahlara sahip olmalarına rağmen NPT'yi imzalamayan üç ülke ise şunlar:

-Pakistan, Hindistan ve İsrail.

İsrail'e bir parantez açmamız lazım bu noktada.

Bu ülkenin nükleer silahlara sahip olduğuna dair herkeste bir kanaat var. Ama İsrail bu konuda ser verip sır vermiyor.

Yani...

Sahip olduğu nükleer silahların varlığını ne "teyit" ediyor ne de iddialara "karşı" çıkıyor.

Sessiz kalarak uluslararası toplumun baskılarından kurtulmayı hedefliyor.

Başarılı oluyor da...

BM'nin aldığı bu karardan en fazla hangi ülke etkilenebilir sizce?

Bana göre İsrail.

Ancak İran bu ülkenin imdadına yetişti, ertesi gün yaptığı açıklamayla.

Gizli kalmış ikinci uranyum zenginleştirme tesisinin varlığını ifşa ederek dikkatleri kendi üzerine çevirdi yeniden.

Hal böyle olunca da...

İsrail'in nükleer silahları tartışma konusu olmaktan çıkıverdi.

Sadece Başbakan Erdoğan, İsrail'e üstü kapalı bir göndermede bulundu, "Özellikle Ortadoğu'da olmak üzere kitle imha silahlarından arındırılmış bölgeler tesis edilmesini destekliyoruz." sözleriyle.

Kısacası...

İran bir kez daha kurtardı İsrail'i, bütün şimşekleri üzerine çekerek.

İsrail de büyük bir koz geçirdi eline yine, kendi nükleer silahları yerine İran'ın nükleer emellerini konuşma fırsatı yakalayarak. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rus-Gürcü savaşı nasıl başladı?

Mehmet Yılmaz 2009.10.02

Geçen yıl ağustos ayında Rusya ile Gürcistan arasında patlak veren savaşın nasıl başladığı tartışma konusu oldu hep.

Moskova, savaşı Gürcistan'ın başlattığını öne sürdü.

Tiflis'teki yönetim ise bu iddiaları reddetti.

Beş gün süren savaşın sebeplerini ortaya çıkarmak amacıyla Avrupa Birliği tarafından aralık ayında kurulan komisyonun hazırladığı bir rapor bu konuyu ele alıyor şimdi.

İsviçreli diplomat Heidi Tagliavini'nin başkanlığını yaptığı ve 30 kişilik bir heyetin katkıda bulunduğu rapora göre savaşı Gürcistan çıkardı.

Yani...

Tiflis yönetimi, Güney Osetya'ya "haksız" bir saldırı düzenleyerek savaşın başlamasına sebep oldu.

Peki Rusya?

O da savaşa zemin hazırladı.

AB, BM, AGİT ile Gürcistan ve Rusya'ya sunulan rapor, her iki tarafı da uluslararası hukuku ihlal etmekle suçluyor.

Buna göre...

Gürcü birliklerinin, 7 Ağustos'u 8 Ağustos'a bağlayan gece Güney Osetya'nın başkenti Şinvali'yi topçu ateşiyle bombalaması uluslararası hukuka göre meşrû değildi.

Aynı şekilde, Rusya'nın Gürcistan topraklarına girmesi de...

Rapora göre Rus birliklerinin Güney Osetya'da kendilerine yönelik saldırılara anında cevap vermesi meşrûydu.

Ancak...

Moskova, "makul ve meşrû" müdafaanın çok ötesine geçerek uluslararası hukuku ihlal etti.

Özetle...

Savaştan önce iki ülke arasındaki ilişkiler gerildi.

Güney Osetya ve Abhazya'da birtakım "provokatif" eylemler gerçekleşti.

Ardından da savaş patlak verdi.

Rusya rapordan memnun...

Onlara göre savaşı kimin çıkardığı açıklığa kavuştu böylece.

Gürcistan da "kısmen" memnun...

Onlara göre de raporda Gürcistan'ın suçlu olduğunu gösteren bir ifade yer almıyor.

Aksine...

Savaşın, bölgedeki provokasyonların bir sonucu olduğu belirtiliyor.

Peki kim haklı?

Bu sorunun net bir cevabı yok.

Her iki ülke de raporun kendi çıkarlarını savunan bölümlerini öne çıkarıyor çünkü.

Ancak şurası muhakkak...

Raporun, bir tarafı aklamak diğer tarafı da suçlamak için kaleme alınmadığı satır aralarından belli oluyor.

Meselâ...

Savaş sırasında ve sonrasında Güney Osetya'daki Gürcü köylerine sistematik yağma ve saldırılar düzenlendiğine ve buralarda "etnik" temizlik yapıldığına dair kanıtların olduğu zikrediliyor.

Bir grup Rus askerinin 7 Ağustos'tan önce bölgeye geldiği; ama bunun Gürcistan'ın iddia ettiği gibi Rusya'nın işgal hazırlığı yaptığı iddialarını ispatlayacak yeterli bir delil olmadığı vurgulanıyor.

Yaklaşık 850 kişinin hayatını kaybettiği, 100 binden fazla insanın da evlerini terk etmek zorunda kaldığı savaşın öncesi ve sonrasına dikkat çekilerek, taraflara bundan ders çıkarma çağrısında bulunuluyor.

Şüphesiz bu savaştan sadece Gürcistan ile Rusya'nın değil, herkesin ders çıkarması gerekiyor.

En başta da eski Sovyet topraklarına doğru 1990'ların başından itibaren genişleme stratejisi izleyen NATO ve AB'nin tabii ki...

Geçen yıl nisan ayında yapılan NATO zirvesinde Ukrayna ile Gürcistan'ın örgüt üyeliği gündeme gelmişti hatırlarsanız.

Rusya'nın baskıları sonucu ittifak kendi içinde ihtilafa düşünce her iki ülkenin üyeliği belirsiz bir tarihe ertelenmiş, dört ay sonra da Gürcistan ile Rusya arasında savaş çıkmıştı.

Rapor işte bu açıdan da önemli...

Umarım, Rusya ile Batılı ülkeler ve kurumlar arasındaki ilişkilerin daha sağlıklı bir zemine oturmasına yardımcı olur. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'ya İsrail kuşatması

Mehmet Yılmaz 2009.10.05

BM Güvenlik Konseyi'nin aldığı "dünyanın nükleer silahlardan arındırılması" kararı, İsrail'i fazlasıyla rahatsız etmişe benziyor. Şüphesiz bu tedirginliğin altında bir dizi gelişme var. Onlardan ilki, BM'de alınan kararın ABD Başkanı Obama'nın önerisiyle kabul edilmiş olması.

İkincisi, Obama'nın BM'de yaptığı konuşmada dünyanın karşı karşıya bulunduğu tehditlerle mücadele edebilmek için "çok taraflı işbirliği" çağrısında bulunması ve yeni bir çağın başlayabilmesi için aralarında nükleer silahsızlanmanın da olduğu dört ilkenin bu işbirliğine kılavuzluk etmesini istemesi.

Üçüncüsü de Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun (IAEA) "İsrail'in Nükleer Yetenekleri" başlıklı karar tasarısını kabul etmesi.

Şüphesiz bu son gelişmeler önemli.

Neden?

Çünkü bunlar, İsrail'in sahip olduğu nükleer cephaneliği açığa çıkarmayı amaçlayan bir dizi hukukî sürecin altyapısını hazırlıyor.

Örneğin BM kararı, nükleer silahların yayılmasının önlenmesini, nükleer silahların sökülmesini ve nükleer denemelere son verilmesini amaçlıyor.

Ayrıca...

Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması'na (NPT) taraf ülkelerden tüm yükümlülüklerini yerine getirmelerini istiyor.

Anlaşmayı imzalamamış İsrail gibi ülkelere de imza atmaları çağrısında bulunuyor.

IAEK'da alınan karar ise İsrail'in şimdiye kadar hakkında hiçbir bilgi bulunmayan nükleer kapasitesiyle ilgili.

Bundan böyle IAEK, İsrail'in nükleer programına ilişkin yönetim kuruluna rapor sunmak mecburiyetinde.

Ne anlama geliyor bu peki?

Ortadoğu'da nükleer silah sahibi tek ülke olan İsrail'in, UAEK'nın güvence denetimlerine ve NPT antlaşmalarına taraf olmamakta ısrar etmesini zorlaştırıyor tabii ki.

İsrail de gelişmelerin farkında işin doğrusu.

Bütün bu kararların alınmasını hızlandıran asıl faktörün Obama'nın "nükleer silahlardan arındırılmış bir dünya için çaba harcayacağı vaadi" olduğunu biliyor.

Bildiği için de Amerikan yönetimine baskı kurmaya çalışıyor.

Nasıl?

60 yıl önce yapılan gizli bir anlaşmayı gündeme taşıyarak.

Neocon'lara (yeni muhafazakârlar) yakınlığıyla bilinen The Washington Times gazetesinde yayınlanan bir habere göre, İsrail'e baskı yapmayacakmış Obama.

Hangi konuda?

-İsrail'in nükleer cephaneliğini uluslararası denetime açması hususunda...

Niçin?

-25 Eylül 1969 tarihinde dönemin ABD Başkanı Richard Nixon ile İsrail Başbakanı Golda Meir'in imzaladığı "gizli" anlaşma, nükleer faaliyetlerini serbestçe sürdürebilme iznini veriyormuş İsrail'e.

Hatta bu konu en son İsrail Başbakanı Netanyahu'nun mayıs ayında gerçekleştirdiği Washington ziyaretinde de bir kez daha teyit edilmiş.

İsmi vermeyen yetkililere göre Obama, anlaşmanın devam edeceği sözünü vermiş Netanyahu'ya.

O halde İsrail neden endişeli?

ABD'nin bu gizli anlaşmadan cayabileceği endişesi taşıyor. Zira Obama, kamuya açık konuşmalarında nükleer silahlardan arındırılmış bir dünya vaat ediyor.

İlginç olan ise şu:

Tam da bu sırada Amerikalı Yahudilerin Obama'ya büyük destek verdiğine dair haberlerin İsrail gazetelerinde yer alması.

Gallup'un yaptığı son ankette Amerikalı Yahudilerin yüzde 64'ü Obama'yı destekliyormuş. Aynı oran Katoliklerde yüzde 54, Protestanlarda yüzde 47 ve Mormonlarda ise yüzde 32 çıkmış.

Hâsılı...

Obama'ya mesajlar veriliyor "nükleer" politikasını revize etmesi için. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail niye rahatsız?

Mehmet Yılmaz 2009.10.09

"AKP tehlikeli sularda geziniyor." diyor Efrahim Inbar, Jerusalem Post gazetesinde yayınlanan makalesinde.

Kimdir Inbar?

Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkileri yakından inceleyen bir akademisyen.

Prof. Inbar, Türkiye'nin "yanlış" bir yöne kaydığı görüşünde. "Gerçek bir Türkiye dostu" olarak büyük bir kaygı taşıdığını söylüyor.

Kendisini endişeye sevk eden gelişmeleri ise şöyle sıralıyor yazısında:

-Türkiye giderek İslamî dürtülerin egemenliği altına giriyor.

-Batı ile siyasi ve kültürel bağlarını ikinci plana itiyor.

Bütün bunlar kimin eseri?

AK Parti hükümetinin tabii ki...

Efrahim Inbar'a göre Türkiye "tehlikeli" sularda geziniyor artık.

Niçin?

Çünkü...

-Türkiye'ye gelen İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad'a çok sıcak bir karşılama yapıldı.

-Sudan Devlet Başkanı Ömer Hasan el Beşir gibi uluslararası toplumun dışladığı bir isimle dostluk kuruldu.

-Türkiye Hamas'ı savundu ve Başbakan Erdoğan, Gazze operasyonu sırasında İsrail'e yönelik öfkeli ithamlarda bulundu.

Başka?..

-AK Parti hükümetini devirme planları yaptıkları gerekçesiyle eski subaylar, memurlar, gazeteciler, işadamları ve akademisyenler hakkında sansasyonel bir dava (Ergenekon'u kastediyor) açıldı.

-Hükümeti eleştirebilme cesareti gösteren Doğan Medya Grubu'na 2,5 milyar dolar vergi cezası kesildi.

Özetle...

Türkiye, hükümet politikalarına boyun eğdirmeyi amaçlayan tehditlerin olduğu bir ülke haline geldi artık.

İsrailli akademisyene göre AK Parti döneminde geleneksel Osmanlı ve Türk hoşgörüsünden eser kalmadı.

Bunun yerini Müslüman âdetlerini yerine getirme baskısı aldı.

Öyle ki...

Prof. Inbar'ın akademik kurumlardaki meslektaşları, vaziyetin daha da kötüye gitmesi halinde Türkiye'yi terk etmekten söz ettiler kendisine.

Bu durumda ne yapılmalı?

Türkiye'nin bir kimlik krizi içinde olduğunu, Müslüman kökleriyle 21. yüzyılın zorlukları arasında bir uzlaşma noktası bulmaya çalıştığını belirterek bir tavsiyede bulunuyor Prof. Inbar:

-Türkiye, İslamcılığa kaptırılmamalı.

Ya kaptırılırsa?

İşte o zaman bu durum İsrail ve Batılı ülkelere ağır bir stratejik darbe vurabilir.

En çok da Türklere...

Inbar'ın makalesini okurken tek bir soru geliyor insanın aklına:

-İsrail niye rahatsız Türkiye'den?

Aslında bu sorunun cevabı belli:

Türkiye, son dönemde çevresinde ne kadar ihtilaflı konu varsa onlarla ilgileniyor.

Problemleri çözmek için girişimlerde bulunuyor.

Rekabeti değil işbirliğini ön plana çıkarıyor.

Küs ülkeleri barıştırmaya çalışıyor.

Meselâ...

Suudi Arabistan ile Suriye arasındaki ilişkilerin yeniden düzelmesinde Türkiye'nin oynadığı rol büyük.

Kral Abdullah'ın üç günlük Şam ziyaretinin en önemli sonucu Lübnan'da Hariri hükümetinin kurulması şeklinde tecelli edecek muhtemelen.

Böylece...

Bir taşla birkaç kuş vurulmuş olacak.

Yani...

ABD'nin başlatacağı yeni Ortadoğu Barış Süreci'ne Arap ülkeleri aralarındaki ihtilafları ortadan kaldırarak katkıda bulunacak.

Suriye, uluslararası toplumun hedefi olmaktan çıkacak.

Lübnan'daki istikrarsızlık son bulacak.

İran'ın bölgede giderek artan nüfuzunda bir kırılma yaşanacak.

Filistinli gruplar arasındaki ihtilafı giderme şansı doğacak.

Sahi İsrail'i bütün bunlar mı rahatsız ediyor acaba?

Ya bir de Ergenekon davasında yargılananlar İsrail'den kendilerine gelen bu desteği duysalar neler hissedeler acaba? mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeni açılımından çıkarılacak dersler

Mehmet Yılmaz 2009.10.12

Zürih'te sancılı bir imza töreni yaşandı cumartesi akşamı.Ermeni heyetinin son dakikada başlattığı kriz, Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun önerisi, ABD Dışışleri Bakanı Hillary Clinton'ın desteğı ile aşıldı ve iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesini hedefleyen protokoller birkaç saat gecikmeyle de olsa imzalandı.

Her iki ülke de dönüşü pek mümkün olmayan "yeni" bir yola girdi böylece.

Nedir o dönölmez yol?

- Geçmişle yüzleşerek geleceğe birlikte yürüme yolu...

Şöyle ki...

Türkiye ve Ermenistan, imzaladıkları protokolle hem aralarındaki ilişkiyi tanımladılar hem de bu ilişkinin çerçevesini belirlediler.

Yani...

Ermenistan ve Türkiye'yi yöneten siyasi iradeler "düşmanlık" konseptine dayalı bir siyasi anlayışı terk edeceklerini taahhüt altına aldılar.

Birbirlerinin varlığına saygı duyacaklarını beyan ettiler.

Geçmişteki acı hatıraları politika malzemesi yapmayacaklarını, yapmak isteyenlere de izin vermeyeceklerini dile getirdiler.

Bütün bunlar neyi işaret ediyor?

Tabii ki yeni bir siyaset dilinin teşekkül ettiğini...

Şöyle izah edelim.

Milliyetçilik akımı çok kültürlü, çok dinli, çok mezhepli, çok etnik yapılı imparatorlukları tasfiye etti Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra.

Bağımsızlıklarını ilan eden "ulus devletler" karşlarına çıkan beka sorununu, tehdit algılamaları ve düşman tasavvurlarıyla çözmeye çalıştı.

İç ve dış tehditlere karşı "milli gücü" bir arada tutabilmenin yolu o dönemde milliyetçilikten geçiyordu.

İşte bu süreç "faşist" yönetimler çıkardı Avrupa'nın göbeğinde.

Ardından da İkinci Dünya Savaşı'nı tetikledi.

İdeolojik ve doktriner bir dil kullanıldı bu dönemde.

Dünya, siyasi kutuplara bölündü.

İnşa etmek değildi amaç, var olanı tahrip edip yok etmekte.

Siyaset de toplum da kültür de sanat da etkilendi bundan.

Düşman kabul edilenler ötekileştirildi. Varlıklarına tahammül edilmedi. Onların olmadığı bir dünya hayal edildi.

Sürgünler, mübadeleler, yağmalamalar, yaftalamalar, siyasi baskılar, çatışmalar birbirini izledi.

Kısacası...

Çok acılar yaşandı.

Avrupa, ders çıkardı bu tecrübeden.

Birbirleriyle kıyasıya savaşan ülkeler, bu kez birlikte yaşama kültürünü hayata geçirmek amacıyla birliğe giden yolun temellerini attı.

Ancak...

Soğuk Savaş'ın bitişiyle bu kez "mikro milliyetçilik" hortladı.

Etnik temelli siyaset, geçmişin kalplerde acı bırakan mirasına sahip çıktı maalesef.

Bu yüzden Kafkaslarda, Balkanlarda, Ortadoğu'da büyük çatışmalar yaşandı.

Medeniyetler Çatışması tezine inanan ABD de Afganistan ve Irak'ı işgal etti.

Niçin?

- Demokrasi getirmek için...

Bush yönetiminin yanlışlarından sonra anlaşıldı ki...

Kaba kuvvetle, etnik milliyetçilikle, ötekini yok saymakla, ona hayat hakkı tanımamakla sorunların çözülmesi mümkün değil.

Çözüm nerede peki?

- Diyalog ve hoşgörüde...

- Karşıdaki muhatabın varlığını bütün benliğiyle kabul etmekte...

- Müşterek noktaları ön plana çıkarmakta...

Dünyanın gittiği yönü çok erken keşfetti Türkiye.

Özellikle de toplumsal yapısıyla...

Hâsılı...

Dışlayıcı değil kuşatıcı politikalar revaç buluyor artık.

İnsanlar tahripkâr değil inşa edici siyaseti benimsiyor.

Gerilimden beslenen ideolojiler marjinal hale geliyor.

Türkiye ile Ermenistan arasındaki süreci bir de bu gözle analiz etmekte fayda var sanırım.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

İsrail, Türkiye'yi karşısına alabilir mi?

Mehmet Yılmaz 2009.10.16

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün davetlisi olarak izledik önceki akşam Bursa'da oynanan Türkiye ile Ermenistan arasındaki millî maçı.

Ardından resepsiyona katıldık. Cumhurbaşkanı Gül ile Ermenistan Devlet Başkanı Serj Sarkisyan'ın yaptığı açıklamaları dinledik.

İki liderden sâdır olan görüntü "güven" vericiydi.

Önlerine çıkan engelleri aşmanın rahatlığı ve ilişkileri doğru bir zemin üzerine bina etmenin kararlılığı okunuyordu yüzlerinden.

Gül ile Sarkisyan'ın Bursa'dan verdiği fotoğraf önemli.

Dün Başbakan Erdoğan'ın Bağdat'tan gönderdiği fotoğraf karesi de...

Bu albüme Avrupa Birliği Komisyonu'nun açıkladığı son İlerleme Raporu da eklendiğinde ortaya nasıl bir manzara çıkıyor dersiniz?

Çok fazla detaya girmeden kabaca bir tasnif yapıldığında görülüyor ki...

Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Rusya arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile İran arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Irak arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ilişkiler yolunda.

Türkiye ile Gürcistan arasındaki ilişkiler yolunda.

Şimdi...

Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkiler de yoluna giriyor.

İlginçtir, tam da bu sırada...

Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerde bir sıkıntı yaşanıyor.

Sebep?..

Anadolu Kartalı Tatbikatı'nın uluslararası bölümünün ertelenmesi...

Tabir-i diğerle İsrail'in Konya'da yapılan askerî tatbikattan çıkarılması.

İsrail medyasına bakılırsa kıyametler kopuyor.

Ama unutulmuş bir husus var.

Genelkurmay'ın 7 Ekim'de internet sitesinden duyurduğu gelişme üzerine İsrail hükümetinden "menfi" bir açıklama gelmedi ilk başlarda.

Ta ki İsrail medyasında haberler çıkıncaya kadar.

Basına sızan bilgilerle mesele bir anda krize dönüştürüldü.

Öyle ki...

ABD'deki Yahudi lobisinin Ermeni soykırımı tasarısı hakkında artık Türkiye'ye yardımcı olmayacağı dillendirildi.

Hatta ilişkilerin bozulduğundan hareketle İsrail'in alternatif arayışlar içine girmesi gerektiğinden bile söz edildi.

Türkiye, bu kadar kolay gözden çıkarılabilir mi peki?

Biraz zor...

Neden?

Bir kere son dönemde komşularıyla ilişkilerini hızla düzelterek uluslararası topluma "barış" mesajları veren bir Türkiye var.

Buna karşın İsrail'in dünya kamuoyundaki imajı ise sürekli zedeleniyor.

Çok uzaklara gitmeye gerek yok.

Geçen yılın son aylarında Gazze'ye 22 gün boyunca bomba yağdıran, buradaki savaş mağduru insanları abluka altında tutan, hâlâ en temel ihtiyaçlarını gidermesine bile izin vermeyen bir ülke görüntüsü var İsrail'in.

Sonuç olarak...

İlişkilerin bu noktaya gelmesinde Türkiye'yi suçlamadan önce iki faktörü dikkate almakta fayda var.

Nedir onlar?..

1) Bölgenin hızla değişen şartları...

2) İsrail'in yanlış politikaları...

Fatih Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gökhan Bacık'ın "Insight Turkey" dergisinin son sayısında yayınlanan makalesinde vurguladığı gibi iki ülke ilişkilerini analiz ederken meseleye sürekli Türkiye cephesinden yaklaşma ve İsrail'in yaptıklarını görmezden gelme alışkanlığını bırakmak gerekiyor sanırım.

Eğer bu yapılabilirse...

İşte o zaman İsrail de anlar ki; Türkiye öyle kolayca gözden çıkarılabilecek ülke değildir.

KCK, PKK'nın yerine mi geçiyor?

Mehmet Yılmaz 2009.10.26

Hükümetin başlattığı demokratik açılıma "mola" verildi. Sebep?..

-Kuzey Irak'tan gelen PKK mensuplarının Türkiye'ye dönüşlerini DTP'nin kitlesel bir şova dönüştürmesi.

Başbakan Erdoğan, 34 kişinin gelişi sırasında yapılan gösterilerin ülke genelinde "halkı yaraladığı" kanaatinde.

Gerekçesini de "Bir tarafı yaparken diğer tarafı yıkmaya hakkımız yok." sözleriyle açıklıyor.

Gelinen noktada...

İyi niyetle başlayan sürecin önünü tıkayan nedir?

-Güven bunalımı.

Peki, bu bunalımı tetikleyen baş aktör kimdir?

-Abdullah Öcalan.

Öcalan, demokratik açılımı kendi lehine kullanmak istiyor her fırsatta. Dağdan inişi de inisiyatifine almak niyetinde.

Nitekim...

21 Ekim'de avukatlarıyla yaptığı görüşmede şükranlarını sunuyor Kandil'deki teröristlere.

Niye?

Kendisine ne kadar bağlı olduklarını gösterdikleri için.

Yani...

Dağdan dönüş benim çağrıyla gerçekleşti, diyor.

Öcalan kendinden o kadar emin ki...

Çözüm için hazırladığı önerileri sıralıyor art arda:

-Birinci aşamada, devlet Kürtlerin tüm haklarını güvence altına alacak. Biz de bölücü olmadığımızı devlete ispatlayacağız. Şiddeti yöntem olarak esas almadığımızı ilân edeceğiz. Bu aşamada çatışmasızlık ortamı oluşturulur. Devlet de Kürtlerin kendi kendini yönetmesine imkân tanır.

-İkinci aşamada, sınır dışına çekilme olur.

-Üçüncü aşamada, devlet verdiği güvenceyi hukukî mevzuata yansıtır.

Ne anlama geliyor bütün bu açıklamalar?

PKK'nın tasfiye edilmesini, yerine de KCK'nın almasını...

Zaten Öcalan da gizlemiyor niyetini.

Diyor ki...

-Yol haritamda KCK'yı açıkladım.

Ona göre nedir KCK?

-Hudutları esas almayan toplumu demokratik bir şekilde örgütleyen özgürlükçü bir yaklaşım.

Başka?..

-KCK, özgürlük temelinde toplumun demokratik örgütlenmesidir.

-Toplumun kendi kendini demokratik yönetmesidir.

Öcalan, mezkûr görüşme sırasında, KCK sisteminin ekonomik, sosyal, siyasi, hukukî ve diplomatik boyutları olduğunu da söylüyor.

Kısacası...

Kendi kurduğu yeni sistemin devlet tarafından muhatap alınmasını istiyor.

Diyarbakır merkezli yürütülen soruşturmada ise bakın KCK'dan nasıl bahsediliyor?

-Terör örgütü PKK'nın illegal şehir yapılanmasıdır.

-Yasama, yürütme ve yargı erklerine göre örgütlenmiştir.

-Örgüte hiyerarşik bir düzen hakimdir.

Özetle...

-Özgürlük temelinde demokratik bir örgütlenme yoktur.

Anlaşıyor ki...

Öcalan, birinci aşamadan bahsederken devletin illegal bir yapılanmayı, yani KCK'yı tanımasını istiyor.

O zaman şu soruyu sormak gerekiyor kendisine:

-DTP, özgürlük temelinde toplumun demokratik örgütlenmesi değil midir?

Bu sorunun cevabı "evet" ise...

-O halde KCK yapılanmasına neden ihtiyaç duyuldu?

Yok, sorunun cevabı "hayır" ise...

-DTP'nin üstünde olduğu ayan beyan ortada olan KCK neyin nesidir?

DTP, Türkiye'de faaliyet gösteren bir siyasi partidir.

Siyasi partiler de demokrasilerde toplumun kendi düşüncelerini ifade etmek için örgütlendiği meşru bir zemindir.

Haliyle DTP de onlardan biridir.

Ama...

DTP ismi hiç zikredilmeden sürekli KCK'dan bahsedilmesi zihinlerde istifhamlara yol açıyor doğal olarak.

DTP'li yöneticilerin sürekli birbiriyle çelişen açıklamalar yapmaları da bu istifhamların sayısını artırıyor maalesef.

Sahi...

KCK, yeni PKK mıdır?

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hesap verebilmek

Mehmet Yılmaz 2009.10.30

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Sırbistan ziyareti dönüşü uçaakta gazetecilere yaptığı açıklamada önemli noktalara temas etmiş:

Özetle diyor ki...

-Herkes hesap verecek.

-Herkes demokratik hukuk devletinın gereklerini yerine getirecek.

-Herkes hukuk devleti sınırları içinde kalacak, kurallara uyacak.

Gül'e göre uyulması gereken kurallar neler peki?

-Anayasa, kanunlar ve evrensel demokratik standartlar.

Bunlar yazılı olanları...

Cumhurbaşkanı Gül, yazılı olmayan kurallar hususunda da evrensel demokratik standartlara uygun hareket edilmesi gerektiği kanaatinde.

Albay Dursun Çiçek imzalı belge kamuoyunda tartışılırken verilen bu mesajların muhatabı kim?

Cumhurbaşkanı'na göre herkes.

Yani...

Askerler, siviller, bürokratlar, hâkimler, savcılar, politikacılar, aydınlar, yazarlar, çizerler vs...

Hukukun evrensel normlarından muaf "imtiyazlı" bir sınıfın olmaması gerektiği mesajını veriyor Gül.

Ardından da önemli bir hüküm cümlesi kuruyor:

-Aslında Türkiye, bütün bu konularda rayına giriyor.

Peki, bu cümlelerin ihtiva ettiği mananın mefhum-u muhalifi nedir?

Ana hatlarıyla belirtilecek olursa...

-Yasalar, kurallar tam olarak uygulanmıyor.

-Demokratik hukuk devletinın gerekleri yerine getirilmiyor.

-Hukuk devleti sınırları içinde herkes hesap vermiyor.

Hâl böyle olunca da...

-Kurumlar şeffaf yönetilmiyor ve kamuoyu denetimine açık tutulmuyor.

Türkiye'deki değişim sancısının nirengi noktası işte burası.

"Kol kırılır yen içinde kalır" mantığının terk edilmesi ve kurumların kendi sınırlarını aşmadan, hukuk devleti içinde hesap verebilir duruma gelmesi gerektiğinin üzerinde duruluyor.

Bu hakikati de devletin başındaki isim, altını çizerek dile getiriyor.

Yıkmadan, kırıp dökmeden evrensel hukuk kurallarının uygulanabilir hale gelmesi bu açıdan çok mühim.

Bu, birilerinin sık sık vurguladığı gibi, bir yapıyı "rövanşist" duygularla tamamen yıkıp yenisini inşa etmek anlamına gelmiyor.

Aksine...

Rahnedâr olmuş bir yapıyı restore etmek, sağındaki solundaki delikleri tıkamak, sökükleri tamir etmek anlamına geliyor.

Dursun Çiçek imzalı belgeye bu bilgiler ışığında bakıldığında ise karşımıza "vahim" bir tablo çıkıyor.

-Meşru bir hükümeti (AK Parti) devirmek için kumpas kuruluyor.

-Fethullah Gülen hareketini silahlı terör örgütü kapsamına aldirmek ve soruşturmaları askerî yargı kapsamında yürütmek amacıyla Işık Evleri denilen yerlere baskınlar düzenleme ve bu baskınlar sırasında evlerde silahlı terör örgütü oluşturma doğrultusunda silah, mühimmat, plan vb. materyal bulunmasını sağlayacak planlar yapılıyor.

Ayrıca...

Alevi düşmanlığını körükleyecek bilgi ve belgelerin baskınlar sırasında evlere bırakılması da isteniyor.

O halde bu plan nedir?

Aslî vazifesi milletin güvenliğini temin etmek olanların aldığı bir güvenlik tedbiri midir?

Yoksa...

Meşrû hükümeti devirmek için hazırlanan bir darbe planı mıdır?

Dünyanın ve Türkiye'nin gittiği istikamete bakılırsa bu plan bir güvenlik tedbiri olamaz. Çünkü güvenlik kavramı hızla değişiyor. Askerî güvenlikden insanî güvenliğe geçiş söz konusu.

En önemlisi de...

Devletin güvenliği, bireylerin güvenliğini temin etmeye matuf bir araç hüviyetinde artık.

Eğer hukuk evrensel standartlarıyla uygulanır, kurumlar hesap verebilir hale gelirse işte o zaman hiç kimse güvenlik gerekçesiyle bu tür darbe planları yapmaya cesaret edemez.

Gül'ün deyimiyle...

Türkiye'de işler rayına oturur.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye nereye gidiyor?

Mehmet Yılmaz 2009.11.02

-Türkiye yüzünü doğuya çevirdi, hızla batıdan kopuyor. Bir süredir ülkemiz hakkında içeride ve dışarıda yapılan yorumların ana temasını oluşturuyor bu cümle.

"Ankara eksen mi değiştiriyor?" sorusu eşliğinde önce karamsar bir tablo çiziliyor, ardından da şöyle bir not düşülüyor genellikle:

-Son gelişmeler özellikle Washington ve Brüksel'de "bazı kesimler" tarafından kaygıyla izleniyor.

Nedir bu endişenin kaynağı?

Türkiye'nin AK Parti döneminde izlediği dâhili ve harici politikalar tabii ki...

Komşularıyla arasını düzeltmesini, batıyla problemi olan ülkelerle ilişkilerini geliştirmesini, içerideki kavgaları kökünden bitirecek açılımları yapmasını nazara veriyorlar tezlerini güçlendirmek için.

İsrail ile Türkiye arasındaki ilişkilerin bozulma temayülü göstermesinin de bu yönelişin bir sonucu olduğunu savunuyorlar.

Doğru mu?

Bence yanlış.

Ayrıca "tek taraflı" bir analiz olduğu için de eksik.

Şu soruların cevaplarını arayarak izah etmeye çalışalım.

-NATO üyeliğinden çıkma kararı mı aldı Türkiye?

Hayır.

-Avrupa Konseyi'ni terk etmeye mi hazırlanıyor?

Hayır.

-AB ile yürütülen üyelik müzakerelerini mi askıya aldı?

Hayır.

-ABD ile müttefiklik ilişkisini mi bitirdi?

Hayır.

O halde...

"Türkiye batıdan kopuyor, Ortadoğu'ya yöneliyor." eleştirilerinin temelinde ne var peki?

Dünyadaki hâl ve gidişatı etkileyen ana faktörün hâlihazırda Avrupa merkezli düşünce sistemi olduğu fikri elbet.

Yani...

"Dünyanın merkezi hâlâ Avrupa'dır, Batı kültürüdür." ön kabulünden hareketle Türkiye'nin tarihî bağları olan çevresiyle "azıcık" işbirliği içine girmesini "yön değişikliği ve eksen kayması" şeklinde nitelendiriyorlar.

İyi de...

Dünya yeniden şekillenirken, küreselleşme olgusu yerel kültür havzalarını harekete geçirirken hangi eksenlerden bahsediliyor?

Ortada eksen mi kaldı?

ABD Başkanı Obama'nın bile çok boyutlu ilişkiler yumağından söz ettiği bir dönemde Türkiye'nin yakın çevresiyle temasa geçmesinden daha doğal ne olabilir ki...

Ermenistan'a açılım politikasına övgüler düzülürken Suriye, Irak, İran'la yapılan siyasi, ekonomik ve kültürel anlaşmalara tereddütle yaklaşmak, bunlar üzerinden Türkiye'nin izlediği politikaların üzerine ipotek koymaya çalışmak haksızlık değil mi?

Kaldı ki...

Türkiye sadece İslam ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmiyor.

Bu açılımın içinde Afrika da var Uzakdoğu da... Rusya da var Çin de... Türk dünyası da var Arap âlemi de...

Yani...

Türkiye yönünü sadece doğuya kırmış değil.

Yıllardır batıya dönük yüzünü güneye ve kuzeye de çevirmiş durumda.

Bu konuda hızla büyüyen dış ticaret hacimlerine ve yeni pazarların nerelerde olduğuna bakılabilir.

Örnek olması bakımından birincisi için Rusya ile ilişkiler, ikincisi için de Afrika ülkeleriyle yapılan anlaşmalar mercek altına alınabilir.

Hatta bu listeye...

28 yıl sonra Belgrad'a cumhurbaşkanlığı düzeyinde yapılan ilk ziyaret ve Kazakistan'la imzalanan stratejik ortaklık anlaşması da eklenebilir.

Kısacası...

Türkiye'nin bir yere gittiği falan yok.

Sadece özüne dönüyor ve kendi ayakları üzerinde durmaya çalışıyor.

Hepsi bu.

Öyle olmasaydı iki yıl önce gerçekleşen Dağlıca baskınından sonra Kuzey Irak'taki Kürt gruplarla savaşıyor olacaktı Türkiye.

Şimdi Irak'la işbirliğini geliştirmek için Musul ve Basra'dan sonra Erbil'de de konsolosluk açmaya hazırlanıyor.

Görüldüğü gibi rota sağlam, Türkiye doğru yolda... mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karargâhtaki 'Derin Gırtlak'

Mehmet Yılmaz 2009.11.06

"İhbarcı" ya da "muhabir" subay diyorlar ondan bahsederken. Niçin? AK Parti hükümetini devirmeyi, Gülen Hareketi'ni silahlı terör örgütü gibi göstermeyi ve Alevî-Sünnî çatışmasını çıkarmayı hedefleyen Dursun Çiçek imzalı millete komplo belgesinin orijinalini Ergenekon savcılarına gönderdiği için...

Meçhul subay, gönderdiği ikinci mektupla yeniden gündemde...

Meşum planı hazırlayanların kara propagandaya devam ettiğini, aynı ekibin "millete ve hükümete komplo" belgesi ile birinci mektubun muhtevası üzerine "güvensizlik" damgası vurmak için yeni projeler geliştirdiğini ileri sürüyor.

Ayrıca...

Söz konusu ekibin internet siteleriyle ilgili hazırladığı "andıç" belgesini de iliştiyor ikinci mektuba...

Bu belgede ilginç bir ayrıntı var.

Birinci mektupta isimleri zikredilen karargâhta görevli askerî personelin mezkûr andıç belgesini peşi sıra paraf ettikleri görülüyor.

Listenin en sonunda da dönemin Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Hasan Iğsız'ın el yazısıyla düştüğü bir not yer alıyor:

- Sayın komutana arz...

Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'a sunulduğu anlaşılan belge, planı hazırlayanların nasıl bir "hiyerarşi" içinde yer aldığını gösteriyor bize.

Hâl böyle olunca da gözler Başbakan Erdoğan'a çevriliyor ister istemez.

Neden?

"Açığa çıkan bunca belgeden sonra nasıl bir tavır sergileyecek acaba?" diye...

Aynı şekilde...

Başbuğ'un izleyeceği yol ve yöntem de büyük merak konusu.

"Genelkurmay Başkanı, karargâha sirayet etmiş bu yapıyı tasfiye edecek mi?" sorusu zihinleri kurcalıyor sürekli.

Şüphesiz kafalardaki soru işaretlerinden biri de meçhul subayın kimliği.

Kamuoyu, bu isimsiz subayı merak ediyor şimdi.

Sadece kamuoyu mu?

Değil elbette...

Sabah gazetesinde yayınlanan bir habere göre Genelkurmay da, Emniyet de, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) da bu subayı bulmaya çalışıyor.

Örneğin...

Genelkurmay, karargâhtaki personelin telefon görüşmelerini baz istasyonlarını mercek altına alarak araştırıyor.

Emniyet, birinci mektubun Ankara'dan nasıl gönderildiğini tespit etmek amacıyla kamera kayıtlarını inceliyor.

MİT de mektubu kimin yazdığını bulmak için "içerik analizi" yapıyor.

Özetle...

Kurumların,

ıslak imzalı orijinal belgenin dehşetengiz muhtevasından ziyade ihbarları yapanın kimliğiyle ilgilendiği anlaşılıyor.

Peki, bu atmosferde meçhul subay ortaya çıkar mı?

Biraz zor. Belki yıllar sonra kim olduğunu açıklayabilir.

Tıpkı...

Amerikalı gazeteci Bob Woodward'a verdiği bilgilerle Watergate Skandalı'nın ortaya çıkmasını sağlayan ve kim olduğunu 30 yıl sonra açıklayan "Derin Gırtlak" gibi...

2008'de ölen FBI'ın iki numaralı adamı Mark Felt, derin gırtlak olduğunu 4 yıl önce açıklamıştı.

Woodward'ın, 1972'de Demokrat Parti'nin merkez binası Watergate'teki bir hırsızlık olayını Felt'in verdiği bilgiler ışığında derinleştirmesiyle patlak veren Watergate Skandalı, 1973'te dönemin ABD Başkanı Richard Nixon'ın istifasıyla sonuçlanmıştı.

Cumhuriyetçi Nixon'ın günahı nedir?

- 1972 seçimleri öncesinde Demokrat Parti'nin genel merkez telefonlarını CIA'in yardımıyla dinletmesidir.

Bu operasyondan sonra Nixon ikinci kez başkan seçilir; ama skandalın ayyuka çıkmasından sonra istifa eden ilk başkan olarak Amerikan tarihine geçer.

Sonuç?..

Meçhul subayın kim olduğu önemli değil aslında.

O, Türkiye'nin demokratikleşmesine yaptığı katkıdan dolayı büyük bir saygıyı daha şimdiden hak ediyor.

Galiba milletimiz de sessizce onu bağrına basmış durumda.

mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özal'ın surda açtığı gedik

Mehmet Yılmaz 2009.11.09

Bugün 9 Kasım 2009. Bundan tam 20 yıl önce dünyanın seyrini değiştiren önemli bir gelişme yaşandı Almanya'da.

Ne oldu?

-Berlin Duvarı yıkıldı.

Takvim yaprakları 9 Kasım 1989 tarihini gösterirken meydana gelen bu hadiseden sonra Doğu ile Batı arasındaki Soğuk Savaş bitti.

Başka?..

İkinci Dünya Savaşı'nı müteakiben 45 yıl boyunca birbirlerinden ayrı düşen Almanlar yeniden kucaklaştı.

Komünist sistemle yönetilen Demokratik Doğu Almanya ile Federal Batı Almanya birleşme kararı aldı.

3 Ekim 1990'dan itibaren de tek bir devlet haline geldi iki ülke.

Angela Merkel, Berlin Duvarı yıkılırken 35 yaşında bir Doğu Alman vatandaşıydı.

Bugün "başbakan" olarak Almanya'yı yönetiyor.

Hem de iki dönemdir.

Duvar yıkılmasa kapitalist sisteme kızan, komünizme övgüler düzen biri olarak hayatını sürdürüyor olacaktı muhtemelen.

Türkiye için de çok önemli bir tarih 9 Kasım 1989.

Çünkü...

O gün nasıl Almanlar duvarlarını yıktı ise rahmetli Turgut Özal da Türkiye'de bir tabuyu yerle bir etti bundan tam 20 yıl önce.

Ne yaptı?

Cumhuriyet tarihi boyunca "asker kökenli" cumhurbaşkanlarının görev yaptığı Çankaya'ya "sivil" bir siyasetçi olarak çıkmayı başardı.

"Başardı." demem şundan.

O tarihlerde Özal'ın önüne olmadık engeller çıkarıldı cumhurbaşkanı olmaması için.

Faik Tarımcıoğlu, geçen hafta Neşe Düzel'e çok güzel anlattı bunların neler olduğunu.

12 Eylül döneminde sıkıyönetim savcılığı yapan Tarımcıoğlu'na göre cumhurbaşkanlığı makamı Türkiye'de bir rejim sorunudur.

Dolayısıyla...

Cumhurbaşkanı mutlaka asker kökenli olmalıdır.

Çankaya'ya çıkmayı kafasına koyduğu andan itibaren Özal'ın, sırf bu yüzden boy hedefi haline geldiğini söylüyor Tarımcıoğlu.

Halk nezdindeki itibarını düşürmek için de yargı üzerinden Özal'a baskı yapıldığını iddia ediyor.

Meselâ...

Anayasa Mahkemesi, başörtüsü kanununu yerel seçimler öncesinde haksız yere iptal eder.

Gerekçesini yazmadan kararı açıklayarak Özal'ı zor durumda bırakır.

Ardından...

Beyazıt Camii'nde her hafta cuma namazı çıkışında başörtüsü eylemleri başlar.

Tarımcıoğlu'na göre bu gösterilere katılan çember sakallı eylemcilerin ayaklarında postallar vardır.

Sonra?..

Yargıtay, "Tapu tahsis belgesi geçersizdir." diyerek Anayasa Mahkemesi'ne senkronize bir karar verir.

Medya bu haberi, "Özal yalan söyledi." diye manşetten duyurur.

Tam da bu sırada...

Benzer bir adımı Danıştay atar.

Özal'ın çok önem verdiği ikinci değişim programıyla ilgili Bakanlar Kurulu kararnamesini iptal eder.

Yüksek Seçim Kurulu da Anavatan Partisi'nin (ANAP) eli seçimde zayıflasın diye önemli bir karar alır:

-Seçime katılmamanın bir müeyyidesi yok.

Daha önce seçime katılmayanlara para cezası verilirken alınan bu kararın amacı nedir peki?

-ANAP'ın büyük şehirlerde oy kaybetmesini sağlayarak Özal'ın cumhurbaşkanı olmasını önlemek.

Sonuç?..

Özal, tüm engelleme planlarını boşa çıkarır ve adını tarihe "Sekizinci Cumhurbaşkanı" olarak yazdırır.

"Bugün halkın gönlünde neden hâlâ daha Özal sevgisi var?" diyenlerin aradığı cevap, onun 1983-1993 yılları arasında Türkiye'nin çağdaş ve demokratik bir devlet haline gelmesi için attığı "cesur" adımlarda gizli.

Kısacası...

Özal, zor bir dönemde "milletin ayağındaki prangaları" sökmeye çalıştı.

20 yıl önce de bir ilk'e imza atarak arkadan gelenlere örnek oldu.

Mekânı cennet olsun. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'yi kafese sokan belge

Mehmet Yılmaz 2009.11.20

Yeni bir belge daha çıktı ortaya. Taraf gazetesinin dün manşetten duyurduğu Kafes Operasyonu Eylem Planı'na göre Türkiye'deki gayrimüslimlere suikastlar düzenlenecek, azınlıkların yaşadığı yerler bombalanacaktı.

Başka?..

Eylemleri yapanların dindarlar olduğu ilan edilecek, suçlu olarak da AK Parti iktidarı "adres" gösterilecekti.

Böylece hükümet hem içeriden hem de dışarıdan baskı altına alınacaktı. Bir süre sonra da Türkiye'yi yönetemeyecek hale getirilecekti.

Yani...

Kafese hapsedilecekti.

29 Mart'ta yapılan yerel seçimler dikkate alınarak hazırlandığı belli oluyor belgenin.

Neden?

İrtica ile Mücadele Eylem Planı'na çok benziyor çünkü.

Hatırlarsanız Nisan 2009 tarihli belge, 12 Haziran'da yine Taraf gazetesinde yayınlanmıştı "AKP ve Gülen'i Bitirme Planı" başlığıyla...

Dursun Çiçek imzalı eylem planının üç temel amacı vardı:

-AK Parti'nin parçalanması...

-Askerî suçlar kapsamına sokmak için baskın yapılan evlerde silah ve mühimmat bulunması sağlanarak Fethullah Gülen Hareketi'nin "silahlı terör örgütü" kapsamına alınması...

-Alevi düşmanlığını körükleyecek bilgi ve belgelerin evlere bırakılması...

Bu yılın mart ve nisan aylarında hazırlandığı ortaya çıkan her iki belgenin muhtevası da insanın kanını donduracak cinsten.

Birincisi, gücünü anayasadan alan meşru bir hükümetin illegal yollarla devrilmesi isteniyor.

İkincisi, askerî suç kapsamında yargılamak için masum insanların evlerine silah konulması hedefleniyor.

Üçüncüsü, Alevileri kışkırtıp sokağa dökmek için tahrik edici materyallerin evlere bırakılması hesaplanıyor.

Dördüncüsü, gayrimüslimlerin öldürülmesi planlanıyor.

Nihai hedef ne peki?

-Darbeye zemin hazırlamak...

Bu durumda yapılması gereken tek şey süreci hayata geçirmekten ibaret...

Nasıl?

-Kara propaganda yaparak.

-Ses getiren eylemler düzenleyerek.

-Ülkeyi yönetilemez hale getirerek.

Planları "vahim" hale getiren en önemli unsur nedir peki?

Belgelerin muhtevasına sinen niyetlerin pervasızlığı ve korkunçluğudur.

Daha vahim olanı da...

Muvazzaf devlet görevlileri tarafından hazırlandığı iddia edilen belgelerin Ergenekon soruşturması kapsamında yargılanan isimlerin işyerlerinde ele geçirilmiş olmasıdır.

İç barışı tehdit eden, demokratik parlamenter sistemi işlemez hale getirmeyi arzulayan bu planlardan daha kaç tane vardır bilinmez.

Ancak şurası muhakkak...

2002'den bu yana Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz, Eldiven olarak isimlendirilen darbe girişimlerinden sonra "Kafes" adlı eylem planının 2009'da hazırlanıyor olması, Türkiye'deki demokrasinin ne kadar korunmaya muhtaç olduğunu gösteriyor bize.

Ayrıca...

Kemikleşmiş ve dondurulmuş sorunların demokrasi ortak paydasında çözülme vaktinin çoktan geldiğini de...

Yaklaşık yedi ay önce hazırlandığı anlaşılan son iki planın sadece AK Parti hükümetini hedeflemediğini; aksine parlamentosuyla, siyasi partileriyle, sivil toplumuyla, medyasıyla, aydınlarıyla tüm Türkiye'yi kastettiğinin fark edilmesi gerekiyor artık.

Umarım bu hakikat kısa zamanda anlaşılır da yetkili merciler, Türkiye'yi karanlık bir noktaya sürüklemeye matuf bu tür planları hazırlama cüretini gösterenler için gereğini yerine getirir. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kâbus senaryolarını aşmanın yolu

Mehmet Yılmaz 2009.11.23

Perşembe günü insanı dehşete düşüren bir belge yayınlandı Taraf Gazetesi'nde.

AK Parti üzerinde iç ve dış baskıyı artırmak amacıyla hazırlanan korkunç plana göre Türkiye'deki gayrimüslimlere suikastlar düzenlenecek, azınlıkların yaşadığı mahallelerde bombalar patlatılacaktı.

Ayrıca plan...

AK Parti'nin 2011'de yapılacak seçimlerde iktidardan düşürülmesini de hedefliyordu.

Niçin?

- 2012'de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimini doğrudan halkın yapmasını engellemek için.

Millet iradesinin tecelli etmesi nasıl önlenecekti peki?

- AK Parti dışındaki partilerin Meclis'te, anayasayı değiştirecek "nitelikli bir çoğunluğu" sağlamasına yardımcı olarak tabii ki...

Yani...

"Dost unsurlar"

devreye sokularak "düşman unsurlar" bertaraf edilecekti.

Kimin dost, kimin düşman olduğunu, Taraf'ın 12 Haziran'da yayınladığı Dursun Çiçek imzalı bir başka belgeden öğrenmiştik hatırlarsanız.

Şimdi yeni bir ayrıntı daha çıktı bu belge sayesinde.

Nedir o?

- Türkiye'yi 9 yıldır yöneten AK Parti iktidarı da "düşman unsurlar" arasındaymış meğer.

"Kafes Operasyonu Eylem Planı" başlıklı belgenin, meşru bir hükümeti devirmek için gayrimeşru yolları mubah sayan darbeci bir zihniyetin ürünü olduğu çok açık.

Ama...

Bu kadar açık ve net bir planın varlığı deşifre edildiği halde kamuoyunun geneli bir o kadar sessiz.

Mesela...

Genelkurmay Başkanlığı sessiz. Emekli askerler sessiz.

Üst düzey komutanların demeçlerini şifreleme yöntemiyle açıklama görevini üstlenenler sessiz.

Gazete sayfaları, televizyon ekranları sessiz.

Demokrasi havarisi kesilen aydınlar, yazarlar, çizerler sessiz.

Başka?..

Hukukçular, baro başkanları, yüksek yargı sessiz.

Üniversiteler, işadamları, sendikalar, sivil toplum örgütleri sessiz.

En önemlisi de AK Parti'ye alternatif olduklarını seçim meydanlarında haykıran muhalefet partileri sessiz.

Sahi nedir bu sükûnun sırrı? Bir tür "ikrar" mı?

Benim en çok üzüldüğüm nokta ise siyasî partilerin içine düştüğü durum.

CHP, MHP ya da diğer partiler...

Siyasete doğrudan müdahale anlamına gelen bu belge karşısında sessiz kalmayı nasıl içlerine sindirebiliyorlar anlamış değilim.

Aklım almıyor, sandıkta yenemedikleri rakiplerinin siyaset dışı aktörlerin korkunç toplum mühendisliği planlarıyla devrilmesini siyasî liderlerin seyirci kalmasına.

12 Eylül darbesinin mağdurlarından CHP lideri Baykal da, MHP Genel Başkanı Bahçeli de yeri göğü inletmeliydi şimdiye kadar, "Bu plan demokrasimizi hedef alıyor" diye.

Sadece Baykal ve Bahçeli değil.

Türkiye'yi yönetmeye talip tüm siyasilerin şunları açık yüreklilikle söyleyebilmelerini beklerdim:

"9 Kasım 2005 tarihinde Şemdinli'de Umut Kitapevi'nin bombalanmasıyla başlayan...

5 Şubat 2006'da Trabzon'da Rahip Santoro'nun öldürülmesiyle devam eden...

17 Mayıs 2006 tarihli Danıştay saldırısıyla ivme kazanan...

19 Ocak 2007'de Hrant Dink'in katledilmesiyle hızlanan...

19 Nisan 2007 tarihinde Malatya'daki "misyoner" katliamıyla zirveye çıkan sürecin siyaseti dizayn etme girişimi olduğu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Bundan böyle Türkiye, bu tür siyaset dışı yöntemlerle iktidarı değiştirme oyunlarının oynandığı bir ülke olmaktan çıkmalıdır. Biz de bu yeni sürece katkı yapmaya hazırız."

Keşke politikacılarımız, aydınlarımız, yazarlarımız diyebilselerdi bunları.

İşte o zaman...

Sürekli kâbuslar gören Türkiye, bambaşka bir sabaha uyanırdı.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Normalleşme sancısı ve asker

Mehmet Yılmaz 2009.11.30

Şu gelişmeler normal bir ülkede yaşanmış olsaydı ne olurdu acaba?

Düşünün ki...

Orduda darbe hazırlığı yapan bir cuntanın varlığı belgeleriyle deşifre ediliyor.

Bu yapının darbeye zemin hazırlamak için kamuoyunu kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmek istediği anlaşılıyor.

Amacına ulaşmak için de düzmece anketler hazırlattığı, sivil toplum örgütlerini fişlediği, toplumsal çatışmalar çıkarmak amacıyla Alevileri hedef seçtiği görülüyor.

Ayrıca...

Koç Müzesi'nde sergilenen denizaltıya yerleştirilen TNT kalıplarının ilköğretim öğrencilerinin yoğun olduğu bir günde patlatılması planlanıyor.

Türkiye'de yaşayan gayrimüslimleri katletmek amacıyla envaiçeşit silahın toprağa gömüldüğü, Zir Vadisi ile Poyrazköy'de yapılan kazılarda ortaya çıkarılıyor.

Muvazzaf ya da emekli onlarca askerî personelin sivil savcılar tarafından sorgulandığı, bunlardan bir kısmının tutuklanarak cezaevine gönderildiği haberlere konu oluyor.

En önemlisi de...

Dokuz yıldır Türkiye'yi yöneten AK Parti hükümetini alaşağı etmek için detaylı eylem planları hazırlandığı belgeleniyor.

Ama...

Gereği yapılmıyor.

Hem de Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ kameralar önünde söz verdiği halde.

Genelkurmay Karargâhı, her yeni bilgi ve belge kamuoyuna yansidikça bunları hazırlayanları değil de yayınlayanları suçlamayı tercih ediyor.

Şüphesiz askerin bu tavrı analiz edilmeye değer.

Niçin?

Çünkü hem kurumsal itibarına halel getiriyor hem de devletin diğer kurumlarının normalleşmesini engelliyor.

Bakınız...

Asker, yüklendiği misyonu yani ülkeyi koruma ve kollama görevini diğer kurumlarla paylaşma yoluna gitse, tehlikeleri ve tehditleri birlikte tespit edip onları birlikte göğüslemeye çalışsa Türkiye'deki pek çok anormallik de kendiliğinden son bulacak.

Mesela...

Yüksek yargı durumdan vazife çıkarmaya kalkmayacak.

Üniversite hocaları cübbelerini giyip "Ordu Göreve" pankartları eşliğinde sokaklarda yürümeyecek.

Sivil toplum örgütleri, sendikalar, meslek kuruluşları, iş dünyası darbe çığırtkanlığı yapmayacak.

Siyasi partiler sandıkta yenemedikleri rakiplerini askerin arkasına sığınarak dövmeye kalkmayacak.

Politikacılar "ara dönem" hükümetlerinde nasıl görev alırım beklentisi içinde olmayacak.

Kimse, "Efendim bu değerlendirmeler çok yanlış. Asker Türkiye'de kimseyi etkisi altına almıyor. Yargı bağımsız, üniversiteler özgür, politikacılar müstağnidir" demeye kalkmasın sakın.

Eğer öyle olsaydı...

Sarıköz, Ayışığı, Yakamoz, Eldiven, Kafes adı verilen darbe planları ayyuka çıktığı andan itibaren kamuoyu bu kadar "pasif" konumda olur muydu hiç?

Ümraniye'deki gecekonduunun çatı katında bir ihbar telefonuyla 2007'de bulunan el bombalarıyla başlayan ve bugünlerde dördüncü iddianamesi hazırlanmakta olan Ergenekon soruşturmasına bir kısım medya bu kadar

bîgâne kalabilir miydi?

Demokratik bir ÷lkede darbe planları yapanlar gün ışığında suç aletleriyle birlikte yakalanmış olsaydı yine de görevlerini sürdürebilir miydi?

Mümkün değil.

Türkiye, sürekli yüksek tansiyonla yaşamaya mahkûm edilmiş bir hasta gibi.

Artık bünyenin bu yükü kaldırmaya mecali yok.

Türkiye bir an evvel normalleşmeli.

Bu yolda ilk adımı da, madem siviller atamıyor, askerler atmalı. İşe de hücrelerine kadar sızmış cuntayı temizleyerek başlamalı.

Asker bu iradeyi gösterdiği takdirde diğer kurumlar da kuruluşlar da toplum da ona asimetrik, simetrik her türlü desteği verecektir.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Güney Kore'den notlar

Mehmet Yılmaz 2009.12.04

Kısır siyasi tartışmaların, Türkiye'nin geleceğini nasıl ipotek altına aldığını daha iyi anlıyoruz yurtdışına çıktığımız zaman.

Sonra da hayıflanıp duruyoruz, Türkiye sahip olduğu muazzam potansiyeli niye değerlendiremiyor diye.

Hafta başından beri Güney Kore'deyiz.

Asya Gazeteciler Derneği'nin (Asia Journalist Association / AJA) tertip ettiği 2009 Forumu'na katıldık, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın değerli yöneticilerinden Erkam Tufan Aytav Bey'le birlikte.

Çevre sorunları ile medya ve terörizm konularının ele alındığı toplantıda Koreli yöneticiler de çeşitli sunumlar yaptı.

Onlardan ikisini dinleyince, elindeki kıt imkânları değerlendirmeye çalışan Güney Kore'nin ekonomik, siyasi ve kültürel problemlerle karşılaşmamak için daha şimdiden ne tür tedbirler almaya başladığını öğrenmiş olduk.

Prof. Chan-mo Park, Güney Kore'nin TÜBİTAK'ı sayılabilecek Milli Araştırma Kuruluşu'nun Genel Başkanı. Ülkesinin bilgi teknolojisi alanında geleceğe nasıl hazırlandığını çok güzel özetledi yaptığı sunumda.

Dedi ki...

6 Aralık 2008 tarihinde Seul'de altı ülkenin (Güney Kore, ABD, İngiltere, Japonya, Kanada ve Avustralya) imzaladığı bilgi teknolojisi eğitiminde akreditasyonu öngören uluslararası anlaşmayla kalite çitasının, bu alanda daha da yukarılara çıkacağını söyledi.

Başka?..

Çevreye mevcutlarından daha az zarar verecek "yeni" teknoloji çalışmaları için hükümetin geçen yıl aldığı kararları hatırlattı.

Ne yapmış Güney Kore hükümeti?

Önümüzdeki dönemde ön plana çıkacak üç büyük endüstriyel alanda 17 konu başlığını tespit etmiş.

Projenin başarılı olması için de ilgili bakanlıklar ve sektörler arasında nasıl koordinasyon sağlanacağını belirlemiş.

Petrol ve doğalgazı olmayan Güney Kore, giderek büyüyen enerji ihtiyacını çözmenin yolunu bulmuş yani.

Nasıl?

-Tüketim noktasında hem daha az enerji kullanacak hem de çevreye minimum zarar verecek teknolojiye ulaşmayı planlayarak.

-Üretim konusunda da yeni nükleer santrallerin yapılmasını onaylayarak.

Hidroelektrik ve Nükleer Enerji Başkanı Jong-shin Kim'in verdiği bilgilere göre Güney Kore'de halen 20 nükleer santral faal durumda.

Bunlara, yapımı devam eden 8 santral daha katılacak yakın zamanda.

Hükümetin hedefi ise 2030 yılına kadar bu sayıyı 40'a çıkarmak.

Jong-shin Kim'e göre diğer enerji kaynakları tükenmek üzere. Ülkeler enerji açığını kapatmak için nükleer teknolojiye yönelecekler bundan böyle.

Kim'i dinlerken Türkiye'nin ihalesini bile doğru dürüst yapamadığı ve inşa edilmesi neredeyse yılan hikâyesine dönen nükleer santrali ile İran'ın nükleer enerji arayışları geldi aklıma.

Aradaki zihniyet farkını mukayese edince içim cız etti.

Öyle anlaşıyor ki...

Enerji, birinci gündem maddesi olmayı sürdürecektir.

Çevreye daha az zarar veren teknolojiler de ön plana çıkacak.

Güney Kore'nin her iki alanda da hazırlık yaptığını öğrendik AJA'nın Seul'deki toplantısında.

Bir de...

Kuzey Kore'nin başkenti Pyongyang'da bilgi teknolojileri konusunda İngilize eğitim verecek ve uluslararası öğrenci kabul edecek bir üniversitenin kurulduğunu da...

Savaş halindeki iki devletin işbirliği yaptığı yerde, Türkiye'nin niye kendi içinde siyasi kamplara bölünerek enerjisini boş yere harcadığını anlamak gerçekten mümkün değil.

Hem de hiç mümkün değil.

Ne dersiniz mümkün mü?

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gökuşağı

Mehmet Yılmaz 2009.12.07

SEUL-Güney Kore notlarına devam ediyoruz. Türkiye ile Güney Kore arasındaki ilişkilerin seyrini etkileyen birkaç dönüm noktası var.

Onlardan ilki 1950-1953 yılları arasında Kuzey Kore ile Güney Kore arasındaki savaş.

Japon işgali altındaki Kore, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bağımsız bir devlet yolunda adım atmaya hazırlanırken birden kendini savaşın içinde bulur.

Kuzeyde, Sovyetler Birliği'nin desteğini alan komünist yönetim ayrı bir devlet kurduğunu ilan eder ve BM'nin yapılmasını istediği seçimi iptal eder.

Güneyde ise halk sandığa gider ve oyunu kullanır.

Kore fiilen ikiye bölünüyor endişesi yaşanırken kuzeydeki komünist yönetim ani bir kararla güneyi işgal eder.

Seul üç günde düşer.

Ardından kanlı bir savaş başlar.

Tam üç yıl devam eden savaş sırasında BM, tarihinde ilk kez bir barış gücü kurar ve güneyin kurtarılması için askerî harekâta başlar.

Kore'ye muharip asker gönderen 16 ülkeden biri de Türkiye'dir.

Askerlerimiz kahramanca savaşır.

Kayıplarla birlikte binin üzerinde Mehmetçik şehit olur.

Bugün onlardan 462'si, Busan'daki Şehitlik'te yatıyor.

İki ülke arasındaki ilişkiler, savaştan sonra durgunluğa girer.

Türkiye'de demokrasi 1960 darbesiyle kesintiye uğrarken, Güney Kore kalkınma hamlesine girer.

Barış gücünde yer alan askerlerimizin 1970'lerin ortasında Kore'yi terk etmesiyle temas trafiği iyice zayıflar.

Ta ki...

17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen Gölcük depremine kadar.

Türkiye'yi derinden sarsan deprem felaketine Kore halkı bigane kalmaz. Yardımcı olmak için büyük gayret sarf eder.

Bir yıl önce (1998) kurulan İstanbul Kültür Merkezi, Kore halkına yol gösterici hizmetlerde bulunur. Birlikte önemli organizasyonlar tertiplenir.

2002 Dünya Kupası

ise kısa sürede ivme kazanan ilişkileri iyice perçinler.

Kore'de yaşayan bir avuç Türk, olağanüstü bir çaba harcar.

Sonunda başarır da...

Türkiye, yeniden Kore halkının gündemine girmiştir artık.

İki ülkenin milli takımları dünya üçüncülüğü için sahaya çıktığında Koreli seyirciler Türk Milli Takımı'na da teveccüh gösterir. Ellerindeki Türk bayraklarını sallayarak iki ülke arasındaki dostluğu gösterir tüm dünyaya.

Bu kardeşliğin çim sahada kalmaması için yeni projeler geliştirilir.

İki yıl önce ilk ve ortaöğrenim öğrencilerine hitap eden bir okul açılır. Bunu, okulöncesi eğitim veren bir anaokulu takip eder.

Bugün ilköğretim okulunda 14 ülkeden 84 öğrenci dördü Türk, altısı Koreli ve Kanadalı, biri Amerikalı öğretmenlerin rehberliğinde kaliteli bir eğitim alıyorlar Uluslararası Gökkuşáğı Okulu'nda.

RIS Anaokulu da çok farklı değil.

3-6 yaş grubuna hitap eden okulda 8 ülkeden 60 öğrenci nezih bir ortamda eğlenceli dakikalar geçiriyor.

RIS'in bir diğer özelliği de 7-12 yaş grubunda olup da başka okullarda okuyan eski öğrencilerine öğleden sonra İngilizce kursu veriyor olması.

Kore'deki okulların en önemli özelliği adeta BM gibi olması... Hem öğretmenler hem de öğrenciler çok farklı coğrafyalardan.

Amerikalı öğrenciler, Irak ve Afganistanlılarla aynı havayı teneffüs ediyor mesela. Pakistanlılarla Hindistanlılar da öyle.

Hâsılı...

Kore savaşından sonra bir ara kopukluk yaşayan Türkiye-Kore ilişkileri yeniden canlanıyor.

Kadınıyla erkeğiyle, öğrencisiyle esnafıyla Kore'de yaşayan Türk vatandaşları da gökkuşáğının bütün renklerini bir araya getirmeye çalışıyor, gerçekleştirdikleri projelerle.

Niçin?

Dostluğun ebedi olması için...

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK'yı bırakın, KCK'ya bakın

Mehmet Yılmaz 2009.12.11

"Kim, neden yaptı?" sorusu giderek anlamsız hale geliyor meselenin özünü değil de sathını tartıştığımız zaman.

Tokat'ın Reşadiye ilçesinde 7 Mehmetçik'in şehit edilmesinden sonra yapılan kimi değerlendirmeler meselenin özünden o kadar uzak ki...

Dinleyince, okuyunca insanın ruhunu daraltıyor yapılan yorumlar ve yazılan analizler.

Anlaşıyor ki...

Başbakan Erdoğan'ın Washington'da ABD Başkanı Obama ile görüşeceği sırada gerçekleştirilen saldırının bir provokasyon olduğu muhakkak.

Eylemi planlayanların bir taşla birkaç kuşu birden vurmak istedikleri de çok açık.

Hain pusunun, DTP hakkındaki kapatma davasının Anayasa Mahkemesi'nde ele alınacağı haftaya denk getirilecek şekilde kurulması da düşündürücü.

Ama...

Bunları bilmek yetmiyor işte, bu tür provokatif eylemlerin toplumda meydana getirdiği infialin önünü almak için.

Bu atmosferde...

"PKK mı yaptı yoksa taşeron örgüt mü kullanıldı?" sorusunun cevabı da bir kıymet ifade etmiyor aslında.

Kamuoyundaki algı, terör eylemini planlayanların istediği şekilde geliyor çünkü...

Hâlbuki...

AK Parti hükümetinin demokratik açılım yapmaya çalıştığı sırada, böyle bir eylemin gelebileceği öngörülebilir, engellemek için de gereken tedbirler alınabilirdi.

Meselâ...

Silivri'de görülen Ergenekon davasına konu olan iddianameler ciddiyetle incelenebilirdi.

Topraktan fıskıran silahlar, mühimmatlar ve cephanelikler daha titiz araştırılabilirdi.

Karargâh Evleri yapılanması ile Devrimci Karargâh soruşturması sonuna kadar derinleştirilebilirdi.

Deşifre edilen Albay Dursun Çiçek imzalı eylem planı ile Kafes darbe planını hazırlayanlar hakkında gereği hemen yapılabilirdi.

Faili meçhullerin sorgulandığı Albay Temizöz davası iyice mercek altına alınabilirdi.

Poyrazköy soruşturmasının üzerine üzerine gidilebilirdi.

PKK'nın şehir yapılanması KCK'yı deşifre eden Diyarbakır merkezli savcılık soruşturmasına dikkat çekilebilirdi.

Bütün bunlar yapılmadı mı?

Yapıldı elbet; ama yeteri kadar değil.

Hâl böyle olunca da...

Kıymetli vakitler "denge" hesaplarıyla heba edildi.

Kurumların ahesterevlik davranışları ise Türkiye'yi karıştırmak isteyenler tarafından "zafiyet" olarak algılandı.

Yani...

Cesaretleri arttı ve Tokat'taki hain eylemi gerçekleştirdiler.

Şunu biliyoruz artık.

- Türkiye geri dönüşü olmayan bir yola girmiş durumda.

Dolayısıyla...

Problemleri kökünden çözecek formüllerin bulunmasının zamanı geldi de geçiyor.

Bakınız...

İstanbul'da belediye otobüsüne binmeye çalışan Serap Eser'i attıkları molotofla yakmaktan tutuklanan çocukların aileleri ne diyor:

- Çocuklarımız molotof atması için ölümle tehdit ediliyor.

Sokak gösterileri sırasında oğlu gözaltına alınan babanın feryadı da aynı:

- Pazar günü oğlumu bakkala ekmek almaya gönderdim, karşıma suçlu olarak çıktı.

Ailelerin ıstırabını dindirmenin yolu belli:

- Aynı mahallenin çocuklarını birbirine düşüren eli, o elin üstündeki elleri bulup adalet önüne çıkarmak.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın önceki gün kabul ettiği KCK hakkındaki iddianame bu açıdan bir kılavuz niteliğinde.

Abdullah Öcalan'ın önderlik ettiği, eylemlerde öğrencileri ve işsizleri kullanan KCK yapılanmasında PKK ise bir alt birim.

Kısacası...

Terör örgütünü bitirmek isteyenlerin, işe önce KCK'dan başlaması gerekiyor. mehmet.yilmaz@zaman.com.tr

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

DTP ve terör

Mehmet Yılmaz 2009.12.14

Demokratik Toplum Partisi (DTP), Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı.

Bir siyasi parti daha tarihin tozlu arşivlerindeki yerini aldı.

Şüphesiz üzüntü verici bir gelişme bu.

Demokrasiyle yönetildiği iddia edilen bir ülkede hâlâ daha siyasî partilerin kapatılıyor ve politikacılara siyaset yapma yasağının getiriliyor olması üzücü.

DTP üzgün mü peki?

Pek üzüntülü görünmüyorlar.

Sanki bu kararı bekledikleri ve bir an evvel DTP sonrası için "önceden" hazırladıkları planları hayata geçirmek için "acele" ettikleri izlenimi veriyorlar.

Umarım öyle değildir.

Ama...

Kamuoyunda oluşan algıdan "gizli" bir sevinç duydukları anlaşıyor.

Bu durumda insanın aklına gelen ilk soru şu oluyor ister istemez:

- Partinin, Emine Ayna gibi bazı "şahin" politikacıları, kapatma kararını duyduklarında ne hissettiler acaba?

Meselâ...

- Sevindiler mi?

Bu soruları tersinden sormak da mümkün...

- Anayasa Mahkemesi, DTP'yi kapatmasaydı en fazla kim ya da kimler üzülürdü bu karara?

Emine Ayna ismi, burada bir simge...

Onunla birlikte hareket edenler de öyle...

Neyi sembolize ediyorlar?

Siyaseti sevmeyen politikacıları...

Politikayı çözüm aracı değil de gerilimin ve şiddetin merkezi sananları.

Ahmet Türk'le birlikte DTP'nin eşbaşkanlarından biriydi Emine Ayna. Türk'e nazaran daha "şahin" politikaları savunuyordu. Sert söylemlere sahipti.

Ancak...

Siyasî yasak ona değil Ahmet Türk'e getirildi.

Emine Ayna, bu karara da sevinmiş midir?

Tıpkı...

Demokratik açılım sürecinin bittiğini çevresindekilere anlatırken yaptığı gibi neşeli kahkahalar atmış mıdır?

Emine Ayna ve onunla aynı çizgide hareket edenler partinin kapatılmasına sevinebilir, Ahmet Türk gibi ılımlı politikacıların siyasî yasaklı hale gelmesinden memnuniyet duyabilirler.

Fakat bütün bunlar, Ayna tarzında siyaset yapanlar için "sonun başlangıcı" olma vasfını değiştirmeyecektir.

Şöyle ki...

DTP'nin kapatılma sebebi nedir?

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın verdiği bilgilere göre terör örgütü PKK ile arasında somut bağların olması.

Bu bağları ispat eden hukukî delillerin bulunması...

Şüphesiz mezkûr bağlantılar gerekçeli karar açıklandıktan sonra daha iyi anlaşılacak.

Fakat şurası muhakkak...

DTP, şimdiye kadar PKK'nın bir terör örgütü olduğunu ilan etmedi.

Terör eylemlerini açıkça kınamadı.

Örgütle aralarında bağ olduğu iddialarını gür bir sesle yalanlamadı.

Parti yöneticileri de öyle.

Aksine...

DTP de, DTP'de siyaset yapanlar da terör örgütünü meşrulaştırma çabaları içine girdiler sürekli.

Yanlış, yanlışla düzeltmeye çalıştılar.

Varlık sebeplerini ise neredeyse tek bir maddeye indirgediler:

- İmralı'da müebbet hapis cezasını çekmekte olan Abdullah Öcalan çözüm sürecine dâhil edilmeli ve kendisi muhatap alınmalıdır.

Hâl böyle olunca da...

Kör bir noktaya kilitlendiklerinin farkına varmadılar.

Oysa devir değişti. Soğuk Savaş dönemi çoktan geride kaldı.

Dünya, terör örgütlerine de onları himaye edenlere de "iyi" gözle bakmıyor artık.

Dolayısıyla...

Emine Ayna tipi politikacıların siyasette geleceği yok bundan sonra.

Siyasette değer üretemeyenlerin, sorunları çözecek projeleri geliştiremeyenlerin de...

Şimdi muhasebe zamanı...

Herkes, aynanın karşısına geçip nerede hata yaptığını sorgulamalı.

En başta da Öcalan, KCK, PKK, DTP ve Emine Ayna çizgisinde olanlar.

Kaynak: zaman.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)